

TWAALF TWAALFTALLEN PREKEN

2^{DE} TWAALFTAL

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

INHOUD

13. Tekst: HEBREEËN 12: 14.

"Jaagt de heiligmaking na, zonder welke niemand den Heere zien zal."

14. ROMEINEN 6: 2.

"Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?"

15. MICHA 4: 8.

"En gij Schaapstoren, gij Ofel der dochter Sions, tot u zal komen, ja, daar zal komen de vorige heerschappij, het Koninkrijk der dochter Jeruzalems."

16. ROMEINEN 6:15.

"Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre."

17. ROMEINEN 9:18.

"Zo ontfermt Hij Zich dan diens Hij wil, en verhardt dien Hij wil."

18. PSALM 149:4b.

"Hij helpt de ellendigen heerlijk!" Volgens de Lutherse Bijbelvertaling. Statenvertaling: *"Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil."*

19. ROMEINEN 6:6a.

"Wetende, dat onzen ouden mens met Hem gekruisigd is."

20. GENESIS 15: 7-17.

"Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de HEERE Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën, om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten. Enz."

21. ROMEINEN 6:6b.

"Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen."

22. EVANGELIE VAN MATTHEÛS 6:9 en 10. De eerste drie beden.

"Gij dan bidt aldus: Onze Vader, Die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd; Uw Koninkrijk kome; Uw wil geschiede gelijk in de hemel alzo ook op de aarde."

Aanhangsel: de vierde, vijfde en zesde bede.

23. EVANGELIE VAN MATTHEÛS 6: 11 en 12. De vierde en vijfde bede.

"Geef ons heden ons dagelijks brood. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren."

24. EVANGELIE VAN MATTHEÛS 6: 13.

"En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Boze, want Uw is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen."

13. Hebreeën 12:14

Deze leerrede is: uitgesproken te Elberfeld op 23 Augustus 1846 des voormiddags. In de eerste uitgave der 12 Twaalfallen is zij in het 1. Twaalfal; in de "Zwanzig Predigten" No. 9.

Als wij de woorden van de Apostel Paulus in Zijn Brief aan de Galatiërs (Hoofdstuk 3: 12): *"Doch de Wet is niet uit het geloof; maar de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven"* vergelijken met de woorden des Heeren, die Hij door Mozes (Levit. 18: 3 - 5), bij gelegenheid der verboden huwelijken, aan het volk laat zeggen: "Gij zult niet doen naar de werken van Egypteland, waarin gij gewoond hebt; en naar de werken van het land Kanaän, waarheen Ik u breng, zult gij niet doen, en zult in hun inzettingen niet wandelen. Mijn rechten zult gij doen en mijn inzettingen zult gij houden om daarin te wandelen: Ik ben de HEERE, uw God. Ja, mijn inzettingen en mijn rechten zult gij houden; welk mens dezelve zal doen, die zal door dezelve leven: Ik ben de Heere", dan volgt uit deze vergelijking een van beiden: óf de Apostel doet het aldaar gegeven gebod te niet, en dat heeft hij nimmer kunnen doen, óf hij heeft met zijn woorden iets anders bedoeld, dan men zich gewoonlijk voorstelt. Dit zal des te duidelijker zijn, als wij de gelijkkluidende woorden bij de Profeet Ezechiël (hoofdstuk 20:11, 12, 13a) lezen. Aldaar klaagt God: "Ik gaf hun mijn inzettingen en maakte hun mijn rechten bekend, dewelke, zo ze een mens doet, zal hij door dezelve leven. Daartoe gaf Ik hun Mijn Sabbatten, om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik de Heere ben, Die hen heilige. Maar het huis Israëls werd weerspanning tegen Mij in de woestijn." Het zal wel menigeen van u opgevallen zijn, dat God toch niet zou geklaagd hebben: "Ik gaf hun Mijn inzettingen en maakte hun mijn rechten bekend, dewelke, zo ze een mens doet, zal hij door dezelve leven," als Hij dit doen van Zijn geboden van de mens op zichzelf verwacht had. En dit blijkt te meer, omdat God zegt: "Ik gaf hun ook Mijn Sabbatten, om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik de Heere ben, Die hen heilige."

Want wie dit verstaat, dat God hem een eeuwige rust geeft, die kan de woorden: "Dewelke, zo ze een mens doet, zal hij door dezelve leven", niet zo opvatten, als waren deze woorden met het geloof in tegenstelling, en wie het geleerd heeft, dat de Heere hem heiligt, die kan de woorden van de Apostel volstrekt niet van een gerechtigheid als uit werken verstaan. Dit moet iemand nog zo veel te meer duidelijk zijn, als hij acht geeft op de klacht: "Maar het huis Israëls werd weerspanning tegen Mij in de woestijn." Want als wij de Brief aan de Hebreeën opslaan, dan zien wij, dat deze weerspanning daarin bestaan heeft, dat zij niet geloofd hebben; want aldus spreekt de Apostel aldaar (Hoofdstuk 3: 19), nadat hij gezegd had, dat hun het Evangelie gepredikt was geworden: "En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan, vanwege hun ongeloof." Daarom hebben wij de woorden van de Apostel: "De Wet is niet uit het geloof, maar de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven," waar hij de aandacht van zijn lezers dus op genoemde plaatsen uit Mozes en de Profeten vestigt, alzo te verstaan: als gij, Galatiërs, de Wet in eigen hand wilt nemen en u niet alleen aan de genade van Christus houdt, dan hebt u iets in de hand, wat niet uit het geloof is; en wat niet uit het geloof is, dat zal nooit aan de Wet beantwoorden, want de Schrift zegt: Wie deze dingen doet, zal door dezelve leven". Wanneer gij dus niet uit (het) geloof zijt niet naar (het) geloof wandelt, dan is er ook geen doen der dingen Gods, en

wanneer er geen doen der dingen Gods is, dat is: wanneer er geen geloof aanwezig is, dan is er ook geen leven in de dingen Gods maar een leven in zelfgekozen dingen. (Het is nodig bij het lezen van de Brieven van de Apostel Paulus er goed op te letten in welke zin of in welke betekenis hij spreekt van de Wet. Hier bijvoorbeeld staat deze uitdrukking, de Wet in de betekenis die de Galatiërs daaraan hechtten terwijl hun in tegenstelling met de hun gepredikte genade van Christus, de wet der besnijdenis werd opgedrongen met de aanmatiging de Wet nu voortaan ook zelf te kunnen en te moeten vervullen. Vergelijk Nehemia 9 29: "En Gij hebt tegen hen betuigd, om hen te doen wederkeren tot Uw Wet, maar zij hebben trotselijk gehandeld, en niet gehoord naar Uw geboden, en wetten; tegen dezelve hebben zij gezondigd, door dewelke een mens, die ze doet, leven zal, en zij hebben hun schouder teruggetrokken en hun nek verhard, en niet gehoord."

De opheldering van deze plaats uit de Brief aan de Galaten zal voor menigeen tot groot nut zijn, en dat te meer, waar men, ingenomen door vooroordelen die in het onverstand van ieder mens nestelen, steeds denkt: na het geloof komen de werken. Deze dwaling houdt het hart van de mensen in gedurige onrust.

Het blijft een eeuwige waarheid, dat het geloof, indien het de werken niet heeft, bij zichzelf dood is; want ik zou waarlijk niet weten, wat dat voor een geloof zou zijn, wat, zelfs ook de goederen van deze wereld voorhanden zijn, tot de arme broeder of tot de arme zuster, die gebrek lijdt, zou kunnen zeggen: God zij u genadig, Hij helpe u! Gaat nu heen, wordt warm, wordt verzadigd, zonder hun de nooddriftigheden des lichaams te geven.

Het blijft een eeuwige waarheid, die de Apostel Jakobus (Hoofdstuk 2:14, 26) heeft uitgesproken, "dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het gebot." Want wat zou dat voor een gerechtigheid geweest zijn, indien Abraham, het bevel gekregen hebbende om zijn zoon naar Moria te brengen, op dit bevel "ja" zou gezegd hebben, en nochtans niet was gegaan? Men voelt het bij de woorden van de Apostel Jakobus, dat het onder de Christenen steeds meer veld winnende praten van geloof geheel wat anders is dan dat geloof, wat hen door de Apostelen is gepredikt geworden. Maar daarom maakt het geloof de werken niet, veelmeer is het geloof werk, dat is: het geloof is het enige werk dat God behaagt, en het sluit ieder ander werk, sluit alles, wat de mens in zijn hand hebben wil, buiten. Want het geloof is een wegzinken voor God; een erkennen, dat er met onze macht volstrekt niets te doen is, maar, dat alles alleenlijk bij God en in Zijn macht en waarheid berust. Het geloof is daarom een "zich onderwerpen aan het woord", aan ieder woord, dat uit de mond van de God-Amen uitgaat. Het is een "Hem voor de God-Amen houden" en wel ondanks alle tegenwerking. Het is een "leunen op de genade van Christus en op Zijn trouw", en zoals dit woord, deze genade de mens bij alle wegzinken vasthoudt, zo doet ook dit woord, deze genade het werk, dat zij wil gedaan hebben.

Om de waarheid van deze genade voor u in een helder licht te stellen, zal ik in dit uur een zeer bekend woord uit de Schrift u uitleggen, welk woord, hoewel het ook door velen van u naar waarheid verstaan wordt, toch naar zijn diepste betekenis nog niet bij allen in vlees en bloed is overgegaan.

Tekst: HEBREEËN 12: 14.

"Jaag de heiligmaking na, zonder welke niemand de Heere zien zal."

Wij zullen:

1. Deze woorden in samenhang met de vorige verklaringen van de Apostel beschouwen;
2. Meer in bijzonderheden nagaan, wat wij hier onder het woord heiligmaking (heiliging) te verstaan hebben;
3. Met elkaar overwegen, hoe dat toegaat, deze heiligmaking najagen.

I.

Deze woorden in samenhang met de vorige verklaringen van de Apostel beschouwen;

Dat een mens menen kan, voor God te wandelen en Zijn Woord, de Heilige Schrift, te verstaan, terwijl het toch een weg is, waarvan het einde de dood is, zal ik niet nodig hebben te bewijzen. (Spr. 16: 25.) Als de Heere tot de Joden zegt: "Onderzoek de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het, die van Mij getuigen" (Joh. S: 39), dan is het wel openbaar, dat de Joden de Schrift vlijtig gelezen hebben; ja, gelezen hebben, om van God onderricht te zijn, en dat zij ook gemeend hebben, dat zij daarin het eeuwige leven hadden. Maar even duidelijk is het, dat dit bij hen alleen een mening geweest is, want hoezeer zij zich ook op hun Bijbel verlieten, dat éne, wat zij op iedere bladzijde van hun Bijbel aantroffen, dat hebben zij niet waargenomen, ook niet willen waarnemen, omdat zij zichzelf eerden en eer van elkaar namen, maar de eer Gods niet liefhadden, noch de waarheid in Jezus. En zo gaat het bij velen nog!

Hoe het echter ook zij: De Schrift moet met de Schrift verklaard worden; en nu moge men enkele plaatsen uit de Schrift nemen, om daarop zekere leerbegrippen te bouwen, nimmer zal men evenwel zich beijveren, om een goed geweten tot God te hebben door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Ja, men zal ten laatste tot zijn eigen zielsschade ervaren, dat men iets anders gezocht heeft dan de levende God en Zijn gerechtigheid, als men de Schrift niet leert verstaan en ook niet verstaat uit de Heilige Geest.

Dat gaat echter niet zo opeens, maar daartoe komt men, nadat men op vele omwegen rondgedwaald heeft, waarbij echter de ziel gedorst heeft naar de levende God, en men het heeft leren verstaan, wat het zegt: "Wijkt van mij, gij boosdoeners, dat ik de geboden mijns Gods moge bewaren!" (Psalm I 19: 1 15.)

Onder al de woorden van de Schrift zijn er wellicht geen, die van alle tijden door zo verkeerd opgevat zijn dan deze, en waarvan de verkeerde opvatting de oprechten meer kwelling en nood veroorzaakt heeft, de huichelaren daarentegen een wapen in de hand gegeven heeft, om zich in hun zonden te handhaven. Ik bedoel juist de woorden van dit 14de Vers uit het 12de Hoofdstuk van de Brief aan de Hebreëen.

De samenhang, waarin die woorden voorkomen, is als volgt:

In het 10de Hoofdstuk vs. 37-39 schrijft de Apostel: "Nog een zeer weinig tijds, en Hij, Die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven." Hij moedigt daarmee de Hebreëen aan, om toch bij de genade van Christus te volharden, wat voor tegenspoeden er ook over hen heen mochten gaan en hoe zij ook aangevochten en bestreden mochten worden. Want immers naar de uitspraak der Schrift zou het niet lang meer duren, of de Heere zou opstaan, Zich aan Zijn tegenstanders wreken, en tot hen komen en hun de kroon der gerechtigheid aanbrenge. Hij zegt dan verder, dat zij, omdat deze dingen alzo zijn, toch aan geen andere gerechtigheid, dan aan die uit (het) geloof vasthouden zouden, omdat slechts de rechtvaardige uit (het) geloof op de dag des toorns in het gericht bestaan en blijven zou. Dat zij daarom niet wijken, zich niet

onttrekken, niet van het geloof afgaan zouden, omdat immers de Heilige Geest aan dezulken geen welbehagen hebben kan. In het 11de Hoofdstuk houdt de Apostel dan voor, wat het geloof is: *een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een elke tegenspraak wederlegend bewijs der zaken, die men niet ziet*. Door dit geloof verstaan wij, dat God, al is het dat wij er ook niets van zien, en alle schijn er tegen is, dat God desnietegenstaande wel raad weet en hulp kan verschaffen. Want daartoe is maar een uitspraak van Zijn mond, een woord nodig, een woord, gelijk Hij immers daarin ook alle dingen, beide die zienlijk en die onzienlijk zijn, geschapen heeft naar Zijn wil, waarvoor alles zich buigen moet. Door dit geloof hebben de aartsvaders gewandeld en alle degenen, welker de wereld niet waardig was, en hebben de getuigenis bekomen, dat zij Gode behaagden. In het geloof zijn zij gebleven, hoewel zij het voorwerp van hun geloof, Christus, niet hadden gezien. En zij leven, leven nog, terwijl de namen van alle goddelozen zijn vergaan. Uit hun doen en lijden en hun overwinning is het openbaar geworden, hoe zij God behaagd hebben.

Tot deze zijn wij gekomen, wij maken met hen één lichaam uit, dat wil de Apostel in het 40ste vers van het 11de Hoofdstuk zeggen. Hebr. 11:39, 40. "En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen. alzo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden." In de verschijning, gelijk in de voleindiging van Christus hebben zij hun volkomen kroon, en nu wacht deze kroon ook ons. Hier denk ik aan het versje:

*"En dan, en dan een kroon voor mij,
Gekocht door Godd'lijk bloed,"*

"Daarom dan ook", zegt de Apostel verder in het 12de Hoofdstuk vs. 6: "Alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last en de zonde, die ons lichtelijk omringt", en die ons in onze loop naar het voorgestelde doel verhinderen wil, "en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is." Wij weten, dat hier het beeld genomen is van een wedloop, waarbij zij, die lopen, gewoonlijk alle kleren, die de vrije beweging der ledematen konden belemmeren, van zich afwierpen en zich liever naakt in de loopbaan begaven, dan dat zij de prijs, de krans niet zouden verkrijgen. Bij zo'n wedloop waren gewoonlijk vele toeschouwers, waaronder verscheidene de lopers de prijs niet gunden. Zij wierpen daarom het een of ander aanlokkelijk voorwerp voor de voeten van degenen, die in de wedloop streden; bijvoorbeeld een zwaar vergulde appel of iets anders, waarover hij kon struikelen, of waarvan hij kon denken: dit kan ik nog wel meenemen. In die zin hebben wij nu ook het woord "zonde" in bovengenoemde plaats (Hebr. 12:1) te verklaren.

Het woord "zonde" in de Brief aan de Hebreëen heeft menigeen veel hoofdbrekens gegeven, wij vinden het straks, in het 4de Vers, opnieuw. Hebr. 12:4. "Gij hebt nog ten bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde." Wij hebben, dit bedoelt de Apostel alleen te volharden in het geloof, te volharden bij de genade, wat ook alle helse en aardse machten in het werk mogen stellen, door ons op de weg een lokaas voor de voeten te werpen, opdat wij de genade zouden laten varen; wij hebben te dien einde, van alles af te zien op Jezus.

Die heeft immers het geloof begonnen en ook voleindigd, zodat wij geen stuk werk meer hebben af te maken, maar ons aan Zijn werk alleen hebben te houden. En zouden wij nu vanwege het lijden en om de smaad der belijdenis verflauwen, moedeloos en slap worden? Zouden wij de vreugde van deze wereld kiezen voor de verdrukkingen?

Dat heeft Hij immers niet gedaan. Hij, Die in eeuwige heerlijkheid was, heeft Zich voor ons aan het kruis laten nagelen en voor ons de smaad op Zich genomen, die men op God en op Zijn waarheid werpt. Nu heeft Hij echter alle macht in handen, om de Zijnen uit alle verdrukking, uit iedere nood en dood te redden. Hoe ook de mensen, in hun vijandschap tegen de genade, alle slechts denkbare kwaad liegende tegen Hem gesproken hebben, Hij heeft Zich nochtans daarvan niet laten afbrengen, dat Hij het werk des Vaders, waartoe Hij gezonden was, volbracht. En hoe is nu Zijn genade en waarheid aan de dag gekomen! Daarom moeten wij evenzeer in geen deel verflauwen, wanneer wij gelasterd worden, als dit om der gerechtigheid wil geschiedt.

De Apostel zegt dan verder in het 4de Vers, dat het er met de verdrukkingen bij hen toch nog niet zo uitzag, dat het water over de lippen gegaan was. Zo ver was het toch nog niet gekomen, dat zij tot de bloede toe hadden tegengestaan, dat wil zeggen dat zij hun leven er bij ingeschoten hadden. Als de Apostel in dit Vers opnieuw zegt: "strijdende tegen de zonde", dan meent hij daarmee het weer uitgaan uit het Woord der Wet van het leven in Christus Jezus, het uitgaan uit het gebied en de heerschappij der genade, het zich bevinden op het gebied der werken, en wel uit overleggingen des vleses en uit ongeloof, omdat men anders God en mensen niet zou behagen, noch met eer zijn doorkomen zou hebben. In dezelfde zin zegt ook de Apostel (Hoofdstuk 10:26): "Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden."

Want het blijkt uit vers 29, dat hij daarmee bedoelt heeft, dat men het bloed des Nieuwen Testaments niet voor rein genoeg houdt, om iemand geheel van zonden rein te wassen. In dezelfde zin zegt hij ook (Hoofdstuk 6:6), dat het onmogelijk is, dat, wanneer men eens gesmaakt heeft, hoe het bloed van Jezus Christus van alle zonden reinigt, en men uit deze waarheid uitgaat, om Zijn reiniging hetzij dieper of hoger te zoeken, men nooit weer de rechte weg kan vinden, omdat er geen verbreking des harten meer komt. Want men verheft en verhardt zich ten laatste tegen de prediking der genade.

De Apostel houdt alsdan, vanaf het 5de tot het 10e Vers van het 12de Hoofdstuk de Hebreëen voor, dat zij toch indachtig zouden zijn, dat al het lijden om de Naam des Heeren, om der gerechtigheid wil niet anders voor hen was dan een onderwijzing en bestraffing, hoe bitter en hoe smartelijk die dan ook voor hen zijn mocht. Dat het hun daarmee ging, zoals het hun in hun jeugd gegaan was, toen zij nog onder het vaderlijk toezicht stonden, dat toen hun vaders naar het vlees, naar het hun goeddacht, hen opgevoed en gekastijd hadden; dat het daarbij wel niemand van hen in de zin was gekomen, om daarom zijn lieve vader te verlaten. Welnu, hoe veel te meer moeten wij dan al het lijden dezes tijds en alle miskenning om der gerechtigheid wil aanzien, niet anders, dan als een genade, zoals immers ook de Apostel gezegd heeft: "U is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven. maar ook voor Hem te lijden" (Fil. 1: 29). En zouden wij dan onze hemelse Vader, de Vader der geesten, verlaten, Die toch alles in Zijn hand heeft, Die ook de geesten leiden kan naar Zijn wil? Zouden wij daarom Hem verlaten en Zijn genade er aan geven, omdat wij soms om der gerechtigheid wil aangevochten worden?

Het is trouwens een bewijs, dat men kind in huis is, als men gekastijd wordt; want het gaat daarmee als in het gewone leven. Twee jongens vochttten samen; daar schoot een man toe, die kastijdde de een, terwijl hij op de ander geen acht sloeg. Dit zag een verstandig mens, die juist voorbij ging, en dacht bij zichzelf: dat is stellig de vader van

de jongen, en hij, die gekastijd is, dat is zijn zoon; en zo was het ook. De Apostel deelt daarop mee, welk oogmerk de Vader der geesten daarmee heeft; het is "tot ons nut", zegt hij, "opdat wij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden", daaraan zouden deelnemen of deel hebben. Dat is opdat wij geen barbaarse zeden onderhielden zoals degenen, die met werken omgaan, noch ook schijnheiligheid van de duivel zouden hebben, of hetgeen vlees voor heiligheid houdt, en wat de Hebreëen ook wel liever als heiligheid zouden willen aangenomen hebben. Maar opdat ons in- en uitgaan, onze hele wandel voor God en voor de mensen zo zij, als het de Heere Christus en Zijn heilige engelen behaagt.

Dit alles is in beelden gesproken, want goede ouders geven aan hun kinderen een opvoeding overeenkomstig hun stand, en het kan hun geenszins onverschillig zijn, hoe hun kinderen gaan en staan en zitten, en nog veel minder is het de ouders onverschillig, hoe hun kinderen het hart geformeerd is. De Apostel dan wil zeggen, dat God al dat lijden, die vervolging of verdrukking, erf allerlei nood over hen liet komen, opdat zij zouden blijven, zoals Hij hen gemaakt had, en alzo zouden zijn, gelijk Hij. Dientengevolge moesten zij, naar Vers 12, ("Daarom richt weder op de trage handen en de slappe knieën. en maakt rechte paden voor uwe voeten, opdat hetgeen kreupel is niet verdraaid worde. maar dat het veel meer genezen worde.") moed vatten, zich fris aan de genade houden en vrolijk, met vaste tred deze weg gaan, de weg der genade, die alleen de weg der bewaring van Gods geboden is. En daarbij als zijzelf alzo moedig voortwandelen zouden aan de hand des geloofs (in gelove) en zich niet lieten wankelmoedig maken, dan zou ook degene, die tot dusverre door hun voorbeeld op de weg was blijven liggen, weer opstaan en mee voorwaarts treden, terwijl anders het gevaar bestond, dat het genezen lichaam besmet werd. (Vs. 13.) Daarop nu laat de Apostel in ons tekstvers de woorden volgen, zoals die woordelijk naar de Griekse grondtekst luiden: *"Vrede jaagt na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand zal zien de Heere."*

II.

Meer in bijzonderheden nagaan, wat wij hier onder het woord heiligmaking (heiliging) te verstaan hebben

Het woord "vrede" komt bij ons op deze plaats, zoals wij gewoonlijk de Bijbel lezen, bijna in het geheel niet in aanmerking. De aandacht valt doorgaans zo zeer op het woord "heiligmaking", dat men het zich in het geheel niet duidelijk weet te maken, hoe het woord "vrede" hier met "heiligmaking" samen komt. Ik hoop echter, dat het u duidelijk zal worden, wanneer ik u uit de samenhang van de hele Brief heb doen zien, hoe het woord "heiligmaking" hier verstaan moet worden.

Zoals u bekend is, spreekt de Apostel in deze Brief in het geheel niet van "rechtvaardigen", maar steeds van "reinigen" en van "heiligen." Zo bijvoorbeeld Hoofdstuk 1: 3: "Nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf teweeggebracht heeft"; Hoofdstuk 2:10 en 11: "Want het betaamde Hem, om Welken alle dingen zijn, en door Welken alle dingen zijn, dat Hij, vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen. Want én Die heiligt, heiligt zij, die geheiligd worden, zijn allen uit Eén." Zo ook Hoofdstuk 10:9 en 10: "Toen sprak Hij: Zie, Ik kom, om Uwen wil te doen, o God; Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. In welken wil wij geheiligd zijn door de offerande des lichaams van Jezus Christus, eenmaal geschied"; en Vers 14: "Met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden." Verder Hoofdstuk 9:13 en 14: "Want indien het bloed der stieren en bokken, en de as

der jonge koe, besprengende de onreinen, heiligt tot de reinigheid des vleses, hoe veel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwigen Geest Zichzelf Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw geweten reinigen van dode werken, om de levenden God te dienen?" En Hoofdstuk 13: 12. "Daarom ook heeft Jezus, opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden."

Men ziet uit de vergelijking van de verschillende aanhalingen, dat het gewone begrip, wat men aan het woord "heiligmaking", in ons tekstvers voorkomende, gehecht heeft, een in de woorden van de Apostel ingedragen begrip is en juist het tegenovergestelde van wat de Apostel bedoeld heeft.

Wat was het dan? Reeds uit het eerste Hoofdstuk moet het duidelijk zijn, dat de Hebreëen, aan wie Paulus schreef, zich lieten verontrusten door de vrees, als ware de genade niet toereikende, om God te dienen en Hem welbehaaglijk te zijn, als moesten er nog werken bijkomen. Of met andere woorden: omdat er in de Schrift overal sprake is van heiligen, overal van reinigen, zo meenden zij, dat geloof toch wel niet heiligt; dat, hoewel ook de genade van Christus een mens rechtvaardig spreken mocht, dit toch in geen andere betekenis te verstaan was, dan dat er nog een heiligmaking bijkomen moest door opvolging van die voorschriften van de Wet, waaraan zij vanouds gewoon waren. De Hebreëen hadden het zuivere Evangelie van de genade van Christus gehoord, wat wij uit het 3de Vers van het 2de Hoofdstuk, zoals uit de gehelen Brief zien; ja, daarvoor hadden zij zelfs vroeger reeds veel geleden. "Gedenkt der vorige dagen", zo schrijft de Apostel (Hoofdstuk 10:32 en 33), "in dewelke, nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt verdragen; ten dele, als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt, en ten dele, als gij gemeenschap gehad hebt met degenen, die alzo gehandeld werden."

Zij hadden dus het Evangelie des Zoons Gods ontvangen, waren daardoor verlicht geworden, hadden zich daarin verheugd, daarvoor veel opgeofferd; nu echter waren anderen ingeslopen, zulken, die ook in Christus gelovig geworden waren, en hadden met veel ophef en een schijn van heilig-doen hun voorgehouden: "ziet eens, wij laten dat alles, wat u zegt, gelden; het zijn voorzeker dierbare waarheden, maar wat staat er in uw Bijbel? Tenzij dat u zich laat besnijden en de zeden, die Mozes ons geboden heeft, bewaart, zo kunt u niet zalig worden; het is alles goed en wel, wat u van het "rechtvaardig zijn uit het geloof" zegt, maar men moet toch ook heilig worden; dat zegt de Schrift toch ook."

Alzo werden de Hebreëen bevreesd gemaakt, zodat zij van het een op het andere vervielen, gedurig een stap verder af van de genade, totdat zij eindelijk weer begonnen te geloven, zoals wij zulks in Hoofdstuk I zien, dat zij de engelen als voorbidders en beschermheren te vereren hadden, alsof die even zoveel, zo niet meer vermochten dan Christus.

Die valse Apostelen mogen er een ingebeelde vreugde van gehad hebben, dat zij zo vele geloofsgenoten kregen, die hun stelling aannamen: het geloof is wel goed, maar er moeten nog werken bijkomen, de gerechtigheid van Christus bedekt zeker alle zonden, maar nu moet nog een heiligmaking bewerkt worden. Waar zij zovele geloofsgenoten hadden, daar behoefden zij niet alléén met hun leer ter hel te varen. Daar konden zij zolang prediken en zich vereerd zien, dat zij tenslotte zelf geloofden, hun leugen ware de waarheid, en hun streven gans oprecht en welgemeend. Daar konden zij in het verborgene ook zoveel zondigen als zij wilden, en als zij er op betrapt werden, zich daarmee verontschuldigen, dat zij zich evenwel op de heiligheid toedegden, maar, dat het hun ditmaal in hun streven mislukt was, dat zij evenwel nochtans weer opnieuw alles zouden samenrapen, om dit weer te vereffen.

Terwijl de Hebreëen nu aan zulke voorstellingen gehoor gaven, weken zij meer en meer af van de genade van Christus. Zij vonden het immers ook, dat eer bij de mensen veel aangenamer is dan smaadheid, en dat goede dagen beter zijn dan kruis en verdrukking. De Onzichtbare verloren zij uit het oog, en lieten zich door het zichtbare betoveren. Rust vindt de mens voor een tijd in zijn eigen werk, en het geeft een zekere voldoening wat gedaan te hebben, waarbij men dan meent, de Wet nagekomen te zijn. Terwijl zij het nu zo langzamerhand eens werden met de tegenstanders van het Evangelie en zij zich behaaglijk voelden in hun zelf-heiliging, was er in hun binnenste een gestadige onvrede, en waar die heerst, daar wordt ook eeuwige twist en tweedracht openbaar. De een wil nog heiliger, nog rechtvaardiger wezen dan de andere. Wordt men niet geëerd, zodat het heet: "zie, daar gaat hij, daar zit hij," dan deugt het niet; een ieder wil de eerste zijn, zodat het heet: "Wijk van mij, want ik ben heiliger dan gij."

Dat is het verschrikkelijke van het Farizeïsme: zij zijn allen één en houden allen saam, om een toren te bouwen, die tot in de hemel reikt, en desniettemin is de een in de grond van zijn hart gekeerd tegen de ander!

Wat is daarvan de grond-oorzaak? De liefde is er niet. Wanneer nu de Apostel schrijft: *"Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal."* dan houdt hij met de eerste woorden de liefde tot de naaste overeind. De Apostel zal wel geweten hebben, hoe zij dat te verstaan hadden. Want hoewel hij in geen plaats gekomen is, waar hij niet met de twistgierige Joden heeft te strijden gehad, zo had hij toch zo'n ruim hart, dat het hem nooit om zichzelf is gegaan. Ook heeft hij van zijn zijde nimmer een vervolging over zich uitgelokt. De liefde, die in de afgrond der zelfverlorenheid geboren is en zeer goed weet, wat vlees is, en ook het woord goed verstaat: "wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt" en: "wat onderscheidt u", is nooit traag, waar zich maar een gelegenheid voordoet, om zo nodig zichzelf er aan te geven, opdat anderen zouden mogen gered worden. Ja, om zich voor dat doel in het verderf des naasten te begeven, ten einde zich mét hem daar uit te worstelen. En deze liefde, zij houdt niet op, voordat haar alles onmogelijk gemaakt is. Zo ziet het er met die vrede uit, waarvan Paulus hier beveelt, dat men die zal najagen.

En de heiligmaking dat is niet, zoals men het wel eens uitgelegd heeft, dat men de vrede slechts in zoverre moet najagen, als bestaanbaar is met het blijven bij de waarheid of met het zich-rein-houden van de werken van de ander. Evenmin betekent het, wat men in latere tijden daaronder verstaan heeft, namelijk een heiligmaking, die op een rechtvaardigmaking moet volgen, en die alsdan beoefend moet worden, waarbij men dan zowel aan "rechtvaardigmaking" als aan "heiligmaking" zodanige betekenis hecht, als de Heilige Schrift die nergens kent. De Apostel zegt deze woorden veelmeer in tegenstelling met het streven van de Hebreëen, om nu met behulp van de Wet iets te worden, omdat zij tot de mening verleid waren, dat zij aan de genade niet genoeg hadden, maar nog iets bijzonders er bij moesten zoeken te verkrijgen. Dit hielden zij voor "met de Schrift overeenkomstig", en noemden zij daarom "heiligmaking."

Nu doet de Apostel het hen gevoelen, dat zij op zo'n zogenaamde heiligmaking uit waren, waarbij zij de Heere niet zien zouden. De nadruk ligt op het woordje "de", evenals in de woorden van de Apostel Jakobus (Hoofdstuk 2: 14): "Kan dat (dat is zodanig een) geloof hem zalig maken"; zo hier: "Jaagt de heiligmaking na, zonder welke niemand de Heere zien zal."

III.

Met elkaar overwegen, hoe dat toegaat, deze heiligmaking najagen.

Ik herhaal het, dat er *een heiligmaking is, waarbij men de Heere niet zien zal*, want dit is ontegenzeggelijk, als wij acht geven op de woorden van de Apostel: "Jaagt de heiligmaking na, zonder welke niemand de Heere zien zal." En waarin zo'n heiligmaking, waarbij men de Heere niet zien zal, bestaat, dat geeft de Apostel aan in het 15de Vers, zeggende: "Toeziende, dat niet iemand verachtere van de genade Gods." Zij bestaat dus daarin, dat men niet bij de genade blijft, maar in zijn hart zegt: "Er is een leeuw op de weg". Dan laat men de genade varen, en twijfelt aan haar macht, goedertierenheid en trouw, terwijl zij veel machtiger is dan alle leeuwen, mogen zij beesten zijn zoals: duivel, zonde, verdrukking of nood. Men blijft also achter, om eerst de leeuw te overwinnen. Omdat men nu niet aan de hand van genade voorwaarts wil, zich niet aan onvoorwaardelijke genade wil houden, welke genade immers anders de leeuw wel verjagen of neervellen kan, zo zoekt men andere middelen en andere afgoden op.

Wordt men nu om die reden door de kuise Waarheid bestraft, dan spruit er een wortel van bitterheid opwaarts, dat is: zo wordt men meer en meer verbitterd tegen de waarheid van de vrije genade Gods. Men voelt zich bestraft in zijn binnenste omdat men geen rechte wegen bewandelt, omdat men zich niet geheel en al aan het geloof houdt, en men nochtans iets wil wezen. Nu vermeedert zich in het hart de tegenstand tegen het zuivere Evangelie des Zoons Gods, hoe plechtig men ook moge betuigen, dat men er terdege bij blijft. Men geeft zijn gemoed lucht, door allerlei achterklap, leugen en valse beschuldiging te verzinnen, en men in zijn hart bitter vijandig wordt.

Dit zal voor ieder duidelijk worden, die de woorden van de Apostel met Deuteronomium 29: 18 vv. vergelijkt, waar wij lezen: "Dat onder ulieden niet zij een man, of vrouw, of huisgezin, of stam, die zijn hart heden wende van de Heere, onze God, om te gaan dienen de goden dezer volken; dat onder ulieden niet zij een wortel, die gal en alsem draagt; en het geschiede, als hij de woorden dezes vloeks hoort, dat hij zichzelf zegene in zijn hart, zeggende: "Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen: om de dronkene te doen tot de dorstige. De Heere zal hem niet willen vergeven;" Dit is wederom zoveel als: "Die zal des Heeren aangezicht niet in gerechtigheid aanschouwen."

De gevolgen van zo'n heiligmaking zijn: de straffen van hoererij, want op zo'n geestelijke hoererij volgt noodzakelijk als straf de lichamelijke. En men wordt zoals Ezau was: om het ijdel genot van dit vergankelijke levén, om des buiks wil geeft men alle rechten des Heeren, waaraan men deel heeft, op. Het einde daarvan is, dat men de rechte weg niet meer kan terugvinden, hoe men die ook met tranen zoekt. Want men wil zijn zonden niet bekennen, maar toch vroom blijven. Men zou graag de gevolgen van de zonde van zich afgewend zien; maar men wil niet te niet gaan met zijn ik en met zijn hoogmoed, om te bekennen, dat men het niet beter gemaakt heeft zoals men nu zichzelf verontreinigt, doordat men van de genade is afgeweken.

Zo is men ook oorzaak, dat vele anderen ook verontreinigd worden, want zulken, die zich niet alleen aan de vrije genade willen houden, maar daarbij en daarnaast en daarboven werken zoeken, zijn talrijk. Wanneer men nu zijn zaak bedorven heeft, zo wil men met tranen, met boetedoeningen, met zelfkastijdingen, met allerlei middelen en een hulp van gelijkgezinden, de bedorven zaak weer goed maken, en een hervorming teweegbrengen; het breekt echter alles af als ijs, want men wil het waarachtige geloof niet enkel en alleen.

Met het najagen van zo'n heiligmaking ziet het er daarom ook heel wonderlijk uit. Men begint met matigheid en eindigt in overdaad. Men begint daarmee, dat men zich vol waant van de Heilige Geest, en men eindigt met vol te zijn van sterke drank. Jarenlang heeft men de naam van kuis te zijn, en ten laatste breekt het uit in echtbreuk en hoererij. Jarenlang heeft men het getuigenis van eerlijkheid, en eindelijk blijkt het, dat men de huizen van de weduwen en wezen heeft opgegeten. En dan, ja dan hoort men gewoonlijk overal: "Hebt u dat van hem vernomen? Nee, zo iets had ik nooit van hem gedacht." En u ziet niet, o mens, dat het niet anders is dan de geschiedenis van uw eigen heiligmaking, en dat u morgen hetzelfde doen zult. Het moet bij de aanvang alles heel heilig, heilig zijn, en bij het einde kan er alles bij u door, zodra u maar iets in het oog hebt gekregen, dat geheel aan uw lusten beantwoordt!

Als nu de Apostel hier van een "najagen" spreekt, dan is dit een oneigenlijke wijze van spreken, evenals: "Werkt om de spijs, die blijft" (Joh. 6: 27); "strijdt om in te gaan door de enge poort" (Luc. 13:24). Er is zoveel gezegd als: in plaats dat u er op uit bent om heilig te worden naar uw mening van heiligheid, zo bent veelmeer daarop uit, dat u dat heilig-gemaakt-zijn deelachtig bent, zonder hetwelk niemand de Heere zien zal. Daarom is dat de rechte wijze van doen, dat men daarop uit is, dat men dat heilig-gemaakt-zijn deelachtig worde, waarin men de Heere zien zal. Dat bestaat daarin, dat een mens, als het er hem waarlijk om gaat, dat de vrucht des Geestes bij hem gevonden, en hij van zijn zonde verlost zij, ondanks alle gevoel van zijn grote en zware zondenood, ondanks alle macht en bedreiging van het zichtbare, ondanks de schijn, dat hij gedurig al dieper zinkt en wegzinkt, *de genade er niet aan geeft, maar er zich geheel aan toevertrouwt*, ze vasthoudende te midden van zijn verlorenheid en van zijn verzinken.

Hij houde zich vast aan het geloof, en dat zonder handen. Hij zie voortdurend op tot Christus aan de Rechterhand des Vaders, en dat zonder ogen. Hij blijve gaan op de goede weg der zaligheid van Christus, altijd voorwaarts, zonder voeten. Dan zal hij zijn vrucht hebben, zijn heilig-gemaakt-zijn (Rom. 6:22) en het einde hebben van de strijd des geloofs, namelijk het eeuwige leven. (2 Tim. 4: 7.)

En u zult eens horen de stem: "Welke zijn deze?" "Deze zijn het, die uit de grote verdrukking komen, en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon van God en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel, en Die op de troon zit zal hen overschaduwen." (Openb. 7:14 vv.) Want dat blijft een eeuwige waarheid, dat de reinigmaking van onze zonden, ons heilig-gemaakt-zijn is in het bloed van een onbevlekt Lam. En het is alles naar het woord der profetie (Zach. 14: 17 en 19) vastgesteld: "Het zal geschieden, zo wie van de geslachten der aarde niet zal optrekken naar Jeruzalem, om de Koning, de Heere der heirscharen, te aanbidden, zo zal er over henlieden geen regen wezen. Dit zal de zonde der Egyptenaren zijn, mitsgaders de zonde aller heidenen, die niet optrekken zullen, om te vieren het feest der loofhutten."

AMEN.

14. Romeinen 6:2

Gehouden te Elberfeld de 30 Augustus 1846, 's voormiddags. In de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen" is deze leerrede in het 2. Twaalfstal No. 2. In de "Zwanzig Predigten" No. 10.

Iemand kwam eens in een vreemde landstreek, waar hij dus de weg niet wist. Hij moest zeker naar een stad, waarvan hij wel niet ver meer af was, maar dat kon hem niet tevreden stellen, hij was er immers nog niet in. En juist dit, dat hij er nog niet in was, bracht hem in de grootste angst, want het was reeds avond, de dag had zich geneigd. En hoe dicht hij ook bij de stad was, hoe goed hem ook de weg beschreven was geworden, hij wist, uit angst dat hij de weg mocht missen, niet meer wat te beginnen, vooral omdat hij verscheidene kruiswegen zag, en de weg naar de stad geen brede weg was.

Gelukkig voor hem kwam er een oude trouwe vriend achter hem aan. Toen nu de moede wandelaar naar alle kanten uitzag, ontwaarde hij in zijn uiterste nood deze oude getrouwe vriend, van wie hij wist, dat hij de weg zeer goed kende. En hij verblijdde zich over het zien van die trouwe vriend zozeer, alsof hij reeds in de stad was. Deze vriend zag er zonderling uit en handelde ook heel zonderling. Hij scheen zwak en was toch zo krachtig in zijn voorgaan, hij sprak zo weinig en zei toch zoveel met weinige woorden: soms deed hij alsof hij zelf niet wist, welke kant het uit moest, en als nu de arme pelgrim bij zichzelf dacht: "weet hij het dan ook zelf niet?" dan ging het op eens weer moedig vooruit. De weg, die hij hem leidde, was overigens zo ongebaand, dat hij meer op een moeras scheen uit te lopen, dan op een stad. Vaak ging het door zo'n dicht kreupelbos, dat de pelgrim dacht: nog één schrede voorwaarts, en wij vinden in het geheel geen uitweg meer. Nu ging het door moerassen, dan tussen een troep sterke stieren (vergelijk Psalm 22: 13) en ossen van Basan door, die met hun sterke hoornen dreigden, soms zelfs door diepe wateren. Het ergste voor de pelgrim was echter, dat hij zo vele bijpaden en zijwegen zag, waarop het zo gemakkelijk toeging, dat degenen, die er op wandelden, niet met moeilijkheden te kampen hadden net als hem, en niet zo geplaagd werden, en daarbij schenen deze wegen toch ook naar de stad te leiden.

Nimmer echter sloeg de leidsman zulke wegen in, maar steeds vooruit van de een moeilijkheid tot de andere, zodat de pelgrim dacht: als er nog één gevaar komt, zoals het zo-even doorworstelde, dan ben ik verloren en in de diepte neergestort. Vaak werd hij gemelijk, omdat hij zo geleid werd; en toch niettegenstaande deze moedeloosheid (en dit is wel opmerkelijk) antwoordde hij iemand, die hem achterop kwam op de vraag, of dit de weg naar de stad was, zeer beslist: *Ja, dit is de weg.*

Al gaandeweg vroeg de leidsman aan zijn pelgrim: zeg mij nu eens heel eerlijk: hoe gaat het? De pelgrim dacht bij zichzelf: het gaat slecht, zeer slecht; maar hij zweeg en dacht: als het einde maar goed is. Toen zei de leidsman: U zegt in uw hart: het gaat slecht, en u bent helemaal mismoedig; maar ik zeg u, dat het goed met u gaat. Nu zal ik u echter ook uitleggen, waarom het goed met u gaat. Het is u immers niet om de weg, maar om de stad te doen, en omdat dit nu de weg naar de stad is, dan gaat het immers goed!

Ja, maar ik ga niet goed, antwoordde de pelgrim, want ik houd de weg niet voor de juiste weg. Mij dunkt, de weg naar de stad kan toch niet door diepe wateren, door slijk

en moeras, en tussen grote stieren doorgaan. Waarop hem de trouwe leidsman antwoordde: zeker zouden wij deze weg niet behoeven te gaan, als u bij de aanvang niet de goede weg er aan gegeven had, maar nu is er geen andere weg. Ik zeg u echter, dat u goed gaat, hoe ook uw ogen naar al die zijwegen zien, hoe u ook door die bevallige bijpaden uw hart zou laten verleiden, en hoe u ook vol twijfel en mismoedigheid bent, want u blijft immers op mij zien, u houdt u aan mij, u vertrouwt op mij, daarom gaat u zoals u gaan moet. Wees dan nu goedsmoeds, spoedig bent u thuis.

Zo sprak de leidsman, en de pelgrim nam getroost de staf weer op, want zulke woorden waren voor hem, alsof reeds het klokkengelui van de gewenste stad hem in de oren klonk.

Behoef ik de toepassing van de gelijkenis te maken? O dat zulks onnodig ware! Weliswaar wonen wij in de stad Gods, als wij maar ogen hebben om te zien. De nieuwe hemel en de nieuwe aarde, de heilige stad en het nieuwe Jeruzalem, die Johannes in het Boek der Openbaring (Hoofdstuk 21 en 22) beschrijft, zoals hij het zag, dat is hier. Anders had hij niet kunnen schrijven, dat die stad van God uit de hemel nederdaalde; ook had hij niet kunnen schrijven, dat de bladeren van de boom des levens, die op de een en de andere zijde van de heldere rivier van deze stad groeide, tot genezing van de heidenen dienden; ook niet: "de dorstende is gekomen, en die wil, neme het water des levens om niet."

Maar van een andere zijde beschouwd, gaat het ons toch zoals geschreven is: "wij wandelen in geloof en niet in aanschouwen; wij zijn wel zalig, maar in hope," en: "wij wachten het af in een toestand van volharding, van lijdzaamheid." (2 Kor.5: 7; Rom. 8:24, 25; Gal. 5: 5.) Verloren wij in deze toestand helaas maar niet zo vaak Hem uit het oog, Die de overste Leidsman onzer zaligheid is! Want de ogen zijn dan voortdurend weer op onszelf en op de zonde gericht. Dan is er weer geen einde aan versagen, aan vragen, aan twijfelen, aan dwalen, omdat men het woord niet indachtig is, dat bij het begin van de weg te lezen staat: "hun Ontfermer zal hen leiden" (Jes. 49: 10). Men ziet veelmeer op de zware last zijn zonde, weet niet, hoe er zich van te ontslaan, verzint opnieuw allerlei middelen, wil tegenstrijdigheden oplossen, die opeens opgelost zijn, als wij op Hem zien, Die aan de Rechterhand des Vaders zit, en gezegd heeft: "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleindig der wereld." (Matth. 28: 20.)

Welaan, laten wij elkaar in dit uur tot volharding opwekken door het antwoord te geven op een vraag, die zo velen de genade uit het oog doet verliezen.

Tekst: ROMEINEN 6: 2.

"Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?"

Nadat de Apostel Paulus in het eerste vers van het 5de hoofdstuk de Gemeente vervrolijkt had, door de verkondiging, dat zij, nu uit het geloof in gerechtigheid gesteld zijnde, door onze Heere Jezus Christus vrede bij God hadden; nadat hij hun voorgehouden had, hoe de liefde Gods hen over alles had heengezet, en hoe waarachtig de verlossing nu eenmaal was, zodat zij daarvan niet alleen verzekerd mochten zijn, maar ook in God roemen konden door onze Heere Jezus Christus, - houdt hij hun het grote verschil voor, dat er bestaat tussen Adam, onze eerste vader, en tussen de, ten tijde van Adam en van de latere wetgeving, nog toekomstige Adam, dat is Christus. van Hem was de eerste Adam in dat opzicht een afbeelding, dat de eerste

het hoofd van alle mensen voor en in de zonde, de tweede het Hoofd in het Rijk van kwijtschelding van zonde, van verlossing, van genade en van heerlijkheid is.

In dit 5de Hoofdstuk houdt de Apostel het de Gemeente voor ogen, hoe zij zo dwaas konden zijn, om nevens de genade van Jezus Christus een wet er bij te nemen. Want zij waren immers door de dood, door het geheel af-zijn-van-God bij de Wet onbekwaam geworden. Daarom moest voor hen Christus, en Christus alléén de Man blijven, door Wiens gehoorzaamheid zij als rechtvaardigen gesteld waren.

Hij geeft verder in het 20ste vers een goede verklaring, waarom er een Wet gegeven is, namelijk, opdat de mens daardoor des te meer tot het bewustzijn zou komen, hoedanig een zondaar hij eigenlijk is. Dat moest juist door zijn overtredingen van de Wet blijken, opdat de genade des te meer zou uitblinken, hoe deze door gerechtigheid in eeuwig leven door Jezus Christus, onze Heere, koninklijke heerschappij voert, net als de zonde koninklijke heerschappij gevoerd heeft in de dood.

De Apostel weerlegt verder in dit 6de hoofdstuk een bedenking, die het vlees in zijn kwade vijandige gedachten tegen de genade inbrengt, bewerende: "Indien dát een waarheid is, dat, hoe meer zonde er is, de genade zich des te meer openbaart, dat zij genade is, dan blijft immers de zonde daarbij staan, en wij kunnen dus volgens uw leer in onze zondige toestand blijven, opdat de genade des te meerder worde."

Tegen zo'n bedenking komt de Apostel op met zijn gewone: "dat zij verre", en schrijft verder: "wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?"

Om deze belangrijke woorden te verstaan, zoals de Apostel deze wil verstaan hebben, overwegen wij:

1. De vraag: Welke betekenis hebben wij dan aan het woord zonde te hechten wanneer Paulus in zijn Brief aan de Romeinen dit woord gebruikt ?
2. Verklaar wij de stelling: "wij zijn der zonde gestorven".
3. Leiden wij daaruit de gevolgtrekking af: *dat wij dien ten gevolge niet meer in de zonde leven.*

I.

Welke betekenis hebben wij dan aan het woord zonde te hechten wanneer Paulus in zijn Brief aan de Romeinen dit woord gebruikt?

Er is voor ons, die gewoon zijn de Bijbel te lezen, een tijd, waarin wij op dit 6de hoofdstuk van de Brief aan de Romeinen evenzo weinig acht geven als op al het andere dat er in de Heilige Schrift geschreven staat. Daarna is er een tijd, waarin wij dit hoofdstuk bij voorkeur verheffen, en het ons wellicht nog duidelijker voorkomt dan de overige hoofdstukken. Dan weer is er een tijd, waarin het ons veel onrust geeft; en een tijd, waarin wij er ons overheen zetten en liever van het 5de op het 7de en 8ste hoofdstuk overspringen. Tenslotte komt er een tijd, waarin wij geheel rustig op de grond van deze Apostolische getuigenis komen te staan.

Wat beduidt hier het woord zonde? Die ongelukkige gewoonte, die ons zo eigen is, om onze begrippen en gevoelens bij het lezen van de Schrift, in de Schrift in te brengen, maakt dat wij het Woord Gods, dat zo wijd van omvang is, altijd uitleggen naar de bekrompen gezichtseinder, waarin wij, kortzichtige mensen, ons bevinden. Velen verstaan onder "zonde" de uiterlijke werken van het lichaam. Of ik moet liever zeggen: geen mens laat er zich bepaald over uit, wat hij onder zonde verstaat; onze denkbeelden hechten zich daarbij gewoonlijk aan deze of gene bepaalde hartstocht, aan een bepaalde ondeugd, als: wellust, haat, gierigheid.

Het spreekt vanzelf dat wij bij zulke voorstellingen niet diep onderzoeken. Want deden wij dit, dan zouden wij weldra wat anders vinden. Dat zou de duivel niet aangenaam zijn, die het immers wel weet, dat de mens niet radicaal, dat is van de grond op genezen wordt, zolang hij bij het uiterlijke en wat er bij hem openbaar wordt, blijft stilstaan. Want daarbij zal hij nu eens, als het een ander geldt, dit 6de hoofdstuk aanhalen, ook zichzelf soms daarop enigszins te goed doen, als stond het met hem, als het daar beschreven staat, terwijl hij op andere tijden voor zichzelf met een arme-zondaars-belijdenis zal zoeken er weer door heen te komen.

Het hart van de mensen is een arglistig ding: nu eens zet het zich op een troon van ingebeelde heiligheid, en droomt van allerlei graden en trappen van geestelijk leven; morgen weer en vooral wanneer het laatste uur nadert, zet het zich neer op het armezondaarsbankje.

In beide gevallen blijft het 6de hoofdstuk van de Brief aan de Romeinen, zoals ook duizend andere plaatsen in de Schrift, voor hem duister, en zijn hart, hij moge zeggen wat hij wil, blijft onbevredigd.

Met die vraag: "Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder geworden zij?", mocht wel menigeen tot zichzelf inkeren en ernstig overwegen, in plaats van te menen, dat zij hem niet aangaat, want over de kracht van de dood en bijzonder over de opstanding van Christus zijn zeer donkere en duistere begrippen in omloop.

Wij hebben zeer dikwijls het woord "zonde" en "arm-zondaar-zijn", ook "arm-zondaar-blijven", in de mond, en dat wel op een wijze, waarop wij het niet in de mond zouden hebben, indien wij meer met de gehele, de volle troost van het Evangelie bekend waren. Immers aan het uiterlijke blijven wij hangen, en denken niet aan de kern.

Het woord "zonde", dat wij hier lezen, komt in de vorige hoofdstukken in het geheel slechts achtmaal voor, en in dit 6de hoofdstuk alleen wel dubbel zoveel. Ik vermeen, dat men, om de betekenis van een woord te vinden, dient te vergelijken alle andere plaatsen van het boek, waar datzelfde woord voorkomt. En wanneer wij bij Paulus het woord "zonde" vinden, dat wij dan ook de overige plaatsen te vergelijken hebben, waar hij zich juist van datzelfde woord bedient. Uit alle andere zullen wij het eerst een plaats aanhalen, waarin wij het woord "zonde" in de volle kracht van zijn betekenis voor ons hebben.

Wij lezen hoofdstuk 5:12, dat "door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood." Hierbij dienen wij dan toch het eerste Boek van Mozes te vergelijken, waar wij de geschiedenis van die éne mens lezen, om te weten wat dit dan voor een zonde geweest is, die deze begaan heeft. Wij lezen daar, dat God hem gebod: "Van alle bomen dezès hofs zult gij vrijelijk eten, maar van de boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten." Wij lezen verder, dat de slang zeide: "God weet, dat ten dage als gij daarvan eet, gij als God zult wezen, kennende het goed en het kwaad"; verder: dat Eva daarvan gegeten heeft, toen zij zag, dat die boom goed was tot spijs en een lust was voor de ogen, en dat zij van zijn vrucht nam en at, en ook aan haar man gaf, en hij at.

Dit is de zonde, die in de wereld ingekomen is, volgens de woorden van de Apostel. De zonde, waarvan hij in de Brief aan de Romeinen spreekt, heeft bij hem daarom geen andere dan haar oorspronkelijke betekenis; dat is: hij beschouwt hier de zonde, zoals zij het allereerst in de wereld ingekomen is, en bijgevolg in haar oorsprong en haar ware gedaante. Deze zonde is, volgens hoofdstuk 5:19, door ongehoorzaamheid

voorafgegaan, daarop volgde overtreding, en toen was de zonde ingetreden. Nu weten wij, dat de mens begonnen is met de duivel gehoor te geven, dat hij daarna tot hem is overgegaan, en zich verder geheel van God heeft losgemaakt, om de wil van de duivel te doen.

Men moet bijgevolg het woord "zonde" bij de Apostel niet zo verstaan, alsof hij op een bepaald misdrijf het oog had gehad. Ook bedoelt hij daarmee niet zinlijkheid of zelfzucht, maar hij heeft haar in haar hele omvang, volgens de geschiedenis, en dus naar geest, voor zich. En zo bedoelt hij dan: de afval van de levende God, uit vermetelheid en wantrouwen jegens God, en de overgave van zichzelf aan de duivel, om zijn wil te doen, in plaats van te blijven bij het woord, dat uit Gods mond was uitgegaan.

Ziet daar de ware betekenis van het woord "zonde" in de Brief aan de Romeinen. Tot verder bewijs, dat dit zo is, heb ik u slechts Schriftuurplaatsen te herinneren, als deze: "Wij hebben te voren beschuldigd beide Joden en Grieken, dat zij allen onder de zonde zijn" (Rom. 3:9). "Want dat Christus gestorven is, dat is Hij der zonde éénmaal gestorven" (Rom. 6:10); "De bezoldiging der zonde is de dood" (Rom. 6: 23); "God, Zijn Zoon zendende in gelijkheid van vlees van zonde en dat voor zonde, heeft de zonde veroordeeld in het vlees" (Rom. 8:3); "Al wat uit het gelove niet is, dat is zonde (Rom. 14:23); Zo ook: "Zonde zal niet heer over u zijn, want gij zijt niet onder wet, maar onder genade" (Rom. 6:14).

Zo ook in de Brief aan de Galaten (Hoofdstuk 3:22): "De Schrift heeft het al onder zonde besloten, opdat de belofte uit geloof in Jezus Christus aan de gelovigen zou gegeven worden." En: "Dien, Die zonde in het geheel niet kende, heeft Hij voor ons zonde gemaakt, opdat wij geworden zouden zijn gerechtigheid Gods in Hem" (2 Kor. 5:21).

Als ik nu hierbij nog de Brief aan de Hebreeën aanhaal, waarin de Apostel Paulus het woord zonde opnieuw in geen anderen zin genomen heeft, terwijl daar staat: "dat Christus gekomen is om de zonde te niet te doen door Zijnszelfs offerande" (Hoofdstuk 9, 26), dan zal het ook daaruit wel blijken, dat hij niet zo zeer de bijzondere uiterlijke daden op het oog heeft, maar dat hij veeleer de zonde bij de wortel neemt, en dan spreekt het vanzelf, dat hij, die de plant bij de wortel aantast, ook al de bladeren, bloesems en bloemen, kortom, al wat daaruit is voortgekomen aangrijpt.

Wat zou u zeggen, als u eens een blik in de kloosters kon werpen, en dan zag hoe men zich daar met zijn zonden afplaagt en afmartelt? Zou u niet denken: och, mochten toch die arme mensen inzien wat eigenlijk hun zonde is. En nu u, ziet u het dan allen zo duidelijk in, voor zoveel u ook met zonden te worstelen hebt, wat dan de eigenlijke zonde is? Daar staat u voor het 6de hoofdstuk en werpt huichelachtig, met verkeerde bedoeling, dezelfde vraag op, of wel, u siddert bij deze woorden en leest ze liever niet.

Hoor: de zonde doet zich aan de wortel altijd *geestelijk* voor, en de mens, zoals hij nu eenmaal is, plant de zonde bij velden vol, en verbeeldt zich steeds dat er vrucht des Geestes uit zal opschieten. Hoewel hij zich telkens bedrogen ziet, toch wordt hij het planten niet moe. Hij werpt de schuld of op de grond, of op de hemel, en hij wil niet weten, dat zijn plant niet deugt, dat zij een vergiftige plant is, bij welker gebruik niemand gezond in 't geloof kan zijn, maar hij moet er aan sterven, tenzij dat God Zich nog over hem ontfermt.

Grijp toch het ding bij de wortel aan. Verneem het nogmaals wat, volgens de Brief aan de Romeinen, zonde is. Zij is het afgeweken-zijn van de levende God uit vermetelheid

en wantrouwen jegens God, en het zich-overgegeven-hebben aan de duivel om zijn wil te doen.

Deze zonde nu, die door één mens in de wereld ingekomen is, is ons aller zonde. Van de levende God afgeweken te zijn en af te wijken, uit vermetelheid en wantrouwen, en zich de duivel overgegeven te hebben of over te geven, om zij wil te doen!

Zo zeker als het is, dat dit de zonde van Adam en de onze is, zo zeker is het ook, dat de mens, die dit bij de Wet Gods heeft ingezien en erkend, die ook ondervonden heeft, hoe juist deze zonde als het ware de vruchtbare moeder is van al wat ons als zonde in het oog valt, dat die mens niet meer zal vragen of deze toestand eerst bij hem moet opgeheven worden. Veelmeer zal hij toestemmen en erkennen, dat in deze toestand en niettegenstaande deze toestand, al ware die ook nog zo erg, de gerechtigheid Gods de mens ten goede komt.

Echter doet zich nu een andere vraag op, of wij dan daarbij *in zo'n toestand mogen blijven, en wel onder het voorwendsel en met de bedoeling*, zo doende Gods genade meer te doen uitkomen. Met andere woorden: wanneer aan mensen, die zich op hetgeen zij als een genadegift van God ontvangen hebben, enigszins laten voorstaan, hun ongerechtigheid wordt aangetoond, en deze tegenover hun aanmatiging van iets te zijn, er op gewezen worden, dat zij hebben te erkennen, hoe het enkel en alleen genade is, wanneer zulke mensen dan met de vraag mochten komen: "Heeft er dan in 't geheel geen verandering met de mens plaats gehad? Ligt de zaak dan zo, dat de mens, nadat hij om Christus' wil gerechtvaardigd is, vrijelijk kan blijven wat hij is, opdat de genade zich te meer verheerlijke?, dan behoort men aan dezulken een juiste verklaring weten te geven, hoe het met die zaak gelegen is; en deze verklaring geeft de Apostel in onze tekst.

II.

Verklaren wij de stelling: "wij zijn der zonde gestorven".

Wij, die der zonde gestorven zijn! Wat zonde is, heb ik u verklaard; de vraag is nu: wat is dat: "der zonde gestorven te zijn"; en: hoe zijn wij der zonde gestorven?

Dit moet ons nu helder worden, wanneer wij opnieuw het 12de Vers van het 5de Hoofdstuk en daarvan de laatste woorden onder onze aandacht nemen. Wij lezen daar: "alzo is de dood tot alle mensen doorgedaan, omdat zij allen gezondigd hebben." Over het Griekse woordje, dat Luther door "omdat" vertaald heeft, is men het nooit eens kunnen worden. Beroemde taalkundigen vertalen het door "in welken"; ze laten het terugslaan op "door één mens", zodat het dan moest betekenen: "in welke eerste mens zij allen gezondigd hebben."

Bij deze strijd onder de geleerden is het mij duidelijk geworden, dat de Apostel bij het "in welken" aan de dood denkt, waarvan hij in de laatst voorafgaande woorden gesproken heeft, en dat daarom de hele zin is: in of onder de heerschappij des doods, welke tot alle mensen is doorgedaan, hebben zij allen gezondigd.

De stand van zaken is als volgt: Adam was door eigene moedwillige ongehoorzaamheid van de levende God afgeweken en had zich aan de duivel overgegeven, om zijn wil te doen. Daarop volgde de dood, of het volslagen "afgevallen-zijn van God en het eigendom-geworden-zijn van de duivel". Deze dood, dit volkomen afgevallen-zijn van God, dit vervreemd-zijn van Zijn leven (Ef. 2:12; 4:18) is tot ons doorgedrongen; en in dit vervreemd-zijn van het leven Gods, in deze toestand van geestelijke dood hebben wij allen gezondigd, dat is: hebben wij het allen zo gemaakt, dat wij willens en wetens God laten zeggen wat Hij wil, en ons aan de duivel overgeven, om zijn wil te doen.

Is nu echter dit vervreemd-zijn van het leven Gods van ons weggenomen, zijn wij uit deze toestand, die de Schrift "dood" noemt, uit dit geheel "van God af-zijn" uitgerukt, zijn wij door Christus Gode weder toegebracht (Ef. 2:18; I Petrus 3: 18), dan zijn wij ook die dingen gestorven, waarin wij in onze eerste toestand leefden.

Het gaat zulk een als wanneer men uit de toestand van een verschrikkelijke armoede in allerlei volheid en liefelijkheid wordt overgezet. Wat men deed, toen men arm was, dat men overal zocht naar een stukje hout om zich te warmen, naar een korstje brood om zich te verzadigen, naar een stuk goed, om zijn naaktheid te bedekken, dat zal men immers nu niet meer uit aardigheid voortzetten. Men heeft er toenmaals tranen genoeg bij vergoten, jammer genoeg geleden. Men zal zich nu liever aan de volheid houden ten aanzien van alles wat men nodig heeft. Men is *aan de armoede gestorven*, sinds men in het nieuwe leven van volheid is overgegaan. Zo ook de knaap, die de jongelingsjaren bereikt heeft en nu tot een beroep is gekomen; hij is aan het speelgoed en de schoolbanken gestorven. En hoe luid getuigen voor alle tegenwoordige en toekomstige dingen de woorden: "Hoor, o dochter, en zie en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis" (Psalm 45: 11).

Maar hoe is men der zonde gestorven?

Opdat men nu niet weer, ondanks alles wat gezegd is aan een bijzondere hartstocht, een misdrijf of enige ondeugd denke, maar het toch steeds in gedachten houde, dat wij hier met de wortel van alle zulke dingen te doen hebben, daarom leg ik u deze woorden voor: "Want dat Christus gestorven is, dat is Hij der zonde éénmaal gestorven die wij in het 10e vers van ons teksthoofdstuk lezen. Verstaan wij deze woorden, dan verstaan wij ook, hoe wij der zonde gestorven zijn.

Hoe is dan Christus der zonde gestorven? Allengskens? Als een held van de deugd? Wellicht daardoor, dat Hij in de aanhoudende strijd met allerlei lusten, deze allengskens overwonnen en op de vlucht gejaagd heeft? Of daardoor dat Hij, aan allerlei verzoeken blootgesteld zijnde, van kracht tot kracht is voortgegaan?

Ja, zo zien er de Messiassen en heiligen van de afgodendienaars uit. Die weten hun zaken zelf in orde te brengen. Die verstaan het, om zich de lippen af te snijden, de tong uit te bijten, de handen af te kappen, of hun ledematen te verminken. Maar Christus niet also! Deze heeft gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden; Deze is door lijden en dood voleindigd, volmaakt. "Ephápax", op eens, voor éénmaal is Hij der zonde gestorven, zegt de Apostel. Hoe dan?

Ik heb u gezegd, dat hierin de zonde bestaat, dat men afwijkt van de levende God uit vermetelheid en wantrouwen, en men zich de duivel overgeeft om diens wil te doen. Dezer zonde is Hij zo gestorven, dat Hij, toen Hij aan het hout hing, aan het dorre hout, zoals Adam eens aan het groene hout stond, dat Hij toen, terwijl Hij, *het Woord*, Zich alleen op het geschreven Woord zag verwezen, in die drie uren van de hoogste verlatenheid *niet* het oor geleend heeft aan de vraag: "Zou de Vader gezegd hebben: Gij zijt Mijn Zoon?" Ook niet gehoor gegeven heeft aan een toefluistering, als: "Zo Gij waarlijk Gods Zoon zijt, ruk U dan de nagelen uit handen en voeten, en kom af van het kruis. God weet zeer wel, dat, wanneer Gij zulks doet, het openbaar zal worden, dat Gij zijt wat God is; daarop wacht Hij; doe dus dit, of anders is het voor U eeuwige duisternis."

Nee, Hij keerde Zich niet af van de levende Vader. Hij was geenszins vermetel, Hij mistrouwde Hem niet! Nee, Hij gaf geen gehoor aan de duivel, om Zich groot en machtig, om Zich als de Held uit Juda's stam te tonen. Hij bleef hangen en riep; Hij,

het eeuwige Woord, riep uit het geschreven Woord uit: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!"

Nee, Hij bleef aan het kruis hangen en kwam er niet van af, dan om uit te roepen: "Het is volbracht!" Het is volbracht! Zo riep Hij, toen niemand zien kon, wat er dan volbracht was, en Hij neigde het hoofd, en gaf de geest! Zo is Hij der zonde gestorven.

En nu wij? Hoe wij? "Wij zijn met Christus gestorven," schrijft de Apostel Vers 8. Hoe? Aan wat gestorven? Aan de zonde, met Hém, daar aan het hout des kruises, toen Hij Zich voor ons aan God, Zijn God, vastgehouden heeft, hoewel al de fiolen des toorns over Hem werden uitgegoten, en ofschoon alle duivelen op Hem aanvielen!

III.

Leiden wij daaruit de gevolgtrekking af, dat wij dien ten gevolge niet meer in de zonde leven.

En nu, zullen wij nu nog in de zonde leven, daar wij aan de zonde gestorven zijn? Voorzeker, indien het een gewone menselijke geschiedenis is, de geschiedenis, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig gemaakt te hebben; indien het een geschiedenis is, die ons in het geheel niet aangaat, of indien het een fabel is, dat 400 mijlen van hier een stad ligt, die Jeruzalem heet, en tegenover deze stad een heuvel is, genaamd Golgotha; indien het een fabel is, dat op die heuvel eens iemand gebloed heeft, en gestorven is, wiens Naam is Jezus Christus, Welke God is, geprezen in alle eeuwigheid, - dan zijn wij zeker nog in onze zonden, en kunnen ook geheel rustig in onze zonden blijven leven! Of, als wij in 't geheel geen hart of geen oor, hoegenaamd geen behoefte voor eeuwige waarheden hebben, ook dan!

Maar wanneer het er bij ons om gegaan is, dat die boven alles belangrijke vraag: "*Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?*" Ons zo heeft bestormd, dat wij niet geweten hebben noch weten, waar wij blijven zullen; wanneer het er ons dus van hart om gegaan is en het er ons nog om gaat, van de vrees des doods en uit de macht des satans, in wiens ketenen wij ons gebonden gevoeld hebben of nog voelen, verlost te zijn; wanneer er een tijd voor ons was, dat wij geen rust noch duur konden vinden vanwege de geweldige onvrede, die ons allerwege overviel; wanneer wij de leemten en de leegten van het hart gekend hebben of nog kennen, die noch door de wereld, noch door de genietingen van de zonde, noch door iets wat het zichtbare ons biedt, kunnen vervuld worden; wanneer ons geen middelen, geen ontberingen te veel zijn geweest of nog zijn, om in de rechte verstandhouding tot God en Zijn Wet te staan; als daar dorst, hete dorst naar genade, naar barmhartigheid, naar vrede, naar troost is; als wij enigermate tot op de grond zijn doorgedrongen, om te weten vanwaar alle menselijke ellende is, en dat waarlijk alle ellende alleen daarin haar grond heeft, dat wij Gode de rug toegekeerd hebben en toekeren, in plaats van het aangezicht, en nu daarbij ondervonden hebben wat het zeggen wil: "Welgelukzalig is de man, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is! welgelukzalig is de mens, dien de Heere de zonde in 't geheel niet toerekent", en wij daarom verstaan wat het zegt, dat Christus der zonde gestorven is op eens, éénmaal voor altijd, - dan is het een levende waarheid, een waarheid Gods, een waarheid in Jezus, ons geopenbaard uit Heilige Geest.

En wanneer wij dan zo verstaan hebben, dat en hoe wij met Christus gestorven zijn, zullen wij dan nog in het oude doen en drijven kunnen blijven? Blijven, zoals wij vroeger waren? Waar zo'n waarheid erkend wordt en beleden, daar heeft deze waarheid ook een almachtige en onweerstaanbare invloed op de mens, die deze belijdt. Nee, die zal niet meer daarin kunnen leven, dat hij van de levende God uit vermetelheid en wantrouwen zou afgeweken zijn; niet meer daarin kunnen leven, dat

hij zich de satan overgaf om zijn wil te doen. Nee, die kan onmogelijk in het oude doen blijven zitten.

Hij, Die de sleutelen der hel en des doods draagt, zal wel wonderlijk en heerlijk daarvoor zorg dragen, dat degenen, die Hij in Zijn dood aan de zonde van zo'n rebellie jegens de levende Vader heeft laten sterven, zich met Hem in Zijn eeuwig leven zullen overgezet vinden. En dat zij niet der zonde, maar Gode leven zullen in Hem, zoals Hij, wat Hij leeft, Gode leeft. Dat waarborgt ons Zijn opstanding: is het ons gegeven te geloven, dat wij met Hem gestorven zijn, dan wordt het ons ook gegeven te geloven, dat onze oude mens aan Zijn kruis met Hem gekruisigd is, en wij dus met Hem zullen leven.

Maar zullen wij deze dingen verstaan, zoals zij waarheid in Jezus zijn, dan moet er bij ons *een waarachtige, zware en grote nood* geweest zijn.

- Want velen houden er veel meer van, om hun bekeringsgeschiedenissen in de plaats te stellen van een waarheid uit Gods Woord, die juist dan met macht doorbreekt, wanneer een mensenkind in zichzelf niets meer kan vinden, om zich aan vast te houden.
- Anderen daarentegen beminnen veelmeer hun mystieke stellingen en gevoelens aangaande een "der zonde afgestorven-zijn", in plaats van "gestorven-zijn". Zij moesten toch begrijpen, dat juist deze hun mystieke werkzaamheden enkel wapens zijn, waar een zij hun leden wapenen, om in de zonde te blijven.
- Weer anderen koesteren allerlei begrippen van trappen en graden, en helpen elkaar wederzijds op tot de derde, vierde of zesde trap. Zij moesten het toch verstaan, dat juist deze zesde trap de zonde is waarin zij blijven, en die hun ook nog eens onder de voeten zal verbroken worden.
- Weer anderen maken er zich een waar genoegen uit, om ten allen tijde van zonde en dan ook van genade te spreken. Zij moesten het toch verstaan, dat, als zij slechts een mostaardzaadje van de Genade tot zich namen, hun vrede zijn zou als het zand van de zee en als de steentjes in de beken.
- Weer anderen menen: dat ding komt wel mettertijd; anderen: het komt door zelfkastijdingen; anderen weer: door een voortgaande heiligmaking. Zij allen moesten toch begrijpen, dat juist al zodanige beweringen van het verstand in die zonde haar oorsprong hebben, die de Apostel hier bedoelt, als hij schrijft: "Wij, die der zonde gestorven zijn!"
- Weer anderen denken: Wat wil toch de Apostel? Hoe ziet het er dan over het geheel met mij uit? Ik heb toch alle deze dingen doorgemaakt! Dezen moesten toch verstaan, dat juist daarom, omdat zij bij de uiterlijke misdrijven zijn blijven staan, zij in hun eigenlijke wezen blijven steken, want de zonde bedriegt hen, om met het verstand te geloven, wat zij met het hart geloven moesten.

Geliefde Broeders en Zusters! Tot hiertoe mag u van deze woorden gemaakt hebben, wat u er van gemaakt hebt. Ik heb nu u meegedeeld, hoe het met de zaak gelegen is. Bevinding te hebben, dat wij, zoals wij mensen zijn, een hart hebben om altijd af te wijken van de levende God uit vermetelheid en wantrouwen, en ons de duivel over te geven om zijn wil te doen. En bevinding te hebben dat uit zulke zonde echter niets wordt, maar dat en hoe wij haar gestorven zijn. Dit gaat hand aan hand.

Maar dat uit deze zonde, zoals ik u die naar de onderwijzing van de Apostel heb blootgelegd, alle zonden en misdrijven en allerlei bijzondere hartstochten voortspruiten, dat hoop ik u duidelijk gemaakt te hebben, opdat u de wortel en de

vruchtbare moeder van al wat er bij u openbaar wordt, of wat gij in 't verborgen waarneemt, zal kennen.

En hebt u dat verstaan, dan zult u het ook verstaan hebben, dat geenszins daarin ons leven kan bestaan, dat wij van de levende God afwijken, om de duivel te behagen maar integendeel, dat wij juist vanwege onze grote ellende wel in datgene moeten leven, en ook graag in datgene zullen leven, wat gerechtigheid is voor God en mensen. En dit zal recht vorstelijk toegaan, als wij slechts het parool behouden: *Jezus Christus uit het zaad van David is opgestaan uit de doden en leeft eeuwiglijk, ons ten goede.*
AMEN.

15.
Micha 4:8

Gehouden te Elberfeld (1 September 1846 voormiddags. In de eerste uitgave der 12 Twaalfallen is zij No. I van het de Twaalfal.

Zij verscheen in 't Hoogduits in "Licht und Recht" 1. Heft No.3

Een veelbetekenend gezegde breng ik heden onder uw aandacht. Het is afkomstig van de hovelingen van Benhadad, de koning van Syrië. U kunt het lezen in het eerste Boek der Koningen, hoofdstuk 20:31. Benhadad was geslagen geworden door de koning van Israël, wiens God dit heil beschikt had, omdat de Syriërs gezegd hadden: dat God wel een God der bergen, maar niet een God der laagten ware. (Vs. 28.) Toen nu Benhadad naar de stad vluchtte, en van de ene kamer in de andere toen spraken zijn knechten tot hem: *"Zie toch, wij hebben gehoord, dat de koningen van het huis Israëls goedertieren koningen zijn; laat ons toch zakken om onze lendenen leggen en koorden om onze hoofden, en tot de koning Israëls uitgaan."*

Hoe zijn zij toch op deze inval gekomen? Dat kan u duidelijk worden, als ik u doe opmerken, dat zoiets in het oosten onder de Druzen, een volk in het gebergte Libanon, nu nog gebruikelijk is. Wanneer namelijk een doodslager onder hen het bewustzijn bij zich heeft, dat hij en al zijn nabestaanden te zwak zijn, om zich tegen de bloedverwanten van degenen, die hij gedood heeft, te verdedigen, dan legt hij zich een koord om de hals, en gaat zo tot de naaste bloedverwant van de vermoorde. Nadat hij hem de redenen van het plegen van de doodslag blootgelegd heeft, kent hij hem, onder vele betuigingen van diens verplichting tot wraakneming, de volle vrijheid toe, ook hem van het leven te beroven. De bloedvriend van de verslagene zal hem, in dusdanig geval, of zijn misdaad vergeven, of hij zal onbarmhartig jegens hem zijn.

Wat mag ik nu wel met deze opmerking in verband met de woorden uit I Kon. 20:31 beogen? Ik wilde er een waarheid uit afleiden, dat er namelijk nog heden een Koning is, Die in waarheid de Koning Israëls is. Daarbij wilde ik u tevens dit doen verstaan: dat die Koning nog een andere barmhartigheid heeft, dan alle mensen samen hebben. En dat deze barmhartigheid uitnemend van pas komt dengene, die, met de strik om de hals, met een: "kom ik om, zo kom ik om" zich aan die Koning op leven en dood overgeeft, zodat hij niet alleen weet, dat hem barmhartigheid geschied is, maar dat hij ook voor deze barmhartigheid zo gewonnen is, dat hij voortaan alleen hiervoor leeft, om haar hoog te verheffen en haar lof te zingen. Wie nu deze barmhartigheid ondervindt, die kan een van de barmhartige Koning Israëls profeteren en zeggen, dat Zijn Koninkrijk en Zijn scepter in eeuwigheid zal blijven; zoals ik ook dit uur voornemens ben u een voorzegging aangaande deze zaak te verklaren.

Voor ik echter u deze voorzegging noem, heb ik nog een ander gezegde, wat uit de mond van Zeres, de vrouw van Haman, kwam, dat mij van mijn jeugd af zo bijzonder behaagd heeft, en dat aldus luidt: "Indien Mordechaï, voor wiens aangezicht gij hebt beginnen te vallen, van het zaad der Joden is, zo zult gij tegen hem niet vermogen; maar gij zult gewisselijk voor zijn aangezicht vallen." (Esther 6: 13.) Ha, hoe goed is men geborgen, als men een genoot van het Rijk van Christus is en, zoals het dan ook wel niet anders kan, een genoot van Zijn lijden! Welke heerlijkheid ligt toch daarin,

dat in dit Rijk de hoop en verwachting niet wordt beschaamd; en welke troost ligt in deze uitspraak, dat Gods roeping en verkiezing, de verkiezing Zijner genade, voor eeuwig vast staat! De grote God maakt het daarin wel zeer wonderbaar, dat Hij voor de Zijnen dit Koninkrijk handhaaft, en voor Zijn Gezalfde de Hem altijd bestreden kroon.

Van deze handhaving hebben wij een voorzegging, die rijke stof zal leveren tot onze tegenwoordige betrachting.

Tekst: MICHA 4: 8.

"En gij Schaapstoren, gij Ofel der dochter Sions, tot u zal komen, ja, daar zal komen de vorige heerschappij, het Koninkrijk der dochter Jeruzalems."

De Profeet Micha, van wie deze woorden zijn, is een tijdgenoot van de Profeet Jesaja geweest. Zijn geboorteplaats was of de stad Maresa, gelegen aan de westgrenzen van Juda, of Moreset, een dorp in de nabijheid van diezelfde stad. Micha heeft dus als jongen meermalen het slagveld kunnen betreden, waar honderd en meer jaren te voren Zerah, de Moor, met zijn duizendmaal duizend strijders en met zijn drie honderd wagens, waarvan assen met scherpe zeisen voorzien waren, door de Heere en Zijn heirleger totaal geslagen was.

Micha's vader zal hem, wanneer zij over dat slagveld gingen, wel veel daarvan verteld hebben; ook van het gebed, dat de koning Asa toen met Juda gebeden heeft. Hij bad: "Heere, het is niets bij U, te helpen hetzij de machtige, hetzij de krachteloze; help ons, o Heere, onze God! want wij steunen op U, en in Uwen Naam zijn wij gekomen tegen deze menigte; o Heere, Gij zijt onze God, laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen." (2 Kron. 14: 11.)

De naam van de Profeet, door zijn vader hem gegeven, Mi-cha, betekent: *"wie is gelijk God?"* En uit deze naam schijnt de Profeet zelf alle troost geput te hebben, want zijn woorden Hoofdstuk 7:8: "Wie is een God gelijk Gij!" zijn duidelijk een omschrijving van het woord of van de naam "Micha."

Er is nog een Profeet geweest, die dezelfde naam gedragen heeft, ten tijde van Achab en Josafat, die door Achab in de kerker geworpen werd, omdat hij de koning niet wat wilde voorliegen, wat toen alle Profeten, vierhonderd mannen, niet schroomden te doen.

Van onze Micha lezen wij nog een getuigenis bij Jeremia (Hoofdstuk 26: 18), waar het heet: "Micha, de Morastiet, heeft in de dagen van Hiskia, koning van Juda, geprofeteerd, en tot al het volk van Juda gesproken, zeggende: Zo zegt de Heere der heerscharen: Sion zal als een akker geploegd, en Jeruzalem zal tot steenhopen worden, en de berg dezes Huizes (des Heeren) tot hoogten eens wouds"

Onze Profeet berispt en dreigt en predikt zeer ernstig, zeer geweldig, niettemin zeer liefdevol, zodat hij ook wel de evangelische Profeet mocht genoemd worden want immers het is altijd de leer en het Woord van Christus dat hij het volk voorhoudt. Hij maakt als het ware alles tot puin, werpt alles neer, om de Heere, onze God en Zaligmaker, een weg te bereiden in de harten van het volk, en om de genade en barmhertigheid Gods, Zijn trouw en waarheid te prijzen, tot troost van de overgeblevenen, tot troost van alle degenen, die zich onder het Woord van Christus zouden buigen. Want dit is de hoofdinhoud van zijn getuigenis: al wie verloren is, die kome herwaarts, want het Heil komt, ja, het komt, al zou ook alles naar de schijn

nutteloos en te vergeefs zijn. Christus zal gewisselijk overwinnen, en Zijn vijanden zullen het moeten aanzien en vergaan.

Daarom zegt hij in Hoofdstuk 2: 12, 13: "Voorzeker zal Ik u, o Jakob, gans verzamelen; voorzeker zal Ik Israëls overblijfsel vergaderen; Ik zal het tezamen zetten als schapen van Bozra, als een kudde in het midden van haar kooi zullen zij van mensen deunen. De Doorbreker zal voor hun aangezicht optrekken; zij zullen doorbreken en door de poort gaan, en door dezelve uittrekken en hun Koning zal voor hun aangezicht heengaan, en de Heere in hun spits."

Vandaar heet het ook in Hoofdstuk 5. "Maar het laatste der dagen zal het geschieden, dat de berg van het Huis des Heeren zal vastgesteld zijn op de top der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen, en de volkeren zullen tot hem toevloeien"; en Vs. 4: " Zij zullen zitten, een ieder onder Zijn wijnstok en onder Zijn vijgeboom en daar zal niemand zijn, die ze verschrikt"; en Vs 7. "De Heere zal Koning over hen zijn op de berg Sion, van nu aan tot in eeuwigheid."

Vervolgens Hoofdstuk 5: 1 en 3 "En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal MIJ voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël; en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid; en Hij zal staan, en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogheid van de Naam des Heeren zijns Gods; en zij zullen wonen; want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde."

Daarom tenslotte Hoofdstuk 7:15, en 20 "Ik zal hen wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij uit Egypteland uittoogt;.... Hij zal Zich onzer weder ontfermen, Hij zal onze ongerechtigheden dempen. Ja, Gij zult alle hun zonden in de diepte der zee werpen. Gij zult Jakob de trouwe, Abraham de goedertierenheid even, die Gij onze vaders van oude dagen afgezworen hebt."

Alzo ook in onze tekstwoorden: "En gij Schaapstoren, gij Ofel der dochter Sions uwe gouden roos zal komen, (zo heeft; Luther de woorden verhaald) ja, daar zal tot u komen de vorige heerschappij, het Koninkrijk der dochter Jeruzalems."

Deze laatste woorden zijn zulke goede, veel omvattende, troostrijke woorden, dat het voornemen bij mij opgekomen is, om dit uur het een en ander u daarvan mee te delen.

De hoofdwaarheid hieruit is deze:

Het Lam zij de eer en de heerschappij, en Zijn Koninkrijk komt, het Koninkrijk der Zijner, al ziet men er ook niets van"

Betrachten wij:

- I. De voorzegging van de Schaapstoren en Zijn betekenis.
- II. De voorzegging van de heerschappij van de Schaapstoren, van het Koninkrijk der dochter Jeruzalems. En maken wij
- III. Een toepassing van deze voorzegging op onszelf.

I.

De Schaapstoren en zijn betekenis.

Wij weten uit het begin van het Boek Micha, dat ten tijde van Jotham, Achaz en Hiskia het woord des Heeren tot Micha geschied is, dat hij dus onder deze koningen van Christus getuigd heeft. Het is ons uit de Boeken der Koningen (2 Kon. 16) en der Kronieken (2 Kron. 28), en ook uit Jesaja (Hoofdstuk 7) bekend, hoe voornamelijk de koning Achaz allerlei goddeloosheid en afgoderij onder het volk gebracht heeft.

Nu stond de Schaapstoren (Eder) tegenover het voorste gedeelte van de tempel. Het was een toren met een poort. Deze poort heette de Schaapspoort en bij de herbouw van stad en tempel onder Nehemia (Neh. 3: 1) was deze van al de poorten de eerste,

die de hogepriester Eljasib (die naam betekent "God zal maken, dat wij wederkeren") met zijn broederen, de priesters, weer opbouwde. Door deze poort ging al het vee; want hierbij was de veemarkt. Daar kochten dan de gelovige Israëlieten voor zich de schapen en runderen, die zij naar de tempel voerden, wanneer zij of jaarlijks driemaal uit de andere steden gezamenlijk naar Jeruzalem opgetogen waren en het lied aanhieven: "Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o stad Gods" (Psalm 122) of ook anders, wanneer zij, burgers van de stad, hun offergaven voor hun zonden brachten.

U kunt er zich een voorstelling van maken, welk voor dringen en gewoel in en bij deze poort moet geweest zijn, als niet een afgod is koning, maar een koning, die deed wat in 's Heeren oog recht was, de scepter voerde. Dan zag men hele kudde van de lammeren Gods, bij duizenden bokken en runderen met hun geleiders van de bergen afkomen, en alles, alles drong zich onder de toren Eder of de Schaapspoort door, om weldra voor de zonde en ongerechtigheid als offer van het altaar tot God op te stijgen. Een dergelijk gedrang door deze poort moest natuurlijk bij de drie hoge feesten nog aanmerkelijk toenemen. Was er een koning, die de Heere vreesde, en een trouwe hogepriester en gewillige Levieten, dan werd ook de leer gehandhaafd, zodat het volk de Wet verstond, en de gelovigen zich zeer verheugen moesten, ja vol van vreugde werden, wanneer zij met ogen zagen, hoe aangenaam Gode zo'n offeren was, dat in het geloof geschiedde.

Het kon niet anders, dan dat iedereen, wie de eer van God en de handhaving van Zijn waarheid dierbaar was, zo'n toren en zo'n poort met liefde moest aanschouwen. Dat niet alleen omdat zij de prachtigste poort van de stad was, maar ook en nog veel meer, omdat zij als het ware de poort was, waardoor de belofde (Messias in een beeld tot God opging, beladen met de zonden van het volk.

Nu weten wij, dat men vaak aan een zaak van rijke inhoud een naam geeft, die slechts de uitdrukking is van een gedeelte van het geheel. Wanneer de Israëlieten dus de toren Eder of de Schaapstoren zagen, dan dachten zij te gelijkertijd aan het offervee, dat door de poort van deze toren heentrok. Daarbij ook aan het offeren zelf, aan hun betekenis, aan de belofde Messias, aan Jehovah, en aan alle geluk, dat hen in Zijn goedertierenheid en waarheid ten deel werd. Dientengevolge kon de Profeet Micha, wanneer hij aan deze toren dacht, wel niet aan iets anders denken, dan aan Christus en aan Zijn weldaad, of aan Zijn lijden en Zijn opstanding en aan alles, wat in Hem de gelovigen ten deel geworden is.

Deze toren noemt hij nu "Ofel der dochter Sions zo heeft de Statenvertaling het Hebreeuws woord behouden, terwijl Luther het vertaalt met "Feste" d.i. burcht. Dit Ofel het woord betekent in onze taal "heuvel" was het lage gedeelte van de berg Sion, dat met een muur omringd was, waaraan de koning Jotham en later Manasse veel lieten bouwen.

Wanneer dus de Profeet zegt, dat de toren Eder of de Schaapstoren het Ofel of de burcht der dochter Sions was dan heeft hij daarmee gemeend, dat, evenals de bewoners van de berg Sion het zwakkere gedeelte van hun berg met een muur goed bevestigd hadden en zich daarop verlieten, zo voor de gelovige Sionieten de Schaapstoren, of, zoals gezegd is, de hele offerdienst, in zijn ware betekenis, een Ofel, een burcht was, waarop deze zich verlieten.

Ja, er ligt nog meer in deze woorden. Op het huis van David rustte de hoop en verwachting van het hele volk. Davids huis was echter toen bijna geheel van de Heere

afgevallen. Echter er lag nog in dit huis een verborgen Spruite, een geknakt riet, een ter aarde vertreden rijsje. Dit zag er uit als Ofel, dat is, zeer gering in vergelijking met de grote bergen. Deze lage heuvel was in de profetische stijl een zinnebeeld van de laatste en desniettemin hoogste Zoon van David, dat is van Christus. Daarom was de hele betekenis van de profetische woorden deze: dat de instelling van de offers het zwakke Gods was, waarop de gelovige Sionieten als op een burcht Gods al hun hoop gevestigd hielden.

Stellen wij ons nu voor, dat de Profeet vaak van Bethanië of van de Olijfberg kwam. Daar zag hij dan de stad Gods voor zich liggen. Ach, hoezeer was zij tot een hoer geworden! Daar zag hij de prachtige tempel, dat Huis, waar des Heeren Naam zou aangeroepen worden. Maar, helaas, wat was de tempel, nu de heerlijkheid des Heeren alreeds op de drempel stond en het Huis dreigde te zullen verlaten omdat het vol was van vroom feestvieren en tegelijk van goddeloze hand. Daar vielen zijn ogen op de prachtige Schaapstoren, en bij het aanblik van die toren weende hij, en zijn gemoed werd vol van wrake en van ijver zijns Gods. En bij het binnentreden van de Schaapspoort, ach, hoe zo geheel geen gedrang meer, geen jubel meer als voorheen. Geen Hallelujah's werden meer gehoord op de bergen. Van de heuvelen ruiste geen psalmgezang meer. Tussen de muren van het Huis Gods weerklonk geen vorstelijk bazuingeklank Jakobs meer, geen juichen Gode meer! Geen lam ziet hij meer, in hete liefde gebraden, en in het vuur Gods opgaan tot Dengene, van Wien alle genade is. In de poort slechts magere runderen, blinde en kreupele lammeren, en misschien één enkel lam aan de vijver Bethesda. En nu in de stad zelf bijna alle gezichten naar het aardse gewend, naar het vergankelijke, naar het ijdele, en alles vol verwarring, angst en nood. De heerschappij der dochter Sions, het Koninkrijk der dochter Jeruzalems, waar is het? Wellicht dreigde Pekah, de zoon van Remalja, haar het hogepriesterlijk gewaad van de schouderen te rukken. Haar kroon wankelde reeds op haar hoofd, krampachtig hield zij zich nog aan het altaar vast. Maar haar profetie, haar licht en recht antwoordde slechts nog zwak. Met haar Koninkrijk had het een einde.

En de Profeet, hoe moet dat, wat zijn vader hem wel heeft verhaald, in zijn binnenste gegloeid hebben, hoe eenmaal Jehovah, op het gebed van Zijn ellendigen, duizendmaal duizend zwarte duivelen, die Juda wilden verslinden, had verdelgd! Hoe moet het in zijn binnenste gegloeid hebben: *Waar is een God gelijk Gij!* Immers hij was zich van eigen ellende wel bewust! Wat onderscheidde hem? Hij had zelf ervaren, hoe diep een mens in zijn dood verzonken ligt; hoe er ook geen vezel in hem is, om Zijn God te verheerlijken! Hij had ook bevonden, hoe het een mens is, die, onder de toorn Gods weggezonden, zich op het Lam verlaat, dat, naar Gods heilige Wet, Zijn zonden op zich neemt. Waar het Lam in de vlam des vuurs opvoer, daar werd het hem, alsof al zijn zonden in de diepte der zee geworpen waren, zodat hij gerechtvaardigd naar zijn huis ging en vrede bij God had door dat Lam! Niet zijn eigen verlost-zijn, niet zijn zonde, niet tempel, maar het Lam, dat zijn zonde gedragen had, de genade van dat Lam, en de liefde Gods, dat was het, wat zijn ziel zo vervulde.

Welke rijke troost moet zijn hart vervuld hebben, wanner hij ging door de Schaapspoort. En dit Lam, zou dát de eer niet weer toekomen? Ja, bij mij is het bewezen geworden: de verlorenheid kan zo verloren niet zijn, of Gods "dán nog", Zijn "nochtans" weet zich echter te handhaven. Ja, woedt gij vijanden allen, zoveel u wilt, u zult echter te schande worden met uw leugens. De waarheid, de zaligheid, de weldaad van Christus, zij zal nochtans blijven bestaan. Ook als u alles op het uiterst hebt gedreven, dat er geheel geen raad meer is dan zal Hij echter nog raad weten. Als

u het alles tot duisternis en nacht zult gemaakt hebben, dan zal Hij nochtans in Zijn licht doorbreken. En is het dan nu ook nog zo leeg bij de Schaapstoren, het zal er echter weer van mensen wemelen en zullen er lofzangen van het Lam weergalmen!

Houdt moed, moed, gij lammen en gij verstotenen! Waarom zijn u die weeën overvallen als een die in barensood is? O gij dochter Sions, lijd maar zulke smarten, maak geschrei, gij dochter Jeruzalems! Want u moet weliswaar de stad uit en op het veld wonen. Ja, u moet tot in Babel komen, u zult echter van daar teruggebracht en verlost worden. Aldaar, ja, dáár zal de Heere u verlossen uit de hand van uw vijanden (Micha 4: 9, 10).

Wie zal van het Lam Zijn kroon, Zijn heerschappij roven? Wie zal Hem het Koninkrijk, dat Hij met Zijn verlostengingen ingenomen heeft, ontnemen? Geen duivel, geen vader der leugenen met al zijn trawanten, met zijn hele zwarte heermacht niet! Nee, gij toren Eder, gij Schaapspoort, burcht der dochter Sions, uw gouden Roos komt, tot u komt de vorige heerschappij!

Wij zien in de geschiedenis van Juda, dat, zolang goddeloze koningen regeerden, de hele offerdienst in oneer en verachting was. Jehovah, de God van Abraham, Izak en Jakob, de Herder Israëls, de ware Koning David, de beloofde Zoon, werd van het volk niet erkend. Er was geen geloof meer. Men gaf er de voorkeur aan door zelfkastijding, door werken, die God nooit geboden had, zichzelf te reinigen en te heiligen, inplaats van de reinigen en heiliging alleen te geloven in het bloed van Christus, wat door de ingestelde offerdienst voorafgeschaduwde werd.

Zo regeerde Juda niet meer met zijn God. Zij zeiden Jehovah, hun Koning, de gehoorzaamheid op. Zij gaven Hem de eer niet. Zij schreven hun zaligheid toe aan de afgoden, die zij door hun vernuft zich hadden uitgedacht en die door de valse pen van de Schriftgeleerden hun waren voorgetekend. Zij zetten Jehovah, hun Koning als het ware af. Ze wilden Hem niet meer tot Koning hebben. Zo kon Hij dan ook met Zijn Woord en Geest niet meer onder hen regeren. En omdat ze hun Koning en Herder eraan gegeven hadden was het ook weldra met hun heerschappij gedaan. Ze werden de buit van de naburige volken en heersers. Deze vlogen hun op de schouders en op de rug, en vertraden hen weldra in het stof. Zo werden zij dan volkomen in dienstbaarheid gebracht, door allerlei vreemde heersers geknecht; zij, de Koningskinderen!

Zo stond het ook ten tijde van Micha. Maar hij wist het uit de geschiedenis, hoe in vroeger tijden wanneer de koningen en het volk zich aan de Beloofde Messias hielden en hun reiniging en heiliging, naar het bevel van de eeuwige God, in het bloed van deze Beloofde zochten, wanneer zij Hem, de Beloofden alle eer gaven, Zijn leer als de enige leer der zaligheid bewaarden, Zijn priesterdom als het eeuwige priesterdom erkenden, en Hem als hun eeuwige Koning huldigden en aanbaden; ja, hij wist het, hoe gelukkig zij daarbij waren, hoe zij van overwinning tot overwinning gegaan waren, hoe het woord van dag tot dag vervuld werd: "Jehovah heeft gezegd tot mijn Heere: Zit aan mijn Rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gelegd hebben ter voetbank Uwer voeten" (Psalm 110). Een enige kon duizend jagen, en tien tienduizend. Ja, naar Geest en naar de letter werd bij hen vervuld wat wij lezen van de kinderen Israëls. Salomo maakte ze geen slaaf, maar zij waren krijgslieden, ministers en vorsten en hoofdlieden, en oversten van zijn wagenen en ruiters; (I Kon. 9: 22.) Zo waren zij dan allen vrij en geen dienstknechten onder zo'n heerschappij.

Dit alles nu wist de profeet. Daarbij kwam zijn eigen bevinding hoe hij van de zonde was vrij geworden, en hoe de genade van de Beloofde bij hem heerschappij had uitgeoefend en uitoefende, hoe vaak het ook bij hem door de diepten was heengegaan. En omdat hij op Gods waarheid bleef staan, zoals al de Profeten er op stonden, zo was hij er zeker van, dat, hoe gruwelijk het er in de lande ook mocht uitzien, Gods raad echter zou blijven bestaan. Dat daarom de Beloofde gewis komen zou, en dat het daarom ten spijt van alle tegenspraak nochtans geheel en volkomen waarheid zou bevonden worden dat waar de zonde machtig geworden was, de genade evenwel veel machtiger zou bevonden worden.

Dit was daarom zijn voorzegging: Het bloed des Lams zal weder in eer komen, zodat men zeggen zal: in Hem is alle gerechtigheid en sterkte! Hij is de Koning der koningen. En onder Zijn heerschappij zal de dochter Jeruzalems als een ware vorstin in Zijn heerlijkheid prijken met Hem zal zij heersen, hoe zeer zij ook nu tot dienstbaarheid moge gebracht zijn.

II.

De voorzegging van de heerschappij van de Schaapstoren, van het Koninkrijk der dochter Jeruzalems.

Dat nu aan het Lam weer alle eer zou toegebracht worden, heeft Luther in zijn overzetting zo doen uitkomen: *uw gouden Roos zal komen*. De andere vertalingen, zoals bijv. de Statenbijbel, hebben het volgende: *En gij Schaapstoren, gij Ofel der dochter Sions tot u zal komen, ja, daar zal komen de vorige heerschappij, het Koninkrijk der dochter Jeruzalems.*"

De woorden, die hier vertaald zijn met: "tot u", heeft Luther zo gelezen, dat zij beduiden zouden "uw sieraad". Vanwaar hij nu echter de uitdrukking "*gouden roos*" heeft, beken ik niet te weten; maar ik vermoed, dat de grond daarvoor is gelegen in het navolgende:

De pausen zijn gewoon aan vorsten of vorstinnen, die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt om de uitbreiding van de Roomse kerk, een kostbare zilveren of gouden roos, rijk met edelgesteenten omzet, ten geschenke te geven. Zoiets heeft Luther te zijner tijd ook vernomen.¹

Daar mag hij vaak gedacht hebben: "Lieve Heere Christus, wat mensen toch aan mensen ten geschenke geven, omdat zij, zoals het heet, de Kerk gebouwd hebben! Dat hebt Gij toch alléén gedaan in Uw dierbaar bloed, en Gij bouwt ook alleen Uw Kerk op, en oogst daarvoor niets anders dan hoon en smaad, spot en vervolging! U moest men immers alle gouden rozen geven! Echter, Gij zult ook Uw gouden roos hebben, zo waarachtig als Gij mijn lieve, trouwe Heiland en enige Verlosser zijt!" Die betekenis zou het wel kunnen hebben, zo verstaat men die plaats dan ook zeer goed.

Nemen wij de woorden naar de andere overzettingen: *tot u zal komen, ja, daar zal komen de vorige heerschappij*. Zo geven die in de grond der zaak hetzelfde te kennen, namelijk: *Gij, o Lam Gods, zult de kroon en de heerschappij hebben; dat is gewisselijk waar*.

En nu zonder beeldspraak. *Welk een liefelijke en dierbare voorzegging van de Profeet Micha is dit, en hoe heerlijk is zij vervuld geworden!* Hoe heerlijk is aan het bloed van Gods Zoon de heerschappij terug gekomen, zoals het te voren reeds de heerschappij gehad heeft.

Dit bloed heeft zijn heerschappij uitgeoefend bij Adam, bij Abel, bij Abraham, bij David, bij al de Profeten, bij de heiligen en gelovigen, zo velen van hen de belofte van

¹ De Keurvorst van Saksen had zelf zo'n gouden roos ontvangen.

verre gezien en geloofd hebben. Het heeft zijn heerschappij bij hen zo uitgeoefend, dat het hen van toorn en vloek, van dood en duivel en van alle zonder heeft gered, en hen tevens tegen alle hun vijanden heeft beveiligd.

Dit bloed heeft zijn heerschappij ook daarin uitgeoefend, dat het ten allen tijde heeft gesproken: "Tast mijn gezalfden niet aan, en doet Mijnen Profeten geen onrecht." Tot eer heeft het gebracht beiden, klein en groot, die zich op dat bloed verlaten hebben, die het geloofd hebben: Daarin alleen is onze reiniging, daarin alleen is het doen van de wille Gods"

En hoe veel heerlijker nog is dit bloed *tot heerschappij gekomen in deze laatste tijden*, waarin ook wij geboren zijn.

Kunt u het geloven? Het is nochtans waarachtig. De hele aarde met haar vijf werelddelen, met haar volkeren en naties, talen en tongen, met haar koninkrijken en al hun macht en heerlijkheid, het is alles het eigendom van het bloed des Lams. Al de zielen op de grote wereldkloot, al de geesten, zij zijn het eigendom van Zijn bloed. Met deze allen doet dit bloed al wat het wil, met de duivel wat het wil, evenals met al de duistere machten van de hel én met de dood, wat het wil. Alles samen, moet Hem de gouden roos brengen, bewust of onbewust, gewillig of onwillig; want alzo staat en geschreven: "Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verзадigd worden. Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen; en Hij zal de machtigen als een roof delen, omdat Hij Zijn ziele uitgestort heeft in de dood." (Jes. 53.)

En wederom: "Eis van Mij, en Ik zal de Heidenen geven tot Uw erfdeel en de einden der aarde tot Uwe bezitting." (Psalm 2: 8.) En wederom: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." (Matth. 28:18.) Dit is Zijn heerschappij. En nogmaals: "Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is, opdat in de Naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen, die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere is tot heerlijkheid Gods des Vaders." (Fil. 2: 9, 11.)

En deze heerschappij van het bloed: *zij is het Koninkrijk der dochter Jeruzalems*. Immers daarin bestaat het Koninkrijk der gelovigen, dat zij overeenkomstig de belofte, met het Lam als koningen heersen op aarde. Zo was krachtens dit bloed Abraham een vorst Gods.

Immers dit machtige bloed overdekt hen, en is hun beschutting tegen alle gevaren, hun toevlucht in alle benauwdheid, de grond, waarop zij staan, hun zwaard in allen strijd. De zonde kan en mag over hen niet meer heersen, want zij zijn het eigendom van een dierbaar bloed, wat hen ook reinigt van alle zonden.

Bovendien hebben zij vrijheid, om te nemen genade voor genade. Binnengeleid en ingebracht in des Konings paleis, naast Hem gezeten in Zijn troon, bekomen zij uit Zijn volheid de volheid van alle gerechtigheid. De duivel mag met zijn aanklachten niet over hen heersen; want zij zijn uit zijn gebied, en overgezet in eeuwige vrede. De dood mag over hen niet heersen, noch pijn noch angst, noch vertwijfeling, noch enige nood des lichaams of der ziel; want zij leven in al deze dingen niet, maar hun leven is in datgene, wat het bloed des Lams spreekt.

Het Woord van Christus, dat is hun wetboek wat zij handhaven. Met dat Woord handhaven zij hun vrijheid en hun verlossing van alles en maken de ervaring hoe dit Woord zichzelf én hen handhaaft in het Rijk der genade. En hoe voor dit Woord alle geweld en instrument, dat zich tegen Hetzelve verzet in zijn vijandschap, verpletterd wordt.

De Geest van Christus, Die is hun beschutting, hun wapen, hun krijgsvoorraad, hun toenemende welstand. En krachtens dit Woord en in deze Geest hebben zij te begeren en te bidden, wat zij ook maar willen. Zij openen de hemel en sluiten de hemel toe met hun getuigenis en met de Geest des Heeren HEEREN. Evenals zij getuigen, zo staat het vast.

Wonderlijk gaat dat toe; echter het is waarachtig! Breng aan het Lam de gouden roos, geef Hem de eer, en u bent met Hem een koning op aarde, een koningin, gij dochter Jeruzalems!

III.

Nu zullen wij een nadere toepassing van deze voorzegging op onszelf maken.

Ik weet wel wie, *naar de uiterlijke schijn, op deze wereld de heerschappij heeft.* De duivel heerst in plaats van Christus. Hij stelt zich nog voortdurend met de arme zielen op geestelijke hoogten, laat hen dan allereerst alles overzien, en deelt daarop vervolgens zijn macht, die hij voorgeeft te hebben, aan de een en aan de ander, bij hopen uit: een heerlijk stuk vlees, een mooi gebouw, een stukje goud en een stuk zilver, of ook een handvol eer, daarvoor moet men hem dan natuurlijk aanbidden.

Ik weet het, hoe vele zielen hij, in zijn voorgewende macht, met allerlei verborgen lusten in zijn netgaren vangt en verstrikt houdt, alleen met het doel, om ze van de genade af te weren en in een gebied van godsdienstige dweperij en zelfheiliging vast te houden.

Ik weet het ook, welke sekten en samenrottingen hij aanricht, om de waarachtige vrijheid, waarmee Christus ons vrij gemaakt heeft, in een kwaad daglicht te stellen.

Ik weet het, welk heil van leugen en laster, van list en geweld hij met zich voert, om op allerlei wijze het Koninkrijk van de Gezalfde des Heeren en van Zijn heiligen, geroepen en gelovigen neer te werpen.

Maar ik weet het ook, en dit moet u allen weten: *dat Hij, Die in de hemel woont, om Zijn waarheid wil, de waarheid der vervulling van een dierbare voorzegging als die ik heden voor u opengelegd heb, zal weten te handhaven.*

Want op welke grond rust de heerschappij van Christus, rust het Koninkrijk van Zijn heiligen en uitverkorenen? Moet ik het u zeggen? Ach ja, het hart is aan deze dingen zo weinig gedachtig! Wél, *het Koninkrijk heeft zijn grondslag in de liefde Gods.* U kent immers het dierbare getuigenis, dat God Zich de Gemeente verkregen heeft door Zijn eigen bloed! Heeft God nog wat kostelijkers te geven? Heeft Hij niet veelmeer daarmee te kennen gegeven, dat Hij het Beste er voor overgaf? Heeft Hij ook een hart voor dat losgeld, dat Hij er voor gegeven heeft? Heeft Hij ook een hart voor datgene, wat Hij Zich met zo'n hoge prijs verworven heeft? Ik verzeker het u: Zijn bloed is van oneindige waarde, en meer dan Zijn eigen Zoon, de Eniggeborene, Zijn Geliefde, heeft Hij niet kunnen geven. En God Zelf heeft Zich met een eed verbonden, zwerend bij Zichzelf, dat dit bloed alleen geldigheid heeft en de heerschappij zal hebben, zoals dit dan ook alleen de heerschappij heeft in hemel en op aarde. En dat het de poorten der hel en al wat daarin beraadslaagd wordt, krachteloos gemaakt en hun heerschappij geheel vernietigd heeft.

O, welk een dierbare waarheid! Ja, het is voorgoed uit met de mens, en voorgoed uit met het vlees. Al zijn gerechtigheden gelden niets meer; al zijn zonden hebben niets meer te zeggen. Het is voorgoed uit met de duivel en met zijn macht, de dood; en voorgoed uit met al zijn list en zijn geweld. Zijn woeden en moorden kan niets meer uitrichten, wordt ook volstrekt niet meer in aanmerking genomen bij een eeuwige

heerlijkheid. Want de grote en almachtige, de sterke God heeft Zijn eer terug, heeft Zijn waarheid, het geloof in Hem verheerlijkt. Ons leven, ons doen en drijven heeft volstrekt geen geldigheid meer. Alles, alles in hemel en op aarde en in de afgronden van de hel, alle machten hierbeneden en in de lucht en daarboven, alles moet zich bewegen overeenkomstig de bevelen, die het bloed uitvaardigt tot welzijn van al Zijn verlost en gelovigen. Want nadat dit bloed is uitgegoten geworden, staat alles geheel anders in de hemel en op aarde, dan het te voren stond. Had de duivel met de mens al wat God geschapen had, verdraaid, verdorven en als 't ware vernietigd, - nieuw geschapen, weer geheel hersteld, in volkomen rechtzinnigheid gezet, naar de eeuwige Geest, ... *dat álles, álles heeft het bloed gedaan*, dat bloed aan het hout des kruises. En uit is het met ons bloed, uit is het met onze ziel en ons binnenste merg, met geheel ons leven.

Aan dat bloed de gouden roos! Aan het Lam de eeuwige heerschappij, het leven, de kroon! In Hem is ons leven, onze gerechtigheid, in Hem het bezit van een heel Koninkrijk, een Koninkrijk, dat meer te zeggen heeft, dan alle macht op aarde en in de hel. Want het werpt omver en verbrijzelt alle gouden beelden, die de volkeren der aarde aanbidden.

En nu, waartoe al die bezwaren, al die bekommelingen, waarbij de mens steeds op zichzelf en op zijn zonden ziet, en met de Wet onderhandelt, om nu te geloven en morgen met werken om te gaan? Mensen, verneem het Woord van uw God! Wat plaagt u zich toch altijd af met uw zonden, en vermoeit u met uw pogen, om het bedorvene weer goed te maken, met het doel uzelf staande te houden en u te handhaven, als wilde u wat voor God zijn, iets voor Hem doen of voor Hem klaar te maken. Nog eens, alleen om u staande te houden en te handhaven, alsof Gods gerechtigheid u ter harte ging! Zie opwaarts naar de Onzichtbare, en zou het echter dan nog nacht rondom u blijven, verlies de moed toch niet, om aan te houden, totdat God de hele hoorn van overvloed Zijner genade met allerlei bedekking op en in uw hart uitgeschud heeft!

Maar is het dan het bloed alleen, wat doet dan uw heiligheid of uw zonde u bezorgd zijn? Laat vrij aan het bloed zijn geldigheid, aan het Lam Zijn heerschappij, en u zult rein zijn in een reinheid waarvan de engelen ten opzichte hiervan niets verstaan.

Maar dat niemand zichzelf verheffe en beroeme! Trouwens, wie in Heilige Geest als hij van ganser harte en van ganser ziel het zo uitspreekt, dat deze waarheid zijn hart omstroomt als een zee van Gods goedertierenheid en zegt: "U, o Lam Gods, U, o Heere Christus zij de gouden roos! Ja, U zult ze hebben, al zeiden ook alle duivelen "nee", en al maakte de wereld aldoor gouden rozen de duivel ten genoeg." Wie dat zegt, die heeft ellende gezien, die heeft zijn verderf leren kennen, die is gedood geweest en heeft verzonken gelegen in de onderste kuil, in modderig slijk. Die heeft ondervonden, dat maar Eén hem heeft kunnen redden, maar dat Een hem ook volkomen gered heeft: God met Zijn eigen bloed.

En Zijn heerschappij in zo'n gerechtigheid, Zijn Koninkrijk, hoe wordt het bestuurd? Met een hart, dat zich aan de eeuwige Ontfermer houdt; met het gebed tot God, dat zon en maan doet stilstaan op haar banen; en met een woord, van wie de gangen zijn door diepe wateren, en dat eerst dan weer in glans verschijnt, als wij menen, dat het in die wateren verdronken is.

Mijn broeders en zusters! Dood hier, strijd hier; oude zonden, nieuwe nood hier; tranen hier en allerlei verdrukkingen; veel gebed hier en allerlei aanvechting, of het

dan toch wel waar is; echter en nochtans: het Kruis heeft de gouden roos, waarvoor alle engelen neerknielen, waarvoor alle duivelen vluchten.

En die aan het Lam de roos brengen, wie zijn het? Zondaren, nochtans rechtvaardigen; ellendigen, nochtans heerlijken. Weerloze schapen zijn zij in temidden van de wolven. Vanwaar komen zij? Uit het hart, uit de ingewanden Gods. Daarheen, ja daarheen! Komt aan, komt aan! Want immers de dag van het eeuwige rozenfeest gloort reeds op de toppen van de bergen! Wee de vorst van deze wereld met zijn slangenzaad! Maar wèl ons, die Hem volstandig blijven verbeiden!

AMEN.

16. Romeinen 6:15

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 13 September 1846, des voormiddags. In de eerste uitgave der 12 Twaalfallen is zij No. 3 van het 2de Twaalfal. In de "Zwanzig Predigten" is ze No. 11.

Wat moet het heilige Woord der Waarheid toch niet al verdragen, zolang het zal verkondigd worden! Iedereen doet er mee wat hem goeddunkt. Het gaat met het Woord en met zijn getuigen, zoals er van Johannes de Doper geschreven staat: "Hij is tot u gekomen in een weg van gerechtigheid, en gij hebt met hem gedaan wat gij wildet" (Matth. 21: 32). Waar ooit het Woord gekomen is, en waar het immer heen komt, daar vindt het overal mensen, die volstrekt wat zijn willen; het vindt mensen, die de zonde aan de hand houden, en evenwel genade willen hebben; mensen, die in verborgene ongerechtigheid leven, en toch als kinderen Gods, als wedergeborenen en bekeerden willen erkend wezen. Zolang zij zich voor het Woord kunnen verbergen en zich achter hun grootdoen kunnen verschuilen, zolang zij hun weg kunnen gaan, zonder dat het Woord hun te na komt, zolang is hun het Woord o, zo dierbaar en van zo grote waarde, dat zij heerlijkheid van het Woord overal zouden willen verbreiden. Maar is hun het Woord te na gekomen, alsdan hebben zij onmiddelijk een woord tegen het Woord, een wet, volgens welke dat Woord der Waarheid als eenzijdig, als gevaarlijk, als ketters moet veroordeeld en verworpen worden, tenzij dat het Woord zich zou willen laten onderwijzen en bekeren door hen, die zichzelf onderwijzen en bekeren moesten.

Dat is echter het wonder der ontferming Gods, dat het Woord der gerechtigheid, hoe ook aangevochten van allen, die de Naam des Heeren willen noemen en evenwel geen afstand willen gedaan hebben van alle ongerechtigheid, rustig Zijn gang gaat, altijd weer opnieuw voorwaarts tredend, kracht scheppend uit de vermoeidheid, genezing uit de wonden, overwinning uit de nederlaag, verhoging daaruit dat het de onderste weg gaat, licht uit de duisternis, leven uit de dood. Zo leeft het telkens weer fris op, en juicht: "Voorwaar, ik ben vol van de Geest des Heeren, om Jakob zijn overtredingen bekend te maken en Israël zijn zonden. De Heere HEERE helpt mij, daarom word ik niet te schande, daarom heb ik mijn aangezicht gesteld als een keisteen. Mijn aangezicht verberg ik niet voor smaadheden en speeksel; ziet, de Heere HEERE helpt mij, wie is het, die mij zal verdoemen; ziet, zij zullen allemaal als een kleed verouden, de mot zal ze eten." (Jes. 50. Micha 3: 8.)

Maar zoals nu het Woord niet moede wordt Gods gerechtigheid te handhaven, zo wordt het ook niet moede, om iedereen die nog horen wil, alle voorwendsels af te snijden, opdat hij zich niet zegene op zijn droesem en het zuurdesem zijn ongerechtigheid, zeggende: het staat goed met mij; en zoals het Woord der Waarheid tweesnijdend is, zo zal het de genade weten te handhaven en tevens voor het zondigen geen uitweg overlaten. Tot bewijs van deze waarheid dienen de volgende Apostolische woorden:

Tekst: ROMEINEN 6:15.

"Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet, maar onder de genade? Dat zij verre."

Een vorige keer hielden wij u de woorden van het 2de vers van dit Hoofdstuk voor, en verklaarden u daarbij, welke betekenis het woord "zonde" over het algemeen in de Brief aan de Romeinen heeft. Wij zeiden toen, dat de Apostel alles bij de wortel aanvat, en daarbij geenszins de stam, de takken, de bladeren en vruchten laat staan. Wij hielden u voor, dat "zonde" in de Brief aan de Romeinen in het algemeen betekent: "het afgeweken-zijn en het afwijken van de levenden God uit vermetelheid en wantrouwen jegens God, en het zich overgeven aan de duivel om zijn wil te doen." Verder hielden wij u voor, dat dit afgeweken-zijn van de levenden God een toestand is, die uit ongehoorzaamheid is voortgekomen, evenals het deserteren of overlopen naar een vijandig land, na strafbaren opstand. Het gold de vraag, of iemand in zulken toestand de genade te meerder verheerlijkt heeft en verheerlijken zal. Daarop hebben wij met de Schrift geantwoord: *Geenszins, in zulken toestand is geen blijven bij de genade.*

Tot staving van deze ontkenning en tot bewijs, dat wij niet in deze toestand kunnen blijven, voeren wij thans het troostwoord en de belofte aan, die wij in het 14de Vers vinden: "Zonde zal uwe heerseres niet zijn, want gij zijt niet onder wet, maar onder genade"! Daaruit ontstaat echter weer een andere vraag: Hoe dan nu? of: Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet onder wet, maar onder genade zijn? En opnieuw luidt het antwoord: "Dat zij verre!"

Het mag schijnen, dat deze vraag: "Zullen wij zondigen?" een onnodige herhaling zou zijn van de woorden van het eerste vers: "Zullen wij in de zonde blijven?" Deze vraag is echter volstrekt geen herhaling; zij is van groot gewicht en noodzakelijk; en het antwoord: "dat zij verre" en hetgeen daarop volgt mag menigeen beangstigen; maar juist daarom zal het voor hem te meer van belang zijn, dat hij én vraag én antwoord zal verstaan.

Wij verklaren tot dat doel:

- I. Wat het zeggen wil: onder wet te zijn;
- II. Wat het betekent: onder genade te zijn;
- III. Wat de Apostel hier onder "zondigen" verstaat;
- IV. Terwijl wij tenslotte, na de vraag van de Apostel: "Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder wet, maar onder genade?" te hebben verklaard, het antwoord: "Dat zij verre!" met toepassing op onszelf zullen handhaven.

I.

Wat wil het zeggen: onder wet zijn?

Om ons een recht begrip daarvan te maken, moeten wij vooraf goed verstaan, wat in de Brief aan de Romeinen het woord "wet" betekent.

Wanneer wij het woord "wet" in de Brief aan de Romeinen lezen, dan moeten wij het nimmer zo verstaan, alsof de Apostel van de Wet op zichzelf sprake. Nimmer kan dit een Apostel in de gedachte gekomen zijn, die eenmaal schreef: "De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods." (1 Kor. 7:19.) Nooit kan zo iets bij hem zijn opgekomen, wie het er om te doen was, een iegelijk mens volmaakt te stellen in Christus. Nooit bij hem, die aan de Galaten schreef: "Mijne kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje", (Gal. 4: 19.) en aan de Efeziërs: "Totdat wij allen zullen komen

tot de enigheid des geloofs en der kennis des Zoons Gods, tot een volkomen man, tot de maat der grootte der volheid van Christus." (Ef. 4:13.)

De Wet, op zichzelf beschouwd, zoals die op Sinai is gegeven geworden, is *een samenhangend geheel*; zij laat zich ook als zodanig niet verdelen in zedenwet, ceremoniële wet en burgerlijke wet. Ook de Apostel beschouwt haar als één geheel in zijn Brief. De Wet, op Sinai gegeven, is op zichzelf een vorm van het genadeverbond, of een verbond van genade en barmhartigheid in de vorm van allerlei beelden, die op de meest troostrijke wijze aan mensen, die behoefte aan genade hadden, datgene kan doen verstaan en in het hart prenten, wat voor het Aangezicht Gods waarheid in Jezus was, en wat eenmaal Jezus Christus, in het vlees gekomen zijnde, voor de arme zondige mens zijn zou. De Gemeenten uit de Heidenen, zoals dan ook die te Rome, hadden zulks ook recht goed verstaan, want bij de eerste verkondiging van het Evangelie was hun overal Christus Jezus voor de ogen geschilderd, zoals Die bij Mozes en de Profeten beloofd was (Hand. 17:33). Zij waren evenwel door verkeerde voorstellingen maar al te spoedig er weer van afgebracht, en omdat zij nu Christus ten halve, in plaats van geheel, indachtig waren, daarom meenden zij schaduwen en Christus tot één geheel te moeten brengen. (Gal. 3:1; 5: 2.)

Naar Geest en waarheid is het met de Wet aldus gesteld: Toen de Heere Zijn Wet gaf, had Hij het aan het volk Israël eerst voorgehouden, hoe zij in Zijn rechten wandelen zouden, vervolgens wat de weg daartoe zou zijn, en ten derde hoe zich dit in allerlei vrucht zou openbaren. Hoe zij in Zijn rechten wandelen zouden, dat stond in de Tien Woorden, die hun de Heere als zovele beloften meedeelde. (Ezech. 11: 19, 20; 36: 27.) Wat de weg daartoe was, konden zij weten uit de verordening van de offeranden. (Psalm 51:9; Jes. 1:18.) En hoe zich dit in allerlei vrucht, en bij allerlei gevallen in het leven zou openbaren, dat vonden zij in al de bijzondere bevelen van de zogenaamde burgerlijke Wet. (Jes. 58:6vv.; Ezech. 18:14vv.) Deze wetgeving gaf de Heere, of liever: dit verbond sloot de Heere met zondige mensen, opdat dezen, hoe en wat zij ook mochten zijn, Hem heilig zijn zouden. Hij maakte dit verbond, wat de vorm betreft, met Israël, wat de inhoud en de waarheid betreft, met alle mensen en voor alle tijden.

Israël maakte het echter toen, zoals wij mensen het van nature allen maken: in plaats van te bekennen, dat men in de zonde ligt, en dat men uit de zonde uit moet, om in gerechtigheid over te gaan, en in plaats van God te loven en te prijzen voor deze grote genade, dat Hij Zelf heeft willen neerkomen om een geheel volk, allen verloren mensen Zelf bij de hand te nemen, uit zonde en dood uit te rukken en te leiden in gerechtigheid, zo kon men die stem Gods niet verdragen. En dat waarom niet? Omdat men vroom wilde zijn en de Wet beschouwde als een helpster, om zich in eigen vroomheid staande te houden en zich daartoe allenskens van de zonde los te werken.

Zodanige gezindheid nu was evenals bij de Romeinen zo ook bij de Galaten en Korinthiërs opgewekt geworden door lieden, die de zuivere Apostolische leer verdraaiden. Waar nu echter zo'n gezindheid bestaat, daar moet (dat spreekt vanzelf) een Wet, wiens bedoeling alleen Christus is, alleen Zijn werk, en het waarachtige wandelen in Hem, zo opgevat worden, dat het Christus en de wet wordt. Waar het evenwel Christus en de wet wordt, daar is het niet Christus alléén, daar is het niet zo, dat een verloren en verdoemenswaardig mens zich voor God in gerechtigheid bevindt door Jezus Christus, daar is niet de mens der zonde uit het midden weggedaan en een mens Gods hiervoor in de plaats gesteld, maar daar komt een mens in zijn eigene

gerechtigheid in aanmerking. Daar is het doel niet "Christus", maar "wet", en daar moge die mens zelf toezien, hoe hij het in orde brengt!

Zolang er evenwel nog met enige grond te hopen is, dat zo'n mens geholpen worde, dat hij van zijn dwaling terugkome, zolang zal God niet ophouden, hem door het getuigenis van Jezus te onderwijzen.

Alsdan zal echter van de Wet geheel anders gepredikt moeten worden; dan moet zo van de Wet gepredikt worden en moet dezelve zo worden voorgehouden, zoals de Wet, van de andere zijde bezien, is; te weten: niet als vorm van een genadeverbond, maar als voorwaarden van een werkverbond. Daar heet het dan: Gij hebt gezegd: "al wat de Heere spreken zal, dat zullen wij doen" (Exod. 19: 8; 21: 3). Welaan dan, zo vorder Ik zulks nu ook van ulieden, Ik eis het van u, en gijlieden mogen toezien, hoe gij het in orde brengt; maar weet het, Ik zal en Ik kan bij u niets door de vingers zien; Ik kan, in deze betrekking, van genade of van barmhartigheid niets weten. De middelen zal Ik u alle geven, mijn kracht, mijn hulp, alles wat u wilt, maar ziet u toe, dat u het verder in orde brengt!

Op deze wijze houdt nu de Apostel ook de Romeinen de wet voor; dat is als voorwaarden van een werkverbond. Omdat hij hen echter niettemin liefheeft, omdat zij Christus te voren gekend hadden en nog kenden, daarom houdt hij het hun zo voor, dat hij van de wet spreekt op zo'n wijze, alsof het aan de wet lag, dat wij die niet volbrengen, hoewel hij het hun inmiddels goed doet verstaan, dat het *aan ons* ligt.

Wanneer u derhalve in de Brief aan de Romeinen het woord "Wet" leest, versta het dan niet van het uiterlijk werk, ook niet van de innerlijke gesteldheid van het hart, maar van de bevelen Gods en van de ganse verordening van Zijn heiligheid; en wanneer u van "werken der Wet" leest, versta het dan als het nakomen van deze bevelen, en van het blijven in die verordening van Zijn heiligheid door innerlijke gesteldheid van het hart en door uiterlijke daden. Denk dan evenwel hierbij aan uzelf, hoe u voor uzelf staat ten aanzien van deze bevelen.

Er was voor de Romeinen geen middenweg, zoals die voor ons evenmin bestaat: of Christus geheel, dat is: zij in Hem overeenkomstig de Wet; of de Wet geheel, maar dan er ook naar gestreefd, om overeenkomstig de Wet te worden.

Zullen wij het echter zijn, dan moeten wij weten, dat aan de Wet in het geheel niet te genaken is, en dat zoveel te minder, als wij half en half van Christus willen zijn. In die zin dus, zoals de Wet in geen deel te genaken is, ook dan wanneer wij slechts het kleinste gedeelte er van zoeken te volbrengen, in die zin spreekt de Apostel van de Wet, en in die zin is bij hem de Wet de hoogste openbaarmaking van de wil des heiligen Gods aan de mens, welke wil de mens ook op zich heeft genomen om te doen (Joz. 24: 21-24), waarbij dan in het geheel niet in aanmerking komt, of zonde en dood, genade en Christus aanwezig zijn of niet aanwezig zijn. Deze openbaarmaking Gods van Zijn wil is heilig, onveranderlijk, onkreukbaar, zij laat zich niet regelen noch uitleggen naar menselijk willen of begeren.

Van deze openbaarmaking van Gods wil wordt echter in de Brief aan de Romeinen niet gesproken, zonder dat daarbij gedacht wordt aan de mens, die op zich heeft genomen om deze wil in alle opzichten te gehoorzamen.

Nu schrijft de Apostel aan de Romeinen, *dat zij niet onder wet zijn*. Onder iets of iemand zijn, wil zeggen: daartoe gesteld zijn, om onder de heerschappij of macht van iets of van iemand te wezen, bij voorbeeld: kinderen, van wie de ouders gestorven

zijn, zijn daartoe gesteld, dat zij onder voogden komen te staan, wie zij gehoorzamen moeten, om in alles hun wil te doen. (Gal. 3:23, 25; 4:4.)

Bijgevolg wil de Apostel zeggen: *wij zijn niet daartoe gesteld, om onder wet te moeten wezen.*

De Apostel zegt dit volstrekt niet, om de mens van Zijn verplichting aan de Wet op enigerlei wijze te ontheffen, ook niet, om daarmee aan de heiligheid en onschendbaarheid van de Wet te kort te doen. Hij zegt zulks ten opzichte van ons, zoals wij in onze overmoed, zonder te bedenken wat wij zijn, het op ons genomen hebben en het op ons nemen, datgene te doen wat de Wet vordert, en in dit opzicht zijn wij van God daartoe niet gesteld, om onder de heerschappij van een wet te zijn. God heeft iets anders voor ons bereid.

II.

Wat het betekent: onder genade te zijn.

Dit andere nu, dat God voor ons bereid heeft, noemt de Apostel *genade*, en daartoe zijn wij gesteld om onder haar heerschappij te leven.

"*Genade*" staat hier, zoals wij uit deze woorden zien, in tegenstelling tot "Wet." Maar in welke tegenstelling? Is het in een zodanige, dat de genade de Wet als het ware op de mond slaat? Of dat zij aan alle eisen, die de Wet aan de mens heeft, een einde maakt, zonder dat de Wet bevredigd is? Of zou het in zulke tegenstelling zijn, dat de Wet maar onvervuld blijft, zodat het geheel onverschillig is, of wij in gerechtigheid wandelen of niet? Inderdaad, er heersen allerlei zonderlinge begrippen van Wet en genade.

Gewoonlijk spreekt men van de wet, alsof men van een verscheurend dier of van de duivel sprak, of als ware de Wet, ik zou haast willen zeggen, zo geheel uit zichzelf uit de afgrond opgekomen. En van de genade spreekt men gewoonlijk zo, als ware zij een hefboom tot het goede, een werktuig, dat men slechts nodig heeft in de hand te krijgen, om dan te kunnen volbrengen wat men wil; daarom zegt men ook gewoonlijk: "ik heb daartoe geen genade ontvangen; als ik genade daartoe zal ontvangen dan zal ik het doen of weten."

Genade is volgens veler begrippen iets, dat zo onverwachts en plotseling van boven afdaalt, en wederom iets, dat voorbijgaat; iets, dat heden is en morgen niet is, of dat heden niet is, maar morgen wellicht komen zal. Het spreekt wel vanzelf, dat men daarbij de genade afhankelijk stelt van zijn bijzondere gevoelens en gewaarwordingen, en men zich een God voorstelt, Wiens hart altijd zo gestemd moet zijn, als ons hart gestemd is. Intussen maken dergelijke begrippen van Wet en genade, dat het de mens alles duister en onzeker is, dat men, hoewel altijd lerende, nimmer tot de kennis der waarheid komt, of zich in een vrede beroemt, waarbij men toch verre is van de gerechtigheid.

Daarom moet men toch goed in het oog houden, *dat de Wet Góds Wet is*, dat zij uit Gods Geest is uitgegaan, dat zij een uitdrukking is van datgene wat God van ons wil gedaan hebben, hoe wij onze God zullen liefhebben boven alle dingen en onze naaste als onszelf; hoe wij waarachtig en heilig met onze God, kuis, eerlijk en trouw met onze naaste hebben om te gaan. Daarom, wanneer er van de Wet gesproken wordt, wordt er gesproken van datgene, wat God bevolen leeft, hoe wij jegens Hem zullen zijn en ons jegens Hem te gedragen hebben, en hoe ook jegens onze naaste.

Anderzijds moeten wij weer in het oog houden, *wat en hoedanig wij zijn ten opzichte van deze bevelen*, en hoe ons gedrag is; en wie dit naar waarheid doet, die zal wel

verstaan en bekennen, dat zo'n gezindheid en zo'n gedrag, als overeenkomstig de wil van God is, bij hem volstrekt niet gevonden wordt.

Immers daar kan geen sprake zijn van een niet volmaakt zijn voor de Wet, wat aangaat gezindheid en doen, maar van een gezindheid en een doen, zoals de volmaakte wil van Gods is.

Zulk een gezindheid en zo'n gedrag, dat geheel naar de wil van God is, moet er zijn, of God moet Zichzelf verloochenen, moet ophouden te zijn Die Hij is. God zal echter wel blijven; maar aangezien nu bij de mens niet aanwezig is, wat overeenkomstig de wil Gods is, zo rijst de vraag: *Waar blijft de mens?* En het antwoord luidt: *God heeft hem uit eeuwige ontferming op een ander gebied overgebracht, en dit gebied heet genade!*

Is het dan nu met Gods wil gedaan? Heeft God nu Zijn wil niet meer? Blijft Zijn Wet nu terneer gesmeten, vertreden in het stof? Moet zij daar zuchten en toezien, hoe zij nu gedaan krijgt, wat zij wil gedaan hebben? U gevoelt wel, dat zulke beweringen het Wezen en de eer Gods te na komen.

De mens heeft nu een ander standpunt ingenomen, zodat hij thans in een geheel andere verhouding tot de Wet staat dan voorheen. En wanneer de Apostel het zo voorstelt, dat de mens in 't geheel niet meer in enige verplichting jegens of enige betrekking tot de Wet staat, dan heeft hij daar het oog op de Wet, zoals de mens die Wet in zijn eigengerechtigheid opvat, en waarbij de mens in het geheel niet bedenkt, dat hij gans van God afgevallen en de duivel en de dood toegevallen is.

Daarentegen verstaat hij onder genade: *de overeindstelling van de Wet*, de waarachtige vervulling van de Wet, het naar Gods Geest volmaakt volbrengen van de wille Gods, zoals God Zelf de Wet in eigen hand genomen en haar Zelf volbracht heeft, haar ook in eigen hand houdt, en deze Wet naar haar innigste bedoeling, geest en mening in een zondig mensenkind, dat van Gods Wet volstrekt geen verstand heeft, wonderbaarlijk vervult. Dit noemt de Apostel "genade." (Vergelijk Ef. 2:8 10; Rom. 8:4.)

Genade is bij de Apostel hetzelfde als gunst, goedheid, weldadigheid, die aanwezig is, en die een mens ontvangt, ze niet verdiend hebbende. De Apostel staat daarbij een voorbeeld voor de geest van twee mensen, die beiden tot hun koning gaan om iets van hem te ontvangen. (Rom. 4:4; 11: 6.)

De een meent aanspraak te kunnen maken op loon, en ontvangt ook zijn loon, naar dat zijn arbeid is. Hij heeft echter geen aanspraak op de goedheid van de koning, omdat hij tot de dienstbetoning of tot de arbeid verplicht was. Is hij met zijn werk gereed, en heeft hij dat afgeleverd, dan is hij van de koning af, en de koning is van hem af, en wee hem, wanneer hij niet ook morgen en overmorgen zich als een gehoorzaam onderdaan gedraagt.

De ander daarentegen heeft niets, hij voelt zich een overtreder, voelt zich buiten de Wet, omdat hij deze overtreden heeft, maar hij smeekt om ontferming, om zijn leven, opdat hij zo met de Wet weer in het reine gekomen zij; en de koning betoont hem zijn gunst. Zo is daar dan voor hem, vanwege genade, een eeuwige toegang tot de koning. (Rom. 5:1 2; Hebr. 4:16.)

Nog eens: de genade, waar de Apostel van spreekt, is geenszins een voorbijgaande toegenegenheid en neerbuiging Gods tot de mens, maar *de Apostel omvat daarmee de gehele heilsorde, de ganse raad Gods tot onze zaligheid, zoals Hij dat voornemen in Christus Jezus heeft besteld en volbracht, om ons voor Zich te stellen in Zijn gerechtigheid in Christus tot Zichzelf*, afgezien van wat wij zijn of geweest zijn, afgezien van alle werk uit onszelf. Zo is derhalve de genade een "van Gods zijde ons

volmaakt voor Zich stellen in Christus Jezus", zonder dat wij iets zouden hebben toegebracht of toebrengen, dat Hem daartoe zou hebben bewogen.

De genade is het welbehagen Gods, wat God in mensen gehad heeft, die zich tot het volbrengen van Zijn heiligen wil geheel onbekwaam gemaakt hadden, en echter waanden, dat zij het wel konden en moesten in orde brengen. Zij is het welbehagen Gods in de hoge hemelen, het zo in te richten, dat mensen het moesten erkennen, hoe zij volstrekt niet aan de Wet hadden voldaan, maar integendeel hun overtredingen slechts meer gemaakt hadden, en dat deze zelfde mensen voorts in een andere staat waren overgezet, dat zij Zijn geboden bewaarden, hoe verkeerd en onbekwaam zij ook in zichzelf ten opzichte daarvan waren.

Volgens de onderwijzing van de Apostel was deze genade aanwezig. Het is niet het bijzonder gevoel of bijzondere gewaarwording van genade, ook niet een bijzondere genade; het is de ganse heilsorde, de ganse raad Gods tot onze zaligheid, wat hier door de Apostel "genade" genoemd wordt. Aan deze genade waren de gelovigen overgegeven, in dit gebied waren zij overgezet geworden, dus behoefden zij niet meer te werken, maar in dat Rijk, waarin zij waren overgezet, werd hun door de genade, waaraan zij overgegeven waren, alle toisel en sieraad verstrekt, om daar te staan en te wandelen als een koninklijk en priesterlijk volk, zonder dat er van hun zijde iets daartoe mocht bijgedragen worden. De genade had het gedaan, en deze genade zou het hun ook aan niets laten ontbreken, omdat de genade hun nu dat alles had toegebracht wat de Wet bedoelde.

III.

Wat de Apostel hier onder "zondigen" verstaat.

Omdat wij nu daartoe aan de genade overgegeven zijn, *niet dat wij de Wet doen*, maar *dat de Wet naar Heilige Geest voor ons gedaan is*, en ook in ons vervuld wordt, wat zullen wij dan derhalve doen? Zullen wij zondigen? Of ons aan deze genade houden? Het antwoord is gereed: Ons aan deze genade houden! (Hebr. 12:28; Fil. 2:15, 16.) Zeker, met dit antwoord is men dadelijk gereed; maar als men Romeinen 6 leest, dan is men met de verklaring toch wel niet zo spoedig gereed. Waarom heeft de Apostel deze vraag opgeworpen, nadat hij in het 2de Vers gezegd had: "Zullen wij dan in de zonde blijven?" Heeft het niet de schijn, alsof de vraag: "Zullen wij in de zonde blijven?" (Vs. 2.) En de vraag: "Zullen wij zondigen?" beide hetzelfde willen zeggen?

Volgens de gewone begrippen moet er eerst een bekering plaats hebben, en moet een zware boetstrijd door gestreden zijn, en dán komt de leer van de rechtvaardigmaking uit geloof zonder werken, en tenslotte de heiligmaking. Maar de Apostolische prediking slaat een geheel andere weg in. Dat zien wij uit de Handelingen der Apostelen, en zien dit ook uit de Brief aan de Romeinen. De volkeren hebben, evenals ieder mens in het bijzonder, allen hun eigen begrippen van God, en zijn allen min of meer vroom, hebben allen veel of weinig gevoel van zonde, en zijn er allen op uit, indien al niet metterdaad en in waarheid, dan toch in hun voornemen, om met werken Gode nabij te komen, hetgeen zij hopen te eniger tijd wel te zullen bereiken. Bij dit punt, bij deze in de menselijke ziel zo diep ingewortelde gedachten hebben de Apostelen, door de Heilige Geest geleid, én Joden én Heidenen aangevat, en hebben hun voorgehouden, dat het rechtvaardig-zijn voor God geenszins daarin bestaat, dat de mens zich met zijn werken een gerechtigheid verwerft, dat veelmeer zo'n gerechtigheid louter goddeloosheid is, dat daarentegen de gerechtigheid Gods, of het rechtvaardig-zijn van een mens voor God daarin bestaat, dat hij Gode recht laat

wedervaren en Hem gelooft. Waarin Hem geloofd? Daarin, dat het met de mens geheel uit en verloren is, dat God echter een andere Mens Christus, hier op aarde heeft laten komen, dat Die onze zonden gedragen heeft en dat wij door Diens gehoorzaamheid voor God als rechtvaardigen gesteld zijn geworden.

Op zo'n prediking volgt nu de vermaning, dat men zich van zijn dode afgoden en dode werken tot deze levenden God zou wenden, om deel te hebben aan deze genade, die zich te meerder als genade betoond heeft, hoe meer men in zijn eigenwaan de ongerechtigheid vermenigvuldigd heeft. Zo'n voorstelling van de bekering ligt in de Brief aan de Romeinen in de vraag: "Zullen wij dan in de zonde blijven?" Dat heet met andere woorden: Heeft deze prediking dan nu in het geheel geen werking op de mens, die zich aan zo'n prediking houdt? Blijft hij dan daarbij evenwel nog in zijn oude bestaan zitten, zodat hij deze gerechtigheid gelooft, en evenwel daarbij de onzalige dienst van dode werken aan de hand houdt, waaruit dan allerlei andere goddeloosheid voortkomt?

Daarop leert ons de Apostel, dat wij in Christus, aan onze vorige toestand, toen wij deden wat wij wilden, gedood zijn, dat wij het er dus voor houden moeten, dat wij voor deze toestand dood zijn, en dat, omdat Christus is opgestaan van de doden, wij het er bepaald voor houden moeten, dat wij met Hem leven in de toestand van genade, van heerlijkheid en van gerechtigheid. En omdat de Apostel weet, dat de macht der zonde de wet is, zoals de mens die verstaat, en dat de prikkel tot de zonde juist dan ontstaat, wanneer een mens met dode werken omgaat, om zichzelf van de zonde los te werken, in plaats van te geloven dat hij van de zonde verlost is, daarom verzekert hij ons, dat de zonde over ons niet zal heersen, als wij Gode geloven, omdat wij nu op een gebied overgegaan zijn, waar geen oorzaak voor prikkel tot de zonde meer aanwezig is.

Nu blijft evenwel toch daarbij nog de bedrieger zitten in het menselijke hart, dat deze grote dingen niet verstaan wil; en tevens bekommernis, omdat men deze grote dingen niet verstaan en ook niet bevatten kan. *Een gezindheid* aan te nemen, met een belijdenis in te stemmen, volgens welke men niet meer voor dode werken leeft, het voortaan daarvoor te houden, dat men hetzij men het ondervonden hebbe of niet, om der waarheid wil, die zulks met kracht betuigt, der zonde dood is en Gode leeft in Christus Jezus, dat gaat nog aan. Te geloven, dat men niet daartoe is gesteld om onder de wet te staan, om uit zichzelf aan de Wet datgene toe te brengen, wat de Wet van rechtswege van ons te vorderen heeft, maar daartoe is gesteld om onder genade te staan, en dat in die weg de Wet ontvangt wat haar toekomt, ook dat laat zich alles voor waarheid aannemen.

Maar nu komt het op *de toepassing aan, op de daden*, die men te *doen* heeft. En zie, nu blijkt weer overal, dat, ondanks alle onderwijzing, het doen, om met dat doen de zonde te overwinnen, in het hart is blijven zitten. Heeft men dan op het doen niet verder te letten, moet men daarop geen acht geven? Dat is de vraag van het menselijk hart. Is dat dan niet gevaarlijk? Zal men bij zo'n leer niet zijn oude gang blijven gaan? Loopt het gedrag van een mens bij zo'n leer niet gevaar? Moet daaruit niet volgen, dat de mens zijn zondige weg zal voortzetten? Kan men daaruit niet besluiten: Welnu, als ik dan onder genade ben, en niet onder wet, dan kan ik vrij zondigen; en als de genade het niet wil, dat ik zondig, dan kan zij het immers verhoeden!? Kan men daaruit niet afleiden: De genade voert heerschappij, en wij blijven zondaars; daarom blijven wij dan zondigen, en de genade maakt alles goed? Zou het niet beter zijn, lieve Apostel,

dat wij ons op de heiligmaking toelieden, zoals wij die verstaan, waarbij wij dan de wet tot een prikkel nemen, om steeds vooruit te komen, en als een spiegel gebruiken, om te zien in hoe verre wij het ware beeld der volmaaktheid reeds gelijkvormig zijn of niet? Brengt uw leer niet met zich dat wij zondigen zullen?

Daarop antwoordt nu de Apostel dusdanig, dat hij de zaak tot het uiterste drijft, evenals ons eigengerechtig hart Gods geduld tot het uiterste drijft. Geef u zichzelf over en blijft u bij de waarheid der gerechtigheid, zoals ik u die heb voorgehouden, dan hebt u uw vrucht tot heilig - *gemaakt* - zijn en als het einde "het eeuwige leven" terwijl het einde van uw heiligmaking "dood" zijn zou (Hoofdstuk 6: 20 22.) Omdat uw vlees zo zwak is, dat u deze dingen niet schijnt te willen begrijpen, zo verstaat toch dit, dat u uw leden gegeven hebt ten dienste der gerechtigheid, opdat u alzo het *heiliggemaakt-zijn* hebt, wat u wel in een andere weg zoekt, maar niet zult vinden. Wanneer u bekent, dat u op het gebied der genade bent overgegaan, dan zult u ook erkennen, dat u aan deze genade bent overgegeven om u te onderwerpen aan deze genade, die immers voor u zal zorgen. Eertijds hebt u allerlei dingen gedaan, toen u aan het gebied der wet overgegeven was, en wel zulke dingen, waarover u zich nu nog schaamt. Hebt u toen enige vrucht gehad van uw begrippen van heiliging?

Maar nu overgegaan zijnde naar de raad Gods op het gebied der genade en daaraan overgegeven zijnde, houdt u toch op dit gebied, waarop u vrij van zonde bent, geef uzelf aan deze genade over, vertrouw u aan haar toe en stel u aan deze genade geheel ten dienste, zoals u bent, en u zult in gerechtigheid gevonden zijn.

IV.

Handhaven wij nu, nadat wij de vraag van de Apostel verklaard hebben: "Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder wet, maar onder genade", zijn antwoord: "Dat zij verre!" met toepassing op onszelf.

Ik wil niet zeggen, dat het antwoord van de Apostel: "Dat zij verre!", niemand van ons van nature kan behagen. Om der waarheid wil zouden wij allen ook wel schrijven: "Dat zij verre", maar om der waarheid wil zal ook menigeen belijden, dat hij met het laatste gedeelte van dit Hoofdstuk wel het allerminst terecht kan. En wat nu het gedrag aangaat, dan is het daarmee zo gesteld, alsof hier stond: "zekerlijk", in plaats van: "dat zij verre"!

Of, vanwaar komt het anders, dat er zo dikwijls van genade gesproken wordt, en ten laatste breken er verschrikkelijke gruwelen uit, allerlei gewelddadigheid en ongerechtigheid, oneerlijkheid, dieverij, onreinheid, echtbreuk, gierigheid, brasserie en dronkenschap, om nu niet te spreken van allerlei verkeerde leer en eigenwillige godsdienst. Is dat dan niet: wij zondigen, omdat wij onder genade zijn? Alhoewel wij dit nu wel niet zo botweg beweren, toont men het dan toch niet met der daad en in werkelijkheid, wanneer men zich in het verborgene aan dingen schuldig maakt, die men niet kan wensen dat aan de dag gebracht worden? Zij komen evenwel toch aan de dag!

Wat is er *de oorzaak* van? Dit, dat men geen recht begrip heeft van eigen verlorenheid, noch van het eeuwig geldende der Goddelijke Wet, noch van het heil van Christus. Dit, dat men zich van genade een gans andere voorstelling maakt, dan zoals en hoe genade genade is. Dit, dat men genade afhankelijk maakt van de mens, van zijn zondigen of niet-zondigen, en niet van God, van Wie alleen de genade is. Dit, dat men onder genade altijd een vermogen of een kracht verstaat, die de mens in zijn hand ontvangt, of een kracht en hulp van de Geest, waarmee de mens iets uitrichten moet, en niet onder genade verstaat een bedekking, die van de mens zijn zonde heeft

weggenomen en hem in gerechtigheid heeft gesteld. Dit tenslotte, dat men zich toch altijd verbeeldt, *mét* de genade zich ergens elders te moeten plaatsen, en niet bij de genade te blijven, zo als men is. Vandaar dat zondigen bij al het spreken van de genade.

Daarbij heeft men dan tegelijk *allerlei dekmantels*. Men wil de zaak op de lange baan schuiven, men wil niet begrijpen, dat er staat: "heden, heden". Men wil niet weten dat en hoe gestreng de Apostel de Wet gehandhaafd heeft. Men wil heden volmaakt genoeg zijn om te sterven. Maar om Gode te leven, daartoe moet Hij ons tijd geven, tot over jaar en dag, wanneer men met zijn, naar men voorgeeft, toenemende heiligmaking het ver genoeg gebracht heeft, om als goed in de hemel te worden opgenomen. Voor dat doel verdraait men de Schrift, en zegt: "Christus moet een gestalte in ons verkrijgen", maar men verstaat niet, dat Paulus, alzo sprekende, bedoeld heeft, dat Christus in de Galaten zo'n gestalte mocht hebben en zo bij hen mocht gekend zijn, dat zij het verstonden, de Heere Christus enkel en alleen aan te hangen.

Men spreekt van een allengskens doden van de oude mens en van een allengskens opstaan van de nieuwe mens, omdat de mens daarbij zijn eigen lust kan volgen en evenwel beweren dat hij de zonde haat, en men wil het niet vatten, dat de Apostel geleerd heeft, dat men de oude mens afgelegd heeft, en de nieuwe mens aangedaan heeft, dat is: dat men uit het vorig bestaan, het doen en drijven van de eigengerechtigheid en van al de zonde die daaruit voortkomt, is uitgezet geworden, en dat men op het gebied der genade is overgegaan. Want men voelt zeer goed, dat, bijaldien men deze waarheid zou toevallen, dan ook de bijl aan de wortel van de zondeboom is gelegd, en deze geheel en al, stam, takken, bladeren en vruchten, is omgehouden, ja verbrand.

Men gevoelt het wel: is dat waar, dat onze oude mens een gekruisigd is, te niet en te schande gemaakt is, dan kan men ook het vermogen van de arme naaste niet langer in zijn zak behouden, dan zou men geen jacht meer kunnen maken op de huisvrouw van zijn naaste. Maar wat het ergste van alles nog is, dan had men zich aan de genade geheel over te geven zoals men is, dan verloor men geheel en al het leven, dat men in eigen hand heeft, dan had men met al zijn oude en nieuwe zonden en met zijn gruwelijke verborgen geschiedenissen tot God te gaan, zoals men is, en zijn Schepper om genade te smeken, en niet alleen te smeken, maar ook genade te geloven, zoals men is. Maar nee, men wil liever een toenemende heiligmaking. Daarbij houdt zich de mens staande met zijn zelfhandhaving en zijn eigen wil, en maakt van de wet een wassen neus, en van de genade een rustgevend stilmiddel, wanneer namelijk het gesuste geweten soms ontwaakt.

Zo moet dan de Schrift zeggen wat de mens wil en hem behaagt. Maar dat de Schrift daarop blijft staan, dat de mens heden zij, wat en hoedanig hij zijn moet, dat de Schrift juist daarop zo aandringt, opdat de mens de genade zal erkennen met afzien van alle eigene gerechtigheid, dat de Schrift daarop staat, om een mensenkind volmaakt te stellen in Christus Jezus, en dat in Dien alleen, maar ook in waarheid, de volmaaktheid is, daarvan wil hij niets weten, tenzij in ogenblikken, waarin hem Zijn verborgene ongerechtigheid in het aangezicht vliegt.

Tot u is dat woord gericht: "dat zij verre", u, die meent zich te kunnen beroepen op de woorden van Paulus: "Niet, dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben", (welke woorden de Apostel tot onze verootmoediging gesproken en dus bedoeld heeft, dat hij zichzelf niet beschouwde als een, die de dierbare leer van de genade, die hij predikte, reeds in haar gehele omvang en tot in haar diepste grond had omvat en u

zoekt zich te verschuilen achter de leer van een trapsgewijs voortgaan en toenemen, om het zondigen aan de hand te houden! Wanneer de Apostel zegt: "Hebt uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid gesteld", en wederom: "Gelijk gij uwe leden gesteld hebt dienstbaar der onreinheid, en van de ene ongerechtigheid tot de andere, also hebt nu uwe leden gesteld dienstbaar der gerechtigheid tot heilig-gemaakt-zijn", zo versta het toch, dat u aan de woorden van de Apostel, dus aan de woorden van de Heilige Geest, ongehoorzaam bent, wanneer u met uw leer daarop antwoordt: *Ja, allengskens; over jaar en dag, morgen een weinig en overmorgen een weinig!*

Och, wat hebt u er van, dat u met uw bedenkingen het waagt voor de waarheid een verkeerde leer in plaats te stellen! Houw af de hand en de voet, en ruk uit het oog, dat u in de ongerechtigheid gevangen houdt.

Tot u is dat woord gericht: "dat zij verre!", u, die zich wat laat voorstaan op uw geloven en weten en evenwel in het verborgen de ongerechtigheid indrinkt als water, en daarbij een schoon aangezicht toont, als ware er van dat alles niets aan, waarvan u overtuigd bent, dat het niet deugt! Wanneer de Apostel zegt: "Zullen wij zondigen?", dan bedoelt hij een zondigen zowel met het lichaam als met het verstand of met het hart, en hij zegt: "Dat zij verre!"

Dezelfde Apostel zegt ook ergens elders: "Dwaalt niet, noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven." (1 Kor. 6: 9.)

Maar ook tot u is dit woord gericht, o gij, die voor het Woord Gods neervalt; het is u ernst, het gaat er u om, dat het geheel waarheid bij u zij, wat u in het 6de Hoofdstuk, inzonderheid in het tweede gedeelte, leest. Versta dan toch eens voor altijd, dat u de dienstknecht der zonde niet meer bent, maar een dienstknecht Gods. Juist dit geloof, dat u een dienstknecht Gods bent, dit, dat u zich daaraan houdt, hoe ook de zonde u tot haar dienst wil verleiden, zal die vrucht bij u teweegbrengen, dat u niet zondigt. Want zo'n genadige Heere en God, als Hij is, in Wiens dienst wij staan, zal wel daarvoor zorgen, dat de waarheid van de Schrift ook waarheid in de bevinding zal zijn, doordat wij ons enkel en alleen aan de genade houden.

Broeders en Zusters! De bron van het zondigen is, dat wij iets van onszelf voorgeven te zijn, dat wij niet zijn, dat wij ons aanhoudend op het gebied van de wet plaatsen, als konden wij het in orde brengen, terwijl wij bij de genade van Christus moesten blijven, die ons van alles zal voorzien zoals het goed en recht is in Zijn ogen. Geloof u de genade, geloof dan ook dat deze bron toegestopt is, daarentegen een fontein is geopend van allerlei heil en tot allerlei Gode-welbehaaglijke gerechtigheid. (Jes. 12: 3; Zach. 13: 1.)

Duizenderlei vragen en spitsvondige bedenkingen komen bij ons daaruit voort, dat wij vol zijn van heidense zedenleer. Dat ons van de geestelijke dingen het juiste en volkomen begrip naar Geest gegeven zij, dat is de zaak van de Geest van Christus. Die Geest verlene genadiglijk aan ons allen die God, Die alles zo naar Zijn raad heeft vastgestelde dat het heilig, heilig is, en Die ook in heiligheid houdt elke arme en ellendige, die uit ware hoogachting voor de Wet Gods, en in de erkenning, dat het bij hem niet is, wat er evenwel toch zijn moet, tot de genade Gods de toevlucht neemt. Is het zo bij ons, dan zal Hij het ook bij ons maken naar Zijn voornemen in Christus Jezus, welk voornemen der genade geweest is: *welgelukzaligheden in Hem!*

AMEN.

17. Romeinen 9:18

Gehouden te Elberfeld 20 September 1846, des voormiddags. In de eerste uitgave der 12 Twaalfallen is deze leerrede No. 4 Van het 2de Twaalfal. In de "Zwanzig Predigten" is zij No. 12.

Zeker aanzienlijk heer van hoge geboorte wilde zich op reis begeven naar een vergelegen land. Omdat hij bezitter was van zeer uitgebreide goederen, overlegde hij, alvorens weg te reizen, bij zichzelf om, aangezien hij niet dan ontrouwe rentmeesters in zijn dienst had, deze allen te ontslaan en in zijn nabuurschap naar andere rentmeesters om te zien, en wel naar zulken, die hij, door ze als verzorgers van zijn goederen aan te stellen, een bijzondere weldaad zou bewijzen, omdat zij mensen waren, die in ellendige en hulpbehoevende omstandigheden verkeerden. Zoals hij dacht, deed hij; en de nieuw gekozen rentmeesters waren vanwege hun te beurt gevallen buitengewoon geluk uitermate verblijd.

Die hoogwelgeboren heer stelde aan zijn nieuwe rentmeesters volstrekt geen voorwaarden, alleen verplichtte hij hen niets nieuws te beginnen, niet naar hun eigen wijsheid met zijn goederen te handelen, integendeel alles naar de bestaande bepalingen uit te voeren, zelf alles goed hebbende ingericht. De akkers moesten zij, zoals het hun voorgeschreven was, vlijtig laten bebouwen, en de opbrengst hiervan eerlijk en trouw verzamelen. Voor zichzelf behoefden zij, zoals hij hun zei, niet te zorgen. Al wat zij nodig hadden, mochten zij voor zich *om niet* nemen. En wanneer zij niet deden als de vorige rentmeesters, dan zou hij bij zijn terugkomst hun doen zien en ondervinden, dat hij een man was van edele inborst. Hij had zodanige maatregelen genomen, dat zij alle mogelijke bescherming, ook alle volheid en overvloed zouden hebben.

Hij beloofde hun verder, dat zij voortdurend op zijn goederen zouden blijven, en door hem niet anders zouden beschouwd worden dan als zijn eigen geliefde kinderen. Van alle voorkomende moeilijkheden hadden zij hem slechts te verwittigen, dan zou hij wel raad schaffen. Alleen moesten zij indachtig blijven hun vorige jammerlijke staat, waaruit hij hen gered had, opdat zij zoveel te meer zich over de weldaad, die hun te beurt was gevallen, mochten verheugen.

Eindelijk gaf hij hun een zeer klein en zwak kind, en beval hun, zorgvuldig daarvoor te zorgen, want door dat kind was hun tegenwoordig geluk voor de toekomst gewaarborgd. Zij beloofden alles, en de welgeboren heer ging op reis.

Hoe gelukkig gevoelden zich nu de nieuwe rentmeesters, hoe gingen zij aan het eten en drinken! Maar het kind, het zwakke kind, daaraan dachten zij volstrekt niet, ja, zij veronachtzaamden het geheel en al. Vreemde dagloners, die van ver kwamen, ontfermden zich soms over het kind, maar deze werden daarom door de rentmeesters zwaar mishandeld.

De rentmeesters kwamen weldra op de inval, dat de rijke heer, ondanks al zijn goedheid, toch ook wel eens met hen zou kunnen handelen, zoals hij met de vorigen gedaan had. En zo dachten zij er over na, of zij boven de gewone opbrengst niet ook iets voor zichzelf verkrijgen konden, om gedekt te zijn, als ook zij als rentmeesters mochten afgezet worden.

De akkers konden naar hun gedachten veel meer opbrengen, en bijgevolg de pachters dubbel zo veel betalen. Dezen hadden het bovendien ook veel te goed. Zij lieten daarom, en wel voor het geld van de grondeigenaar, theoretikers komen, mannen van naam en grote geleerdheid. Spoedig waren nu allerlei kunstmiddelen aangewend: de akkers zouden de dubbele opbrengst geven.

En zij aten en dronken. Het vermogen, dat zij hadden, was in weinige jaren opgeteerd. De pachters moesten meedoen. Dezen kregen echter spoedig zelfs de oude opbrengst niet. Op hun goederen werd daarom meedogenloos door de rentmeesters beslag gelegd, en de rentmeesters, zij hadden te eten en te drinken, en werden daarom niet afgeschrikt gedurig nieuwe proefnemingen te doen, en dachten: 'het zou toch eindelijk wel gelukken.'

Het arme zwakke kind, dat de hooggeboren heer hun gegeven had, was middelerwijl een man geworden; hij kwam tot hen in de gestalte van een dagloner. Hij bewerkte een stuk land, naar de wil van de eigenaar, zodat het zijn vrucht rijkelijk opbracht, en hij hield hun voor, dat zij het ook zo moesten doen, ja hij wilde het zelf voor hen doen, wanneer zij inderdaad niet meer wisten, hoe het aan te pakken.

Dat was echter te veel voor de hoogmoed van de rentmeesters, die nog altijd meenden, dat het hun eindelijk wel gelukken zou, om boven de gewone opbrengst nog voor zich een aanzienlijk vermogen te gewinnen. En het arme zwakke kind, zij sloegen het dood op datzelfde stuk land, waarop hij in gehoorzaamheid en trouw hun bewezen had, hoe goed zij het gehad konden hebben, als zij maar hem alles in handen gegeven hadden, opdat hij al hun bedorven en verwarde zaken weer voor hen mocht in orde brengen.

Toen zij hem nu gedood hadden, kwam de eigenaar terug en hield afrekening. De rentmeesters dan zette hij af, en stelde in hun plaats over zijn goederen die vreemde dagloners, die zich het lot van het zwakke kind hadden aangetrokken, en die voor het overige niets hadden gezocht, dan te werken voor hun dagelijks brood.

Toen verhieven de rentmeesters hun stem en riepen luidkeels, dat zo'n handelwijze onrechtvaardig was; dat zij toch de lieden waren, wie het toekwam; dat de eigenaar hun ook de belofte had gegeven, voortdurend op zijn goederen te zullen blijven, hij zou hen als zijn kinderen beschouwen, hij had hen als zodanig aangenomen, hij moest hen daarom, om zijn eigen eer, in de stand handhaven, waarin hij hen gesteld had. Hij mocht hen niet wegzenden, en het zou onrechtvaardig zijn, vreemde dagloners in hun plaats te stellen. "Maar", zeiden zij, "dat spreekt vanzelf, u bent machtig, u kunt met het uwe doen, wat u wilt."

Daarop antwoordde de edelman met korte woorden: "Uit uw mond zal ik u oordelen; bijgevolg doe ik met het mijne wat ik wil. Ik stel hier aan wie ik wil, en zet af die ik wil."

De betekenis en de bedoeling van deze gelijkenis ligt voor de hand. U gevoelt het reeds, dat ik u hierdoor een Schriftuurwaarheid wens duidelijk te maken, waarmee men niet zo gemakkelijk klaar komt, als men gewoonlijk denkt. Een Schriftuurwaarheid, met welker uitleg men zich eeuwen lang heeft bezig gehouden, zonder ooit nog tot een voor de inwendige mens geheel en al bevredigende oplossing gekomen te zijn.

Gelijk u tot hiertoe mij uw aandacht hebt geschonken, wilt ze mij, ik vraag het u te dezer ure nog des te meer verlenen.

Tekst: ROMEINEN 9:18.

"Zo ontfermt Hij Zich dan diens Hij wil, en verhardt dien Hij wil."

"Zo ontfermt Hij Zich dan, diens Hij wil, en verhardt dien Hij wil." Harde woorden, huiveringwekkende woorden! Hoe vele betere woorden vinden wij in de Schrift, woorden van troost, van zalving. Maar deze woorden laat ons die liever voorbijgaan! Waarom? Kunnen er dan ooit uit de mond Gods, kunnen er van de Heilige Geest ooit woorden komen, die harder of liefelijker zouden zijn dan andere woorden van dezelfde Geest? Hangt het harde of het troostrijke niet alleen daarvan af, hoe de mens tegenover zulke woorden staat, hoe daarbij zijn gezindheid is? Zou het niet mogelijk zijn om aan te tonen, dat in deze zelfde woorden, evengoed als in alle overigen, de ganse volheid van het Evangelie ligt?

Dat is immers de taak, die een dienaar van de waarheid te vervullen heeft, dat God gerechtvaardigd zij voor de mensen, zodat aan Hem de schuld niet ligt, dat iemand ooit verloren gaat. En dat hij de roem der ontferming handhaaft bij degenen, die gered willen wezen.

Overwegen wij dienvolgens:

- I. In welk verband onze tekstwoorden in het 9de hoofdstuk voorkomen.
- II. Verklaar wij de stelling: *God ontfermt Zich, diens Hij wil,*
- III. De stelling: *God verhardt, dien Hij wil.*
- IV. En zien wij verder: Welke toepassing wij van deze woorden op onszelf te maken hebben.

I.

Wat is de samenhang van onze tekstwoorden met het gehele 9de Hoofdstuk?

Het heeft de schijn, alsof Paulus zo opeens op datgene komt, wat hij in dit hoofdstuk voorstelt. Dat is evenwel niet zo. Ook dit, wat hij in het eerste vers schrijft: *"Ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet,"* enz. staat met het vorige hoofdstuk in nauw verband. Hoe kon toch een Apostel van de overwinning over alles door Christus schrijven, zonder dat hij, die een Jood was, daarbij aan zijn eigen volk dacht, een volk, dat zijn 'eigen' Koning en God had verstoten, en zo doende, in plaats van aan deze overwinning deel te hebben, onder de dienstbaarheid der zonde en van allerlei ongerechtigheid gehouden bleef? Het Heil was toch voor hen aanwezig, en zij versmaadden het! Zij versmaadden het, doordat zij op grond van hun voorrechten, die zij boven andere volkeren ontvangen hadden, nu meenden dat God jegens hen gehouden en verplicht was, hen zalig te maken, in plaats van zalig te willen worden uit het geloof, zonder werk der wet.

Wie wil dit echter van zich bekennen, dat hij uit werken der wet wil zalig worden, wanneer hij op de voorrechten, die hij boven anderen meent te hebben, bouwt? Iedereen toch denkt in de diepste grond van zijn hart: *dit en dat heb ik van God; zou Hij mij op grond daarvan niet zalig maken, dan lag immers de schuld aan God.*

"Nee, daarom nog niet aan God", is onophoudelijk de betuiging van de Apostel, en hij handhaaft daarbij steeds Gods gerechtigheid, waarheid en trouw, de waarheid en onbedrieglijkheid van het Goddelijk Woord tegen dergelijke beweringen van menselijke hoogmoed. Daarom zegt hij ook in het 6de Vers: Al is het, dat ik zulke smart om mijns volks wil heb, evenwel ligt de zaak niet zo, alsof daarom Gods Woord uitgevallen ware. Het wil zeggen: de zaak ligt niet zo, alsof Gods belofte voorbij ware, zodat God Zijn doel niet zou bereikt hebben. Nee, de raad Zijner zaligheid zal Hij wel weten te handhaven. Zal daarvan sprake zijn, zo is het veeleer waar, dat mijn volk niet

allen in Israël zijn, al zijn zij ook uit Israël. "Want", zo zegt hij in het 7de Vers, "God heeft gezegd: In Izak zal u het zaad genaamd worden." Nu is dit "in Izak" hetzelfde als "in Christus"; dus "in Christus zal u het zaad genaamd worden."

Hetgeen bijgevolg niet in Izak, niet in Christus gevonden wordt, dat is immers geen kind der belofte, al zou het ook uit Abraham voortgekomen zijn; het is alleen een kind des vleses, een kind, zoals vlees van vlees komt. De belofte is daarom staande gebleven, en wie een Israëliet wil zijn, die heeft de belofte te geloven; die is geboren uit Sara, want alleen dezulken houdt God voor "zaad." Wat zullen ook anders al zulke voorrechten baten? Is het immers Gods raad, dat geen voorrechten, hoegenaamd, bij Hem in rekening zullen komen, en dat niets bij Hem geldt, dan dat Hij Zich ontfermt.

Ziet men het ook niet bij de tweelingkinderen, die in de moederschoot van Rebekka waren? Wat hadden de kinderen dan gedaan, dat de een voorrechten boven de ander zou hebben? Heette het daar niet: *De meerdere zal de mindere*, de eerstgeborene de laatstgeborene *dienen*? Hierbij hing het dan toch niet van de werken af.

Wie heeft op deze raad iets aan te merken? Het is immers een voornemen, zoals het naar Gods verkiezing is. En God, Hij verkiest het zwakke, hetgeen achteruitgezet is, het laatste. En deze Zijn verkiezing, zoals Hij Zich verkoren heeft, zal Hij gewis ook naar Zijn voornemen handhaven. Zulken zal Hij ook tot Zich roepen, hen uit hun ellende tot Zich roepen, opdat zij Zijn heil zien. Wil men nu echter uit zichzelf komen aanlopen, en dat wel met werken, dan zal men immers moeten ondervinden, hoe God zo'n lopen, zo'n streven, zo'n trotse verheffing boven de zwakkere broeder haat, zoals Hij ook gezegd heeft: "Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat." (Mal. 1: 2, 3 vergel. met Obadja vs. 3, 10; Jes. 34: 7; Jer. 49:16. Dat zijn de kinderen der belofte; en zo ziet men, dat Gods Woord wel Gods Woord blijft.)

Vermeent men aan de zaligheid deel te hebben, zo diene men de mindere, dan zal men doen wat God wil. Wat zeg ik? Dan buige men zich onder Zijn voornemen en zoek niet langer de meerdere te willen zijn, iemand, die op Gods genade en ontferming aanspraak zou hebben, omdat men zoveel heeft gewerkt, omdat men dit en dat ondervonden en doorgemaakt, geleden en gestreden heeft, of omdat men dit en dat van God ontvangen heeft, waarvan een ander niet kan meespreken. Want met dit alles betoont men zich een Ezau te zijn, die in de steenrotsen woont en smadelijk neerziet op die Jakob, die niet zo goed vooruitkomt.

Hoe kan men daarbij een kind der belofte zijn? Wil men de meerdere zijn, welnu, men zal zo klein als de mindere, en houde zich bij zulken, die God Zich heeft verkoren, dat is, bij zulken, die niets zijn, ook niets willen zijn, want dat is het ware Israël.

Nu zou echter menigeen kunnen vragen: Indien men dan toch al zulke voorrechten boven anderen heeft, en die toch van God komen, is er dan geen ongerechtigheid bij God, als Hij mij uit dien hoofde niet aanneemt, daar ik met zulke voorrechten tot Hem kom? Daar antwoordt de Apostel op in vers 14 en 15: "Dat zij verre, want God zegt tot Mozes," (op wie men zich in dit geval zo graag beroept): "Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben." Heeft Hij nu tot Mozes gezegd, dat, als Hij Zich over iemand ontfermt, het dan in waarheid een ontfermen is, dan is het toch geen verdienen? Wat zullen dan daar alle voorrechten baten?

Maar nu is er voortdurend bij de mens deze Joodse gezindheid: "Wat? Als het mijn vaste wil is zalig te worden, alles daarvoor te doen en in het werk te stellen; als het mijn vaste wil is, aan mij en mijn doen te verbeteren, wat daaraan nog mocht ontbreken, wordt dan niet bij mij in aanmerking genomen, dat ik toch Gode toebehoor,

en zou ik bij het meest ernstig streven met Gods hulp de zaak niet in orde krijgen? En wanneer ik bovendien alles wat in mij is en in mijn macht staat, ook alle voorrechten, genademiddelen en genadegaven in toepassing breng en getrouw gebruik, zou ik het dan zo niet verkrijgen? Zou ik dan met alle mij geschonken gaven, voorrechten en werken volstrekt niets tot stand brengen? Zou al mijn doen, pogen, worstelen en streven bij God volstrekt niet in aanmerking komen?"

Zie, hier is het niet gelegen aan het willen of lopen van de mensen, maar aan Gods ontferming, en aan die ontferming heeft men zich bijgevolg over te geven, zonder voorrechten.

Of is dat geen schriftuurlijke waarheid, dat men Gods raad, Zijn wil, volgens welke Hij een mens wil zalig maken, niet kan bepalen noch veranderen, door voor te geven: ik heb deze voorrechten van U, en ter wille daarvan moet Gij mij alzo zalig maken? Wat zegt de Schrift tot Faraö? Zo spreekt zij: Denkt u door uw voorrechten, omdat u zegt: "ik heb dezelve van God gekregen", Mij te verplichten, dat Ik u zalig zou moeten maken, weet dan, dat Ik u juist daarom deze gaven geschonken heb, om u, in uw weerspanning, tot een bewijs te stellen, wat gelden, wat blijven en bestaan zal: óf Mijn raad en dat wat Ik vermag, Mijn macht, om zalig te maken of niet zalig te maken, en Mijn Naam, gelijk die alom geëerd moet worden als een Naam van ontferming alleen, óf wel de aanmatiging van uw voorrechten en werken, die u voorgeeft gedaan te hebben, en op grond waarvan u meent verlost en zo hoog gezeteld te wezen.

Daarom moet de Jood, en moet ieder mens tot niet worden met zijn hoogmoed en roem op werken, die hij gedaan of niet gedaan mag hebben; en zich van alles ontbloot, buigen onder het voornemen, volgens hetwelk God uitverkiest; want alzo luidt Paulus' sluitrede: "*Zo ontfermt Hij Zich dan diens Hij wil, en verhardt dien Hij wil.*"

II.

Verklaren wij de stelling: God ontfermt Zich diens Hij wil.

God ontfermt Zich diens Hij wil. Ziedaar het besluit, dat de Apostel uit al wat hij te voren gezegd heeft, trekt. Hoe moet dit verstaan worden? In alle eenvoudigheid. Wat zegt toch de mens in zijn trots op ontvangen voorrechten? "Nee, dat kan God niet doen, God kan Zich niet hem, die niets is, verkiezen, en hem die iets geworden is, laten varen. God kan Zich niet hem verkiezen, die niets voor Hem gedaan heeft, en hem, die de hitte des daags en de koude van de nacht voor Hem heeft doorgestaan, er aan geven. God kan Zich dien niet verkiezen, die volstrekt geen voorrechten bezit, en dengene er aan geven, wie Hij zo veel reeds geschonken heeft. Dat zou immers onrechtvaardig zijn."

Weliswaar zou dit onbillijk schijnen, zo oppervlakkig beschouwd. Onbillijk, als God niet Zijn wil had bekend gemaakt, volgens welke Hij bij Zich besloten heeft zalig te maken. Die wil echter heeft Hij geopenbaard, en die bestaat daarin, *dat Hij goddelozen, die in Hem geloven, rechtvaardigt.* Dat is Zijn eeuwig voornemen, dat Hij datgene roept, wat niets is, en dat Hij naar dat voornemen Zich verkiest, wat niets is. Dat is Zijn eeuwige wil, dat Hij Zich voor eeuwig ontferme en genade bewijze de reddeloos verlorenen, de armen en ellendigen; genade bewijze dengenen, die Hem niet gekend, Hem niet aangeroepen, naar Hem niet gezien hebben.

Alzo heeft Hij de raad der zaligheid bij Zichzelf vastgesteld, opdat het uitsluitend Zijn genade zonde zijn, van het begin tot het einde. Alle werk, alle deugd, alle gerechtigheid, die een mens heeft of die van een mens komt, als zijnde van de mens, moest daarbij niets te betekenen hebben. Niets daarbij te betekenen hebben wat Hij, God Zelf, daarbij aan een mens gedaan of niet gedaan, of wat Hij als voorrechten aan

een mens mocht gegeven of niet gegeven hebben. In deze raad kon niet gelden: *Heere, Heere, wij hebben in Uw Naam dit gedaan en dat gedaan, dit of dat om Uwentwil geleden! Heere, Heere, Gij hebt ons toch omgezet, bekeerd, Gij hebt ons onder deze of gene omstandigheden laten geboren worden. Gij hebt toch Uw beloften daaraan verbonden, wij hebben U ook trouw gediend, ik heb het niet zo gemaakt als die tollenaar daar, niet als die zondaar ginds!*

In deze raad werd alles verordend, alles ingericht overeenkomstig de Wet des Geestes, dat een mens, een zondaar in overeenstemming met de Wet zou gesteld worden. En zo werd al het pogen van een mens, om zichzelf in overeenstemming met de Wet te brengen of met haar in overeenstemming te blijven, overbodig gemaakt. En dat niet alleen, maar dit zijn doen als "den raad Gods tegenstrevig" verklaard.

Welke was de grondslag van deze raad, van deze wille Gods? Immers geen andere dan Zijn gerechtigheid, geen andere, dan dat Hij het zo wilde hebben als het met Zijn Wezen overeenkwam, zoals het voor Hem recht was.

Hij nu, de eeuwige God, zag de mensen aan, zoals zij geheel en al van Hem vervreemd en van Hem af waren. Daar was voor de mensen geen denken aan, om zich door werken weer op te helpen en tot God te komen; immers wat goeds zouden dezulken werken, die in de dood verzonken lagen, die op en in zichzelf tot niets deugden? En gelijk Hij de mensen aanzag, zo besloot Hij uit eeuwige liefde, Zich hunner te ontfermen. En dat deed Hij op een wijze, dat het louter ontferming was. In onze plaats zond Hij het liefste, wat Hij had, Zijn eigen Zoon, in gelijkheid van vlees van zonde, en dat voor zonde, en aan dit vlees liet Hij het openbaar worden, hoe weinig Hem alle vlees en deszelfs doen behagen kan, hoe alle doen des vleses voor Hem niet dan zonde is, en hoe Hij alleen daarin behagen heeft, dat men Hem gelooft. (Rom. 8:3, 4.)

Laat een mens dat eens tot stand brengen, zo hij kan, dat, wanneer zijn vlees ten ondergaat en al het zichtbare voor zijn ogen wegzinkt, als hij bij zich gewaar wordt wat zonde is, en hij de toorn Gods tegen de zonde in zijn vlees gevoelt, als hij gedurig opnieuw alle vleselijke verwachting voor zijn voeten afgebroken ziet, en hij niets dan dood en ondergang voor zich ontwaart, dat hij dan nog voor waarachtig houdt: "Hij daarboven, is mijn God, mijn genadige God, mijn lieve Vader, en ik ben Zijn kind. Het einde zal evenwel heerlijk zijn; ik zal leven, de dood zal mij niet houden, de duivel heeft aan mij niets. Ik ben in deze schrikkelijke toestand geraakt, opdat mijn Vader mij verheerlijke, en uit deze toestand ga ik over tot Hem."

Dat heeft slechts Eén enige kunnen doen. Zijn Naam is Jezus Christus, Die God voor onze overtredingen heeft overgeleverd en Die Hij heeft opgewekt, opdat wij door Hem zouden gerechtvaardigd worden. In Hem alleen is alle heil, gerechtigheid, zaligheid! Hem, het Lam, de kroon, de overwinning! Hem geloofd, Gode geloofd, zoals Hij goddelozen voor Zich in gerechtigheid stelt! Dat is de raad van Zijn wil, volgens welke Hij zalig gemaakt heeft.

Is er dan nu onrechtvaardigheid bij God? Is dat onrechtvaardigheid? Kan Hij dan niet zalig maken wie Hij wil, Zich ontfermen diens Hij wil? Wie zal de moed hebben, Zijn Schepper voor te schrijven, over wie Hij Zich ontfermen mag? Moet Hij Zich dan liever over degenen ontfermen, die met werken tot Hem willen komen, die zich op hun voorrechten bij God vermenen te mogen beroepen? Moet God Zich dan aan onze werken, aan onze voorrechten laten binden? Wanneer nu God zo'n raad bij Zich heeft bedacht, en dit Zijn voornemen is, dat Hij Zich slechts over ellendigen, over zondaren,

over verlorenen, over degenen, die niets zijn, ontfermt; wanneer dit nu Zijn wil is, welnu, dan worde die wil op het hoogst geprezen! Laten wij maar zijn ellendigen, armen, verlorenen, zulken die bij God in niets te roemen hebben. Buigen wij ons maar onder een heilsorde, volgens welke wij niet als Godzaligen, maar als goddelozen, niet als mensen die iets zijn, maar als die niets zijn, niet als lieve Christenen of vrome Joden, maar als heidenen begenadigd worden, dan zullen wij geen tegenreden inbrengen tegen zo'n wil, die zich alleen over de zodanigen ontfermt.

III.

Verklaren wij de stelling: "God verhardt dien Hij wil."

Het zal u duidelijk geworden zijn, broeders en zusters, welke liefelijke woorden het zijn: "*God ontfermt Zich diens Hij wil.*" Zien wij nu, in welke betrekking deze woorden staan tot de daarop volgende: "*God verhardt dien Hij wil.*"

Hoe komt de Apostel zo opeens op dit woord? In het 16de vers had hij geschreven: "Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods." Met deze woorden, ik herhaal het, wilde hij zeggen: Als God tot Mozes zegt: "dien Ik genadig ben, dien ben Ik genadig en diens Ik Mij ontferm diens ontferm Ik Mij", dan is het wel openbaar, dat men, om zalig te worden, zijn toevlucht moet nemen tot een ontfermend God. Dat men bijgevolg daarbij niet zeggen kan: "Heere God, ik ben deze, ik ben die, daarom moet Gij mij zalig maken." Maar integendeel, dat de een evengoed als de ander deze ontferming te erkennen heeft.

Als nu iemand bij zichzelf dacht: *nu ja, ontferming, wat is ontferming?* Als ik toch wil, dan kan ik immers mijzelf zalig maken. Als ik toch de goede weg insla en mijn best doe, dan zal ik er toch ook wel komen. Maar zo zou de zodanige kennelijk tegen de Schrift en bijgevolg tegen de wil van God handelen, die van niets dan van *ontfermen* wil weten.

Daarop geeft nu de Apostel een voorbeeld, om aan te tonen, wat het gevolg er van is, als een mens zich kant tegen de wil van God, tegen de raad Zijn zaligheid. Hij brengt te dien einde een zeer bekend voorbeeld bij, het voorbeeld van Faraö. Wat was de zaak? Mozes kwam tot hem en sprak tot hem van de Naam des HEEREN. (Exodus 5:1. Mozes en Aäron zeiden tot Faraö: "Alzo zegt de HEERE, de God Israëls: Laat Mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn." Dat was tot Faraö zo veel gezegd als: "Geef u aan Mij over, zoals bent, gehoorzaam mijn stem, onderwerp u aan Mij, dan zult u ondervinden, wie Ik ben." Deze Faraö nu was een ander man dan men zich gewoonlijk voorstelt. Hij was op zijn wijze een vroom man, anders zou hij niet zo vaak tot Mozes gezegd hebben: "Bid vuriglijk voor mij tot de Heere, kom gij voor mij tussenbeide, opdat deze plage van mij wijke."

Hebt u het goed begrepen? Hij deed evenals vele mensen doen. Die willen, dat anderen hemel en aarde voor hen bewegen zullen; die moeten dan tot God bidden, zoals eens Elia. Dan zeggen zij, als de nood aan de man komt: het gebed des rechtvaardigen vermag veel. Zij weten bijgevolg zeer goed, wie de Heere is, maar willen het echter niet weten.

Deze Faraö dacht bij zichzelf ongeveer zo: Ik ben een vroom man, ik doe mijn plicht, ik vrees God, ik ben toch niet zo geheel goddeloos, als Mozes mij voorhoudt, want die man laat aan de mens ook niets goeds blijven. Ik geloof immers ook, en als God niet inderdaad mij en mijn wijze van doen genegen ware, wel, dan zou Hij mij niet tot zo'n machtige koning gemaakt hebben. Maar telkens als die Mozes komt vervult hij mijn hart met onrust en onvrede. Is hij evenwel weer weg, dan word ik in de waarheid bevestigd, dat het toch tot zo'n noodlottig einde niet met mij komen zal. Ook heb ik

mijn profeten, Jannes en Jambres, dat zijn toch ook rechtschapen en vrome mensen, en die komen met geen nieuwe leer en met geen nieuwe God aan. Wat weet ik van die Jehovah, die Mozes predikt? Wat van die Mozes? Heeft deze dan alleen de wijsheid en de Heilige Geest in pacht? Zou hij het dan alleen weten? Zo dacht Faraö, zo dachten ook de Joden.

En wat zei God? "Ik heb u weliswaar dat alles gegeven; wilt u zich echter tegen Mijn kanten, volgens welken Ik slechts diegenen verlos, die voor Mijn Woord beven, dan zult u ondervinden, dat Ik met u doe, zoals u met Mij.

En nu komt Paulus op het woord des Heeren: "Ik zal Faraö's hart verharden" (Ex. 7:3), en geeft daarmee te kennen, dat God ook de ongelovige Joden verhard had, in plaats dat God hun tot een God was, zoals zij beweerden zoals hij zich daaromtrent dan ook onomwonden uitspreekt in het 11de Hoofdstuk, zeggende in vers 7: "*De uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden*"

In de geschiedenis van Faraö worden (in de grondtekst) drie verschillende uitdrukkingen gebezigd voor het woord *verstokken*, verharden. Het eerste zegt eigenlijk: Gladmaken en verder met moeilijkheden omringen; het andere: vast omgorden, zodat men in zijn lenden gestijfd wordt; het derde: iemand zodanig met eer overstelpen, dat hij zich niet meer van de door hem ingenomen plaats laat afbrengen. Dit moet strekken tot goed verstand van het woord "verstokken", "verharden." (2 Kor. 5: 20; Jes. 60: 2; Jer. 13:16, 17. Vergelijk ook Jes. 6:10: "Maak het hart dezès volks vet, en maak hun oren zwaar, en sluit hun ogen; opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren hore, noch met zijn hart versta, noch zich bekere en Hij het geneze.")

De miskende, de verworpen, de mishandelde God komt *eerst met Zijn vriendelijk licht* en verlicht daarmee de mens zodanig, dat hem de ijdelheid van de zichtbare dingen, waardoor hij zich tot dusver liet beheersen, openbaar wordt, en hij daarbij de bewustheid verkrijgt, dat dit licht hem niet verdoemt, maar integendeel hem gelukkig maken wil. Alleen heeft de mens te erkennen, hoe het met hem staat en wat hij drijft. De werking van dit licht is bij de mens intussen van die aard, dat, wanneer hij niet erkent hoe het in waarheid met hem gesteld is, hij bij dat licht zich tot het uiterste in zichzelf sterkt; de hele macht van de duisternis vergadert hij dan in zich bijeen, om zich te handhaven, omdat het licht hem bestraalt. In zijn oude doen wil hij blijven, en heeft ras allerlei bezwaren, die hij voor gerechtigheid wil laten gelden. Hij wil niet genade, niet ontferming, maar hij wil blijven wat hij is.

God komt dan *opnieuw met de macht van Zijn waarheid, Zijn liefde, Zijn wonderen*, niet om de mens terneder te drukken en te verpletteren, maar opdat hij zou vallen voor God, zichzelf met al zijn eigenwaan eraan zou geven, en uit zou roepen: "*Verberg Gij mij bij U!*"

Waar de mens echter deze macht niet in verbrijzeling des harten erkent, daar is de werking van deze macht, dat hij zich aan haar sterkt om zichzelf des te meer als vroom en rechtvaardig te handhaven, in plaats van bij die macht, die tot hem komt en bij hem aanklopt, uit te roepen: Grote God, hoe lankmoedig en genadig zijt Gij toch!

God dan geeft *ten laatste de mens daarin eer*, dat Hij hemzelf de zake des heils op de hand legt, en alsof Hij van de mens afhankelijk is, hem om zo te zeggen smeekt: "Doe het toch." Nu denkt de mens: Heb ik het zelf in handen, dan beteken ik toch zeker iets; en de uitwerking van dat eer-ontvangen is, dat men zijn eigen hart eer geeft. Zie eens (Zo heet het dan) wat ik daar heb, maar ik doe het niet. Ik zit immers op mijn stoel, en heb het goed, ben veilig en geborgen, moet ook heer blijven.

Zo dan is het met de verharding of verstokking gelegen, en zo mag het u duidelijk zijn, hoe een mensenkind door God verhard of verstokt wordt, en hoe hij toch zichzelf

verhardt of verstokt. Weldadig is de werking der macht des vuurs. Komt gij echter de vlammen te na, trotseert u haar geweld, dan zal het vuur u verteren! Ik zeg: het vuur zal u verteren; en wederom zeg ik: u hebt uzelf met uw vleugelen te dicht bij het vuur gewaagd, u bent in het licht gevlogen, en hebt hiermee uzelf verteerd.

Wat is er dan voor ongerechtigheid in het vuur, wat voor ongerechtigheid in God, als Hij verhardt die Hij wil? Wilt u met God twisten, omdat Hij alleen redden wil wat verloren is, omdat Hij alleen rechtvaardigen wil wat goddeloos is, omdat Hij alleen wil zaligmaken wat zich reddeloos verloren in Zijn armen werpt? Heeft de pottenbakker macht, om uit een klomp leem te maken een vat ter eer, en een ander vat ter oneer, zo heeft de grote God, voor Wie wij allen tezamen nog onbeduidender zijn dan een klomp leem, ook macht om ons, een hoop nietige aardwormen, in Zijn hand te nemen en daarmee te doen wat Hem behaagt! (letterlijk: "uns Klumpen Erdwürmer und Ameisenhaufen.")

Bijgevolg heeft Hij macht, om dat, wat geen voorrechten heeft, wat verworpen en verdoemenswaard is, dat, wat geen werken heeft aan te wijzen, wat Hem tot hiertoe niet gekend, niet aangeropen heeft, zalig te maken en Zich aan zulken als een genadig God te betonen. Ja, Hij heeft macht Zich daaruit een volk te formeren, dat in eeuwigheid Zijn ontferming prijst en van niets anders wil weten. Hij heeft immers macht een mens, die als een moordenaar zo even nog aan het kruishout hing, ter zijde van Zijn kruishout, op zijn "Heere, gedenk mijner!" alle duivelen ten spijt, alle engelen Gods tot blijdschap, in Zijn overwinning over te dragen in de schoot van Abraham. Ja, Hij heeft macht, een vat ter eer te vormen uit dezelfde klomp. En het overige leem, welnu, is dat zonder zonde? Dan werpe het een steen op dat vat om het te verbrijzelen! Maar geen nood, het zal wel bewaard blijven.

En wederom: Wanneer de Allerhoogste lang genoeg bij een mens de minste heeft willen zijn, wanneer Hij hem in langgerekte lankmoedigheid heeft gedragen, en de mens dan bij de stem van de Heilige Geest, die tot hem spreekt: "U deugt niet met uw vroomheid, en uw werken deugen niet, want u wilt daarmee uw innerlijke goddeloosheid bemantelen. Mens, ken toch uzelf en beken wie u bent! Laat varen uw begrippen van uw Godzalige ik, alsof God u ten aanzien daarvan moest aannemen. Erken de genade, gelijk die in waarheid genade is." Wanneer een mens bij zulke bestraffing in het binnenste evenwel zich in zichzelf handhaaft en versterkt met zijn werken, zijn doen en drijven, Gode alzo iets voorliegt en voorhuichelt, terwijl hij het van zichzelf wel beter weet, en bijgevolg Zijn toorn tegen zich opwekt; wie zal dan op Gods wil iets kunnen aanmerken, als Hij de zodanige verhardt? Is in dat geval, o mens, deze verharding niet juist een bewijs tegen u? Is het dan niet de overgrote goedertierenheid Gods, waartegen u zich verhardt (Rom. 2:4)? Is deze verharding niet nog als 't ware de laatste genadedaad, die God aan een mens doet, die niet bekennen wil, wat hij is, en die de ontferming niet wil? O indien God niet zo'n groot Ontfermer ware, Hij zou niemand verharden. Maar juist daarom, omdat Hij zo'n groot Ontfermer is, daarom doet Hij al het mogelijke en betuigt het de mens met een eed "*Zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geen lust in de dood des zondaars, maar daarin dat hij zich bekere en leve.*"

Wil men nu echter zich tegen God inzetten, moet het gaan macht tegen macht, hart tegen hart, zonde tegen genade, hoogmoed tegen neerbuigende en smekende liefde, werken en voorrechten, die men van God beweert ontvangen te hebben, tegen ontfermen; wil men met God rechten en vragen: waarom zou ik niet zalig worden met mijn vroomheid, en waarom zou die ginds zalig worden, die immers niets is? Zo

verneme men het woord: *"Hij ontfermt Zich diens Hij wil, en Hij verhardt dien Hij wil."*

Want daarin zal toch ten minste de grote God vrij blijven, dat Hij tot Zich doe naderen, opdat het wone in Zijn paleis en verzadigd worde van het goede van Zijn huis, dat wat Hij verkiest, dat wat Hij wil (Psalm 65: 5), en dat Hij van Zich uitstote in de diepste duisternis dat wat Hij wil. Want evenmin als men een vrij burger van een stad de wet mag voorschrijven, wie hij aan zijn tafel zal mogen ontvangen, evenmin Gode. Zo staat het dan Gode vrij, en Hij zal daarin Zijn wil hebben, dat Hij een krachtig werk doe door Zijn arm, dat Hij verstrooie de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten, de machtigen van de tronen aftrekke en de rijken ledig wegzende. Zo staat het Gode vrij, en Hij zal ook daarin Zijn wil hebben, dat Hij de hongerigen met goederen vervulle, de geringen uit het stof oprichte, en de nooddruftigen uit de drek verhooge en de stoel der eer doe beërven. Alzo is het daarmee gesteld, dat God Zich diens ontfermt die Hij wil, en dat Hij die verhardt, dien Hij wil. En "Hallelujah" zingen - om dat ontfermen - alle Heidenen.

IV.

Toepassing op onszelf van deze woorden.

Ik heb u woorden verklaard die zwaar zijn om te verstaan, en die reeds velen verdraaid hebben tot hun eigen verderf. Ik heb u die zo verklaard, als ik weet, dat zij in Jezus moeten verstaan worden; en omdat u de heilzame leer graag ontvangt, daarom houdt mij ook nog enige woorden van vermaning ten goede.

1. U heeft het van de Apostel gehoord, *dat God Zich diens ontfermt, dien Hij wil*. Zie dan voor uzelf toe, welke gezindheid jegens uw naaste in uw hart zij! God weet wel wat menigeen denkt: "Ik ben het, en die daar is het niet; wat doet die hier? Wil die ook meedoen? Maar wij, wij zijn het ware volk; wij verstaan deze dingen, wij behoren er toe; wij hebben aanspraak op genade, rechtmatige aanspraak op ontferming; want immers wij hebben dit ontvangen en dat ontvangen, dit ondervonden, dit en dat doorgemaakt; wij zijn al oude ervaren lieden, mensen van veel ondervinding in dergelijke zaken, wij zijn er al grijs bij geworden." Of: "wat willen die anderen daar, die verbeelden zich heel wat; het is zeer goed, dat hun eens de waarheid gezegd wordt; maar wij, wij hebben zo en zo gedaan, daarom komt het Koninkrijk ons toe, en die daar ginds zijn er buiten."

O mijn geliefden, wat is ontferming? Waarom ziet men op vlees, op zijn eigen vlees, op dat van anderen? Aanmerk het Woord, ziet op Christus ter Rechterhand des Vaders. Is het niet alles om de wil van het Lam, dat de zonde der wereld wegdraagt? Wie heeft Gode eerst iets gegeven, wie Hem iets vergolden? Wie heeft naar Hem gezien, voordat God naar hem zag? Wie heeft God eerst liefgehad, voordat God hem liefhad? Wie heeft God gekend, voordat God hem kende? Is dit een gouden keten in de hand Gods: "die Hij te voren gekend heeft, deze heeft Hij ook te voren geroepen; en die Hij te voren geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt."

Wat hebt u dan in uw eigen hand? Het Woord der ontferming? O ja, het Woord van deze eeuwige ontferming, maar buiten dat ook niets anders! Maar dit Woord leert ons, de naaste niet bij de keel te grijpen en hem in hoogmoedige overleggingen van het hart toe te voegen: "Daar hebt gij toch geen deel aan." (Ezech. 34 18, 21.) Het Woord leert ons niet, onze naaste te meten met een maatstok, waar men eerst zichzelf mee gemeten heeft. Het Woord leert ons niet, ons veel of weinig daarmee op te houden, wat wij zijn of niet zijn. Het Woord der ontferming leert ons dit éne: Een Ontfermer

zijt Gij, o onze God! Dan leeft God in de harten, Zijn Naam, Zijn macht, de genade van Jezus Christus, en blijdschap en vrede in de Heilige Geest. En van ons IK, van eigen werk en doen en voorrechten is hoegenaamd geen sprake. Want daar waar alles alleen ontferming, louter genade is, daar kan men al het overige veilig thuis laten liggen; de rijke is daar even naakt als de bedelaar. En doodarm is en blijft alles, wat ontferming kent, en het heeft de naaste lief als zichzelf, opdat ook hem ontferming toekome, en het hart springt op van vreugde in het binnenste, dat ook aan de naaste het Woord van ontferming gepredikt wordt.

2. U hebt het van de Apostel gehoord, *dat God dien, die Hij wil, verhardt*. Zo ziet dan toe voor uzelf, hoe gij het Woord hoort. Want schrikkelijk is het bedrog der zonde, en vol arglistigheid is het menselijke hart. "Een arm-zondaar-zijn", "ellendig en verloren en een goddeloze zijn", dat vloeit menigee van de lippen, maar in het hart ligt het toch anders, daar is men veeleer rijk en gered, en o, hoeveel van zijn werken heeft men Gode niet in rekening te brengen! Zal ik het u zeggen, hoe God verhardt? *Door de prediking van Zijn heilig Woord!* Want men verbeeldt zich wat groots! Daar komt nu echter het Woord en neemt de mens op, zoals hij zich voordoet. Is er nu voor dat Woord geen verbrijzeling, gaat het de mens bij het vernemen van dat Woord niet door merg en been heen, terwijl hij gevoelt: dat geldt mij; ontstaat er geen verslagenheid des harten, geen verbrijzeling der beenderen, geen wegwerpen van alle eigen steunsels, waar men zich in het binnenste nog op verlaat, daar is de werking van het Woord geheel eigenaardig: het maakt de mens glad, het omgordt en sterkt hem de lendenen, het brengt hem eer toe. Maar het Woord het is God Zelf gaat in alle bescheidenheid zijn gang, het bidt, het smeekt, het betuigt en bezweert de mens: Red uw ziel, versta wat ontferming is! En het overstelpt de mens met de ganse macht der volheid Zijn liefde. Maar al wordt die liefde versmaad, zij draagt evenwel altijd de overwinning weg ... ten leven wat ten leven, ter verharding wat ter verharding. (2 Kor. 2: 15, 16.)

3. *Dat men het woord "ontferming" wel versta!* Gods ontferming is niet zo'n ontferming, waaraan de mens zich kan overgeven, wanneer hij wil. Gods ontferming heeft haar grond in gerechtigheid, en stelt de mens voor zich in gerechtigheid. Met zo'n ontferming is geen scherts te drijven. Is het u te doen om recht, om gerechtigheid, om verlost te zijn van de slavernij der zonde, van uw eigen IK. Verblijdt u zich daarom over het dierbare woord, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om de zondaars verlost te hebben, weet dan, dat God u genadig is en Zich uwer heeft ontfermd.

Denkt u daarentegen, dat u daarom de zaak op de lange baan kunt schuiven, of dat u ontegenzeggelijk toch iets uit u van Godswege zou hebben aan te wijken, weet dan, dat u bezig bent uzelf te verharden; en in de oceaan des doods, daar houdt alle zelfmisleiding op.

En u, die meent: "ik kom niet vooruit", en denkt, dat God u verhard heeft, weet, dat niemand door God ooit verhard is geworden, die daarbij niet zichzelf zo zeer had verblind, dat hij meende: God ware hém zeer bijzonder en boven anderen genegen.

Tenslotte. O allen gij, geliefden! De tijd spoedt voort, en de dag des Heeren is nabij; wél u, die liefde zult hebben gehad, want liefde vindt barmhartigheid, en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel. (Jak. 2:13.)

AMEN.

Psalm 149:4b

Gehouden te Elberfeld, de 27ste September 1846, 's voormiddags. Deze preek is No. 5 van het 3de Twaalfstal Leerredenen in de eerste uitgave. In het Hoogduits verscheen zij in de "Zwanzig Predikten" No. 13. Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 11:13.

Wat zijn wij toch wonderlijke mensen, wij, die het Woord Gods hebben. In het Woord hebben wij allerlei wapentuig, om elke vijand af te weren; wij behoeften hem slechts het Woord, dat, wat geschreven staat, voor te houden, en hij vlucht heen, en evenwel sidderen wij over het hele lichaam, als ons maar een dienstmaagd toeroept: *Gij zijt ook een Galileeër!* Miljoenen beloften hebben wij in het Woord, en aan geen enkele kunnen wij vasthouden, wanneer de nood gekomen is, integendeel de nood drukt loodzwaar op ons. Wij zijn in het Woord rijke, ja schatrijke mensen, en toch is het ons menigmaal, als had de Heere God niet eens de macht, om ons een stuiver te doen toekomen.

Heilige mensen zijn wij in het Woord, en de duivel moet dit toestemmen, en evenwel staan wij altijd verlegen, wanneer wij die heiligheid niet bij ons ontdekken, en wanneer wij niet een proefje van eigen kunstvaardigheid uit onze werkplaats kunnen tonen. Priesters zijn wij in het Woord! Priesters van de allerhoogste God! En toch is het ons nooit goed, als wij niet iets van onszelf, uit onze stal te offeren hebben. De Heere het nieuw lied te zingen komt zelden in ons op!

Wat zijn wij toch zonderlinge mensen, wij, die het Woord Gods hebben. Menigmaal geen hart, geen oog, geen gevoel voor alles, wat het Woord is, belooft en met ede bevestigt. Als blokken zitten wij dan voor het Woord, zonder gevoel, geheel als doden. En dan waait ons weer zo geheel onverwacht van dat dode papier en van Boven een waarheid, een troostwoord toe uit de mond van de Almachtige en doordringt ziel en lichaam, zodat wij de wereld te rijk zijn, en zo vervuld worden van de hemel en Zijn heerlijkheid, dat wij in de Geest handklappen en Gode lofzingen met vrolijk gejuich.

Zulk een waarheid, zo'n troostwoord, dat meer behelst dan alle koninkrijken van de wereld met al hun macht en heerlijkheid bevatten kunnen, heb ik u, mijn Geliefden, in dit morgenuur mee te delen.

Tekst: PSALM 149:4b.

"Hij helpt de ellendigen heerlijk!"

Volgens de Lutherse Bijbelvertaling.

In onze Statenvertaling staat: ***"Hij zal de zachtmoedigen versieren met heil."***

Een dierbaar woord!

- I. Wat zijn ellendigen?
- II. Welke God hebben zij?
- III. Welke bevindingen hebben zij?

I.

Wat zijn ellendigen?

Zijn dat alle mensen, hoofd voor hoofd, die in ellende en druk zich bevinden? O, het blijft een eeuwige waarheid: God is groot! Ja, Hij is een groot Koning! Hij slaat alle Zijn schepselen gade met een wondervolle zorgvuldigheid, en het aardrijk is vol van Zijn goedertierenheid; Hij laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, over

allen laat Hij Zijn zon opgaan, en Hij is iedere morgen de Eerste, geeft aan allen spijs te Zijner tijd, en verzadigt al wat er leeft.

Maar onze Psalmist heeft nu andere ellendigen op het oog. Onze Psalmist is zelf een ellendige geweest, die daarna geleerd heeft te roemen en te juichen. En die hij hier "ellendigen" noemt, die noemt hij ook "des Heeren volk", die noemt hij ook "heiligen."

Wonderspreuken zijn toch alle die spreuken van de Heilige Geest! Geen mens kan er uit wijs worden, hoe het met de waarheid van deze spreuken gelegen is, tenzij hij het zelf heeft ondervonden en ondervindt, hoe dat die alle nochtans waarheid zijn. Des Heeren volk, Zijn heiligen, zijn dat ellendigen? *Kunnen dan ellendigen, des Heeren volk, ja, kunnen dat heiligen zijn?* Volgens het verstand niet, volgens de waarheid wel. Wij zullen het u duidelijk maken.

Wat betekent Hij, Die ter Rechterhand des Vaders zit, in deze wereld? Ik zeg Hij, Die ter Rechterhand des Vaders zit? Want hoewel de wereld ook een afgod heeft, die zij Jezus noemt, zo heeft de wereld toch slechts een Jezus, die niet helpen kan, een Jezus, die noch rust, noch gerechtigheid schenkt. Immers mag Hij hier niets te zeggen hebben, Hij, de Koning des hemels en der aarde. Hij is hier als een onbekende God. En Zijn Woord, ja, wat heeft dat Woord hier in de wereld te betekenen? Wie geeft niet liever alles prijs, om door tovermiddelen gered te worden?

Intussen zijn er enigen, die uit de wereld gekocht zijn, die Hem belijden. Zij belijden Zijn Woord; en zo schaamt ook Hij Zich hunner niet; belijdt ook hen. Hij noemt hen Zijn volk, Zijn heiligen, in welke geen bedrog is, Zijn geliefden, die Hij Zich heeft uitverkoren, Zijn duive, Zijn enige. En nu, zoals Hij is, zo zijn ook zij in deze wereld.

Waar toe zijn zij in deze wereld? Om de deugden te verkondigen Desgenen, Die hen uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht. (1 Petrus 2: 9.) Wat zijn dat voor deugden? Het is de ganse macht Gods. De macht, waarmee Hij alles heeft weten te herstellen, wat verdorven, wat verloren en te gronde gegaan was, dat heeft weten te herstellen in de Gezalfde tot Hemzelf. De macht, waarmee Hij hen uit de dwingelandij van de duivel, de dood en de zonde heeft weten uit te rukken. De macht, waarmee Hij te Zijner tijd een mens weet om te keren, zodat hij van een kind des satans een kind der gehoorzaamheid wordt, van een vervolger een belijder, van een vijand een die de Naam des Heeren aanroept. De macht, waarmee Hij over alle afgronden heen draagt en onze voeten op de rotssteen Zijns heils stelt. Het is die macht, waarmee Hij in een zwak aarden vat werkt, dat het gesteld wordt als een vat tot Zijn eer. Die macht, waarmee Hij als de Laatste in het strijdperk blijft, elke vijand overwinnende en de moede strijder binnenleidende in het paleis van Zijn overwinning, opdat hij zich eeuwig verheuge!

Gods macht, waarheid en trouw, gerechtigheid en goedertierenheid, lankmoedigheid en liefde, wijsheid en sterkte, dat verkondigen zij, die des Heeren zijn. En wat moet in de wereld gelden? Gods genade of eigen werk? De belofte van datgene, wat God uit vrije genade gegeven heeft, of menselijke deugd? Christus en Zijn heil, of eigen gerechtigheid? Heilige Geest of eigen wijsheid? Wat God doet, of wat de mens door middelen tot stand heeft gebracht?

Zo kan dan een eeuwige strijd hier in dit leven niet achterwege blijven (Psalm 120: 7); een harde, bloedige kamp tussen waarheid en leugen, tussen rein Evangelie en zelfmisleiding, tussen waarheid van Gods beloften en bedrog van het vleselijk verstand, dat zich aan het zichtbare vasthoudt en van een geloof aan onzichtbare

dingen nooit iets begrijpt. (1 Kor. 2:14.) "Allen, die Godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden", zo spreekt een Apostel. (2 Tim. 3:12.)

Daarom is dat een belangrijke reden, waarom Gods heiligen ellendigen zijn. Want immers zij dragen iets in zich om, dat de licht schuwende wereld gloeiend haat.

Wat dragen zij in zich om? Datgene, wat God beloofd heeft: "Ik zal in hen zijn en in hen wonen, en Ik wil hun God zijn, en zij zullen Mijn volk zijn, mijn zonen en dochteren!" Van die God getuigen zij dus in de wereld; en wat getuigen zij van Hem? Wat verkonden zij? Dit: "Een arme zondaar en een rijke God!" Dit: "God doet het alleen." Hoe? Hij doet het! Hij heeft het gedaan; alles, alles is in orde. De mens schiet er bij over! Met het vlees is het uit; uit is het met alle doen, werk, gerechtigheid, wijsheid en deugd van de mens. Al het streven van vlees, om met werken tot God te naderen, is afgodendienst van begin af aan. God alleen is goed, en God is "weldadig". En dat is Zijn genade, dat, daar het nu bij de mens, hij mag vroom of goddeloos heten, geheel uit is met de Wet, Hij nu voorts in Christus Jezus al degenen die geloven in gerechtigheid gesteld heeft en ook in gerechtigheid stelt en houdt in Christus, naar Zijn macht en trouw.

Bovendien zijn zij *geheel raadselachtige lieden* in hun boodschap en hun getuigenis. Zij kleden de mens geheel naakt uit en zeggen hem juist dan, dat hij gekleed is. Zij laten geen enkel goed werk of eigen lof bij de mens overblijven, maar verbreken dit dadelijk, waar zij het immer ontwaren; en zeggen hem, dat hij daar te midden van zijn verbroken stukken op eens vol goede werken kan zijn.

Zo'n getuigenis behaagt aan de boze wereld niet! Wat? Niets te moeten zijn? Niets te moeten doen? Niets te kunnen doen? Dat is toch al te overdreven. Wilde men Evangelie en Wet, genade en werk, woord en kracht zo wat door elkaar mengen, of eerst genade en dan werk prediken, dan was het nog aan te nemen. Of eerst gerechtigheid en daarna heiligheid, volgens het goeddunken van de wereld: komt het heden niet, dan komt het wel morgen, ja, dan zou het nog kunnen gaan. Maar al wat van de mens komt af te snijden, en alleen enkel genade, genade en wederom genade te handhaven; altijd maar te getuigen: "wat God doet, dat is wel gedaan; heb God, dan hebt u in Hem alles; erken de genadige God, erken de genade in Jezus Christus, en u hebt de gemeenschap des Heiligen Geestes"; aldus aan de zonde van het ongeloof en aan de zelfhandhaving de oorlog te verklaren, aldus de banieren des heils omhoog te heffen, hoe kan dat aan een wereld behagen, die toch niet anders dan haar eigen heiland zijn wil?

Zo moeten dan de heiligen Gods, als van oudsher, daarop voorbereid zijn, dat zij in deze wereld verdrukking te lijden hebben. Want de wereld wil haar werken voor vrome en louter Gode behagelijke werken aangezien hebben, maar gevoelt zich door het getuigenis van de rechtvaardige gepijnigd en veroordeeld, en zo vermoordt en pijnigt zij wederom de rechtvaardige, waar immer zij dat kan, zoals ook de Apostel getuigd heeft: "Wij zijn als schapen ter slachting en worden om Uwentwil den gansen dag gedood. In dit opzicht nu moet een ieder, die zich aan het Woord der gerechtigheid houdt, zich laten welgevalen, een ellendige te zijn. (2. Tim. 2:3; 1 Petrus 4:12.)

Zo zijn de heiligen des Heeren ellendigen vanwege het zichtbare. Maar nu komen bovendien *de onzichtbare machten*, die hen tot ellendigen maken. De duivel kan degene niet onaangevochten laten, die alleen op Gods genade hopen, die zich aan Zijn beloften vasthouden, die lust hebben in Gods heiligheid en waarheid, en die Zijn gerechtigheid kennen als hun bedekking, de Heere alleen als hun Schild en hun Loon

zeer groot. Daarom legt hij hun elk ogenblik wat in de weg, opdat zij er over zullen struikelen en vallen, of dat zij volstrekt niet meer vooruit kunnen komen en bevreesd blijven staan. Daarop heeft hij het toegelegd, dat zij het geloof laten varen en naar werken en middelen grijpen, die toch altijd bij hen moeten mislukken. Bovendien heeft hij al het zichtbare in zijn hand, om hen te verlokken en te verleiden, opdat zij zich aan eigen lust overgeven in plaats van aan de gerechtigheid; houdt hun dan oude en nieuw zonden voor, dompelt er hen tot over de oren in, en heeft hij zo een tijdlang met hen zijn spel gedreven, dan lacht hij hen geducht uit, en fluistert hun toe: "U bent verdoemd. Waar bent u met uw geloof, waar met uw betuigingen, gij ellendige! Een mooie heilige bent u! Zegen God en sterf! Is dat nu Christus! Is dat nu genade, die heerst? Is dat gerechtigheid?"

En zo maakt hij van alle goede en lieflijke woorden Gods stenen om de nochtans rechtvaardige daarmee te stenigen, zodat hij voor dood wordt opgenomen, als God hem opneemt.

Of een mens zich in zulke toestanden als een ellendige kent, als een ten hemel zuchtende ellendige, dat weet hij, die echter Gods gebod meer acht dan al zulke duivelskwelling.

Wat heeft hij, die zich op het Woord Gods verlaat, anders dan het Woord des geloofs? Kan men zich daarmee er doorslaan? Ja, waarom niet? Maar slaat men zich daarmee er door? Slaat men zich daarmee er door, als alles er op uit is, om de Geest uit te blussen? Kan men het zwaard des Heeren, dat tweesnijdende zwaard van Zijn Woord in eigen hand voeren, zonder mismoedig te worden over alle de tegenpartijders?

De vijanden van de mens zullen zijn eigen huisgenoten zijn. Wie heeft niet op de waarheid van Christus aan te merken? Voor wie ziet zij er niet gevaarlijk uit? Had men alleen met de wereld in een ruimere zin te worstelen, hoe spoedig zou men daarmee klaar zijn. Maar met de kinderen des huizes moet men twisten, die willen ook de gerechtigheid niet begrijpen, hun afgoden niet begraven aan de voet van het kruis van Christus, en willen nog veel minder met Hem begraven zijn, om Gode te leven. Zij willen wel, dat hun van Christus' dood gepredikt wordt, maar niet van Zijn opstanding. Zij willen zich liever langzamerhand onder hun heiligdoen begraven en langzamerhand in geleende kracht opstaan. Zij willen de genade niet geheel, maar half genade en half wat zij zelf zijn moeten. Zo is dan de vrucht des Geestes niet aanwezig. Daarom van alle kant vijandschap, miskenning, boosheid, en de duivel sticht er bovendien nog allerlei sekten en scheidingen bij, en zij, die het nog het beste menen, zitten vol van eigen werken, en denken terdege goed toegerust te zijn.

Slaat men zich daar nu doorheen met het Woord des geloofs, of legt men zich daar met Elia neer onder de boom, zeggende: "Het is genoeg, laat mij sterven"? Wie het kent, die weet het; als ellendigen roepen zij tot God, die heerlijke getuigen Gods!

Wat heeft hij, die staat op de vervulling van Gods waarheid anders dan de beloften Gods? *Ja en amen* zijn zij alle in Christus Jezus! Als zij waar zijn, dan moeten zij alle vervuld worden, ook voor dit leven. Maar daar zitten wij nu juist op vast. Men verwacht verlossing, en er komt benauwdheid op benauwdheid; men verwacht leven, en ziet, de dood is daar; men verwacht opgenomen te worden, en men wordt uitgestoten; men verwacht vrede, en er komt oorlog; eer verwacht men, en men oogst smaadheid; nu zal het komen, zo meent men, en juist nu blijft het weg; men hoopt op rust, en men vindt kruis op kruis, droefheid op droefheid tot zijn legerstede; o hoe hard ligt men daarop, en iedere morgen is de plaag weer nieuw. Men heeft veel gebeden, en God schijnt niet alleen doof te zijn voor elke klacht, maar zelfs schijnt God juist het tegendeel te doen van wat men gebeden heeft, ja, Hij doet het

tegenovergestelde. Daar staan nu toch al de beloften en... ondertussen valt het huis omver, zolder en kelder worden leeg, de schoenen verslijten, de zondagse kleren worden kaal, ternauwernood is er nog iets voor de middagpot, de beurs is leeg. Wie zal ons wat te eten geven in deze woestijn? Wie ons kleden? En dan komen er bovendien nog zeven ongelukken en duizend zorgen bij, zelfs ziekte en dood kan men niet meer buiten houden. Leeft dan de oude God nog, of is Hij dood? Is Zijn Woord waarachtig of is het een sprookje? Waarom stelt Hij Zich tegen mij als een beer? Waarom toorn Hij zo tegen mij? (Klaagl. 3:1-19.) En de vijanden, zij drijven hun spel door, en zelf kennen zij geen nood!

Dat zijn zo enige staaltjes uit de bevinding, hoe het met de heiligen Gods hier gaat, enkele staaltjes, waaruit men zien kan, wat voor ellendigen het zijn, waarvan onze Psalm spreekt.

II.

Zien wij nu vervolgens, hoedanig een God zij hebben.

De ellendigen, waarvan onze Psalm spreekt, hebben *een God, Die helpt*. Dat hebben velen van ons ondervonden. En wie het nog niet ondervonden heeft, maar evenwel lust heeft, om met ons de Heere alleen het loflied te zingen en de smaadheid van Christus op zich te nemen, het kruis van Christus op zich te nemen en niet eigen eer te zoeken, noch eigen wil door te drijven, afstand te doen van eigen werk, verdienste en braafheid, en zich onder de gehoorzaamheid des geloofs te begeven, die zal ook de waarheid ondervinden van wat er geschreven staat: "Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit alle die redt hem de Heere Hij bewaart alle Zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken." (Psalm 34:20,21). En: "De Heere zal genade en eer geven, Hij zal het goede niet onthouden dengenen, die in oprechtheid wandelen" (Psalm 84: 1, 2).

Wij hebben een God, Die helpt; en dat Hij helpt, dat doet Hij vanwege de ganse heerlijkheid van Zijn Naam. Hoe is dan Zijn Naam? Zijn Naam is zeer wonderlijk: olie voor het verbrijzeld gebeente, zalf voor de verwonden, wijn voor de bedroefden van hart, vlees voor de uitgeteerden, bloed voor de levenlozen. Hij helpt immers, en Hij heeft alreeds geholpen; Hij behoeft slechts Zijn verlossing te gebieden, dat zij kome. Hij heeft een gebod laten uitgaan, waar alles wat in de hemel en op de aarde is zich naar keren, wenden en bewegen moet, een gebod, waarvoor de hele hel siddert, het gebod van het eeuwige leven, eeuwige zaligheid en eeuwige zegeningen voor alle de ellendigen, over wie Zijn Naam is aangeroepen. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus, dat is de God der ellendigen. En zoals Hij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus is, zo zal Hij in Hem wel blijven de God en Vader dergenen, die Hem als zodanig aanroepen. Een vader kan zijn zoon, die zijn wil doet, niet verlaten, hij kan het kind, waarin zijn naam is, niet overgeven.

Ter Rechterhand des Vaders zit Eén, Die gezegd heeft: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde", en: "Ziet, Ik ben met ulieden alle de dagen." Heeft Hij ons niet tot Zijn eigendom gekocht met Zijn dierbaar bloed? Heeft Hij de duivel de vangst niet ontnomen? Is Hij niet opgevaren boven alle hemelen? Heeft Hij de gevangenis niet gevankelijk gevoerd? Alle werken van de duivel heeft Hij verbroken, al het zich verzetten tegen Zijn Rijk en Zijn regering heeft Hij bij voorbaat te niet gemaakt. Hij heeft de wereld overwonnen, Hij heeft alle zonden gedragen, en Hij ontfermt Zich met een eeuwige ontferming! Hij zendt Zijn Geest neer, en onderwijst als een getrouw Profeet. Hij treedt voor ons in met de arbeid van Zijn ziel als een barmhartig Hogepriester, en Hij regeert met genade als een vriendelijk Koning. Dat is, voorwaar,

een enig Heere, Die Zijn volk heeft weten zalig te maken van hun zonden, en Die hen weet te zalven met de zalf, waarmee Hij gezalfd werd op de dag van Zijn kroning. Tegen Hem nu en tegen Zijn Vader, tegen Zijn Naam, rijk en wil, raast en woedt de wereld, die in het Boze ligt, met haar macht, verstand, wijsheid, deugd, vaardigheid en gerechtigheid; zij wil het in eigen hand hebben. Zij wil het zelf kunnen bepalen, zelf het kunnen bewerken en toebereiden. Zij verzint daartoe een naam als Zijn Naam, een evangelie naar Zijn Evangelie, een geest naar Zijn Geest, een liefde naar Zijn liefde, evenals de valse munters doen. Maar tegen de waarachtige Heiland en Zijn heil is zij een en al vijandig, en tegen de Zijnen bars en vinnig, en zij met hun Heer moeten de poort uit, ja, kon het zijn, mogen zij zelfs ook in de woestijn geen rust hebben. Maar zoals de God en Vader van onze Heere Jezus Christus zo'n buitengewoon welbehagen heeft aan Zijn heilig Kind Jezus, zo heeft Hij ook een buitengewoon welbehagen aan allen, die Hem als Vader, als God, als Die alles in Zijn hand heeft bekennen, die Jezus als Heer en de genade als de heerschappijvoerende belijden, en die de overleggingen en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, terneer werpen, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus (2 Kor. 10:5.)

Zo staat dan de zaak van alle ellendigen, die zich voor het dierbaar Evangelie van Christus verklaard hebben, alleszins goed in de hemel. Een Vader in de hemel, Die hen eeuwig gezegend heeft in Christus Jezus, vermag toch veel meer dan de duivel in de hel, die hen verslinden wil. Bij een God, die alle hun zonden achter Zijn rug heeft geworpen, kan toch niemand een beschuldiging tegen deze inbrengen. Wat baat het de wereld, om dezulken te verdoemen, voor wie Christus gestorven en opgewekt is, ja die Hij reeds tot eer gebracht heeft en ook wonderlijk zeker tot eer zal weten te brengen? Wat baat het, of alle machten der duisternis er op uit zijn, om het laatste vonkje van alle hoop uit te doven? Er is een liefde in hun harten uitgestort door de hun gegeven Geest; een liefde, die zich, zij het dan ook met een jammerkreet tot God, lucht geeft en met een "evenwel", een "nochtans" tot Hem doorbreekt, met een "mijn, mijn" zich aan Hem vastklemt, ook al is er geen vrucht aan de wijnstok en geen rund meer in de stallen. (Hab. 3:17, 18)

Alle ellendigen, o, zij zijn reeds geholpen! Wij behoeven de Bijbel slechts op te slaan, daar staat het geschreven; daar staat het geschreven ook ten aanzien van datgene, wat wij juist in onze bijzondere omstandigheden bij het getuigen van de genade ervaren. Wie gedoopt is in de Naam des Vaders, des Vaders daarboven, die is toch waarlijk een koningskind, en heeft een goede erfenis te wachten. Wie gedoopt is in de Naam des Zoons, wat zal het hem deren, of ook alle duivelen hem toefluisteren: "U bent geen kind", de Zoon zal hen, die op Zijn Naam staan, wel uit de muil van de duivel, uit de gevangenis van zonden, uit de kerker van de dood weten op te eisen. En wie gedoopt is in de Naam des Heiligen Geestes, bij hem zal de Heilige Geest het wel weten vol te houden, dat in het geheel geen vlek aan hem is; maar dat hij, hoewel in zonden ontvangen en geboren, hoewel aan allerlei ellende onderworpen, hoewel een verdoemenswaardig schepsel, nochtans in Christus geheiligd is. Hij zal hen weten te handhaven als leden van Zijn Gemeente, been van Christus' been, vlees van des Heeren vlees; ook zal Hij als een goede en trouwe Peet hen in zo'n reine Evangelieleer naar Zijn vermogen onderwijzen, en hen daarbij laten volharden tot aan hun zalig einde.

Hoe liefelijk, hoe heerlijk, hoe waar, hoe waarachtig!

Maar, maar, wees geen dweper, want dan kunt u alles geloven, ja u laten verbranden voor uw lieve eer, u tegelijk in allerlei ongerechtigheid wentelen als het zwijn, en bij al het martelaarschap toch geheel vet, ja vrolijk blijven; maar wees nuchter in het geloof en dan ... voorwaarts, als het er op aankomt!

Het gaat de ellendigen, die op Gods barmhartigheid en waarheid in oprechtheid hopen, niet om zichzelf, om hun lust, wil of hun genoegen, maar het gaat er bij hen om, dat Gods Woord, dat Zijn beloften bij hen vervuld mogen zijn. Is het dan alles onvoorwaardelijk waar, wat Gods Woord zegt? Wel, waarom niet? De getuigenissen zijn immers alle aanwezig. Maar in de werkelijkheid, wanneer allerhande nood, verdrukking, kruis en aanvechting gekomen is? "Er staat geschreven", maar wat ziet men, wat ondervindt men? Het mag gisteren waar geweest zijn, maar ik kan mij nu daarmee niet helpen; oude zonden zijn daar, nieuw nood is daar, waar is de gerechtigheid? Waar is de vroegere hulp? Waar de vorige genade? Heeft God dan ganselijk vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn hart voor altoos voor mij toegesloten! (Psalm 77: 8-10.)

Ziet, als de hulp daar is, dan kan men geloven, en ach, *hoe* geloven! "Manna?" Zeiden de Israëlieten, toen zij het brood uit de hemel ontvingen (Exod. 16:15), "Manna?" Dat wil zeggen: "*wat is dat?*" Maar men wordt aan het manna gewoon, en morgen weer een nieuw storm, en de schoonste bloemen en de prachtigste bomen, zij liggen alle terneer. "Rachel wil zich niet laten troosten, want het is gedaan met haar kinderen."

Daar helpt nu God! Maar ja, Hij helpt, en men beseft, dat men geen papieren god, maar een levend, trouw, genadig God in de hemel heeft. Hij prikkelt de ellendigen met Zijn Woord, Hij bestraft hen door Zijn Geest, opdat, waar nu duisternis de aardbodem bedekt, zij tot Hem zich opmaken, Zijn Woord opnieuw in de hand nemen; de benauwdheid, waarin zij zijn, dringt hen. Zij hebben de belofte voor zich, en daar worden zij nu wonderlijk welsprekende advocaten voor Gods Woord en waarheid, en houden Hem voor, wat Hij beloofd heeft, wat Hij gedaan heeft en wat Hij doen kan.

Wij kennen het gebed van Jakob, de worstelaar met God en mensen: "O God mijns vaders Abraham en God mijns vaders Izak, o Heere, Die tot mij gezegd hebt: Ik zal wel bij u doen! ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan Uwen knecht gedaan hebt. Ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Ezau's hand, want ik vrees hem, dat hij niet misschien kome en mij sla, de moeder met de zonen!" (Gen. 32:9-11.)

Wonderlijk, wonderlijk! De beloften Gods te kennen, ondervonden te hebben, hoe Hij gezegend heeft, en dan te zeggen: "Ik vrees voor *déze*, ik vrees voor *die!*" Dit verdiende toch wel een buitengewone bestraffing. Nee, waarlijk niet. Maar *dát* verdient een buitengewone bestraffing, dat men het geloof voorstelt, als ging het met pauken en trompetten op de vijand af, en dat men zegt: "Ik ben niet bevreesd", en reeds bij het eerste schot wijkt men terug. God zal zodanigen nooit barmhartig zijn, zolang zij bij zulke grootspraak volharden.

Daarin echter toont God, welk een God de ellendigen in Hem hebben, wanneer zij hun hele hart voor Hem uitstorten, dat zij het Hem klagen en het Hem niet verbergen dat zij zo geheel vol zonden en dwaasheden zijn, in welke nood en welke ellende zij zich bevinden, hoe zij in het geheel niet verder kunnen, hoe zij bevreesd zijn, en hoe er volstrekt niets in hen is, om zich op Zijn getrouw en beproefd Woord te verlaten. Want Hij betoont Zich alsdan als een barmhartige, genadige, trouw Ontfermer, en Hij maakt het alles goed en heerlijk op Zijn tijd. Zo'n God is de God der ellendigen!

III.

Welke bevindingen hebben zij?

En wat doet Hij aan hen? Wat ondervinden Zijn ellendigen? Hoe helpt Hij hen! Hij helpt de ellendigen heerlijk! Zegt onze Psalmist. Daarop zegt de ganse Gemeente Gods, zeggen allen, die nabij en die verre zijn en die Zijn Naam aanroepen: "Amen." Ja, Hij doet wat zij, die God vrezen, begeren, en hoort hun geroep en helpt hen; en wat de goddelozen graag wilden, dat is te niet gedaan.

Dat kostelijk woord "heerlijk", wij zullen het wat uitbreiden. Maar wie kan de donder Zijn mogendheid verhalen, wie Zijn sterkte, wie de wonderen, die Hij doet bij het zaad Abrahams, bij de kinderen Jakobs, Zijn uitverkorenen? Om de waarheid van Zijn Woord hebben zij Hem aangeroepen, en om de waarheid van Zijn Woord, om de heerlijkheid van Zijn grote Naam versiert Hij hen met Zijn heil. Wie heeft een weerloos en hulpeloos kind gezien, dat in een hoek ligt en schreit, en wie heeft daarbij de vader gezien, die toeschoot, het kind opnam, het aan zijn hart drukt, zijn tranen afdroogt en het kind overlaadt met kussen, dat het zo vrolijk wordt, als ooit tevoren, en het des te teerder tegen zijn vader aanleunt? Dat is heerlijk; en zo doet God!

Al mag het zijn, dat het lang duurt; al mag het zijn, dat het eerst alles in de dood gaat; al mag het zijn, dat het de schijn heeft, alsof God Zich niet aan Zijn Woord hield, alsof Hij geen acht sloeg op het vrijmoedig belijden van Zijn genade en het vasthouden aan wat Hij dengenen doet, die op Hem wachten; al mag het zijn, dat het alles gelogen schijnt te zijn, zodat het tegenovergestelde gezien wordt en anders niets: zoals God begonnen is, zo zal Hij ook wel als "de Laatste over het stof opstaan"; en daarvoor is Zijn ganse heerlijke Naam Borg, dat Zijn ellendigen Hem, hun Heiland, met eigen ogen zullen aanschouwen. (Job 19: 25-27.)

Hoe heeft Hij het voor Zijn ellendigen reeds bereid, toen zij nog niet aanwezig waren? Uit eigen, vrijwillige liefde, door eigen barmhartigheid met ons bewogen, toen wij in schuld voor Hem verloren lagen, aan de straf der ongehoorzaamheid overgegeven, heeft Hij onze schuld van ons genomen, de straf gedragen, een eeuwige gerechtigheid aangebracht, alles, alles voor ons weer hersteld, en er ons in gezet, ingezet in een eeuwige volheid, opgenomen in het alles overwinnende van Zijn liefde, zoals geschreven staat: "God was in Christus, een wereld met Zichzelf verzoenende, en rekende haar zonden haar niet toe." (2 Kor. 5:19.)

Wat heeft Hij niet voor ons gedaan, om ons Zijn grote liefde te betonen, ons, Zijn vijanden, die niets van Hem wilden weten, die Hem ook in het geheel niet kenden, ja die meenden, dat Hij niet God was! Was dat niet heerlijk, zoals Hij daar heeft geholpen? En waren wij daar geen ellendigen?

En er kwam een tijd, en gedaan was het met de vreugde van de wereld, en een nameloos gevoel: "ik ben verloren" overweldigde de ziel, en er was een zoeken naar rust, naar vrede, naar gerechtigheid; een tijd, waarin men niets zag dan zonde en verdoemenis, waarin men niets gewaar werd wat een mens is, als hij tot bewustzijn van zijn goddeloosheid komt; en ziedaar, het licht ging op en gerechtigheid van de God aller genade! Hoe werd men daar geholpen en waren wij daar niet heerlijk?

En er kwam wederom een tijd, en de steunsels braken af, en de heiligheid werd tot onreinheid, en de zonde steeds zondiger, en men werd in plaats van bekeerd verkeerd, in plaats van wedergeboren verloren, in plaats van uitverkoren uitgeworpen; zo was men vroeger nooit geweest; evenwel men wil toch voort, en nochtans kan men niet; men drijft het tot het uiterste, om het leven in eigen hand vast te houden; men drijft het tot het uiterste, om zich van de zonde los te geloven, en de zonde drijft het tot het uiterste, zodat men niet meer geloven kan. Maar op dat ogenblik blijkt het: *Hij helpt*

de ellendigen, Hij, de God van alle barmhartigheid, dat zij van nu en voortaan weten, wat "om niet" betekent, en wat het zeggen wil: Het Woord is vlees geworden. Is Zijn hulp daar niet heerlijk?

Ja, de Heere bekleedt de Zijnen met Zijn heil als met een sieraad; gelijk een zoon of een dochter des huizes op hun geboortefeest zich versierd zien met allerlei geschenken van vader en vriend. (Jes. 61: 10; 66:13.)

Heerlijk zelfs is Zijn schijnbaar dralen met de hulp, want hoe donkerder de nacht, hoe helderder de morgen, de morgen van Zijn redding. Gods weg is en was altijd door diepe wateren; altijd heeft men gezien en zal men zien het tegendeel van al Zijn beloften. Slechts door de dood heen is altijd het leven gekomen. Zijn belofte staat vast: maar wil Hij vruchtbaar maken, zo moet het onvruchtbaar zijn. Het is om te lachen, wanneer Hij met Zijn belofte komt, want dan is er immers volstrekt niets aanwezig, wat ook maar met enige waarschijnlijkheid zou doen vermoeden, dat komen kan hetgeen Hij belooft. Maar daarin heeft God nu juist Zijn welbehagen, om in Izak, in het lachen, het zaad te noemen. Want hoe kunnen Zijn ellendigen zo zonderling lachen, wanneer Zijn Woord komt! Zoals God Zijn ellendigen heerlijk helpt, zo gaat Hij daarin altijd dezelfde weg: *Hij roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren.*

Hoe heerlijk helpt Hij ook uit alle moeilijkheden en noden! Hoe vele verkeerde wegen worden niet ingeslagen, waarop Zijn ellendigen zichzelf aftobben, menende, dat van daar de hulp en het heil voor hen zou komen. Maar Hij, de Kenner der harten, weet, hoe zij het doen, en werpt hen niet weg, laat hen ook op zulke wegen niet omkomen, maar rukt er hen overal heerlijk uit. Zo worden zij op alle wegen tot zondaren, en zien het heil alleen in Hem.

Er is hier geen einde aan al de ellende van het lichaam en het leven. Spijs en drank, schoenen en kleren, huis en hof, vrouw en kinderen, gezondheid en vrede, dat zijn allemaal weldaden, die Hij in Christus beloofd heeft, zodat het de mens, die daarop staat, wél moet gaan; maar is er dan nu altijd geld? Zijn er altijd kleren en schoenen? Heeft men altijd een huis, waarin men kan wonen of blijven wonen? Komt het heirleger van ziekten nooit op hem af? Mag hij dan altijd goede dienstboden en vreedzame lieden om zich heen hebben? Daar zeg ik nogmaals: God geve het en helpe in alle deze dingen; maar nochtans: Hij helpt Zijn ellendigen heerlijk! Zo zal Hij het dan wel te voorschijn roepen, wat zij nodig hebben, wanneer zij op Zijn waarheid, de waarheid van Zijn beloften blijven staan, en ook van ganser harte handel en wandel daarnaar ingericht hebben. Verrassend is de Heere met Zijn heil, en Hij hoort het gebed, en men mag Hem om alles vragen, ja al is het ook om een speld en om de geringste behoeften van het lichaam en de maag.

Wat echter onze Psalmist wel op het hoogste roemt, dat zal ook wel boven alles op het hoogste te roemen zijn aan onze God. Dat is de wijze waarop Hij de ellendigen heerlijk helpt, namelijk de overwinning van het Evangelie van de genade Gods, de overwinning van het Woord van Christus, van het getuigenis, wat de God aller barmhartigheid hun in de mond gelegd heeft. Het is hetgeen de Psalmist in Vers 5 zegt: "Dat Zijn gunstgenoten van vreugde opspringen, om die eer; dat zij juichen op hun legers." Want dat is de uitwerking van het Woord, dat, wanneer het komt, Zijn heiligen rust hebben, terwijl de tegenstanders met al hun plannen en met al hun drijven dan te niet gemaakt worden. Als dan de heiligen op hun legers God prijzen

vanwege Zijn waarheid, macht en trouw, dan zijn de anderen overhoop geworpen en weten in het geheel niet, hoe zij hun zaak voor gehele ondergang zullen beveiligen. De ellendigen verhogen God, en de tegenstanders hun afgoden; maar het getuigenis van de genade en van de gerechtigheid Gods in de mond van de ellendigen is iets onoverwinnlijks. Dat is het, wat de Psalmist Vs. 6-9 zegt: "Er zal zijn een tweesnijdend zwaard in hun hand, om wraak te doen over de heidenen en bestraffingen over de volken, om hun koningen te binden met ketenen en hun achtbaren met ijzeren boeien, om het beschreven recht over hen te doen."

Want daar wordt niet gesproken van uiterlijk krijgvoeren, maar van een strijd, waarbij de heiligen Gods ware ellendigen en armen zijn, die de onderste weg moeten gaan, en het schijnt, dat hun getuigenis weggestorven is en zijzelf onder de doden begraven zijn. Maar nee, terwijl hun geroep tot God opklimt, maakt Hij het Woord, waarvan zij getuigen, tot zo'n zwaard; daar moet Zijn waarheid, het Woord van Christus, moge het ook slechts een beekje schijnen bij de geweldige Rijnstroom, nochtans zo'n loop hebben, al is het ook in het verborgene, dat het de zege behaalt over alle stelsels van menselijke wijsheid en van schrandereid van het vlees, dat het al de wijzen en geleerden van de wereld overhoop werpt, dat al hun arbeid verloren en vergeefse moeite is geweest; en de machtigen en geweldhebbers hebben een einde met hun raadslagen, zoals de Heere tot de Zijnen gesproken heeft: "Wat gij op aarde binden zult, dat zal in de hemel gebonden zijn!" En hoe de Heere nu daartoe heerlijk helpt, dat zegt de Psalmist aan het slot van zijn loflied: "Dit zal de heerlijkheid van alle Zijn gunstgenoten zijn!" Want Hij geeft Zijn ellendigen genade en eer, zoals er ook van de Heere geschreven staat: "Hij nam toe in genade bij God en bij de mensen" (Luc.2:52.); en van Zijn Gemeente: "Zij prezen God met verheuging en eenvoudigheid des harten en hadden genade bij het ganse volk." (Hand. 2:46, 47.) Dat is de keerzijde van de smaad van Christus! Zo heerlijk helpt de Heere!

Ik kan mijn rede niet besluiten zonder een woord er bij te voegen *van vermaning en vertroosting*.

Er is allerlei ellende, die een mens zichzelf berokkent, doordat hij geen acht geeft op zijn zaken, doordat hij niet verstaat, wat gerechtigheid is, doordat hij muggen wil uitzijgen, doordat hij Gode een dienst wil bewijzen, die Hij zo niet van ons geëist heeft, of doordat hij onder het voorwendsel van bij de Heere te blijven, bijoogmerken heeft gehad, in het kort: doordat de mens de vergankelijke dingen najaagt en niet de onvergankelijke. De zulken onder ons mogen wel bedenken, dat de ellendigen, waarvan onze Psalmist spreekt, zodanigen zijn, die bij de waarheid Gods volharden, die daarop staan, dat Zijn beloften bij hen vervuld mogen zijn, die staan op gerechtigheid, en dat de goede woorden Gods ook voor dit leven waarheid mogen worden. Waar zij dan nu in hun geweten wel overtuigd zijn, dat de zaak bij hen zo niet ligt, daar mogen zij tot zichzelf inkeren en zich juist vanwege hun gedragingen als ellendigen in waarheid tot God keren en niet tot de afgoden, dan zullen zij ondervinden, dat ook zij heerlijk zullen geholpen worden.

Er zijn velen onder ons, die zich van de ellende zeer gemakkelijk kunnen afmaken, zij staan niet op Gods beloften, op gerechtigheid, daarom zijn zij noch koud, noch heet, slepen de ellende met zich om en wiegen zich in slaap met dromen van verlossing en van Gods barmhartigheid. Dat deze toch een blik in de Schrift wierpen, en zagen, of dan ooit iemand, die in Zijn ellende tot de Heere heeft geroepen, in Zijn ellende is blijven liggen, of niet God het gebed van al Zijn heiligen eindelijk heeft verhoord en hun Zijn hulp heerlijk heeft doen toekomen! Dat moge hen tot jaloersheid verwekken,

dat zij ook heengaan en God aanroepen, dag en nacht, dan zullen ook zij ondervinden, hoe Hij Zijn ellendigen zo graag en zo heerlijk helpt, al waren zij ook met Heman bedrukten geweest van hun jeugd af aan. (Psalm 88: 16.) Want God heeft toch waarlijk een hart voor de ellende van Zijn schepsel, en wie helpt er gelijk Hij?

Daarom houdt moed, die met allerlei ellende des lichaams en der ziel te kampen hebt! En die gedrukt wordt door allerlei moeilijkheden, zorgen en noden, door allerlei zonden en dwaasheden, terwijl het u om de gerechtigheid, om de beloften Gods te doen is, maar het blijft nacht. Al zouden ook al de Filistijnen over u heen vallen, gij ellendige, geef het de duivel niet gewonnen, dat u het geloof aan Gods genade, aan het dierbare Evangelie van Zijn Zoon zou prijsgeven. Ja hebt u in het geheel niets meer, neem dan dit dode papier voor u, houd u aan de schijnbaar dode letter, en er zal wel opening komen, zodat er van Boven uit het hart Gods op u zal afdalen vrede, vreugde en genade, kleding en schoeisel, brood en wijn, huis en hof, gezondheid en welstand, de Heilige Geest en allerlei volheid en verzadiging uit de borsten van Gods heil, zodat u zult opspringen van enkel blijdschap en heilig lachen van enkel zaligheid. Wees maar stil en wacht, en houd u vastgeklemd aan uw Christus, zonder grond, waarop u zou kunnen staan, zonder handen, zonder voeten; want Hij helpt Zijn ellendigen heerlijk!

O mijn Geliefden! laten wij ons het getuigenis van Christus niet schamen, laten wij blijven staan op de waarheid Gods en op Zijn beloften. Alles moge op en weg zijn, maar de waarachtige Getuige in de hemel, helpen kan Hij, heerlijk helpen. Maar liegen en een ellendige in zijn hoop beschamen -, nee, dat kan, dat zal Hij niet. Alleen volhouden met bidden en smeken; op het laatst zal het de oprechte toch gaan, zoals het Jozef ging: "Men drukte Zijn voeten in de stok, zijn persoon kwam in de ijzers, tot de tijd toe, dat zijn woord kwam, en de rede des Heeren hem heeft doorlouterd." (Psalm 105 18 en 19). Toen kwam hij uit de kuil, en erfde de stoel der eer; en zoals Jakob, dat men tot Zijn God zeggen kan: "Ik had niets meer dan deze staf, waarmee ik over de Jordaan ging, en nu ben ik tot twee heiren geworden." (Gen. 32: 10.)

Hoeveel uurtjes in dit leven van angst, van nood, waarin men schier wanhoopt; hoeveel uurtjes van hevige strijd, van worsteling met God; hoeveel uurtjes van zoete vrede, van vorstelijke, koninklijke uitredding! En nu weet ik nog één uurtje, waarin Hij Zijn ellendigen heerlijk helpt; Hij, de Heere, Die de sleutels der hel en des doods heeft. Dat uurtje het is het laatste, daarin helpt God Zijn ellendigen nog op het allerheerlijkst; daarin, Hij, de God en Vader van onze Heere rijk is over allen, die Hem aanroepen.

AMEN.

19.
Romeinen 6:6a

Gehouden te Elberfeld 4 October 1846, 's voormiddags. Deze leerrede komt voor in het 4. Twaalfstal der eerste uitgave der "Twaalf Twaalfstallen", zijnde aldaar No. 9; in de "Zwanzig Predigten" is zij No. 14. - Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja 11: 4-10

Tekst: ROMEINEN 6:6a.

"Wetende, dat onzen oude mens met Hem gekruisigd is."

Of, volgens Grieks: *Wetende, dat onzen oude mens mede gekruisigd is.*"

"Wij weten, dat onze oude mens mede gekruisigd is." De Apostel Paulus spreekt hier van "onze oude mens". Hij zegt, dat de mens " mede gekruisigd is", en beweert, dat wij zulks "weten." Waarlijk een onderwerp van ernstige overweging, en dat te meer, omdat overal denkbeelden daarover in zwang zijn, waarbij men zich over de waarachtige rust in God niet verheugt; denkbeelden, volgens welke men zich onder de wet houdt, terwijl men onder genade kon in- en uitgaan en goedsmoeds zijn, vervuld met grote vrede en allerlei vertroosting uit de fonteynen van eeuwig heil.

De overweging van deze Apostolische woorden vereist onze gehele aandacht.

Beantwoorden wij, naar aanleiding daarvan, de volgende vragen:

- I. Welke betekenis hecht de Apostel aan "de oude mens"?
- II. Hoe hebben wij ons deze oude mens voor te stellen?
- III. Welke betekenis heeft het: "onze oude mens is mede gekruisigd"?
- IV. Stemt deze waarheid met de bevinding overeen?

I.

Wat verstaat de Apostel onder: onze oude mens?

De een zal bij zichzelf zeggen: dat weet ik zeer goed; de ander: dat zal ik u uit mijn bevinding uitleggen. Maar zacht wat! Het is wel snel gezegd, maar daarom nog niet zo spoedig uitgelegd. Of: als er nu eens iemand kwam en veel vertelde van zijn oude mens, en een ander hem antwoordde: "komt u weer met uw oude dingen aan; wat moet dan uw oude mens? Die is reeds lang mede gekruisigd!" Zou dan de eerste niet angstig en verlegen daarover worden en vragen: Hoe is het hier mee toch gesteld?

U weet, mijn Geliefden, dat de Apostel Paulus zich dikwijls van de woorden *oud en nieuw* bedient. Zo spreekt hij 2 Kor. 3:6 en 14 van het oude en nieuw testament, dat is, van het oude en nieuw verbond; daar noemt hij het oude verbond "letter" en het nieuw verbond "Geest." Zo spreekt de Apostel ook van een nieuw schepping, en denkt daarom, in tegenstelling daarvan aan een oude, als hij schrijft in de Brief aan de Galaten Hoofdstuk 6: 15: "Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel" (Griekse grondtekst: schepping). En deze zin schrijft hij ook aan de Korinthiërs: "Indien iemand in Christus is, dan is een nieuw schepping daar; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden." (2 Kor. 5: 17.) Als de Apostel in genoemde plaatsen van de schepping spreekt, dan begrijpt u, dat hij daarbij denkt aan het eerste Boek van Mozes. De vorige schepping was door de ongehoorzaamheid van de mens als het ware te niet gemaakt; daarentegen was door de gehoorzaamheid van Christus een nieuw schepping in het aanzijn geroepen, of

veelmeer de schepping nieuw daargesteld, en die in Christus is, behoort ook tot deze nieuw schepping. Het zal u evenzeer duidelijk zijn, dat, als de Apostel van het oude verbond spreekt, hij daarbij het tweede Boek van Mozes voor de geest heeft, en daaronder de wet verstaat, zoals wij mensen de Wet uitleggen: "Al wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen" (Ex. 24:3.); en dat hij, als hij van het nieuw verbond spreekt, daaronder de Wet verstaat, zoals God de Wet in Zijn hand heeft genomen, die in Christus heeft vervuld en op ons de genade heeft laten komen; dat hij bijgevolg het Evangelie er onder verstaat.

De woorden *oud en nieuw* behaagden de Apostel Paulus zeer; daarom schrijft hij ook in zijn eerste Zendbrief aan die van Korinthe (Hoofdstuk 5:7): "Zuivert dan de oude zuurdesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt", alwaar hij het bevel des Heeren voor ogen had, dat er bij het volk Israëls, toen het uit Egypte trok, volstrekt geen zuurdeeg mocht gevonden worden. Is het nu vreemd, dat de Apostel, die overal en ten allen tijde met de Schrift in de hand, en voornamelijk uit de Boeken van Mozes, de Gemeenten onderwees, hun steeds twee mensen heeft voorgehouden? Als wij zijn Brieven opslaan, daar vinden wij op verschillende plaatsen de tegenstelling van Adam en Christus. Zo bijv. 1 Kor. 15:21 en 22: "Want omdat de dood door één mens is, zo is ook de opstanding der doden door één mens. Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden"; en Vs. 45: "De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel, de laatste Adam tot een levendmakenden Geest"; en Vs. 47: "De eerste mens is uit de aarde, aards; de tweede Mens is de Heere uit de hemel." Zo ook in het 5^e hoofdstuk van onze Brief, Vs. 15: "Doch niet, gelijk de misdaad, alzo is ook de genadegift: Want indien door de misdaad van énen velen gestorven zijn, zo is veel meer de genade Gods en de gave door de genade, die daar is van één Mens, Jezus Christus, overvloedig geweest over velen."

Zoals er dan de voorstellingen van *nieuw en oud verbond*, nieuw en oude schepping, *oude zuurdesem en nieuw deeg*, en zo ook *nieuwigheid des Geestes en oudheid der letter* (Rom. 7:6), aan de Apostel hebben behaagd, zo behaagde hem ook de voorstelling van *nieuwe en oude mens*.

De uitdrukking "oude en nieuwe mens" vinden wij in het geheel driemaal bij de Apostel; behalve in onze tekst ook in zijn Brief aan de Eféze en in die aan de Kolossensen. Aan de eerste schrijft hij, zoals het eigenlijk moet vertaald worden, Hoofdstuk 4:22: "Gelijk het waarheid in de Heiland is, dat gij afgelegd hebt, aangaande de vorige wandeling, de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding, dat gij echter vernieuwd wordt in de geest uws gemoeds, en de nieuwe mens aangedaan hebt, die naar God geschapen is in rechtvaardigheid en heiligheid der waarheid." Verder schrijft hij aan de Kolossensen, Hoofdstuk 3:9: "Liegt niet tegen elkander, omdat gij uitgedaan hebt de oude mens met zijn werken, en aangedaan hebt de nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft." Verder vinden wij de uitdrukking "nieuwe mens" ook in Efeze 2: 15: "Opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen, vrede makende."

Uit deze laatste plaats zien wij, dat de Apostel Paulus zeer beeldenrijk is in zijn voorstellingen. Christus, als Hoofd, neemt tweeërlei soort mensen, namelijk Joden en Heidenen in Zich op, en maakt hen in Zichzelf tot één mens, en wel tot een "nieuwe mens", omdat zij zich beide te voren in een oud bestaan bevonden. Dezelfde Apostel, die de oude mens bij een kled vergelijkt, dat men heeft uitgetrokken, en de nieuwe mens bij een kled, dat men heeft aangetrokken, spreekt ook op een andere plaats

daarvan op een zulke wijze, dat men niet lang behoeft te zoeken, om te zien, wat hij onder de nieuwe mens verstaan heeft. Hij zegt (Rom. 13: 14): " Hebt de Heere Jezus Christus aangedaan, en verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Woordelijk: *maakt of gebruikt de voorzorg des vleses niet tot begeerlijkheden*, dat betekent: geef het vlees geen voet, dat steeds tegen de Geest der genade in, met bezorgdheid vervuld is omtrent de vervulling van de beloften Gods, en u afgetrokken wordt van Gods Woord en gebod, en verleid tot bevrediging van eigene begeerte. En Kol. 3: 11: "Waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, Barbaar, Scyth, dienstknecht, vrije, maar Christus is alles en in allen"; men ziet aldaar uit vers 10, dat "Christus" en de "nieuwe mens" bij de Apostel één en hetzelfde is.

Uit al de aangehaalde plaatsen is genoeg bewezen, dat de Apostel, zoals hij onder "nieuwe mens" Christus verstaat, en wat Hij heeft teweeggebracht, hij also onder "oude mens" Adam verstaat, en wat hij bedreven heeft. En dat de Apostel bij deze voorstelling het eerste Boek van Mozes, voornamelijk hetgeen wij aldaar van Adam en diens overtreding lezen, en verder in tegenstelling daarvan Christus, en wat Hij voor ons gedaan heeft, wat Hij voor ons is, en wat wij in Hem zijn, voor de geest heeft gehad.

II.

Hoe moeten wij ons deze oude mens voorstellen?

Moeten wij dit "oude mens" nu eigenlijk of zinnebeeldig verstaan? Eigenlijk, zullen velen van uw zeggen. Maar dat gaat niet, ten minste niet in de eigenlijke, letterlijke zin, waarin velen het voor zich uitleggen. Geestelijke dingen moeten door geestelijke opgehelderd worden, die mogen niet vleselijk worden verstaan. Als echter de gewone denkbeelden omtrent de oude mens niet overeenkomstig zijn met hetgeen de Heilige Schrift ons dienaangaande als waarheid leert, dan is de vraag: *Hoe moeten wij ons de oude mens voorstellen?*

Ik heb gezegd, dat de Apostel zeer beeldenrijk is. Stellen wij ons Adam voor ogen. Wat was Adam? In het beeld en naar de gelijkheid Gods geschapen, stond hij daar als heerser over alle zichtbare dingen, als heer in de schepping, de schepping als het ware van hem afhankelijk! Wat deed Adam? Hij wilde als God zijn, hij overtrad en stierf. Daarmee was het uit en voorbij met de schepping, met de mens en met de wet, dat die van de mens zou worden vervuld. Alles lag in de dood, alles onder de vloek, alles was een verbanning van het aangezicht Gods.

Wat was Christus? Een nieuw Mens, en iets nieuws voor de verloren Adam. Wat deed Hij? Hij schiep wat nieuws, Hij maakte alles nieuw, een nieuw schepping, een nieuw verbond, een nieuwe Adam, een nieuwe mens in Zich, een nieuw leven in Zich, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Wat nu Adam was en deed, juist hetzelfde zijn en doen alle mensen. Wat Adam was, dat was hem niet genoeg; en wat hij niet kon of mocht zijn, namelijk: *als God, dat wilde hij zijn*. Op datgene, waarin God hem geschapen had, gaf hij geen acht, en hij gaf zichzelf over voor iets, waartoe God hem niet had geschapen. Hij begon God te verdenken; hij werd ongehoorzaam aan Zijn stem; hij overtrad en gaf zich vrijwillig aan de duivel en aan de dood over. Het gevolg hiervan was dat hij in een toestand kwam, waarin hij, geheel en al vervreemd van het leven Gods, de duivel en de dood ten prooi was gevallen.

De gevolgen van deze toestand, evenals de werken, die hij in deze toestand deed, behoorden daarom ook aan de duivel en aan de dood; de drijfveren zijn werken konden niet anders dan uit de duivel en de dood zijn.

Van zo'n mens kan God niets meer willen weten. Hij kan hem wel genadig zijn, maar alleen in een weg, waarin aan de gerechtigheid voldaan is. Dit kon echter zo'n mens nooit en nimmer tot stand brengen. Immers hoe kon die mens God geloven en Hem gehoorzaam zijn, die zich nu aan God gelijk achtte en dit zelfs voor een roof, voor een gemaakte buit hield!

Er bleef geen ander middel over, dan dat God wat nieuws schiep, dat Hij een nieuwe mens op aarde liet omwandelen, Die aan de gerechtigheid Gods recht liet wedervaren, Die Zijn God vertrouwde en niets anders wilde zijn, dan een Zoon des mensen. Die het daarom geen roof achtte, Gode, naar Zijn oorsprong, evangelijk te zijn, maar Die Zichzelf vernietigde (ontledigde) en de gestaltenis van een dienstknecht aannam, hoewel Hij de Heere uit de hemel was; Die Zich aan de bevelen van de Vader onderwierp, hierin bleef en er naar deed, hoewel Hij lijden en dood daarvoor te wachten had.

De Naam van deze andere Mens is: *Jezus Christus*. Hij bleef in onze ellendige toestand, en deed daarin dat, wat Adam in Zijn heerlijke toestand niet had gedaan. Deze andere Mens is nu door lijden en dood in zo'n toestand gekomen, dat Hij Zich aan de Rechterhand des Vaders gezet heeft, en de vrucht van Zijn zitten aan de Rechterhand des Vader, is Zijn Geest, die Hij op de mens neer zendt met zo'n veelvoudige werking, als het naar de Wet aan Gods Wezen beantwoordt.

Deze andere Mens is de waarachtige "nieuw Mens", en Diens schepping een nieuwe schepping, en Diens verbond een nieuw verbond.

De oude mens daarentegen zijn wij.

Dat is nu, zo ik meen, een zeer verstaanbare taal, en is de zaak in haar eigenlijke betekenis voorgesteld. Als ik zeg: de nieuw mens is Christus, en de oude mens zijn wij, dan is vanzelf ook de beeldspraak duidelijk waarvan de Apostel zich bedient.

Waar Christus komt, daar worden de dingen op eens geheel anders. Waar Hij komt, daar is de stand van de zaken niet meer zoals deze was, toen Hij er nog niet was. Waar Zijn Woord heerschappij voert, daar is ook een geheel andere toestand van zaken aanwezig dan te voren, toen Zijn Woord er nog niet was.

Zodra dus Christus in het Evangelie door de Apostelen tot de Heidenen kwam, en deze Heidenen door Zijn Geest tot één lichaam werden verenigd (Ef. 2:17), wat zij ook beleden, door zich te laten dopen, waren zij uit hun oude toestand, uit de toestand, waarin zij zich bevonden en waarin zij handelden als Adam in het paradijs, uitgezet. Zo hadden zij dus de oude mens met zijn werken, dat is: hun toestand in Adam, afgelegd, en zij waren in een andere toestand overgegaan, in Christus, Die ons heil is. Zij hadden daarom Jezus Christus en Zijn Geest, dat is: *de nieuwe mens, aangedaan*.

De Apostel maakt hier van beeldspraak gebruik, omdat het anders niet goed mogelijk was om hen te onderrichten aangaande de dingen, die hij hun wilde leren. Met beelden toch maakt men de mens vaak iets duidelijk en verstaanbaar, wat hem anders nauwelijks begrijpelijk is te maken; het beeld is overigens duidelijk genoeg. Een gezelschap, die meester is geworden, is toch nog wel dezelfde persoon; nochtans heeft hij de gezelschap afgelegd en de meester aangedaan; een scholier, die leraar is geworden, heeft de scholier afgelegd en de leraar aangetrokken; desgelijks een jongeling, die bruidegom of echtgenoot is geworden, heeft de jongeling afgelegd, en zo de arme, die rijk wordt, zijn armoede. In zulke aardse dingen zal men dit zeer goed verstaan; men zal

zich ook in zulke nieuwe toestand ook als zodanig weten te gedragen en te handhaven, zodat een gezet, die meester is geworden, zich van nu aan bij de meesters zal houden, en niet meer bij de gezellen. Het ziet er helaas, in de dingen Gods anders uit; want immers daarin zou de mens wel wat willen zijn, maar gedraagt zich liever naar eigen neiging en begeerte, dan naar de wil van God. (1 Thess. 4: 1.)

Maar al begrijpt ook het menselijk onverstand deze dingen moeilijk, het Evangelie van Christus Jezus was aan de Romeinen gepredikt, en omdat dit Evangelie tot hen gekomen was, zo waren zij door en in dat Evangelie al datgene geworden, en hadden zij dat alles verkregen, wat dit Woord met zich brengt. Want waar dit Woord komt, maakt het direct de dingen geheel anders, dan ze vroeger waren. Daar is opeens een nieuwe schepping, een nieuw verbond, een nieuw mens; want daar komt Christus, en brengt mee Zijn leven, Zijn Geest, Zijn genade, Zijn vrede, ware blijdschap, eeuwige kwijtschelding van alle zonden, waarachtige verlossing van de duivel en de dood. Daar komen alle oude dingen niet meer in aanmerking. Er is een geheel nieuw toestand aanwezig, waarin men is overgegaan. (Openb. 21: 5.) Daarom luidt het hier: Uw oude mens is een gekruisigde; u hebt de oude mens afgelegd, zoals iemand, die een oud versleten kleed uittrekt, en hem is een nieuw kleed aangetrokken, voordat hij het zelf weet.

Niet, dat het Woord hem deze oude mens uittrekt, maar het Woord kondigt het hem aan, dat hij de oude mens met zijn werken uitgetrokken heeft. Waar en wanneer hij die uitgetrokken heeft, dat zullen wij spoedig horen.

Wat echter het Woord iemand zo verkondigt, gelooft een mens, gelooft een Gemeente dat zo dadelijk? Of beter gezegd: bewijst zij het, legt zij het aan de dag, dat zij het van ganser harte gelooft? Men vergelijk eens de laatste acht verzen van het 4^e hoofdstuk van de Brief aan Éfeze en het 17^e vers van datzelfde Hoofdstuk, om zich te overtuigen, dat de Gemeente zulks niet geloofd heeft! Datzelfde is ook van de overige Gemeenten openbaar genoeg. Ontucht, hoererij, onreinheid, gierigheid, dronkenschap, leugen, dieverij, bitterheid, gramschap, toorn, lastering, ijdel geklap, twist, krakeel, liefdeloosheid, zelfverheffing, zoeken van het zijne, van eigen eer en voordeel, in één woord: allerlei zonden en ondeugden waren maar al te veel in de Gemeenten openbaar. Wij zien het ook in het 6de Hoofdstuk van de Zendbrief aan de Romeinen uit de toepassing, die de Apostel van Zijn leer maakt, en hoe hij zich verdedigt, dat de leer van de genade geen ruimte laat aan de zonde.

Wat moest dan de Apostel doen? Moest hij zeggen: U bent nog de oude mens? Het Evangelie neemt niets terug van haar goede boodschap. Als men iemand wijn voorzet, dan heeft hij de wijn ontvangen, al drinkt hij die niet. Het heeft dan de Heilige Geest behaagd, Zich hier van een beeld of van een voorstelling van de zaak te bedienen, volgens welke de drie stukken: de mens, voorts: wat hij vroeger was, en tenslotte, wat hij in het Woord is, afzonderlijk gesteld worden.

Daar wordt dan als het ware de mens tussen twee mensen, een oude en een nieuwe, gezet, opdat hij zich verootmoedigd, en verstaat, waarvan hij verlost is, en waarin hij is overgezet. Zo vangt dan God de mens door de list van Zijn liefde, en dwingt hem als het ware, om te erkennen welk een koningskind hij is geworden, welke vorstelijke klederen hem zijn aangetrokken; uit welke armoede en ellende hij is uitgerukt, uit welk een verschrikkelijke toestand hij is verlost, en in welk een toestand van heerlijkheid hij is overgezet geworden, opdat als 't ware zijn eergevoel geprikkeld worde, voortaan Christus toe te behoren en niet de duivel, niet in het oude bestaan te

blijven leven, waarin hij evenals Adam verkeerde, maar in een nieuw bestaan, in Christus en in Zijn heerlijkheid en in Zijn Koninkrijk.

En zo is het een zeer liefelijke beeldspraak van het zoete Evangelie, wat aan een mens niets verwijt, maar dat hem juist daar, waar het hem in dingen aantreft, die niet deugen, in plaats van te zeggen: "u bent daarom vervloekt", integendeel zegent en aldus toespreekt: "Geliefde, het zijn al te oude dingen, waarmee u zich bezig houdt, daar bent u reeds lang uit; zie eens wat Ik u gegeven heb." Voor zo'n beeld en zo duidelijke woorden moet de mens uit louter schaamte met zijn eigen wil te gronde gaan en zich verootmoedigen voor zo'n barmhartigheid.

III.

Dat ik hier geen nieuwe leer ontwerp, maar een oude Schriftuurwaarheid voordraag, dat bewijzen de duidelijke woorden van de Apostel: "**Onze oude mens is met Hem gekruisigd.**" Hij zegt niet: DE oude mens is gekruisigd, maar *onze* oude mens. Wij moeten op deze woorden acht geven.

- ? Immers zij zeggen ons vooreerst, dat deze oude mens ons geen vreemdeling is, maar dat wij hiermee geteeld, geboren en opgekweekt zijn geworden. Evenals wanneer broeders en zusters zeggen: "onze vader", al voegen zij er dan ook bij: "is gestorven", zo toont dit onze toch de verwantschap aan en het één-zijn met dezelve; want wij noemen niets "onze", dan datgene waarmee wij in de nauwste betrekking en gemeenschap staan of gestaan hebben.
- ? Ten andere duidt dit "onze" aan, dat wij deze oude mens niet hebben aan te zien als iets, waarmee wij in betrekking of gemeenschap gekomen zijn zonder ons toedoen, maar veelmeer, dat het onze eigen schuld en zonde is.
- ? Ten derde moeten wij het immers in die zin leren verstaan, als ik het heb uitgelegd, dat onze oude mens niet werkelijk een mens in ons is, als waren er drie mensen: wij, én onze oude mens, en dan verder nóg een nieuw mens, maar zo, dat onze oude mens en wij één en hetzelfde zijn. Want de Apostel wil het niet in een grove zin verstaan hebben, als ware het van onze uitwendige mens gezegd, die vel, vlees, benen, ogen, oren en andere ledematen heeft; maar het is van het gehele "ons" gezegd, naar onze innerlijke en uiterlijke gesteldheid, zoals wij zijn met ziel, hart, verstand, zinnen, wil, overleggingen, gedachten en al wat in en aan ons is. Het is gezegd van ons, geheel zoals wij in en voor onszelf geworden zijn door eigen, moedwillige ongehoorzaamheid en overtreding, en door ons geheel-en-al los-zijn en vervreemd-zijn van God. Daarom is het heel bijzonder gezegd van de geaardheid van ons hart, dat nergens anders op uit is, dan om God de wet voor te schrijven, hoe Hij moet regeren, en hoe Hij het in Zijn Koninkrijk moet maken, en dan daarop altijd iets aan te merken. Zijn regering willen wij in onze eigen hand houden, dat Hij het alles zo maken zal, als wij, koninkjes, menen dat het zijn moet. Ook willen wij naar eigen neiging en begeerte, eigen wil en zin, eigen verkiezing en vroomheid ons bewegen. Dienovereenkomstig leggen wij dan ook Zijn Evangelie, Zijn Wet, Zijn wil en Zijn Woord uit, en willen ook onze naaste regeren.

Uit zodanige aanmatiging komt dan dat heil van zonden, overtredingen en ondeugden voort, zodat de mens zijn eigen duivel en beul wordt, en dat men zich wederzijds tot duivelen maakt, zich ook onderling verderft, omdat de een nog vromer en rechtvaardiger wil zijn dan de ander, ook eer en aanzien, heerschappij en vermogen wil hebben boven de ander. Overigens een ieder voor zichzelf in alle opzichten wil zijn als God, braaf, vroom, rechtvaardig, christelijk, ja ook in 't

geheel niet meer wil bidden: "Verlos ons van den Boze", want immers: wij menen het allen goed en hangen het goede aan.

Dit is geen schitterende beschrijving van onze oude mens, ik meen van onszelf! Want als de Apostel schrijft: "onze oude mens", dan heeft hij ons daaronder verstaan, ons, uit dat gezichtspunt beschouwd, zoals wij aan de eerste mens in het paradijs gelijk zijn en het evenzo maken als hij, opdat wij met des te groter blijdschap het zoete, genadige Evangelie begroeten en aannemen, dat ons van deze onze oude mens hier predikt, dat hij mede gekruisigd is geworden.

Als de Apostel zegt "met Hem gekruisigd", dan is het duidelijk, dat hij met het woordje "met" Ene aanduidt, met Wie onze oude mens gekruisigd is. Wie is deze Ene? *Christus* is Zijn Naam. Met Christus is daarom onze oude mens gekruisigd geworden. Dierbare waarheid! Toen Christus aan het vervloekte kruishout hing, toen hing onze oude mens met Hem daaraan. Begrijpt u het nu, dat de Apostel, sprekende van onze oude mens, zulks zinnebeeldig wil verstaan hebben?

Aan het kruis op Golgotha hingen immers niet twee mensen, maar één mens, de Mens in onze plaats: Christus Jezus, de Middelaar Gods en der mensen. Deze Rechtvaardige voor ons onrechtvaardigen heeft onze oude mens in Zich opgenomen en heeft Zich met dezelve in onze plaats aan het kruis laten nagelen. Dit zal dan wederom wel zo veel zeggen, als: Hij heeft onze zonden op Zich genomen, alle onze ongerechtigheden; ja, en niet alleen onze zonden, die wij zonden heten, - namelijk: onze daden, gedachten en overleggingen naar de begrippen, die wij hebben van goed en kwaad, - maar onze gehele staat en stand, ons zijn en wezen, zoals wij in Adam geworden zijn en zoals wij het evenals Adam maken, dat is: God altijd van Zijn troon stoten en onszelf daarop zetten; zo heeft dan Christus alles, wat wij als vlees zijn, op Zich genomen, toen Hij vlees werd, Hij, het Woord, de Heilige, de Zondeloze, en heeft Zich daarmee aan het kruis laten hechten. Op zo'n wijze zijn wij, is onze oude mens met Christus gekruisigd geworden.

Maar het woord "gekruisigd" staat hier zo bijzonder? waarom niet liever "gedood" of een dergelijk woord? O, waarlijk niet, het "gekruisigd" staat hier juist op zijn plaats! Wat betekent het kruis? De uiterste schande, de grootste smaad; en wie aan het kruis hing, die was een vloek.

Met Hem is dus onze oude mens vervloekt geworden en is aan de uiterste schande en de grootste smaad, zodanig overgegeven, dat wij het goed moeten verstaan, dat onze oude mens volstrekt niets meer heeft in te brengen, of ook volstrekt niets heeft te beduiden; en dat wij ons geheel gewillig aan zijn schande, zijn smaad en vloek overgeven, indien wij hem nog ten dienste zouden willen staan en nog gemeenschap met hem zouden willen hebben.

Hier moeten wij echter onze *oude mens* nog eens meer van nabij beschouwen. De werken van onze oude mens plegen wij gewoonlijk "de oude mens" te noemen, maar een mens en zijn werken zijn niet één en hetzelfde. De werken komen uit het hart voort. Wij moeten veeleer acht geven op de *gesteldheid* van onze oude mens, en deze is: dat hij vlees is, en dat hij desniettemin als God zijn wil, nochtans Geest wil zijn; dat hij dus goddeloos is, en evenwel vroom, evenwel rechtvaardig wil zijn; dat hij volstrekt blind en dwaas, onmachtig en geheel onbekwaam is tot al wat Gods is, en dat hij nochtans altijd koning wil zijn, regeren en beschikken wil in de dingen Gods, en zichzelf handhaven, alsof hij wel wist, wat er gedaan of nagelaten moet worden. Dat is

de aard en de gesteldheid van Adam. Daarmee komen dan vanzelf de werken overeen; die vallen natuurlijk zo uit, als onze oude mens is: in plaats van te regeren, laat hij zich regeren door de minste begeerte; in plaats van de geroemde Gode gelijkheid, stelt men zich de duivel gelijk; in plaats van het goede te verkiezen, kiest men het kwade; in plaats van het leven zich te verwerven, bewerkt men zich vloek en dood.

Ik zeg, dat zo'n aard en bestaan, zo'n doen en drijven, denken en streven van onze oude mens voor God aan het kruis heeft gehangen, dus geheel te schande is geworden; dat hij zich ook ten vloek heeft moeten laten maken en ingedompeld is geworden in de uiterste welverdiende smaad, opdat het een einde zou hebben met Zijn werken.

Want waar God iets tot stand wil brengen, wat nieuws wil scheppen in Christus, daar moet Adam openlijk ten toon gesteld en aan de schandpaal gehecht worden, opdat hij wete, wie en wat hij is met zijn waanwijsheid in de dingen Gods. Daar moet hij zijn schande dragen, dat hij het tot stand heeft willen brengen en het niet heeft vermocht; daar moet hij gevonnist, ter dood gebracht zijn, opdat de genade van Christus alléén heerschappij voere, en alles heerlijk prijke in de nieuwe schepping Gods, en alles Hem het loflied zinge: *Gij alleen hebt het vermocht.*

En zo'n gekruisigd-zijn van onze oude mens is aan het kruis van Christus ook wel zichtbaar geweest. Want toen het eeuwige Woord van de Vader vlees werd, bijgevolg onze toestand op Zich nam, heeft Hij, in zo'n toestand zijnde, Zich niets aangematigd en niets willen doen, veelmeer heeft Hij Zichzelf, gelijk een ander mens, vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja tot de dood des kruises. Daar hing Hij dan, een worm en geen man, een spot der mensen, een verachting des volks; daar hing Hij als de allerverachtste en onwaardigste, een schouwspel geworden Gode, de engelen, de mensen en de duivelen. En hoewel Hij macht had de Vader te bidden, om Hem uit zo'n smaad, vloek en schande, voor de in de eeuwige Raad der zaligheid bestemde tijd te verlossen, heeft Hij het nochtans verkozen de gerechtigheid Gods te openbaren en de zaligheid daardoor ons aan te brengen, dat Hij in Zich onze oude mens met alle Zijn werken te schande liet worden, liet vonnissen en doden, opdat God Gód bleef, en Hij, de zonde, in Zich, uit de Vader uit, door eeuwige Geest het heil teweegbracht, dat wij nu in Hem hebben.

Omdat nu echter de mens een lichaam heeft, waarmee hij iets werkt, daarom wordt in deze beeldspraak ook aan onze oude mens een lichaam toegeschreven, waarmee hij iets werkt. Is echter onze oude mens een mens der zonde, dan is ook zijn lichaam een lichaam der zonde. Nu is onze oude mens medegekruisigd geworden, opdat het *lichaam der zonde* (lees aldus, en niet: zondig lichaam) teniet gedaan zou zijn. Dat wil met andere woorden zeggen: Wij, zoals wij in Adam zijn, wij, als vlees, zijn volkomen te schande gemaakt aan het hout des kruises, en dat is van de Heere in onze plaats tot dat einde geschied, opdat wij met al onze overleggingen, ons doen en drijven, met al onze goddeloze en vrome werken zodanig te niet gemaakt zouden zijn, zo geheel veroordeeld en gedood, dat wij niet meer in staat zouden zijn om de zonde te dienen, dat is, om dat te doen wat de duivel graag heeft. En dat heeft de duivel graag, dat wij Christus en de genade van de Geest verloochenen, en verder wandelen in de waan van zelfgekozen vroomheid, die de bron is van alle andere goddeloosheid.

IV.

Maar hoe komt dit alles met de ervaring overeen?

Eerst vraag ik: met welke ervaring? De monnik heeft zijn ervaring, de non heeft haar ervaring, de eigengerechtigde mens heeft zijn ervaring, en de Apostel Paulus, hij, de Apostel niet van mensen, noch door een mens, hij heeft ook zijn ervaring gehad.

Maar, wij zijn de Apostel Paulus niet! Dat is waar, zoals het ook waar is, dat de Apostel daarop antwoordt: "Gij zijt meer dan ik"; of: "alles is uwe; wij zijn uw dienaren en medewerkers uwer blijdschap."

Vervolgens heeft de Apostel ook niet geschreven: "Mijn oude mens is mede gekruisigd"; of: "wat mij aangaat, ik weet, dat mijn oude mens mede gekruisigd is"; maar hij schrijft aldus: "*Wij weten*, dat onze oude mens mede gekruisigd is."

Wat zal ik nu daarop zeggen? Het oude gezegde: Dit Woord moeten zij laten staan, en zij zullen geen dank daarvoor hebben!

Men moge dit nu keren of wenden, hoe men wil, men moge het willen weten of niet, hier staat het geschreven: "Onze oude mens is mede-gekruisigd geworden." Mijn oude mens, ulieder oude mens; tot mij heet het, tot een gehele Gemeente heet het: "wij weten"; zo weet u het dan, en ik weet het.

Het moge nu wel menigeen welkom zijn, te lezen: "*die van Christus zijn*, kruisigen het vlees met de bewegingen en begeerlijkheden", in plaats van: "*zij* hebben het vlees gekruisigd"; ook om te lezen: legt de oude mens af en trekt de nieuwe mens aan", in plaats van: "*gij hebt* de oude mens uitgedaan, *gij hebt* de nieuwe mens aangedaan." Ook moge het menigeen welgevalliger, ook voordeliger zijn, om te leren en te geloven, dat onze oude mens dagelijks en hoe langer hoe meer door ons berouw en onze boete gekruisigd en gedood moet worden. Want zolang deze wereld nog zal bestaan, zal de oude mens tegen zo'n leer, als de Apostel leert, tot de bloede toe strijden; het zal hem echter niets baten, hij zal op deze wijze het zoveel te meer aan de dag brengen, dat hij zijn schande, smaad en vloek ontvangen heeft.

Wat helpt het? Gods waarheid is machtiger dan alle mensen; ook het dwaze Gods is wijzer dan alle mensen; en de waarheid van Christus, al moet zij *ketterij* heten, is machtiger, dan aller mensen gehuichelde rechtzinnigheid.

Wat is de vrucht van de leer van het *allengskens* kruisigen en doden van de oude mens? Gaat in de kloosters, daar kunt u het grof zien; gaat onder de mensen, die er zo heilig van weten te spreken, ach, men zou zich willen dood wenen over zo'n geveinsdheid en huichelarij. Keert tot uzelf in, u die deze leer handhaaft, en ziet toe, of u in uw veertigste of vijftigste levensjaar de oude mens meer gedood hebt, dan in uw twintigste jaar. In plaats van vurig van geest: versterving; in plaats van liefde en eendracht: twist en krakeel; in plaats van kuisheid: schandelijke beweging, hoererij en echtbreuk; in plaats van tevredenheid met het zijne: gierigheid en woeker; in plaats van eerlijkheid: een beurs met het geld, het bloed en de tranen van weduwen en wezen. En al had u uzelf ook van dat alles niets te verwijten, God laat Zich nochtans niets wijsmaken; er kan geen rust, geen ware rust in God aanwezig zijn, waar men iets beweert wat tegen de Schrift in is, en waar men in eigen hand wil houden, wat met Christus reeds lang uit de weg is geruimd.

Wil men echter zijn *oude mens* door dagelijkse boete en berouw, wil men hem zo *allengskens* kruisigen en doden, dan staat men Christus in de weg en handelt tegen de Schrift, want er staat aldus geschreven: "Onze oude mens is mede (dat is: met Christus) gekruisigd, opdat het lichaam der zonde zou te niet gedaan zijn, opdat wij niet meer de zonde dienen." Is het door en met Christus geschied, houdt dan uw handen ervan af, om het door berouw en boete klaar te willen krijgen, en dat wat mét Hem eens voor altijd gekruisigd is, te willen kruisigen door uw eigen pogingen.

Maar waarom kant men zich zo tegen de Schriftuurwaarheid: "Onze oude mens is mede-gekruisigd"?

- ? Ten eerste, omdat men liever een oude Adam en een nieuwe mens in mindere of meerdere mate in zich heeft. Want daarbij blijft men zelf degene die men is; men heeft zich en zijn zaligheid niet eens voor altijd geheel aan God in handen gegeven, men heeft het leven nog in eigen hand, hoezeer men ook moge voorgeven, dat men door Christus zoekt gerechtvaardigd te worden. Men heeft bovendien nog altijd allerlei ongerechte dingen aan de hand, men wil zich niet geheel verbroken en met een eens en voor altijd verbrijzeld gebeente onder Gods Wet en wil buigen. Men wil volstrekt de goede, vrome man blijven, en nu heeft men iets van God, te weten de nieuwe mens, waarvan men zeer weinig spreekt, en iets van de duivel, te weten de oude mens, waarvan men dagelijks spreekt. Kan men zich in de spiegel bezien, en vindt men zich heilig, zo is men gegroeid; werpt men door zijn lusten deze heiligheid omver, dan kan men zich achter de oude mens verschuilen, op deze de schuld laden, in plaats van op zichzelf. En dan misbruikt men de woorden van de Apostel Paulus: "ik dan doe het nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont" (Rom. 7: 20), (waarmee de Apostel bewijzen wil, dat als hij ook zonder Christus iets wilde voortbrengen, de zonde hem in de weg ware en het hem gans onmogelijk zou maken, waarmee hij zich dus des te meer aanklaagt); men wil ze doen strekken tot eigen verontschuldiging, dat men wel goed en godvruchtig is, maar dat de lastige oude mens die dwaasheid begaan heeft!
- ? Men zal echter als bedenking aanvoeren, dat men niet goed datgene geloven kan, waarvan men volstrekt niets bespeurt en ziet. Is het nu echter toch waarheid der Schrift en als waarheid voor God vastgesteld, dat onze oude mens mede-gekruisigd is geworden, zo is het een tweede vraag, of deze waarheid zich bij ons ook in het leven als waarachtig bewijst of niet bewijst. Daar zullen wij toch allereerst bedenken, dat niet alles gelogen of onwaar is, wat wij niet begrijpen of niet kunnen zien, of wat wij zo nog niet ervaren hebben; wij moesten dan liever, in plaats van te ontkennen, dat onze oude mens *mede-gekruisigd* is, en in plaats van te beweren (omdat wij dat niet zien) dat wij onze oude mens *allengskens* te doden hebben, de schuld op onszelf werpen, dat wij deze waarheid niet geloven. Want juist hij die het gelooft, zal het ook te zijner tijd ervaren. Zulk een waarheid geloven wij echter daarom niet graag, omdat wij zeer goed merken, dat daarmee aan de gehele mens, die zich liever in zijn werken staande houdt, dan als een goddeloze rechtvaardig te zijn gemaakt, mitsgaders aan al Zijn vrome en goddeloze werken, waarmee hij hemelwaarts wil streven, de bijl aan de wortel is gelegd, opdat hij met wortel en takken en met al zijn vruchten neergeveld zij, daarentegen opspruite de plant Christus, dat wij in Hem vrucht dragen. Zo zeker het is, dat het met de zaak aldus gelegen is, zo moeten ook degenen, die ze voor zeker houden, zichzelf beproeven en onderzoeken, of zij werkelijk geloven, dat hun oude mens mede-gekruisigd is; want de waarheid Gods heeft het gezond verstand voor zich, maar, wat het gezond verstand voor waarheid houdt en wat naar Geest waarheid is, dat is niet enerlei. Ik kan nu tot u zeggen, dat ook u het nu weet, dat onze oude mens mede-gekruisigd is, gelijk Paulus schreef: "*Wij weten het.*"

Maar nog eens de vraag: Hoe is dit met de ervaring overeen te brengen?

- ? Daarop zeg ik andermaal, eerst: wat heeft men er zich aan te storen of men iets ervaart of bij zich bespeurt? Het is een zaak des geloofs.
- ? Ten andere: hoe ook onze oude mens, bij deze of genen zich moge roeren en bewegen, moge tieren en tieren, zodat als 't ware hem horen en zien vergaat, zo het

hem in waarheid om gerechtigheid te doen is, en het er hem om gaat, dat hij nochtans zo zij, als hij het in de Heilige Schrift leest, dan volharde hij maar rustig en zeer stil bij deze waarheid, en zegge vrijmoedig: "gij zijt nochtans mede-gekruisigd", en hij zal het wel ondervinden, dat deze met de ervaring in volkomen overeenstemming is.

O, mijn Geliefden! Verstaan wij het toch goed, dat de Apostel deze woorden aan dezulken heeft geschreven, die tot dusver hun leden niet gesteld hadden tot wapenen der gerechtigheid. Dat wij het toch ter harte nemen, welke de macht der liefde Gods is, welk een liefelijk Evangelie het Evangelie van Jezus Christus is. Het treft ons aan in allerlei dingen, die volstrekt niet deugen, voornamelijk in de waan, dat wij wat zijn en wat moeten worden, alzo in een onchristelijke waan, waaruit alle slechtigheden, duivelarijen en ondeugden voortspruiten. En in zo'n toestand ons aantreffende verkondigt het ons: "gij hebt dat alles afgelegd"; het kondigt ons aan: dat alles is het onze, dat zijn wij maar het onze en wij zelf zijn mede-gekruisigd geworden. Laten wij ophouden met onze wijsheid er tussen te komen, maar deze grote genade geloven; laten wij ophouden met onszelf te handhaven, al moesten wij ook duizendmaal het tegenstrijdige daarvan bij ons gewaar worden; laten wij in deze tegenstrijd aan de rede, aan de duivel en het ongeloof geen gehoor geven; want het luistert nauw met deze zaak. Laten wij niet de oude mens, maar onszelf veroordelen, dat is: "onze" oude mens; en rechtvaardigen wij God in Zijn genade; houden wij ons in alles aan de arbeid der ziele Christi, zo zullen wij het niet alleen met blijdschap in de Heilige Geest lezen, maar er ook in onze harten, in ware vrede Gods, de zalige bewustheid van omdragen, dat onze oude mens mede-gekruisigd is.

AMEN.

20.
Genesis 15:7-17

Deze leerrede, gehouden te Elberfeld de 11e October 1846 's voorm. verscheen in druk te Elberfeld in het "Verlag der Niederl. Ref.Gemeine" in 1862 onder de titel: "Gottes Bund mit Abram. In 1855 verscheen de 5de oplaag. In het Nederduits vertaald verscheen zij als No. 2 in het 7de Twaalfstal der eerste uitgave van "12 Twaalfallen"(1862). Op de avond van 11 October preekte Ds. K. niet.

"Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des Heeren vertellen." Zo zong onze Heere met Zijn jongeren in de nacht, die aan de dag voorafging waarop Hij voor ons sterven zou. "De duivel zal Mij niet in Zijn macht hebben, want aan Mij heeft hij niets; de banden en smarten des doods zullen zich moeten ontbinden, en Ik zal opvaren tot Mijn God, Ik ben in Hem van de overwinning verzekerd. Daarom, of Ik al sterf, Ik zal nochtans niet sterven, want machtiger dan de dood is het eeuwige leven, en machtiger dan de duivel is Mijn Vader in de hemel."

En met het oog op Hem, de Vorst des levens, Die de dood overwon, en in Hem van Zijn leven, dat zij deelachtig geworden zijn, verzekerd, hebben allen het gezongen, en zullen allen, die Hem alleen dank weten voor hun eeuwige zaligheid, met vreugde zingen: "Ik zal niet sterven, maar leven, en ik zal de werken des Heeren vertellen."

Zulk een lied echter wordt gezongen in het gezicht van de dood; het hart breekt van angst en smart, het versmelt als het ware in tranen, en niettegenstaande is daarbij een heilige rust, een vasthouden aan Gods "nochtans." En hoe dit "nochtans" Gods zich heerlijk handhaaft, niettegenstaande wij neergebogen liggen onder het gewicht van aanvechting, dat wil ik u, mijn geliefde Broeders en Zusters, in dit morgenuur aantonen uit een gebeurtenis, die voorkwam in het leven van onze vader Abraham. Onze tekstwoorden vindt u in het eerste Boek van Mozes, Hoofdstuk 15.

Tekst: GENESIS 15: 7-17.

"Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de HEERE Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën, om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten. (vs. 7) En hij zeide: Heere HEERE, waarbij zal ik weten dat ik het erfelijk bezitten zal? (vs. 8) En Hij zeide tot hem: Neem Mij een driejarige vaars, en een driejarige geit, en een driejarigen ram, en een tortelduif, en een jonge duif. (vs. 9) En hij bracht Hem alle deze, en hij deelde ze middendoor en hij leide elks deel tegen het andere over; maar het gevogelte deelde hij niet. (vs. 10) En het wild gevogelte kwam neder op het aas, maar Abram joeg het weg. (vs. 11) En het geschiedde, als de zon was aan het ondergaan, zo viel een diepe slaap op Abram; en zie, een schrik, en grote duisternis viel op hem. (vs. 12) Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat van hen niet is, en zij zullen hen dienen. en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren. (vs. 13) maar Ik zal het volk ook richten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken met grote have. (vs. 14) En gij zult tot uw vaderen gaan met vrede; gij zult in goeden ouderdom begraven worden. (vs. 15) En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeren; want de ongerechtigheid der Amorieten is tot nog toe niet volkomen. (vs. 16) En het geschiedde, dat de zon onderging en het duister werd, en zie, daar was een rokende oven en vurige fakkel, die tussen die stukken doorging." (vs. 17.)

Onze tekst predikt ons de volgende waarheden:

- I. God betoont Zich bij degenen, die bij Zijn Waarheid volharden, altijd als de waarachtige en getrouwe God. Vers 7.
- II. Zij zelf zijn gedurig vol twijfel, hoe Gods beloften bij hen waarheid kunnen zijn. Vers 8.
- III. De Heere leidt hen in Zijn verbond in, en zij verstaan Hem. Vers 9 en 10.
- IV. Zodra zij daarin door Hem zijn ingeleid, ontstaat er een harde strijd; maar zij volharden in het verbond. Vers 11.
- V. Deze strijd doet hen bezwijken, zij worden van hun eigen menselijkheid overvallen, en grote duisternis en verschrikking komen over hen. Vers 12.
- VI. Dan leert de Heere hun, hoe het met het zichtbare gesteld is; wat de oorzaak is van Zijn wonderlijke leidingen, en hoe Hij Zijn woord tot eer brengt. Vers 13-16.
- VII. Na zodanig onderricht nu, en wanneer alles er aan gegeven is, ondervinden zij, dat zij niet te vergeefs geloofd hebben. Vers 17.

I.

God betoont Zich bij degenen, die bij Zijn Waarheid volharden, steeds als de waarachtige en getrouwe God.

Zo sprak God tot Abram: "Ik ben de Heere, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeën." Dat was wel hetzelfde als: Ik heb u levend gemaakt, daar gij dood waart in uw zonden en misdaden; Ik heb u uit de macht van de satan tot Mij teruggebracht. Toen u op de weg in de dienst van de duivel het verderf tegemoet snelde, heb Ik u gekend. Ik was achter u; Ik heb u bij uw naam geroepen, opdat gij de Mijne zou zijn, om Mij te dienen uw leven lang. Nog altijd ben Ik Dezelfde; zoals Ik u liefgehad heb, zo heb Ik u van eeuwigheid liefgehad, en zal het om Mijns Naams wil doen, dat u heerlijk zult zijn en beërven wat Ik u beloofd heb.

Dit: "Ik ben de Heere, Die u uit Ur der Chaldeeën heb uitgeleid" was een opmerkelijk woord van God tot Abram. Toen Abram het niet kon begrijpen, hoe van zijn verstorven lichaam nog een zaad kon voortkomen, leidde God hem in een plechtig stil avonduur uit Zijn tent naar buiten, en beval hem de sterren te tellen. Dit verstond Abram. Och, hij had niet eens de macht om het miljoenste gedeelte van de sterren met zijn oog te omvatten. Van zijn verstorven lichaam kon, zo meende hij, weliswaar geen zoon meer voortkomen, maar de sterren tellen, nee, dat kon hij nog veel minder. En God, Die hem de belofte van een zoon gegeven had, God had toch al deze sterren gemaakt! Hoe gemaakt? Wel, in één ogenblik had Hij in Zijn woord al die sterren in het aanzijn geroepen, en ziet, zij stonden aan de hemel!

Toen werd Abram geheel verslagen over Gods liefde, geduld, genade en macht. De grote almachtige God had in Zijn ontferming, Hij is immers gedachtig daaraan dat wij stof zijn, hem niet ter aarde geworpen, hem niet in toorn over zijn ongeloof te niet gemaakt, hem niet ter hel verwezen. Hoewel Abram tegen Gods genade als 't ware protesteerde, en meende, dat zoiets hem niet meer ten deel kon worden, omdat er immers in hem in het geheel niets meer was, zo had God evenwel niet met hem gedaan naar zijn zonden, noch hem vergolden naar Zijn overtredingen. Hij had hem veelmeer te verstaan gegeven, dat, hoewel het bij hem geheel hopeloos was, Hij nochtans, de almachtige God, hetgeen Hij gesproken had nog wel bij hem kon doen komen, en Hij het beloofde zaad ook wilde doen voortkomen, ja, zelfs in zo'n ontelbare menigte, als de sterren des hemels.

Toen nu Abram dat woord des Heeren in zijn binnenste vernam: "Zie nu op naar de hemel en tel de sterren, indien gij die tellen kunt", toen is het hem als een lichtstraal

van genade door de ziel gegaan: *Grote God, welk een God zijt Gij toch! Nee, Gij verplettert mij niet vanwege mijn zonden, Gij overdekt mij met Uw genade; Gij hebt mij met zo'n macht van Uw genade en heerlijkheid overreed, dat ik overreed ben geworden.*

En toen de Heere daarop liet volgen: "Alzo zal uw zaad zijn", dacht Abram: Welaan, het zij zo, niets uit mij, alles uit U, ja amen, waar is zo'n God als Gij! Dat is het nu juist wat geschreven staat: "Abram geloofde de Heere"; en daaraan, dat Abram eindelijk erkende, dat het alles aan de macht van Zijn genade en heerlijkheid hangt, heeft de Heere zo'n welgevallen gehad, dat Hij van dat ogenblik af Abram beschouwde als zulk een, die nooit zonde had gehad of gedaan, en heeft hem tot Zijn heilige en rechtvaardig medegenoot gerekend.

Verder houdt de Heere een zonderlinge toespraak tot hem: "Weet u nu wel, welk een God u aan Mij hebt? Ik ben dezelfde getrouw God als van ouds, Die u eenmaal uit de dienst van dode afgoden en van dode werken verlost heb. Meent u, dat Ik het werk Mijner handen zal laten varen? Of dat Ik Mijn werk op de helft zou laten steken? Denkt u, dat Ik u uit uw land zou roepen en u dit land niet zou geven ter bezitting? Zou God iets spreken en het ook niet doen? Zou Hij tot de erfenis roepen, en de erfenis niet uitdelen?" "Ik ben de HEERE, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën, om u dit land te geven om dat erfelijk te bezitten."

Dat klinkt nu evenals het woord, dat wij bij Johannes in Zijn Zendbrief lezen: "Ik schrijf u, kinderkens, want de zonden zijn u vergeven om Zijns Naams wil. Ik schrijf u, vaders, want gij hebt Hem gekend, Die van de beginne is." (1 Joh. I: 12, 13.)

Een liefelijke prediking, deze prediking van de waarachtige en alleen trouwe God, bij Wien ook geen schaduw van omkering is!

Bij ons de volstreckte onmogelijkheid, de algehele ongeschiktheid om iets tot stand te brengen, en dan daarbij de belofte van die God aangaande het zaad, de belofte van Christus, en dat wij vrucht dragen zullen tot in de grijze ouderdom!

Bij ons een diep gevoel, dat wij mensen zijn, en juist daarom de prediking: "Christus is hier"!

Bij ons de gestadige ervaring, hoe het met ons geheel uit is, en juist daarom: "God met ons!" Met Zijn Woord en Zijn Geest is Hij daar. En hebben wij het ondervonden wat het is de Heere te geloven, dan hebben wij ook met de oren des Geestes vernomen: "Ik ben de HEERE, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeeën."

Want wij geloven God dan pas van harte, wanneer bij ons alle deugd, alle werk, alle verdienste, alle bekwaamheid, alle geschiktheid, met al datgene, wat wij voor heiligheid en godzaligheid gehouden hebben, losgelaten en er aan gegeven is. God wordt nimmer moede om gedurig opnieuw Zijn Evangelie te zenden en ons Zijn Christus voor te houden, al heeft Hij ons Dien reeds meermalen voorgehouden. En als wij nu gevoelen, dat het bij ons uit en voorbij is, dan trekt Hij ons met Zijn liefde tot erkenning, voert ons met Zijn Christus tot het geloof, en weet door Zijn Woord en Zijn Geest, als ook door allerlei omstandigheden het op zeer liefelijke wijze daarheen te brengen, dat wij als het ware naar buiten moeten uit onze tent, uit onze donkere binnenkamer, waar wij trouwens niets zien van de heerlijke schepping van Zijn genade. Hij leidt ook ons uit naar buiten, dat ook wij eens de sterren tellen! Dan zinken ook wij weg, want immers wij hebben Gode niet geloofd, die God niet geloofd, Die ons evenwel niet door Zijn machtige werken heeft verpletterd, niet geloofd, dat Hij ons wel kan zalig maken zonder onze werken, ons ook zalig gemaakt heeft en zalig maken zal in Zijn Christus. Dan ondervinden wij ook in heilige vrede en door verzekering van de Heilige Geest, dat Hij ons tot Zijn heilige en rechtvaardige

deelgenoten van de heerlijkheid heeft gemaakt, en zien ook hier en daar, ja overal in Zijn Woord, bij een terugblik op onze levensweg, dit: "Ik ben die God, Die u van moeders lichaam af heb gekend; Ik heb u tot Mij getrokken uit loutere genade en barmhartigheid, u zult alles beërven; Ik zal ook uw God blijven, en gij zult Mijn volk blijven."

II.

Degenen, die bij Gods waarheid volharden, zijn zelf gedurig vol twijfel, hoe Gods beloften bij hen waarheid kunnen zijn.

Alzo antwoordde Abram de Heere: "Heere, Jehovah, waarbij zal ik het weten, dat ik dat land erfelijk zal bezitten?" Merkt nu, Geliefden, dit eens op: er staat in Vers 6: "Abram geloofde God en het werd hem tot rechtvaardigheid gerekend." En nu volgt hier in Vers 8: "Heere, Jehovah, waarbij zal ik het weten, dat ik dat land erfelijk zal bezitten"? Hoe! In hetzelfde ogenblik geloof en in hetzelfde ogenblik weer twijfelen en naar teken en bewijs vragen, waarop men steunen kan? Naar zekerheid van dingen vragen, die men zo-even geloofd heeft? Is dat dezelfde Abram? Was dat een kinderlijk geloof van die man? Och, wat spreekt men van *kinderlijk geloof*! Men moet de kinderen maar eens gadeslaan, of die waarlijk hun ouders in enig ding ten goede geloven, als zij het niet met beide handen kunnen vatten. Maar wel aan, opdat ik het niemand, die wat meer wil zijn dan Abram, gewonnen geve: "Indien ik moet roemen, zo zal ik roemen de dingen mijner zwakheid." Zo schreef eens de Apostel Paulus. "De God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg. De stadhouder van de koning Arétas, in Damaskus, bezette de stad der Damasceners, willende mij vangen, en ik werd door een venster in een mand over de muur neder gelaten, en ontvlood zijn handen." (2 Kor. 11: 30 33.)

Ja, Abram heeft een kinderlijk geloof gehad, zoals de kinderen dat hebben, als hun de ouders iets voorhouden of ook beloven; is hun wat voorgehouden, dan zal het spreekwoord bij hen bevestigd worden, "dat men door schade en schande wijs wordt." En is hun iets beloofd, dan moet men de kinderen eens zien of zij, als het er niet dadelijk is, het verwachten. Zij moeten het zien, het in de handen hebben en genieten, ja, zij moeten het hebben, als zij menen, dat het er wezen moet. Wie zoiets niet uit eigen ervaring kent, die kan het niet begrijpen, hoe het mogelijk is, dat een mensenkind God kan geloven en in hetzelfde ogenblik vol angst, zorg, nood -en twijfel kan zitten, en dat dit gedurig zo voortgaat. Maar laat de aangevochtene, die zulks bij zichzelf ondervindt, moed vatten, waar hij juist datzelfde van Abram leest, en niet denken, dat hij daarom reeds verworpen is, omdat hij zo niet kan geloven, zoals de duivel de mens het geloof voorschildert. Want het ware geloof gelooft en twijfelt volstrekt niet aan Gods almacht en genade, en twijfelt evenwel voortdurend; is volkomen gerust, toch vol zorg en angst, vol vrezen en beven, en vraagt duizendmaal: "Waarbij zal ik dat weten?" En hoewel hij daarbij God aanroept met: "*Heere, Jehovah!*" Is er bij hem vrees; en toch bij die Naam alleen kon hij het genoegzaam weten. "Heere" wordt immers iemand genoemd, die wel alles onder Zijn voeten kan werpen, elke tegenstand overwint en iedere zwaarigheid wegruimen zal; en "Jehovah" zegt: "*de Heere zal het voorzien.*" Evenwel is er bevreesdheid bij de gelovigen, alsof niets van de belofte zou terechtkomen.

Bewijzen behoeft ik hier niet bij te brengen, anders zou ik er duizend aanvoeren uit de gebeden van David, ook verhalen hoe Paulus God dankte en moed greep, toen hij de broeders zag. (Hand. 28:15.) Ook zou ik duizend bewijzen uit de profetie van Jesaja kunnen bijbrengen, hoe God alles in het werk stelt, om Zijn armen en ellendigen, die

Hem geloven, moed in te spreken. Hier staat echter onze vader Abram tot voldoende bewijs, als iemand tot bemoediging van Gods kinderen, de honderdvierenveertig duizend, die op de berg Sion wonen.

Hoe komt het, dat wij geloven, waarachtig geloven en evenwel zo vol twijfel zijn? Dat komt van de uitnemendheid van de eeuwige heerlijkheid. Dat komt daarvan, dat men juist gelooft, dat Gods beloften de beloften Gods en geen fabelen van de duivel zijn. Was het Abram alleen te doen om het land, waarin hij zich nu juist bevond? Het land, dat God hem beloofd had, lag dat alleen hier op deze aarde, of lag het hier en tevens daarboven? Betuigt niet een Apostel: "hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is"; en wederom: "Zij zijn begerig naar een beter, dat is, naar het hemelse Vaderland; daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want Hij had hun een stad bereid"? (Hebr. 11: 10, 16.)

Wees eens vol zorg en nood over iets wat u te betalen hebt, heden, heden nog te betalen hebt, heb daarbij de verzekering, dat u het geld uit een andere stad zult ontvangen; u verwacht het van de post, maar de brievenbesteller gaat uw deur voorbij en brengt u niets; u gelooft de verzekering, en toch, hoe is het u daarbij te moede? En wederom hoe bent u te moede, wanneer het u langs een geheel bijzondere weg, juist ter rechter tijd en ure, in het huis wordt gebracht! Nee, nee, die bij Gods waarheid volhardt, en niets bij zichzelf ziet, ook niets ziet komen, die zal God aangeropen, Hem geloofd hebben: "Ja, Gij zult zorgen." Hij zal de verzekering uit het Woord hebben: "Ik ben die God, Die u verlost heb, u zult het alles hebben, u zult het alles beërven." Hij zal er door getroost zijn, opdat hij niet omkome. Ja waarlijk, in elke nood, in verlegenheid en verlorenheid gelooft hij, allen duivelen ten spijt. Maar bij God is hij zoveel te meer een arme worm, hij ligt gedurig voor Hem in het stof en zucht: *"Heere, Heere, U bent toch niet dood, hoor dan mijn smeken! Heere, U bent waarachtig en getrouw, maar verlaat mij niet! Heere, Heere, U bent de Almachtige, maar de vijand heeft het bijna gewonnen; U bent de Genadige, maar zonde en druk gaan als wateren mij over het hoofd; Heere, Heere, U zult het doen, maar ik kan niet meer; Heere, Heere, ik geloof, maar laat het mij zien, want het graf heeft Zijn mond over mij wijd opengesperd. Ja ik geloof, maar waarbij zal ik het weten, dat ik eeuwig U zien, eeuwig bij U wonen zal?"*

Uit het hoge gewicht van eeuwige verlossing, uit de hoge waardij, die men er op stelt, komt het voort, dat men zo vol vrees en beven, zo vol twijfel en angst is, zo vol vragen: "waarbij zal ik het weten?" Geloofde men niet, men zou zo niet zijn.

III.

De Heere leidt hen daarbij in Zijn verbond in, en zij verstaan Hem ook.

Waarbij zou Abram het weten? Gaf God hem een uiterlijk teken? Beval Hij hem misschien een berg te verzetten? Geenszins. Wij lezen: "En Hij zeide tot hem: Neem Mij een driejarige vaars, en een driejarige geit en een driejarigen ram en een tortelduif, en een jonge duif." De Heere gaf hem geen uiterlijk teken, nee, Hij leidde hem tot Zijn verbond, een verbond, dat in bloed gegrondvest was. Zo handelde God de Heere geheel menselijk en vorstelijk met hem. Wanneer namelijk de Oosterlingen een zeker stuk land ten eigendom begeerden en van het bezit verzekerd wilden zijn, zo wendden zij zich tot de vorst van dat land, met het verzoek, hun dit stuk land tot een bezitting af te staan; dan kwam de vorst met zijn geweldigen, en ging met die, die het verzoek deed, een verbond aan, dat hij een vriend van zijn vrienden en een vijand van zijn vijanden wilde zijn, en sprak dan tot hem van vrede; daarbij werd dan brood en zout gegeten; daarom noemde men zo'n verbond een zoutverbond. Zo zei ook de koning

Abia: "Staat het u niet toe te weten, dat de Heere, de God Israëls, het koninkrijk over Israël David gegeven heeft tot in eeuwigheid, hem en Zijn zonen, met een zoutverbond?" (2 Kron. 13: 5.) Of er werd vee geslacht, bijv. lammeren; dan werden de lammeren in tweeën verdeeld, de rechterzijde van de geslachte lammeren rechts, en de linkerzijde links. Alsdan ging voorts de heer van het verbond met de aanvrager tussen deze stukken door, bezwerende hem bij de geslachte en verdeelde stukken, dat hij het gevraagde stuk land tot een eeuwig eigendom zou hebben, onder verzekering van de trouw, de macht en de bescherming van de verbondsheer.

Reeds in dit licht beschouwd, moest het bevel van de Heere voor Abram verblijdend zijn; maar er lag nog meer in dit bevel. Er lag in dit bevel de allerhoogste neerbuigende liefde Gods; want immers het leidde tot een verbond, dat zo geheel voor de mens berekend was, om te kunnen wel ten, op welke grond hij van de erfenis was verzekerd. Want het is niet alleen het hooggewichtige, het alle denkbeeld overtreffende van de heerlijkheid, die men hoopt, waardoor de gelovige geen rust heeft, voor dat het anker van de ark van zijn behoud achter het voorhangsel vastligt. Maar daar komt nog bij: vooreerst, het gevoel van het vrije, ongehoudene van de zijde Gods, maar ook ten andere het gevoel, hoe in de mens hoegenaamd geen bevoegdheid is, ook geen grond van aanspraak, waardoor de grote God Zich zou kunnen gebonden achten; veelmeer maakt juist de heerlijkheid Gods, het dierbare van Zijn belofte, bij het diepste bewustzijn van eigen onwaardigheid, dat men des te dieper graaft, hoe meer men gelooft, en des te meer bij God om de ware grond aanhoudt, hoe meer grond men onder zijn voeten heeft. Want het geestelijke leven ligt nooit stil; het is met het geloof niet gelegen als met een rekenvoorstel, dat eenmaal opgelost is. Nee, het gevoel dat men stof, aarde en as is, en dat de Heere God is, ligt bij de gelovige zo diep, dat, hoewel hij, ten spijt van alle duivelen, kan zeggen: "Ik weet dat mijn Verlosser leeft", hij evenwel niet zo koelbloedig, alsof het een alledaagse zaak gold, zich zal vermeten te zeggen: "Ik ben verzekerd, ik heb het." God heeft alles alleen in Zijn hand. Hij is in de hemel der hemelen, en wij zijn op aarde. En nimmer was zekerheid en gerustheid des vleses een vrucht van de Heilige Geest. God weet wel op wie Hij neerziet. En dat is nu het verbond, waartoe Hij hen brengt, en waartoe Hij ook Abram gebracht heeft.

Het kan wel zijn, dat God het verbond, wat Hij met Abram maakte, hoewel het ook later een Oosters gebruik werd, vroeger reeds met Adam gemaakt heeft; want, heeft God Adam rokken van vellen gemaakt, en hem die aangetrokken, dan moeten noodzakelijk eerst op Gods bevel door Adam dieren zijn geslacht geworden. Ik kan er thans niet over uitweiden, waarom God aan Abram een vaars, een geit, een ram, een duif en een tortelduif gebod te slachten. Het zij ons voor ditmaal genoeg te weten, dat het juist dezelfde dieren geweest zijn, die later voor de offerdienst voorgeschreven werden. Bijgevolg heeft de Heere, in treffende en troostrijke beelden, aan Abram Zijn Christus voorgehouden, hoe Die aan lijden en dood zou onderworpen zijn, hoe Hij ook van de doden zou opstaan en de Geest verwerven, het onderpand van het eeuwige bezit der heerlijkheid Gods. Een vaars, een geit en een ram stelden de verzoening voor van schuld en straf, het op zich nemen en wegdragen van alle zonde, het opheffen van alle schuld, de grote ruiling, die God gedaan heeft, toen Hij Zijn Zoon voor ons overgaf, om ons tot Zich te nemen in een weg van eeuwig geldende gerechtigheid.

De duif en tortelduif waren vooreerst beelden van onze nietswaardigheid en daarvan, dat wij evenwel, gedoopt in het bloed van de andere duif, vrij uitgaan (gelijk dit bij de

reiniging van melaatsen geschiedde). Het is tevens een beeld van de opstanding van Christus en de gave van de Heilige Geest; waarom ook Abram het gevogelte niet deelde.

Waarom nu de vaars, de geit en de ram *driejarige* dieren moesten zijn, behoeven wij niet ver te zoeken, wetende, hoe heel het Wezen Gods, zoals Hij Zich tot onze zaligheid geopenbaard heeft, en heel Zijn heilsweg in Christus drievoudig is. Een tijd is er dat het komt, een tijd dat het werkt, en wij zien er niets van, want het sterft, het ligt dood, en ziet, wederom een tijd, daar komt het juist uit de dood heerlijk te voorschijn. Dat onze Heere drie jaren heeft gewerkt, drie dagen in het graf is geweest, en zo meer, dat, moet men niet denken, is bij toeval geweest. "Hij zal ons na twee dagen levend maken; op de derden dag zal Hij ons doen verrijzen." (Hos. 6: 2.)

Ook hier in onze tekst merken wij drie akten of drie toestanden op: een eerste, waar God beveelt, en Abram de offerdieren in orde neerlegt. Een tweede, als Abram zich kwellen moet en toch wachten kan, en dat hem een weinig troost aanbrennende openbaring toekomt, waarbij ondertussen de zon ondergaat. En verder een derde, wanneer de zon nu ondergegaan is, en daar de Heere komt en tussen de stukken doorgaat en tot Abram zegt: "Ik zal het doen."

Dat Abram dit verbond moet verstaan hebben, dat zien wij uit zijn handelwijze, want hij deelde immers de stukken middendoor. Hij wist dus dat de Heere door geslacht vlees heen zou komen, dat dit de weg was, waarin God komt. Hij legde het ene deel tegenover het andere; zo wist hij, dat in dit verbondmaken alles juist zo moest liggen, dat het naar de orde, dat het naar gerechtigheid was. Zo was dan dit de prediking tot Abram: "Hieraan kunt gij weten, dat gij het land zult bezitten, dat Ik tot u kom door het voor u geslachte lichaam, en zo waarachtig als dit bloed daartoe vergoten is, zo waarachtig als deze daad van slachting niet meer ongedaan kan gemaakt worden, maar eeuwiglijk geldt, en Ik daaraan ook een welgevallen heb, omdat zij naar die gerechtigheid is, die voor Mij geldt, zo waarachtig zult gij het erfelijk bezit hebben. Uw zonden zullen Mij niet in de weg staan, want Ik heb de stukken aangezien en ben daaraan gedachtig, als ook aan het bloed, dat uw zonden van u heeft weggenomen. Die stukken zijn u tot een onderpand, ook tot een zekere grond, waarop uw heil voor eeuwig vaststaat, en Ik wil u tonen, welk een welgevallen Ik daaraan heb."

Nu, dat zullen wij ook wel verstaan: God de Heere leidt ook ons tot Zijn verbond. Daar hebben wij nu dat liefelijke, dierbare Evangelie van Zijn genade. Daaruit weten wij, welke offerdieren wij Hem moeten brengen. Nee, wat zeg ik? Wat Hij ons gebracht heeft, en waarmee wij dus tot Hem moeten naderen. Het is nu immers voor ons een uitgemaakte zaak, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig gemaakt te hebben, een uitgemaakte zaak, dat Jezus Christus, de in het vlees gekomene is, dat Hij het Lam Gods is, hetwelk de zonde der wereld heeft weggedragen, en dat in die weg aan de eeuwige gerechtigheid genoeg gedaan is, dat dit een grond is, gelegd op saffieren en allerlei kostelijke stenen.

Waarom zullen wij het dan weten, dat wij het aardrijk beërven zullen, dat wij een stad hebben daarboven, door God Zelf toebereid, en dat Hij Zich niet schaamt ook onze God te heten, daar Hij dit alles voor ons gedaan heeft? Daaraan zullen wij het weten, dat wij vrijmoedig "het feestoffer met touwen binden tot aan de hoornen van het altaar!" (Psalm 118: 27.)

IV.

Dat heeft de duivel evenwel nimmer kunnen dulden. ***Zodra de gelovigen, en evenwel vreesachtigen, in het verbond Gods ingeleid zijn, ontstaat er een zware strijd, maar zij volharden in het verbond.***

Zo lezen wij verder in Vers 11: *"En het wild gevogelte kwam neder op het aas, maar Abram joeg het weg."* Nu had onze vader Adam het verbond gezien, had het ook begrepen; God had Zich niet laten afschrikken door Abrams grote onwaardigheid, God had hem Zijn Christus voorgehouden, had hem bevolen deze Christus te erkennen, had hem de grond aangetoond, waarop hij van de belofte kon verzekerd zijn, had begonnen met een vaste grond onder Zijn voeten te leggen, een grond, waarop hij staan kon. God liet hem zien, waar hij met Zijn zonden heen moest, wat Zijn zonden wegnam, en hoe zeker en waarachtig al deze dingen waren. Nu wilde God weldra Zelf komen. En nu, nadat God hem bevolen had heel dat Evangelie op te slaan, daar vertoeft God en laat Abram voor de gehele zaak alleen staan.

Roofvogels komen aangevlogen, die willen hem heel de zaak bederven, die willen er stukken van afnemen, al ware het dan ook maar een of twee stukken, opdat, wanneer God kwam, Hij toch niets zou kunnen uitrichten. Arme Abram! Hoe wordt hier het geloof weer opnieuw op de proef gesteld! Door vrees en bange twijfel overvallen had hij gevraagd: "Waarbij zal ik het weten?"

"Wel, God had u gezegd, dat Hij naar Zijn genade en barmhartigheid met u een verbond zou aangaan, tussen de middendoor gedeelde en doorgehouwen stukken, daar liggen nu de stukken allen voor u, en daar staat u nu alleen. God is niet met u, Hij is aan de doorgehouwen en verdeelde stukken niet gedachtig! In plaats daarvan, dat Hij aanwezig is, in plaats daarvan dat Hij met Zijn heilige engelen door de stukken doorgaat, zijn er niets dan roofvogels, die als zo vele duivelen om de stukken rondfladderen, zij willen u uw Christus roven, en slaat er een zijn klauw in uw borst, dan bent u verloren, en is er één stuk weggenomen, dan is er aan heel de zaak niets waars geweest, dan heeft God het u niet geboden, dan hebt u wellicht gedroomd, dat u zulks doen moest, dan hebt u zich verbeeld, dat God het u heeft bevolen!"

Maar wanneer eenmaal het Evangelie in het hart van een mens heeft post gevat, wanneer hij eenmaal een inzien gekregen heeft in het verbond Gods, dan geeft hij het zo spoedig niet op. "Het wild gevogelte kwam neder op het aas", zo staat er, *"maar Abram joeg het weg."* Hoe mag hij dit wel gedaan hebben? Heeft hij zich daartoe van een stok bediend, zodat hij een stevig wapen in de hand had? Geenszins. Hij had in 't geheel geen wapen bij de hand. De roofvogels daarentegen hadden wapenen, sterke klauwen, ijzeren snavels, ook vleugels om de weerloze Abram de arm te verbrijzelen; ook kracht om hem ter aarde te werpen. Hij zou er slecht bij gevaren zijn, had hij met eigen kracht en met zulke wapenen de roofvogels willen aanvallen. Nee, hij kon zich hier tegen dat gevogelte volstrekt niet verweren, en de verdeelde stukken konden het evenmin. Noch met pijn en boog, noch met de macht van zijn arm, maar met de adem, die de Almachtige hem gegeven had, met de adem, met het geblaas van zijn monds, - volgens het Hebreeuwse woord, - "joeg Abram het wild gevogelte weg."

Is het niet heden nog dezelfde weg, heeft het niet nog dezelfde loop met al degenen, die aan Gods Waarheid vasthouden? Het was niet voor de eerste maal, dat God tot Abram gezegd heeft: "Aan uw zaad zal Ik dit land geven." Volgens Hoofdstuk 12:7 had Abram dit reeds vernomen, toen hij voor de eerste maal in Kanaän gekomen was. Toen had het hem ook zo getroffen, dat hij dadelijk de Heere, Die hem verschenen was, een altaar bouwde, en hij is zonder twijfel terstond begonnen de Heere Die hem verschenen was, te offeren, en te prediken van de gerechtigheid, van het lijden en van.

de toekomstige heerlijkheid. Volgens het 13de Hoofdstuk (Vers 14 16) heeft God hem deze belofte hernieuwd, terstond nadat Lot zich van hem gescheiden had. In het 14de Hoofdstuk zien wij uit de zegen van Melchizédek, hoe hij ten derden male daarop opmerkzaam gemaakt werd, dat hij in Zijn God veel meer bezat, dan de koning van Sodom met al diens bondgenoten; en hier verschijnt hem nu God voor de vierde maal weer; maar nu, onder welke omstandigheden! Welk een hevige strijd gaat daarmee gepaard!

Zo mag het ook u gaan, u die bij ondervinding weet, wat het is, dat Abram God geloofde, en dat hem dit gerekend is tot rechtvaardigheid, maar bij wie ook dit: "Waarbij zal ik het weten?" Telkens weer opnieuw in het hart opkomt. Er is een tijd voor degenen, die op Gods Waarheid hopen, dat alles bij hen wegzinkt, wat zij kort te voren nog geloofd hebben. Zij geloven, en toch geloven zij niet. De macht van het zichtbare, de ongerechtigheid, hun eigen zonde, alles, alles, van binnen en van buiten, slaat hun alles uit de hand. Zij geloven evenwel, maar zij zijn toch in zulke grote nood, zijn zo vol vrees, zo vol angst. Zij geloven en aanbidden in het geloof: "Heere, Jehovah, niets kan U verhinderen, niets is voor U onmogelijk," en evenwel vragen zij: "Waarbij zal ik het weten?"

Maar wat is de grond voor u, om verzekerd te zijn, dat God u een stad gebouwd heeft, dat u genade bij God hebt gevonden, dat Hij daarboven uw God en liefhebbende Vader is? Wat is de grond voor u om verzekerd te zijn: "Weldra ben ik thuis", "het erfdeel der eeuwige heerlijkheid beërf ik", "de kroon der gerechtigheid is voor mij weggelegd"? Wat is de grond voor u, om verzekerd te zijn: "Hij, de getrouwe Vader, zal u hier alle dingen schenken, u ook welvaart, voorspoed, eer en gerechtigheid doen vinden"? De enige vaste grond is deze: "Het bloed van Jezus Christus heeft ons gereinigd van alle zonden." "Dat is Mijn verbond, dat Ik in dit bloed uw zaligheid gegrondvest heb, en zal ze te voorschijn brengen en doen uitspruiten, dat uw ogen het zien, en gij vrolijk moogt worden."

Alzo leidt God u nu, o Jakob, u, de worstelenden, biddenden en bij God aanhoudenden Jakob, zonder ophouden in Zijn verbond in, en terwijl u zo alles in gereedheid ziet, en uzelf als 't ware overgebracht ziet in de erfenis, daar breken op eens alle duivelen los en dwarrelen als zo vele roofvogelen om uw belijdenis heen, willen het een stuk na het andere wegroven, en God laat Zich niet zien; Hij heeft het bevolen, en Hij laat u in de nood; Hij heeft het beloofd, maar Hij komt niet! Is God met u in het strijdperk, of niet? Hebt u de ware Christus, of hebt u Hem niet? Blaas dan van u weg met de adem, die de Almachtige u heeft gegeven, en u zult de duivelen verjaagd hebben!

V.

Dat gaat voor een poos goed. De vijanden zijn verjaagd. "Ik heb het geloof behouden"; zo spreken alle goede strijders. ***En evenwel, in deze strijd moeten zij onderliggen; zij worden door hun eigene menselijkheid overvallen, en grote duisternis en verschrikking komen over hen.***

Ziet, zo ging het met Abram. Dapper had hij geblazen; de roofvogels waren weggejaagd, maar hij kon ze toch nog zien. Weldra zou hij ze niet meer kunnen zien noch onderscheiden. En God blijft weg, en de verdeelde stukken, ja, zij liggen daar. Daar ligt het alles op het veld in de stukken, zijn gehele geloof, zijn gehele hoop, zijn gehele erfenis, zijn eeuwige heil, maar God vertoeft te komen. Nog is de liefde wakker, maar de zon, de zon zij is aan het ondergaan. O, hoe bezwaard, hoe benauwd moet hij daarbij wel zijn! Ook de liefde vermag niets meer; het arme menselijke hart is door al het wachten en verbeiden, door het strijden en zorgen, door de vermoeiende bezigheid

van opjagen en wegdrijven van zovele roofvogels, zovele duivelen, afgemat en neergebogen, is met nachtelijke duisternis omgeven, en de vermoeide strijder valt in slaap.

Zo lezen wij Vs. 12: *"Toen nu de zon onderging, viel een diepe slaap op Abram."* Daar ligt nu de geloofsheld, die de vreselijkste dieren van het bloed des verbonds had geweerd. Daar ligt hij, gevangen genomen door de wet die in zijn leden is. Niet één minuut kan hij meer met zijn Christus waken, al wil hij dat ook graag. Hij deugt toch op de duur niet voor de strijd Gods. De slaap, die in hem is, maakt, dat hij het opgeven moet, al is het dat zijn hart nog waakt. Maar hoe waakt zijn hart? Vervuld van de indrukken, welke de strijd bij hem heeft opgewekt, vreest hij een hernieuwde kamp; en zo was het ook: *"schrik en dikke duisternis viel op hem."*

Daar liggen nu de stukken alleen, onbewaakt; ook de strijder ligt daar machteloos in een diepe slaap neergezonken. De roofvogels heeft hij verdreven, maar zijn behoefte tot slaap heeft hij niet kunnen overwinnen. Daar ligt hij nu alléén op het veld, niet anders dan een lijk, en in plaats van innerlijke kalmte, in plaats van een stil verkwikkend rusten is er een schrik, die hem aan alle leden doet sidderen; in plaats van een verschijning van engelen in hemelse luister, die hem liefelijke vrede toewaaien, een dikke duisternis! O, welk een helse toestand!

Hoe is het mogelijk, dat zoiets over iemand kan komen, die op Gods Waarheid vertrouwt? De duivel heeft het van buiten af beproefd, maar het heeft hem zo niet mogen gelukken; hij heeft het beproefd met hulp van allerlei handlangers, waarvan hij er zovelen heeft, om aan de arme strijder zijn Christus te ontrukken, hem weer terug te drijven naar het Ur der Chaldeeën, opdat hij maar niet zou geloven, dat hij de erfgenaam van een land is, waarvan hij toch geen voetbreed heeft om over te beschikken. Hij heeft het van buitenaf beproefd de ellendige van zijn geloof aan Christus alleen af te trekken. Hij heeft beproefd hem weer tot eigenwillige godsdienst terug te brengen, tot werken, tot de hoogmoed van eigen wijsheid, die het leven in eigen hand vindt, maar het is hem niet gelukt.

Zo beproeft hij het nu van een andere zijde: hij tast de zwakheid, het menselijke in de mens, het zuiver natuurlijke aan, overvalt en overweldigt hem daarmee, om daardoor de mens tot dit besluit te brengen: "Nu ondervind ik toch, dat het nog zo zeker niet is met het verbond; immers heb ik alles in het werk gesteld, opgeofferd en er aangegeven om mij aan het verbond te houden, en evenwel is de zaak nog even als te voren, ja nog veel erger geworden. Want nu is het er zo mee gelegen, dat, hoewel dit alles naar Gods woord en bevel is, God Zich toch niet eens aan mij ellendige openbaart; Hij laat mij integendeel mijzelf aftobben, laat mij strijden en worstelen, in nood en angst neerliggen, en hoort niet naar mij."

Daar ligt men dan met Elia, nadat men vierhonderd roofvogels in de Naam des Heeren verjaagd en verhouwen heeft, onder de boom terneer, en zucht: "Het is genoeg, laat mij sterven!" Zo is de macht van de duisternis! Daar, waar God werken wil, waar Hij tot Zijn verbond wil brengen, waar Hij het aan een mens bevestigen wil, dat hij een genadig God en trouw Heiland aan Hem heeft, dat Hij hem om Zijns Naams wil al het afgesmeeke zal geven, daar is die macht onophoudelijk in de weer om veel spooks te maken en te rumoeren; ja, zodanige verschrikking en duisternis op de ziel te werpen, dat het wel een wonder Gods is, dat er nog iets van de strijder terecht komt, en dat hij het afgesmeeke, als met een overwinning Gods, als een buit wegdraagt.

Maar bij al deze verschrikkingen is God ook tegenwoordig: Hij weet wel in de ziel door te breken, in weerwil van al zulke duisternis. ***Dan leert Hij Zijn strijders, hoe het met het zichtbare gesteld is, wat de oorzaak is van Zijn wonderlijke leidingen, en hoe Hij Zijn Woord tot eer brengt.***

Zo sprak dan ook God tot Abram: *"Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hun niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaren."*

Dat is nu wel de oude en nieuw prediking, die wij hier vernemen. "Indien gij nu met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn!" Welk heerlijk uiteinde had deze verschrikking, hoe werd de dikke duisternis tot licht! "Ja, gij zult het land verkrijgen, de erfenis zult gij hebben." Dit zei God tot Abram, toen Hij hem gebod offerdieren te brengen en middendoor te delen, dat Hij met hem een verbond zou aangaan, opdat hij op grond daarvan zeker zijn zou van de belofte. Maar voordat nu het verbond ten einde toe gesloten was, moest Abram nog eerst door deze verschrikking en duisternis heen, waarbij hem alles, alles uit de handen viel, zodat, hoewel hij het verbond, hoewel hij Christus, hoewel hij alle bewijzen van de Waarheid Gods voor ogen had, hij evenwel aan al deze dingen toch opnieuw niets had, opdat hij verstaan zou, dat, hoewel de beloften Gods ook voor dit leven zijn, al die dingen hierbeneden toch niets te beduiden hebben. Paulus getuigt ook daarvan, zeggende: "Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopen, zo zijn wij de ellendigste van alle mensen." (1 Kor. 15: 19.)

Daarom breekt God, nadat Hij u zoveel heerlijke dingen getoond en ook beloofd heeft, ja ook heeft doen komen, alles voor uw ogen weer af, zodat u, ook waar u alle duivelen hebt verjaagd, bij alles wat God u hier gegeven heeft, nochtans zelf in zo'n duisternis geraakt, opdat u zich ook daaraan niet kunt vergapen, maar alleen uw hoop vestigt op God en op de toekomstige heerlijkheid. Daarom gaat God met u zulke wegen, dat u nooit een onbewolkte dag hebt, waarop niet weer een duistere dag volgt. En dit geschiedt, opdat, terwijl u God prijst vanwege Zijn waarheid en trouw, zoals Hij u doorhelpt en ook verder doorhelpen zal, het gevoel van ijdelheid van al het aardse en zichtbare u toch altijd vervulle en u niet verlate, maar u steeds als een bruid bereid en wachtende moogt zijn op de toekomst van uw Heere.

Laat u daarom nimmer de moed ontzinken, wanneer u, bij alle beloften van Christus, telkens het tegendeel moet zien en ondervinden, want hier hoort u, dat het zichtbare niets te betekenen heeft, al was het ook het beste en het heerlijkste, en al is het dat God Zelf Zijn Christus daarbij tot een onderpand geeft. Bij God toch is alles zo ingericht, dat Hij Zijn gave en belofte steeds laat komen op een wijze, dat zij u te meer doen verlangen naar het heil, dat daarboven is; met dat doel laat Hij dit alles zo komen, dat men eerst moet ondervinden, hoe hier alles, wat Gods is, eerst in de dood gaat, aan allerlei verdrukking, aan kruis en lijden is onderworpen, en alleen door de dood in het leven doordringt, dat eeuwig is.

Hebt u nu dit verstaan, dan zult u ook wel ondervinden, hoe naderhand, als alles verloren schijnt, evenwel zekerlijk datgene wat u met tranen gezaaid hebt, wat u in het gebed worstelende hebt verkregen, terwijl u op Gods Waarheid hoopte, zijn liefelijke vrucht draagt; ook hoe alle instrument, dat aan de ogenblikkelijke vervulling der belofte in de weg stond, te niet gemaakt wordt, juist overeenkomstig de belofte. Zo had God ook tot Abram gezegd: "Doch Ik zal het volk ook richten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken met grote have." Dat het nu echter Gods bedoeling was, dat Abram van de tijdelijke erfenis met verlangen naar de eeuwige zou

vervuld worden, blijkt uit de woorden Gods: "En gij zult tot uw vaders gaan met vrede; gij zult in goeden ouderdom begraven worden." zo had hij dan voor zich al wat hij verlangen kon, want men gaat niet tot zijn vaders met vrede, als men niet weet, dat men heengaat tot zijn God.

Dat God daarenboven met zulke leidingen nog een andere bedoeling heeft, dat Hij het ook uit lankmoedigheid jegens diegenen doet, die hier de rechtvaardigen plagen en kwellen en niets van gerechtigheid willen weten, dat zien wij uit het 16de Vers: "*En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeren; want de ongerechtigheid der Amoriëten is tot nog toe niet volkomen.*"

Zo heeft dan God, Die niet wil dat iemand verloren ga, geduld met de Amoriëten, die de prediking van Zijn Abram wel horen kunnen maar er niet naar willen handelen, om hen te overtuigen, dat de schuld bij hen ligt. Zo doet Hij tot in het derde en vierde geslacht; en willen zij het dan nog niet erkennen, dan keert zich het blad om, en de kinderen der belofte komen tot eer. Alsdan ondervinden deze, voor zichzelf reeds hier in dit leven de voorsmaak er van genietende, maar ook daarna voor de troon Gods, op welke wonderlijke, geheel letterlijke wijze (al hebben zij dat hier ook niet kunnen zien) Hij al Zijn goede woorden en dierbare beloften in vervulling heeft doen komen, als ook hoe Hij hun gebeden heeft verhoord!

Wél met u, mijn Geliefden! Indien u zo van God geleerd wordt, dat u het tijdelijke, dat God u geeft, naar waarde weet te schatten, want dan zult u ook Zijn eeuwig heil boven al het tijdelijke weten te waarderen. U zult het dan reeds hier ondervinden, dat u, wanneer ook alles er aan gegeven is en verloren schijnt, niet tevergeefs hebt geloofd. Want zo lezen wij verder in het 17de Vers: "*En het geschiedde, dat de zon onderging en het duister werd, en zie, daar was een rokende oven en vurige fakkel, die tussen de stukken doorging.*"

Daar had onze dierbare vader Abram het nu eindelijk; daar had hij het doel van zijn geloof. Het was bij hem wel geheel uit en voorbij. Hij had de stukken ten laatste onbewaakt moeten laten liggen. Hij was in slaap gevallen en had daarbij helse angsten uitgestaan; verschrikking en dikke duisternis was op hem gekomen; hij had vernomen, hoe het met al het zichtbare gesteld is. En toen hem nu dat alles onverschillig was geworden, als Gods Waarheid maar bleef, toen hij geheel niets meer zag en nauwelijks meer bewustzijn kon hebben van het verbond Gods en van de verdeelde stukken, zie, toen nu de dag voorbijgegaan en de nacht gekomen was, zag Abram een naar boven spits toelopende vuurpot, gelijk de vrouwen in het Oosten hebben, die zij heet maken en waaromheen zij het deeg leggen om brood te bakken. Een aarden vat, deze pot, en daar sloeg rook uit. Zo komt God de Heere tussen de stukken door.

Hebt u dezelfde rook niet gezien in de tent der samenkomst, de tabernakel, toen die gereed was? Hebt u die niet gezien in de tempel van Salomo, toen deze ingewijd werd? Hebt u die vuurvlam niet gezien, die van de Heere af op het altaar neerkwam, hoe zij het offer in een ogenblik geheel verteerde, en hoe God, onze Heere en Heiland, daarmee opvoer, Gode tot een liefelijke reuk, en Hij Zich daarboven zette op de troon der Majesteit, zodat alles licht werd? God is neergedaald in een broos vat, God is verschenen in een rokende wolk in dit broze vat! Een broos vat zijn wij, een wolk van rook en een schaduw. Dat werd Hij voor ons. De Heere in de hemel liet Zijn lichaam voor ons verdelen. En de Heere van de hemel daalde tot Hem, Die voor ons geslacht werd, met de vlammen van Zijn liefde en Zijn welbehagen neer, en nam de dode stukken van Zijn vlees, en met Hem ook ons, die geloven, bij Zich op Zijn troon.

Ziedaar de onwrikbare grond, waarop Zijn verbond gemaakt is, waarop Zijn verbond vast staat. Dat is de grond en bodem, waarop ook wij gezonken, zullen vast staan. Laat dan vrij ondergaan en ondergegaan zijn de dag van deze zichtbare dingen, van dit zichtbare leven, van de zichtbare vervulling; laat vrij alles, alles duister geworden zijn, ja laat, na al het verdrijven van al de roofvogels, de vreselijkste verschrikkingen, de diepste duisternis over de ziel zijn gekomen en een diepe slaap op ons zijn gevallen, laat vrij Christus voor ons niet anders zijn dan gelijk de dode stukken van het offer, en ons geloof, onze hoop en ons heil ook als dood bij de stukken neerliggen, - geloof nochtans, u die op Gods Waarheid vertrouwt, maar die niets meer ziet om te geloven, en u zult het ondervinden, ook u én ook u, dat u niet tevergeefs hebt geloofd; dat Jezus Christus in het vlees is gekomen, en dat Zijn liefde sterker is dan de dood, en Zijn ijver vast is als de hel. *De gloed van Zijn liefde is vurig, een vlam des Heeren.* (Hoogl. 8:6.)

AMEN.

21.
Romeinen 6:6b

Gehouden te Elberfeld op 18 October 1846, 's voormiddags. Deze leerrede verscheen in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen" in het 4de Twaalfstal als No. 10; in de "Zwanzig Predigten" is zij No. 15. Des avonds Preekte Dr. K. over Jes. 11: 11-16.

Veertien dagen geleden heb ik u de woorden van de Apostel Paulus uitgelegd: *"Wij weten, dat onze oude mens mede gekruisigd is."* Is deze en gene onder u daardoor niet onderwezen, daardoor niet gesterkt geworden in de hoop der gerechtigheid uit God? Is niet aan menigeen als het ware een zware last van de schouders genomen, zodat hij sedert blijmoedig daarheen gaat, het wel aan alle bomen wilde vertellen, wat God aan degenen doet, die in de grootste nood van de ziel niet weten, waaraan zich te houden, en nacht en dag tot God roepen om verlossing van de banden der zonde en des doods? O, het Woord des Evangelies moet vrucht dragen, ten spijt van de duivel; vrucht dragen Hem ter eer, Wiens het Woord des Evangelies is, en de aangevochtenen ter vertroosting. Er kan evenwel de kinderkens geen hartsterkende schotel worden voorgezet, waarin de duivel zijn klauwen niet zou slaan. God heeft geen woordje de ellendigen tot troost, waar de duivel niet ook een woord zou hebben, om die, aan wie moed gegeven werd, weer terneer te slaan, zoals ook omgekeerd. Maar God heeft altijd een Woord, om datgene neer te werpen, wat met de duivel ten hemel opvaren wil.

Onlangs had ik echter te veel stof, om alles in één uur met u te behandelen. Gelijk wij toenmaals beschouwd hebben wat het zeggen wil: *"Onze oude mens is mede-gekruisigd"*, zo zullen wij nu met elkaar betrachten: *waartoe onze oude mens mede-gekruisigd werd.*

Slaan wij nog eens de Apostolische woorden op. Zoals u zich zult herinneren, zijn ze uit het 6de Hoofdstuk van de Brief aan de Romeinen; daar staan de woorden van onze

Tekst: ROMEINEN 6:6b.

"Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen."

Luther heeft vertaald: *"opdat het lichaam der zonde ophoude"*, de Apostel zelf heeft geschreven: *"Opdat het lichaam der zonde teniet gemaakt ware, opdat wij voortaan de zonde niet meer dienen."*

Deze woorden bieden ons als vanzelf de volgende waarheden:

- I. Het heeft een doel, dat onze oude mens mede gekruisigd is geworden.
- II. Het was op het lichaam der zonde gemunt.
- III. Dit lichaam der zonde moest teniet gemaakt zijn.
- IV. Dit laatste had wederom een doel, namelijk: opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen. En dit *"opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen"*, toont aan, waarin het te-niet-gedaan-zijn van het lichaam der zonde bestaat.

I.

Het heeft een doel, dat onze oude mens mede gekruisigd is.

Ik heb u verklaard, wat de "oude mens" is. Ik heb u gezegd, dat de Apostel Paulus ons tweeërlei mensen voorstelt, die geheel tegenover elkaar staan: Adam en Christus; dat hij de eerste "oud" en de tweede "nieuw" noemt, omdat de eerste in een werkverbond geschapen is, en de tweede het Hoofd is van een Genadeverbond. Daar nu in Christus een nieuw schepping haar aanzijn heeft, is het met het oude wezen gedaan. Ik heb u gezegd, dat de Apostel Paulus zich dikwijls van beeldspraak bedient, om ons, die in geestelijke dingen zo onbedreven zijn, de waarheid Gods des te duidelijker te maken. Dat hij daarom de oude mens, Adam, en de nieuwe mens, Christus en Diens heil, bij klederen vergelijkt, waarvan men het een uitgetrokken en het andere aangetrokken heeft. Verder heb ik u voorgehouden, dat deze oude mens, die wij hebben afgelegd, onze oude toestand is, onze oude gezindheid en wijze van doen, volgens welke wij, gelijk Adam, als God willen zijn, om het leven in eigen hand te hebben en te houden. Dat echter deze toestand en deze gezindheid aan het kruis van Christus geheel te schande geworden is, terwijl het daar wel is uitgekomen, hoe het met al het streven van het vlees, om als God te willen zijn en het leven in eigen hand te hebben, gesteld is. Tenslotte heb ik opgemerkt, dat de Apostel hier niet heeft geschreven: de oude mens, maar onze oude mens, opdat wij weten, bekennen en verstaan, dat de Apostel niet van een toestand of van een gezindheid spreekt, die aan ons vreemd ware, of waartoe wij door vreemde schuld gekomen zijn, maar dat deze toestand en gezindheid een ons eigene is, een, in welke wij door eigen moedwillige ongehoorzaamheid geraakt zijn, zodat het onze eigen schuld is.

Wij vragen nu ten eerste: *Had het niet een doel, dat onze oude mens mede-gekruisigd is geworden?*

Hier moet ik nu menigeen van uw in nood brengen. Van Godswege wenste ik schier u allen in nood te brengen, ja zo in het nauw, dat u niet meer weet waar te blijven.

- Want ten eerste is er maar al te veel vleselijke gerustheid.
- Ten andere is de weg ter zaligheid veel enger, dan menigeen zich voorstelt.
- Ten derde zijn er nog altijd vermoldde stutten genoeg, waarop een mens leunt, terwijl hij zich inbeeldt met het hoofd reeds tot boven de wolken gewassen te zijn.
- Ten vierde is er ondanks al het pogen om zich bij de mensen als iets voor te doen, en ondanks al het rondhuppelen op de smalle weg van het eeuwige leven, genoeg verborgen onvrede in het binnenste, ook helaas nog genoeg onklarheid in de dingen Gods, om niet te gewagen van de voor mensen vaak verborgen gebleven, maar eindelijk aan de dag komende uitbarstingen van allerlei goddeloosheid.

Er zij dan aan alle kanten een haakje gelegd in de prediking van het Evangelie, wat wij ook overal in de Brieven der Apostelen waarnemen. Ja, het mag de mens pijn veroorzaken; zo immers moet hij toch door de rechte, de enige deur naar binnen, daarom worden zulke haken gelegd. De oprechten voelen het wel, maar deze danken er ook later voor, wetende, dat deze weg gezond voor hen geweest is.

Wat staat overal in het Evangelie geschreven? Heeft de Apostel Paulus niet geweten, wat een mensenkind is, toen hij in deze Brief Hoofdstuk 12:1 schreef: "Ik bid u dan, broeders, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst, en wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds." En in het 13^{de} Hoofdstuk, Vers 14: "Verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Heeft hij het niet geweten, toen hij aan de Korinthen schreef: "Weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk

Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven." (1 Kor. 6:9, 10.) Zo ook aan de Efeziërs: "Maar hoererij en alle onreinigheid, of gierigheid laat ook onder u niet genoemd worden, gelijkwijs het de heiligen betaamt, want dit weet gij, dat geen hoereerder of onreine of gierigaard (die een afgodendienaar is) erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God. Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer; want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen. Ziet dan hoe gij voorzichtiglijk wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen, en zijt elkander onderdanig in de vrees Gods." (Ef. 5:3 vv.)

Hierbij mag nu een iegelijk van ons zichzelf beproeven, de hand op het hart leggen, en zichzelf afvragen: Ben ik daarmee overeenkomstig? Ben ik rein van deze dingen, niet in het openbaar alleen, maar ook in het verborgen? Heb ik in waarheid een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden? Ben ik dood; is het geestelijke leven bij mij verstorven, of is Christus het leven in mij? Lig ik als begraven onder de last van allerlei begeerten, voel ik mij overgegeven aan de verleiding der ijdelheden van dit vergankelijke leven, of is er vrede en blijdschap in de Heilige Geest in mijn ziel? Dien ik Christus én Belial, God én de Mammon, of heb ik de bevelen des Heeren boven alle schatten verkoren?

Gods heilig Evangelie kan geen masker zijn, waarachter de mens zijn aangeboren aangezicht kan verschuilen, voorgevende: "ik heb het Evangelie lief, ik omhels hetzelve", terwijl hij nochtans zijn wereldse gang gaat, naar de sleur van een zogenaamde godzaligheid en van een zogenaamd geloof, waarin noch kracht, noch macht is. Zo'n geloof is een ijdele klank, een hol vat, een gebroken schel. "Ik zoek niet de woorden dergenen, die opgeblazen zijn, maar de kracht", zo schrijft de Apostel (1 Kor. 4: 19), en gij kent het nadrukkelijk woord des Heeren: "Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij dezelve doet." (Joh. 13: 17.) Dat is niet een "uit God geboren-zijn", dat men het zoekt in en zich bezighoudt met het lezen van de Bijbel en van godsdienstige boeken, dat men zich verliest in allerlei godsdienstig drijven, zichzelf in een maalstroom van allerlei inspanningen werpt, tot stichting (gelijk men meent) van zichzelf en tot opbouw van het Koninkrijk Gods, waarbij de mens gedurig zichzelf terug vindt, zichzelf in het hart zegent, dat hij iets is geworden, dat hij nu wat is en iets voor God gedaan heeft; dat is niet een "uit God geboren-zijn." Wanneer de mens meent, daarvan de kentekens bij zich te kunnen vinden juist in datgene, wat hij gedaan heeft, zodat het nu bij hem ligt: "Ik heb toch iets gedaan, daarom God met mij tevreden moet zijn."

Het is ook geen leven uit God, als een mens in het verborgene zijn eigen wil doordrijft, en in het openbaar voor de mensen het zo doet voorkomen, als wilde hij van niets dan van genade en van geloof weten.

Het leven uit God is niets anders, dan de Heilige Geest in ons. De Heilige Geest kan niets anders bedoelen, dan wat God bedoelt. Wie de Heilige Geest heeft, kan daarom niets anders bedoelen, dan wat God bedoelt. God nu bedoelt gerechtigheid en heiligheid.

Moet ik het bewijzen? "Christus heeft Zichzelf gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons zou getrokken hebben uit deze tegenwoordige boze wereld, naar de wil van onze God en Vader." (Gal. I: 4.) "God heeft ons uitverkoren in Christus, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de

liefde." (Ef. 1: 4). "Christus heeft de Gemeente liefgehad, en Zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar zou geheiligd hebben, nadat Hij haar gereinigd had met het bad des waters door het Woord; opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorgestellen, een Gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk." (Ef. 5:25-27.) En wederom zegt de Apostel: "Christus heeft Zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons zou hebben verlost van alle ongerechtigheid en Zichzelf een volk zou hebben gereinigd, dat van alle kanten bekwaam is, een ijveraar in goede werken." (Titus 2:14 volgens het Grieks en de Duitse vert.)

Waarom ligt het nu, dat het menigeen grote nood veroorzaakt, als hij zulke getuigenissen van het Woord leest, zodat hij niet weet waaraan zich te houden, en liever tot andere hoofdstukken of tot andere, naar zijn mening meer troostgevende getuigenissen, overgaat? Ligt het aan de Apostel, ligt het aan God, aan Zijn Woord, aan Zijn dierbaar Evangelie? Dat zij verre. Het ligt aan ons, omdat wij onszelf in het licht staan, ons tegen de gerechtigheid en heiligheid Gods willende staande houden, omdat wij niet verstaan, welk een genade de genade van God en van Christus is.

"Maar het is immers wet, wat ons in zulke woorden wordt voorgehouden, en de wet die kan ik niet vervullen!"

Wat doet het er toe, of het wet is, en of u het niet vervullen kunt? "Wie heeft u gezegd, dat gij naakt zijt? Hebt gij niet gegeten van de boom, waarvan Ik u gezegd heb: gij zult daarvan niet eten, want ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven." Zo spreekt God tot u, o mensenkind! Wie heeft u gezegd, dat u de Wet niet vervullen kunt? Gij moest toch eerst eens op de grond der zaak komen, namelijk, waarom u die niet vervuld hebt. Laat aan de Wet haar rechten en heiligheid, en veroordeel uzelf. Hier in het Woord hebt u de grond: "onze oude mens." "Gelijk Adam" zijn wij, gelijk de oude Adam; wat wij hebben, dat voldoet ons niet; wij willen iets bijzonders hebben, een geaardheid van engelen, een Gode-gelijkheid, dat wij het kunnen bepalen: het goede te verkiezen, naar onze begeerte, opdat wij ons daarmee verderven. Het kwade te vermijden (namelijk, wat wij kwaad noemen), opdat wij altijd zulke lieden zijn, die God om hun vroomheid wel in de hemel zal moeten laten.

In zoverre toch menen wij, dat wij de Wet kunnen vervullen, en ijveren wij ook voor de Wet. Als God ons echter bekend maakt met Zijn wil, die zelfverloochening, een gehele overgave van het lieve IK bedoelt, opdat dit: "Ik ben uw God" de heerschappij hebbe, regere en doe naar eigen welgevallen, dan moeten wij erkennen dat dit toch niets anders is dan een lieflijk Evangelie.

Ja, als ik graag morsige en gescheurde kleren draag, dan is het een harde wet, dat ik schone en nieuw klederen aan moet trekken. Zeker is het een harde wet voor mijn hoogmoed, dat ik mij, als Mefiboseth, dagelijks aan de tafel van mijn koning David spijs en drank moet laten toedienen, als ik mij inbeeld, dat ik wel zelf koning had kunnen zijn. Zeker is geloof en genade voor mij een harde wet, als ik liever in het zichtbare mijn steun zoek, en als ik liever met mijn heiligheid goedmaak, wat ik voor eeuwig bedorven heb.

Zeker is het wet, als ik u predik: *Ontwaakt gij, die slaapt, en staat op uit de doden!* Maakt uw roeping en verkiezing vast! Hebt uw hoogmoed afgelegd, uw waan, alsof u nog iets bij God bent, alsof u toch enige waarde had. Laat dit uw vroomheid zijn, dat de een niet in hoogmoed en farizeese trots op de ander neerzie. Hebt uw naasten lief, gelijk uzelf. Wees niet vervuld met de ijdele waan: "Ik ben een Godvrezend mens; ik ben rechtvaardiger dan deze en die; ik bid zoveel keer, ik vast zoveel keer; ik heb

mij gehoed voor te zondigen." Zeker is het wet, als ik u predik: Gij mannen, hebt uw eigen vrouwen lief; gij vrouwen, zijt uw eigen mannen onderdanig; gij kinderen, zijt uw ouderen gehoorzaam; gij ouders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, opdat zij niet moedeloos worden; gij heren, doet uw dienstknechten, gij vrouwen, doet uw dienstmaagden recht en gelijk; gij dienstknechten en dienstmaagden, dient niet met ogedienst als mensenbehagers, maar dient met eenvoudigheid des harten als den Heere. Weest allen eensgezind; zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende de één de ander, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft. Uw wandel zij eerbaar, matig, kuis, wees elkander onderdanig, dat de een de ander uitnemender achte dan zichzelf; zijt met de ootmoedigheid bekleed; een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is. Zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods."

Wat heb ik dan echter gepredikt, als ik u dit en duizend andere dingen voorhoud, ja, u beveel, uit kracht van het Woord van Christus? Dit heb ik voorgehouden, dat het een doel heeft, dat onze oude mens mede-gekruisigd is geworden. Immers daartoe is onze oude mens mede-gekruisigd geworden, opdat wij de overige tijd van ons leven niet meer naar de begeerlijkheden der mensen en der wereld, noch naar onze eigen begeerlijkheden, maar naar de wil van God zouden leven; daartoe, opdat wij heilig zouden zijn in geheel onze wandel, gelijk God heilig is. (1 Petrus 4: 2; 1:15.)

Of wat is Gods raad geweest? Misschien, ons hier te laten lopen naar onze eigen wil en gedachten, naar de overleggingen en begeerlijkheden van ons harten, naar de lust en de begeerte van het vlees, dat wij hier zouden doen wat wij wilden, Zijn Wet overboord wierpen, of aan het Evangelie een wet toevoegden, daar zo veel af- of bijdoende, als ons welgevallig zou zijn, om dan heden naar die wet te leven, en morgen dezelve in een hoek te werpen? Was dat misschien Gods raad, dat Hij ons om onze bekering in de hemel zou nemen, nadat wij hier zoveel van Zijn wil zouden gedaan hebben, als wij met het zichtbare konden overeenbrengen?

O, dat wij het toch verstonden: God heeft onze oude mens mede laten kruisigen, omdat Hij, overeenkomstig Zijn Wezen, Zijn heilige Wet niet kon laten schenden. Die Wet moest weer overeind gesteld zijn, en wij moesten overeenkomstig Zijn wil zijn. Ik zeg echter niet, dat wij dat moesten doen, maar dat God Zelf in Christus dit voor ons gedaan heeft, opdat Hij ons zo voor Zijn Aangezicht zou gesteld hebben, dat wij overeenkomstig Zijn wil waren. Dit nu drukt de Apostel in de volgende woorden uit: *opdat het lichaam der zonde te niet gedaan ware.*

II.

Het was op het lichaam der zonde gemunt.

Wat is het lichaam der zonde?

Naar de gewone denkbeelden, naar de denkbeelden, die ons zo van nature eigen zijn, nemen wij ons lichaam voor het zondige lichaam, dat is: wij verstaan het van dit ons lichaam, zoals dat oren, ogen, mond, handen, voeten en andere ledematen heeft. Ja nog meer! Volgens onze gewone begrippen daaromtrent, verstaan wij het van de vleselijke lusten; wij verstaan het dus van dit zichtbare lichaam en noemen dat zondig, omdat wij menen, dat de vleselijke of zinnelijke lusten juist uit dit lichaam voortkomen. Als dus iemand zich aan de drank overgeeft, dan moet zijn keel de schuld ervan wezen; geeft hij zich over aan ontuchtigheden, dan moet ook daarvan het lichaam de schuld dragen; en zo heb ik menigeen doelende op zijn lichaam horen zeggen: "wat zal ik mij verheugen, als ik eens uit deze ellendige kast uit ben." Uit zulke begrippen komen ook voort geheel verkeerde opvattingen van Schriftuurplaatsen. Vandaar de onjuiste vertalingen als bijvoorbeeld in Luthers

Bijbelvertaling Rom. 13: 14. Aldaar heet het: "Verzorgt het lichaam maar alzo, dat het niet geil worde", hetgeen de Apostel aldaar volstrekt niet heeft geschreven. Uit zulke begrippen komen ook al die zelfkastijdingen voort, dat "zijn lichaam geweld aandoen", zoals dit vanouds gedreven werd. Vandaar dat eigenwillige waken en vasten, waardoor men aan zijn lichaam noch rust, noch voedsel gunde. Het lichaam moest gedood, afgetakeld, verzwakt worden; ja, velen hebben het zelfs verminkt, in de waan, dat het uitrukken van de ogen, het afhouden van handen of van andere leden van het lichaam geheel naar de letter moet worden verstaan. En degenen, die over zo'n overdrijving de schouder ophalen, hebben toch ook weer een leer, die voor God slechts weinig van een andere overdreven leer verschilt.

Wat was en wat is de vrucht van zo'n leer? Dit, dat hoe meer men zich bezighoudt, om het lichaam, dat God ons heeft gegeven, te kwellen door allerlei soort van kastijding en eigenwillige onthouding, men des te meer heeft moeten ervaren, dat, wanneer men één gruwel heeft uitgedreven, men zeven andere gruwelen er ingedreven heeft, en ook altijd er in zal drijven.

Wat is de grond, de oorzaak, dat men zo met zijn lichaam handelt, of dat men de schuld op het lichaam werpt? Men heeft zulks gemeen met alle heidense filosofen (wijsgeren), die ook beweerden dat zij een goede geest in zich hadden: die was uit God en moest rein tot God teruggebracht worden; deze geest nu zat in de materie, in de stof, in een lichaam, dat boos was. Nu was de taak, die geest meer en meer tot God te verheffen. Maar aangezien de stof, het lichaam de geest in de weg stond, daarom had men het lichaam zodanig te tuchtigen en te bedwingen, dat de geest zich vrij met het goddelijke kon bezighouden, totdat dezelve eenmaal geheel van alle kluisters van het lichaam zou ontdaan worden, om in reinheid God te aanschouwen.

Bij zulke begrippen ging de mens zelf vrij uit, het lichaam deugde niet, de geest daarentegen was goed. De geest echter, ja, dat waren zij zelf. Bijgevolg waren zij goed, alleen kleefde hun het boze aan, dat was het lichaam.

God zal echter de mens tot verantwoording roepen, die ooit zijn lichaam, dat God geschapen heeft, op welke wijze dan ook, mishandelt, alsof de schuld aan het lichaam zou liggen. (Kol. 2:23.) De handen doen het niet, de voeten, de ogen, de andere leden evenmin; en wie zijn lichaam mishandelt, die verstaat niet, dat, in elk opzicht dit zichtbare lichaam een tempel is des Heiligen Geestes, en dat wie het lichaam schendt, de tempel Gods schendt; en de zodanigen moeten hun oordeel dragen, dat zij zichzelf altijd schenden.

Uit het *hart* komt het voort, heeft de Heere gezegd; en wat uit het hart voortkomt, dat verontreinigt niet alleen het lichaam, *maar de gehele mens*. Daarom moest een mens zijn hart kastijden, het hart allerlei straffen opleggen, maar daar is geen bijkomen aan. En opdat nu iemand niet zou zeggen: "Ja, ja, dat boze hart! dat vervloekte hart! Kon ik het uitrukken, ik zou het onder mijn voeten vertreden!" daarom zij hem kenbaar gemaakt, dat in dit opzicht het hart het ook wederom niet doet; dat het veelmeer daarmee gaat, zoals een Apostel zegt: "Een iegelijk wordt van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken," zodat *wij* het zijn, *wijzelf*, die, naar ons innigste Ik, de begeerte in ons verwekken, en deze begeerte over het lichaam uitstorten, even alsof ik kokende olie nam, en die moedwillig over mijn lichaam uitgoot; dan heeft immers het lichaam er geen schuld aan, dat ik van pijn ineenkrimp, maar *ik*, ik heb het gedaan, en mijn lichaam is daarbij geheel onschuldig.

Wat bedoelt de Apostel dan met "het lichaam der zonde"? Ik heb gezegd, dat de Apostel zich van een beeldspraak heeft bediend, toen hij schreef "onze oude mens."

Dit beeld nu zet hij also voort, dat hij aan deze mens een lichaam toeschrijft, als had de oude mens ogen, oren, mond, handen, voeten en andere leden. Hij noemt dit lichaam "een lichaam der zonde", omdat de bewegingen van deze leden niet anders dan zonde zijn. Dit lichaam van de oude mens is niet zondig, in die zin, dat het goed ware, als het zondige daarvan zou zijn weggedaan, maar het is een lichaam der zonde, zodat het lichaam, zoals het uit deszelfs leden bestaat, niets anders dan zonde is. Hetzelfde beeld heeft Paulus ook in zijn Brief aan de Kolossensen, Hoofdstuk 3: 5: "Zo laat nu gestorven zijn uw leden, die op aarde zijn." En hoe vervolgt hij nu? Schrijft hij: *Uw handen, voeten, ogen en overige leden?* Nee; "hoererij", zo schrijft hij, "onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, welke is afgodendienst." Daar zien wij, dat hij niet de eigenlijke leden van dit ons lichaam bedoelt, maar dat hij in een zinnebeeld spreekt en al deze zonden en ondeugden voorstelt, als waren die zo vele leden of als waren die zelf een lichaam. Hij noemt ze echter *uw leden*, omdat het geen van buiten af komende, maar uit de mens zelf voortkomende zonden zijn.

III.

Dit lichaam der zonde moest teniet gemaakt zijn.

Nu schrijft de Apostel verder, *dat onze oude mens mede gekruisigd werd, opdat dit lichaam der zonde zou te niet gedaan zijn.*

Hoe verstaat men dat gewoonlijk weer? Ik zal er u een getrouw verslag van geven. Sommigen zijn er, die zich in 't geheel om deze woorden niet bekommeren; zij laten Paulus geschreven hebben, wat hij geschreven heeft, en denken bij zichzelf: "nu ja, dat mag hij zo schrijven, wij weten het evenwel beter." Deze lieden kunnen daarom jaar in jaar uit van deze oude mens spreken als van een oude, behoeftige en gebrekkige vriend en metgezel, die zij nu eenmaal met zich moeten voort slepen. Zij stellen zich overigens daarmee gerust, dat zij een nieuwe mens hebben, een wedergeboren deel, zijnde dit een genoegzaam onderpand van hun zaligheid. Deze zijn dus even zover gekomen als de heidense filosofen, met dit onderscheid, dat zij hun zaken met namen genoemd hebben, die de Heidenen niet kenden.

Het kan echter wel wezen, dat menigeen van uw voor de woorden "dat het lichaam der zonde ophoude", of "dat het lichaam der zonde te niet gedaan worde" teruggedeinsd is, ook tot heden niet heeft geweten, hoe zulke woorden moeten verstaan worden. Die heeft dan wellicht ook werkelijk aan het lichaam gedacht, dat God hem gegeven heeft, en ook dat voor een zondig lichaam gehouden.

Dat is echter zeker, dat, waar leven uit God, waarachtig leven is, geen rust is, voor en aler men weet, hoe men ten opzichte van de Wet staat, en wat er van de Wet wordt; want daar kan men zich wel veel en herhaaldelijk aan een en dezelfde zonde overgeven, maar kan men daarbij niet vrolijk en goedsmoeds zijn, maar men is geheel terneergeslagen. Men heeft zichzelf niet geheel verloren, men zoekt het leven in eigen hand, ja zoekt het overal. Men vorst in de Schrift, maar daar staan zoveel dingen in, zo ook deze woorden, van welke waarheid men toch niets bij zich ziet, in het verborgen ziet men veel eerder het tegenovergestelde. In het binnenste van het hart ligt evenwel toch een vragen naar onderricht, hoe het dan toch met de Wet gelegen is. Een voortdurende onrust ligt in het hart, die men niet verdrijven kan. Is men onder de mensen, bevindt men zich in zijn gewone bezigheden, maar ook zelfs als men met anderen handelt over de dingen Gods, dan treedt dit alles wel weer op de achtergrond, intussen de vraag komt toch gedurig weer op: *"hoe is het toch met deze zaak gelegen?"*

Soms wendt men ook alle pogingen aan, om het lichaam der zonde teniet te doen; men stelt menigmaal alles in het werk, dat het lichaam der zonde ophoude. Men zoekt daarvoor bovendien naar allerlei kentekenen. Och, als men eens dit of dat verkregen heeft, dan zal men het gewonnen hebben; als men eens uit deze of gene toestand uit is, dan zal men het tot stand brengen. Men bezweert het Gode, dat men heilig wil zijn, maar het lichaam wil niet ophouden. Men zou alles, alles willen geven voor een enkele boetvaardige traan. Had men maar meer berouw, had men maar een verslagen, een heel verslagen hart, was men zo of zo, ja dan...! Maar nu?

Zo heeft de duivel er zijn vermaak in, om een mens met zijn lichaam te plagen, opdat hij het rechte lichaam der zonde niet te zien krijg; om een mens onder wet te houden, opdat hij de Wet der vrijheid niet in het oog krijg en in gerechtigheid Gods wandele. *Dit lichaam nu moet teniet gedaan zijn.*²

Ik heb gezegd, dat het lichaam der zonde, waarvan de Apostel spreekt, niet dit lichaam is, dat God ons gegeven heeft, maar dat de Apostel in een beeld gesproken heeft, en onder het lichaam der zonde verstaan heeft: *alle zonden en ondeugden*. Het lichaam der zonde is dus hier de samenvatting van ons denken, doen en streven; het is het "geheel" van onze overleggingen en daden, die eigen zijn aan de toestand, waarin wij ons bevinden, of aan de gehele geardeheid van ons, als kinderen van Adam, dus als tegenstanders van God, die het leven in eigen hand zoeken. Daartoe nu is onze oude mens mede-gekruisigd geworden, opdat zijn lichaam, het lichaam der zonde, dat "geheel" van ons doen en denken als van Adamskinderen, zou te niet gedaan zijn.

Wat betekent dit: dat het lichaam te niet gedaan zij? Wat anders dan dit, dat het in het geheel niet meer besta. Wat te niet gedaan is, dat is niet meer, dat kan dus volstrekt geen invloed meer uitoefenen, dat kan niets ten uitvoer brengen, dat kan geen nadeel meer doen, niet meer in het verderf brengen.

En nu, luistert met aandacht, gij allen die hongert en dorst naar gerechtigheid! U hebt volkomen gelijk, dat er bij ons moet zijn, hetgeen Gods Wet ons voorschrijft, dat door ons moet gedaan of nagelaten worden. Ook daarin hebt u gelijk, dat u van ganser harte, met alle ijver en met vlijt er naar tracht om met de Wet in overeenstemming te zijn; daarin gelijk, dat u het lichtvaardige en onverschillige bestaan van harte versmaadt, waarbij men van "Evangelie" en van "Gods wil" kan spreken, als had men reeds alles achter de rug, terwijl er nochtans niet anders is, dan een koud en dood bestaan. Maar daarin hebben wij niet gelijk, dat wij het bij de Wet zoeken, zoals wij, wij de Wet verstaan. Te deze opzichte moeten wij leren, dat wij aan de Wet dood zijn, en de Wet aan ons. (Rom. 7:4 vv.) Wij hebben met een andere Man te doen, Wiens Naam is: "God met ons"; Die heeft met onze oude mens weten te handelen en om te gaan, waarvan wij in 't geheel geen verstand hebben, en waartoe wij eens voor altijd onbekwaam zijn geworden. God Zelf heeft het gedaan, de God van alle barmhartigheid, toen Hij innerlijk begaan was met onze ellende. God Zelf heeft het gedaan, toen Hij, in Christus zijnde, een wereld met Zichzelf heeft uitgewisseld (2 Kor. 5: 19); zoals er ook geschreven staat: "Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme.

² Het Grieks woord "soma" = "lichaam" komt in verschillende samenstelling voor. WAHL in zijn "Clavis" op het Nieuw Testament merkt zeer terecht op, dat het soms overdrachtelijk betekent "een uit onderscheiden delen of leden samengesteld en geordend geheel." Vergelijk onze uitdrukking "staatslichaam", het Latijnsche "corpus civitatis, juris" etc. De voorstelling om een geheel, een totaliteit als een lichaam te beschouwen, waarin de vele leden tot een eenheid verbonden zijn, was de Apostel Paulus eigen, hetgeen blijkt uit plaatsen als Kol. 1: 18, 24: 1 Kor. 12:19; Ef. 4:16.

Want Gods maaksel zijn wij, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden gewandeld hebben." (Ef. 2:8 10.) En hier: "Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan ware." God Zelf heeft de Wet in Zijn eigen hand genomen. God Zelf heeft naar Zijn voorne men alles zo verordend, dat wij niet in woorden, maar in waarheid rechtvaardig zouden gemaakt zijn, rechtvaardig in de Heilige Geest. Hij, Die weet wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn (Psalm 103:14). Hij heeft ook geweten, dat de volharding zomin als de heiligheid, het wandelen in Zijn wegen, zomin als het blijven in Zijn geboden een vrucht van onze akker kon zijn. Hij heeft Zijn werk niet half gedaan, zodat Hij het overige aan ons zou hebben overgelaten, om het met Zijn kracht, met de hulp van Zijn Geest te voleinden, zoals sommigen hiervan dromen, die dan ook, als het hun niet wil gelukken, de schuld op God werpen, dat Hij hun geen kracht of geen hulp van de Geest verleend heeft, dat zij het anders wel klaar zouden hebben gekregen. Wat God doet, wat Hij gedaan heeft, dat heeft Hij Goddelijk, dat heeft Hij koninklijk gedaan. Hij heeft iets geheels, iets volkomens daargesteld. (Hebr. 10:14.)

Nee, het is met de Wet niet zo gelegen, dat God de Wet zou hebben terzijde gesteld, als had Christus haar in die zin en met die bedoeling vervuld, dat wij nu vrij zouden kunnen uitgaan, hetzij de vrucht des Geestes bij ons is of niet, hetzij een wet tegen ons is of niet. Nee, dat is niet Gods genade, zoals velen zich de genade voorstellen, als behoeften wij bij haar volstrekt niet te vragen, of wij zondigen of niet zondigen. De gehele zaak des heils, de gehele raad Gods tot onze zaligheid, zoals die raad op ons toegepast wordt door de Heilige Geest, heet in de Schrift in de woord: "genade." Niet genade in die zin, dat wij nog in staat zouden zijn, iets met deze genade te doen. Maar zo'n genade, die ons, die al onze werken, al het doen van de mens, ook al zijn wijsheid, bekwaamheid en deugd uitsluit, opdat het de genade alleen zij, die het gedaan heeft.

Het is een genade, waarmee het niet zo is gelegen, als ware Gods Wet daardoor terzijde gesteld, maar zo'n genade, volgens welke God ons in Zijn eeuwige koninklijke liefde tot Zich genomen heeft, ons uitgezet heeft uit onze oude toestand en ons gereinigd en geheiligd heeft door de gehoorzaamheid van Christus, en ons heeft ingezet in Zijn opstanding, in Zijn eeuwig leven, opdat in ons vervuld zij juist datgene, wat de Wet bedoelt en wat er volgens de Wet zijn moet.

Of is de Wet niet uit de Geest Gods? Is het niet een uitdrukking van Zijn grootste liefde jegens ons, dat Hij ons met de eeuwige verordening bekend maakt, hoe Hij ons mensen wil hebben, opdat het ons welga? Heeft God de Wet voor Zichzelf gemaakt? Was Hij er toe verplicht om hemel en aarde voor ons te scheppen, Hij, de Algenoegzame, de eeuwig Gelukzalige? Heeft Hij hemel en aarde voor Zichzelf gemaakt, Hij, Die hemel noch aarde nodig heeft, of heeft Hij hemel en aarde voor ons gemaakt? Heeft Hij om Zijns-Zelfs wil Zijn Zoon voor ons overgegeven, of heeft Hij dat voor ons gedaan, en daarmee Zijn grote liefde jegens ons betoond? Indien dan alles voor ons, voor wie gaf Hij dan Zijn Wet? Hebt u daarop wel ooit acht gegeven, welke verschrikkelijke gevolgen het na zich sleept, als men Gods Wet veracht en nochtans vroom wil zijn en zichzelf wil handhaven, als handelde men naar de Wet? Bij anderen hebt u het misschien waargenomen. Wacht u voor uzelfen!

Nee, het ligt niet aan de Wet, zomin als het aan ons lichaam ligt, als wij ervaringen opdoen van onze verdorvenheid, waaronder wij zuchten en klagen. Het heeft wel het aanzien, alsof het aan de Wet lag, alsof het aan dit lichaam lag; maar dat is niets dan bedrog. Het heeft wel het aanzien, als lag het aan dit lichaam; want immers in het hart

is er een roepen tot God om verlossing, maar het lichaam woedt en raast daartegen; men zou zich willen verscheuren en het lichaam, zoals wij menen, in de hel werpen, om heilig te kunnen blijven, maar het lichaam krijgt toch zijn zin, en het einde is een "wee mij", een "ach God!" Ik zeg echter, dat het niets dan bedrog is, dat wij het bij het *lichaam* zoeken. De zonde zit *in ons*, en wij besmetten het lichaam, en niet het lichaam ons. Wij moeten hier dan tot deze slotsom komen: Neem ik dit waar aan het uitwendige, hoe ziet het er dan inwendig uit? En moeten dan op *onze geest, op ons binnenste Ik* komen, op dat heilige, vrome ik, dat het hoofd laat hangen, omdat het overal met zijn vroomheid is beschaamd en te schande geworden. Wij moeten de staf niet breken over het lichaam, maar over onszelf; alsdan zullen wij verstaan, dat wij goddelozen zijn; dan zullen wij ook de Wet wel met andere ogen aanzien.

Het is een eeuwige waarheid, dat de Wet toorn werkt (Rom. 4: 15), maar welk een toorn? Toorn bij mij, omdat zij mij oordeelt en overhoop werpt met mijn vroomheid, en toorn bij God, omdat ik mij onderwind de Wet in eigen hand te nemen, waarbij ik dan wel een vervloekt werk lever, omdat ik er niet toe deug. Het is een eeuwige waarheid, *dat uit de Wet kennis van zonde is*, dat juist daar, waar het gebod komt, de zonde levend wordt (Rom. 7: 9). Maar daar moet men juist tot die erkentenis komen, dat het niet aan de Wet ligt, maar aan ons.

Als wij echter zó de Wet Gods erkennen, zoals die heilig is, rechtvaardig en goed, maar onszelf met al wat wij zijn en hoe wij zijn veroordelen, onszelf met geest, lichaam en ziel, met al de gedachten, overleggingen en voornemens van ons harten, met onze wil, met al onze vroomheid en goddeloosheid er aan geven; ook toestemmen, dat het er bij ons zijn moet, wat de Wet wil; ook de Wet niet meer beschouwen als iets van de duivel, maar als de Wet van de heilige en alleen goedertieren God, Die in Zijn Wet ook geen enkel woordje heeft gezegd, dat niet tot ons nut en ons welzijn zou zijn, - dan zullen wij ook van harte er reikhalzend naar uitzien, dat het recht der Wet in ons vervuld zij, dat wij waarachtig naar God, naar Geest zijn, ja, dat wij Geest zijn, geheel en al, met onze gehele mens, met ziel en lichaam, met de gedachten van ons harten en al onze leden. Dan zullen wij er reikhalzend naar uitzien, dat wij mogen verstaan hoe God naar Geest het wil, en ook dat wij overeenkomstig die wil van God zijn.

En nu, welk een dierbaar woord wordt en is juist dan het Apostolische woord: *opdat het lichaam der zonde teniet gedaan ware*. Daarom is dus onze oude mens mede-gekruisigd geworden, opdat zijn lichaam, het lichaam van deze oude mens, een lichaam, dat niets dan "zonde" en nog eens "zonde" is, in het geheel niet meer aanwezig, ja zodanig verwoest ware, dat het volstrekt niets meer kan uitvoeren.

Dit hebben wij aan onze dierbare en getrouwe Zaligmaker te danken. Hij heeft onze oude mens niet in Zich aan het kruis laten slaan, opdat het nu aan ons nog zou verblijven, diens lichaam met al haar werkingen door eigen pogingen geheel af te maken, volkomen te doden. Nee, zoals God, de getrouwe God en onze Zaligmaker ons gekend heeft, zo heeft Hij ons volkomen zalig gemaakt, zalig gemaakt zonder ons. Hij Zelf, onze Heere Jezus Christus, toen Hij in onze toestand was, heeft Zelf onze toestand op Zich genomen, ons gehele derven der heerlijkheid Gods, en heeft Zich daarmee voor ons aan het kruis laten hechten, opdat het gruwelijk wangedrag, aan deze toestand eigen en uit deze toestand voortkomende, geheel uit het midden zou zijn weggedaan en niet meer aanwezig zou zijn.

Is dat waarheid? Ja, eeuwige waarheid en een dierbaar Evangelie, wanneer wij het "mede-gekruisigd" maar goed verstaan. Het laat zich uit het gewone leven wel enigermate ophelderen, als ik zeg, dat er een valse schaamte, maar ook een ware schaamte gevonden wordt. Overtuig iemand van ongerechtigheid, ziet, dan rijst de schaamte; want elk mens wil, al is hij onrechtvaardig, evenwel rechtvaardig zijn. Heeft nu een mens valse schaamte, dan zal hij het misdrijf loochenen, ook zich zo gedragen, als had hij geen ongerechtigheid gedaan, maar als deed hij gerechtigheid, waarmee hij dan slechts bewijst gelijk het in alle mensen ligt, dat er gerechtigheid moet worden gedaan.

Heeft een mens daarentegen ware schaamte, dan zal hij zich van ganser harte schamen, ook onder dat gevoel verbroken liggen en te niet gaan, als hij inziet wat hij bedorven heeft, en hij het ervaart wat het zijn trouwe Helper gekost heeft, om het bedorvene te herstellen. Dan zal deze schaamte, zoals ook de schande, die hij over zich gebracht heeft, om nu niet te zeggen de dankerkentenis, hem zo hebben te gronde gericht, dat hij voortaan zijn handen afhoudt van een werk, dat hij slechts bederven kan.

Nog anders is het echter in de dingen Gods. God Zelf heeft aan onze oude mens zo'n schande aan het kruis toegebracht, die mens zodanig ten toon gesteld voor alle geestelijke machten, dat hij in het geheel geen lichaam meer, in het geheel geen leden, geen ogen, handen, voeten of iets meer heeft, maar dat hij geheel afgemaakt is, zodat hij een niets is geworden bij de genade, die alléén alles daarstelt.

Dit zeg ik echter, dat zulke dingen niet worden verstaan, als men, door eigenliefde verblind, zich verstout te zeggen: "Daarvoor dank ik Christus niet, dat Hij mij zalig heeft gemaakt, dat heeft Hij immers moeten doen." Ook verstaan wij dat niet, als wij, met eigenliefde vervuld, denken: "Nu ja, Zijn kruis is wel het middel geweest, waardoor ik zalig geworden ben. Heeft nu Christus iets op Zich genomen, dan heeft Hij er Zich de moeite van moeten getroosten; heeft Hij wat pijn geleden, zo was dat toch eigenlijk zo erg niet; Hij was immers God." Ik zeg: bij dergelijke duivelse stellingen verstaat men er niets van; ook niet als men het kruis beschouwt met zogenaamde Magdalena-boetetranen.

Nee, zo moeten wij het lijden van Christus beschouwen, dat wij geen enkele trek er van lezen, zonder dat ware schaamte ons hart vervult, en wij van schaamte en schande de mond niet opendoen, omdat wij, wij het geweest zijn, die met onze goddeloze beweringen van onze eigen vroomheid Hem al dat lijden hebben veroorzaakt. Dan zullen wij het ook verstaan, hoe wij met smaad en schande aan het kruis zijn overladen geworden; wat zeg ik, hoe Hij onze smaadheid en schande van ons af en op Zich genomen heeft. Zien wij dat in, dan zien wij ook in, dat daar aan het kruis verbroken, gedood en te niet gedaan is elke bewering van onze zijde, als waren wij gelijk God, als waren wij rechtvaardig en vroom, uit welke bewering alle andere gruwelen en zonden voortspruiten. Dan zien wij echter daar ook de grote genade in, dat God in Christus alles zodanig geordend en besteld heeft, dat aan onze Godzaligheid de nek is gebroken, opdat wij niets meer zouden uitrichten, noch met wat wij goed, noch met wat wij kwaad noemen. En niet alleen dat, maar ook, opdat wij niet langer in zo'n hoogmoed zouden wandelen.

IV.

Daarom zegt de Apostel: Opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen.

Waar toe is dus dit lichaam der zonde te niet gedaan geworden? "Opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen." Hoe? Wij de zonde niet meer dienen? Ja, wij niet! En op

dat "wij" heeft de Apostel nadruk gelegd. Hier aanschouwen wij de grote barmhartigheid Gods, de genade van onze Heere Jezus Christus. Opdat wij voortaan de zonde niet meer zouden dienen, daartoe heeft Hij onze oude mens met Zich aan het kruis laten slaan, daartoe heeft Hij in het gekruisigd-zijn dat lichaam der zonde te niet gedaan. Zo was God met onze ellende bewogen, zo heeft Hij ons liefgehad, dat Hij alles aan het kruis uit het midden heeft weggedaan, opdat wij de zonde voortaan niet meer zouden dienen.

Maar WIJ de zonde voortaan niet meer dienen? Juist deze woorden van de Apostel geven mij zo veel bekommering! Als ik thuis kom, als ik alleen ben, als ik onder de mensen ben, als ik mij ter ruste leg, als ik opsta, dan ervaar ik het wel anders!

Wat? Is het ook, dat wij het anders ervaren, moet daarom het Woord Gods gelogen hebben? Wat? Is het, dat wij de weldaad van Christus niet verstaan, moet dan die weldaad daarom er niet zijn? Wat donkere wolken drijft toch onze vermeende heiligheid altijd voor de heldere glans van het hoogverheven Evangelie van de genade van Christus! Ja, ik weet het, dat deze woorden "opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen" de ziel bekommering kunnen baren! En behaagde het Gode, dat er velen waren, die door deze woorden eens recht in de nood gebracht werden! Hoe zouden zij spoedig vervuld zijn met de vertroosting van de Heilige Geest! Ja, ik weet het, dat men deze woorden tot een geheim maakt, en bij het 6de Hoofdstuk van deze Brief niets anders in zijn binnenste zegt, dan hetgeen eenmaal de verschrikte Felix tot Paulus zeide: "Voor ditmaal ga henen, en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen." (Hand. 24: 25.)

Ik weet het echter ook, dat dit het bedrog van de duivel en van de zonde is. De duivel weet het zeer goed, dat, als men de genade geheel in het oog heeft gekregen, het met de heerschappij der zonde een einde heeft. En de mens heeft, schijnbaar onbewust, deze geslepenheid in zich, dat hij zeer goed voelt, dat, als hij zich geheel aan de genade zou overgeven, het met zijn willen en drijven, ook met zijn vermeende heiligheid en Godzaligheid een einde had. Hij weet zeer goed, waar hij afstand van heeft te doen, dat is ten eerste: van zijn geliefde Ik, en verder: van al zijn goddeloze en vrome werken. Dan ware het echter immers geheel uit met de mens, dan moest hij zich ter aarde neerwerpen en om zo'n genade roepen, zoals de genade waarachtig genade is. Dan ware de mens geheel en al dood, en leefde alleen God; dan ware het uit met wil van de mens, en zou alleen de genade heersen.

Maar wat doet het er toe, wat de duivel beoogt? Wat ook, of de mens, nee, of ik mijn lieve *ik* wil handhaven? Hier staat geschreven: "opdat wij niet meer de zonde dienen." Dat Woord zal wel blijven, maar te ondergaan alle vlees, ook mijn vlees met zijn aanmerking maken op en zijn verdraaien van dit Woord.

Maar wat zeggen dan toch deze woorden: "opdat wij niet meer de zonde dienen", dat het vlees er zo oproerig tegen wordt en roept: *zekerlijk, mettertijd, langzamerhand, dat gaat dan toch wel niet zonder strijd, en daar overwinnen wij voet voor voet, totdat wij eenmaal geheel rein in de hemel zijn!*? Toont men met zulke beweringen niet, dat men, ten spijt van alle tegenbetogen, alsof men de zonde haatte, schuwde, ontvlood, dezelve nochtans liefheeft, dat men nochtans het knellen van haar banden graag heeft, dat men nochtans het juk van zijn hals niet wil kwijt zijn? Ziet, men verstaat deze woorden, als had de Apostel gezegd: opdat wij, daar wij thans leven, ons uit onszelf, als uit onszelf, heilig gedragen.

Dat heeft echter de Apostel niet gezegd. Hij heeft gezegd: "*Opdat wij niet meer de zonde dienen.*" Hoe dat, hoe dat? Wel, omdat wij dood zijn. Wij dood? Nu ja, dat is

waar! Wij zijn dood tot het goede. Nee, dat heeft de Apostel niet gezegd, maar, omdat wij dood zijn, dood gemaakt zijn, opdat wij niet langer zondigen kunnen. De Apostel gaat alsoz sprekende, als gewoonlijk, uit het beeld over tot eigenlijke woorden. Wat zo-even de oude mens was, dat zijn wij; wat zo-even het lichaam der zonde was, dat zijn onze duivelse aanmatigingen van iets te willen zijn wat wij niet zijn. God willen wij zijn en dat zijn wij niet; wij en de duivel zijn des doods. Vroom willen wij zijn en dat zijn wij niet, maar wij zijn goddeloos. De Wet willen wij doen, al wat de Heere gezegd heeft, en wij willen onze godzaligheid staande houden. Intussen maken wij het wel openbaar, wat wij zijn! God alleen is God, Hij alleen is vroom, Hij alleen bewaart de Wet. Wij hebben het wel getoond, wat wij zijn, toen wij onze Christus aan het kruis geslagen hebben, omdat Hij het vlees te onder gebracht heeft, opdat Geest en genade heersen zouden. Daar hebben wij ons te schande gemaakt, maar de Heere heeft onze schande en al onze zonden op Zich genomen. Wij hebben getoond, hoe lief en waard ons de harde dienst der zonde is, en hebben deze dienst willen handhaven en onze Genadekoning gekruisigd. God echter in Christus heeft ons, niettegenstaande dat, van de dienst der zonde losgemaakt. Dood lagen wij in zonden en ongerechtigheden, maar God heeft ons in Christus voor de zonde dood gemaakt. Toen Christus stierf, stierf Hij der zonde, zodat de zonde niets aan Hem heeft gehad, ook niets, volstrekt niets met Hem heeft kunnen uitvoeren; *en toen Hij alzo stierf, toen stierven wij met Hem, opdat de zonde ook met ons niets kon uitvoeren.* Zo werden wij van de heerschappij der zonde vrij, dat wij haar volstrekt niet meer behoeften te dienen.

Daarom laat de Apostel ook volgen: "Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde;" dat is: wie gestorven is, die is vrijgesproken van de dienst der zonde. Want zolang een slaaf nog in het leven is, zolang zal hij des doods schuldig zijn, als hij van zijn heer wegloupt of weigert hem te dienen. Als een slaaf echter gestorven is, zo is hij door zijn dood van de dienst zijns heren vrijgesproken. Zo zijn dan ook wij vrijgesproken van de dienst der zonde, behoeven de zonde in 't geheel niet meer te dienen, en God heeft, in Christus, het ganse heil zo verordend, dat wij de zonde niet meer te dienen hebben. Daarom zal de zonde tevergeefs moeite aanwenden, om ons in haar dienst terug te voeren, en wederom zullen wij ons tevergeefs moeite aandoen, om der zonde een dienst te bewijzen, omdat wij gestorven zijn.

Daar deze dingen alzo zijn, mijn Geliefden! zo moeten wij deze waarheden, bij de gewichtige vraag, waar de zonde blijft en hoe het met de zonde gelegen is, wel goed in het oog houden; het goed in het oog houden, dat de Apostel ons ganse wezen en bestaan, hoe en wat wij in Adam zijn, met al hetgeen daaruit voortkomt, als een de macht der zonde, waaronder wij in zo'n toestand ons bevinden, onder de u verklaarde beelden voorstelt, en hoe hij daartegenover deze gehele toestand voor vernietigd verklaart, vernietigd aan het kruis van Christus.

Daar kunt u nu zien, o mens, die in het verborgen of in het openbaar de dienst der zonde voor u verkiest, welk een nietig en vernietigd ding u dient, en hoe u God in het aangezicht en de Heere der heerlijkheid als opnieuw aan het kruis slaat (Hebreeën 6: 6), zeggende: "ik ben rechtvaardig", en u bedrijft allerlei goddeloosheid, u spreekt voor de mensen van de Heere Jezus en drinkt tegelijk de zonde in als water.

Daar behoort u ook voor uzelf toe te zien, u, die met allerlei mystieke spitsvondigheid, met eigengerechtigte en zelfgekozen werken, en met de leer om "het lichaam niet te sparen" daarheen treedt in dingen, die u niet gezien hebt, en die ook volstrekt geen wezen hebben, maar slechts een schijn van godzaligheid. U behoort toe te zien, wat u

begint en hoever u het brengt om de zonde meester te willen worden, in de bewering dat u leeft, terwijl u veeleer erkennen moest: ik ben gestorven, en geloven moest, dat uw oude mens medegekruisigd is. Houd toch op met uw doen, om alzo een Apostel te willen logenstraffen, die ons onderwijst, dat het lichaam der zonde te niet gedaan is, en dat wij in de dood van Christus in zo'n toestand zijn overgezet geworden, volgens welken wij de zonde voortaan niet meer dienen. Wat er is uit genade van Christus, blijft daar met uw bemoeiingen af en met uw werken, en geloof! dan zult u Gods heerlijkheid zien, en de Heere der heerlijkheid loven en prijzen.

Ja gelooft, u allen, die vraagt naar hetgeen waarheid in Jezus is. U, die van de zonde begeert los te zijn, maar steeds weer opnieuw onder haar macht neerligt. U, die aldoor strijdt en worstelt, en ach, het wordt steeds erger, het wil niet ophouden; ja, gelooft! En wederom: gelooft! En al zou u ook opnieuw en opnieuw, naar het zich laat aanzien, over dit uw geloof te schande worden, gelooft, ten spijt van alle uiterlijke verschijnselen en ervaringen! Geloof, dat de zaak met de zonde zo gelegen is, als het liefelijk Evangelie het u hier voorhoudt; en al wilde de duivel ook met al de macht der zonde op u losstormen, de strijd des geloofs is weldra ter eer van Christus beslist en wij, wij zien de heerlijkheid Gods.

AMEN.

22.

Mattheüs 6:9-10

Uitgesproken te Elberfeld op 25 Oktober 1846, 's voormiddags. Deze leerrede verscheen in het Nederduits in 1848, als vijfde van het tweede Twaalfstal Leerredenen (oude uitgave der 12 Twaalfallen). In het Hoogduits is zij No.16 van de "Zwanzig Predigten." Op de avond van 25 Oktober preekte Dr. Kohlbrugge over Jesaja 12.

Tekst: EVANGELIE VAN MATTHEÛS 6: 9 en 10.

"Gij dan bidt aldus: Onze Vader, Die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd; Uw Koninkrijk kome; Uw wil geschiede gelijk in de hemel also ook op de aarde."

Het "Onze Vader" is het gebed, dat Christus ons heeft geleerd. Hoe hoogst eenvoudig dit gebed ook zij, het is nochtans zó rijk van inhoud, dat jongen en ouden hun leven lang het wel met zo'n hart mogen bidden, als waarmede Christus, onze Heere en genadige Heiland, ons hetzelfde te bidden heeft gegeven.

Hoewel er reeds vele verklaringen van dit gebed gevonden worden, zo zal het toch geen overbodig werk zijn, dat ik u velerlei zaken in herinnering breng, die in dit gebed voor onze aandacht liggen.

Beschouwen wij:

- I. Hoe het gebed begint;
- II. De drie eerste beden van dit gebed.

I.

De aanspraak.

Onze Vader. De aanhef is recht geschikt om ons hart, ons harde hart te verbrijzelen, dat wij niet als stenen en blokken voor zo'n gebed blijven zitten. Want hieruit zien wij welk een grote liefde de liefde van onze Heere Jezus Christus is. Hij ware immers geheel in Zijn recht geweest, indien Hij, hier op aarde zijnde, uit de hoogte met ons had omgegaan, en gedacht: "Wel, die mensen, die daar voor Mij staan, wat weten die van Mijn Vader in de hemelen, die zijn toch allen met gedachten en overleggingen in verkeerde dingen bezig, die deugen allemaal niet, die hebben geen hart noch gevoel voor wat des Vaders is, zij geloven niet, zij zijn niet bekeerd, niet geheiligd, gaan op eigen wegen, zoeken een iegelijk het zijne."

Nu moeten wij er wel acht op geven, dat de Heere zo'n gebed niet na Zijn opstanding medegedeeld heeft en dat aan dezulken, die zeer bijzonder onderwezen waren in de dingen van het Koninkrijk der hemelen. En dat Hij het ook dezulken niet in het hart gegeven heeft, over welke Hij Zijn Geest reeds had uitgestort. Maar integendeel, dat Hij in het begin van Zijn openbaar optreden aan Zijn discipelen en aan allen, die Hem hoorden, aldus bevolen heeft te bidden: *Onze Vader.* En hoedanig nu deze discipelen geweest zijn, hoe weinig zij ervan verstonden Wie de Vader was, weten wij hierdoor, dat zij in de laatsten nacht, toen zij de Heere nog bij zich hadden, Hem vraagden: "Heere, toon ons de Vader, en het is ons genoeg." Toen zagen zij dus de Vader nog niet in de Zoon; om nu niet te gewagen van de overige discipelen, die Hem op de berg hoorden, noch van de gehele schare, die daarbij tegenwoordig was.

Maar hoe kon de Heere zo onvoorwaardelijk tot allen zeggen, dat zij bidden moesten: "*Onze Vader*"? Dat was Zijn ruime hart. Maar waartoe oppert u deze vraag? Wat gaat u een ander aan? Vraag liever: hoe kan de Heere dat tot mij zeggen? Tracht zelf

daarnaar, om dit "Onze Vader" recht te verstaan, en het uit de grond uws harten te bidden. Want dat is juist de plaag van ons hart en onze dood, dat wij menen: het "Onze Vader" is voor de kinderen, daar zijn wij reeds lang overheen; of wel: het "Onze Vader" is alleen voor heel grote heiligen, ja, die mogen bidden: "Onze Vader." Soms menen wij dan wel, dat wij zulke heiligen zijn, en evenwel: het "Onze Vader" wil er niet van harte uit, wij geloven het ook niet zo recht, ofschoon menig kind het gelooft en het in eenvoudigheid des harten bidt; of andersom gezegd, wij menen er nog niet waardig toe te zijn, nog niet heilig genoeg alsof het kind de vader maakte, en niet de vader het kind. "Als er echter een Vader is, dan moet er toch ook een kind zijn." Zeer zeker, dat is te begrijpen. Als ik echter een kind wil zijn, dan maakt dat mij niet tot kind, dat ik om dit of dat kenteken er mij mee vlei en er mij op verlaat, dat ik een kind ben. Want dan behoeft er slechts een enkele zonde ons met iets meer dan gewone nadruk voor de ogen gesteld te worden, en wij gevoelen dadelijk, dat het ons veel beter ware met de verloren zoon uit te roepen: "Vader, ik ben niet waard Uw kind genaamd te worden", dan dat God tot ons zeide wat de vader tot de oudste broeder sprak: "Mijn zoon, gij zijt altijd bij mij, en al het mijn is het uwe." Nee, wat mij tot een kind maakt, dat is het woord van mijn Heere Christus, toen Hij mij geleerd heeft te bidden: *Onze Vader*.

De Heere wist zeer goed wat Hij zei, en Hij bezat ook de macht om ons te bevelen op deze wijze te bidden. Indien wij, fatsoenlijke, christelijke, bekeerde mensen, en hoe wij overigens mogen genoemd worden, daar ginds aan de berg gestaan en met eigen ogen dat slag van mensen gezien hadden, tot wie de Heere aldus sprak, en wij hadden die mensen meer persoonlijk gekend, dan hadden wij wellicht gezegd: Wat is dat voor een Man, Die aan zulke lieden voorhoudt, dat zij moeten bidden: *Onze Vader!* Ach, laten wij ons toch wachten voor onze hoogmoed, voor de inbeelding en de eigenliefde alsof wij het alleen waren, die bij uitsluiting mogen zeggen: *Onze Vader*. Want de Heere is een groot Koning, Die op het hart ziet, en Die wel eens het "Onze Vader" wegneemt daar, waar het lange tijd was, en hetzelfde degenen geeft, die het niet hadden. Want alzo luidt het woord van de Apostel: "Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe." (Rom. 8: 9.) Dat was echter de Geest van Christus, dat Hij geen acht sloeg op hetgeen Hij voor ogen had, maar dat Hij Zijn blik richtte naar het hart des Vaders en gelijk Hij in de Vader was, en de Vader in Hem, zo goot Hij met Zijn bevel: "Gij dan bidt aldus: *Onze Vader*, Die in de hemelen zijt", de liefde Gods uit in de harten dergenen, die Hem hoorden. Wie deze liefde vatten kon, die vatte ze. En wie kon ze vatten, deze liefde? Ja, dat liet Hij over aan de Heilige Geest. Al wie echter van schuld bewust, met zonden beladen, ja van het hoofd tot de voeten met zonden overdekt waren, maar wier geest verbroken en verslagen was, wier beenderen verbrijzeld waren, terwijl zij van verre stonden en tot dusver niet anders gedacht hadden dan te zullen omkomen in de gloed van de toorn Gods, wie nu zo'n bevel uit des Heeren mond vernamen: Bidt gij aldus: "Onze Vader", die hebben zich gewis voor eeuwig verheugd, dat zij in deze woorden een blijde toegang tot de troon verkregen, waartoe zij nooit of nimmer hadden gedacht te zullen mogen naderen. Hebben ook wij de Geest van Christus, dan kennen wij het hart Gods, dat zich over de ellendigen liefelijk ontfermt. En wij hebben deze Geest, wanneer wij ons niet groter achten dan de kleinen, die zulke woorden van Jezus houden voor datgene wat zij zijn, te weten voor genadige woorden en voor een genadig bevel, dat zij, schoon arme, verlorene en verdoemenswaardige mensen, bidden mogen: *Onze Vader*.

Maar hoe kon de Heere dan toch tot het volk, dat Hem hoorde, en tot Zijn discipelen zeggen: "Gij dan bidt aldus: Onze Vader"? Hij was immers nog niet voor de zondaren gestorven, ook nog niet voor hen opgewekt; er was dus toch nog geen verzoende Vader? Wel, dat is een onnozele vraag! Indien God geen gedachten des vredes jegens ons gehad had, zo zou Hij Zijn Zoon immers niet gezonden hebben. Juist dit, dat de Heere op aarde gekomen was, juist dit, dat Hij Zich hier in het vlees bevond, was het bewijs hoe Gods hart jegens ons gestemd was. Juist dit, dat onze Heere Jezus Christus hier zulks uit Zichzelf zeide, is een bewijs welk een uitgemaakte zaak het bij Hem was: *Mijn Vader, uw Vader*. Dat is het wat de Heere gezegd heeft: "God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zonde, maar opdat de wereld door Hem zoude behouden worden." (Joh. 3: 17.)

Dus "Onze Vader." Zó moeten wij bidden. Wij moeten het bijgevolg niet zo verstaan, alsof wij er van onze zijde enig recht of aanspraak op hadden, omdat Hij ons geschapen heeft; want wij hebben het wel aan de dag gelegd, hoe bitter weinig wij zulke goedertierenheid Gods hebben geacht. Nee, wij moeten het veeleer zó opnemen, dat God ons door Christus heeft laten aankondigen, dat Hij onze Vader is, niet alleen omdat Hij ons geschapen heeft, maar veelmeer dat Hij onze Vader is in weerwil van al onze zonden en ongerechtigheden, zodat Hij dezelve in het geheel niet meer wil gedenken. En al is het dat wij in ons hart sidderen en beven en versagen, zo moeten wij evenwel moed vatten, vrijmoedigheid jegens Hem met vertrouwen, en er ons ten volle op verlaten, dat Hij onze Vader is, Hij, de heilige God daarboven, en dat niet omdat wij een kinderlijk gemoed of heiligheid bij ons gewaarworden, maar alleen omdat onze lieve Heere Jezus Christus ons heeft geboden, God als onze Vader aan te roepen.

Want daarbij zullen wij geenszins in aanmerking nemen wat wij zijn of niet zijn, zoals wij wel gaarne dat "*Vader!*" roepen, als wij ons heilig gevoelen, daarentegen ons in des duivels kerker en duisternis opsluiten en van God verre houden, als wij ons zondaars gevoelen, maar wij moeten acht geven op het woord en bevel van onze Heere Christus, dat meer geldt dan onze heiligheid of zonde.

Op de vraag of dan alle mensen het bevel hebben, om "Onze Vader" te bidden, antwoord ik onvoorwaardelijk: *Ja*. Diegenen echter, die veel "Onze Vader", "onze Vader" bidden en niet doen de wil des Vaders, zullen weinig nut van al hun paternosters hebben; want dat is de wil onzes Vaders, dat wij onze Heere Jezus Christus geloven, als Hij zegt, dat Zijn Vader onze Vader is. En wie dat gelooft, die weet zeer wel, dat hij met zijn werken God niet maakt tot Zijn Vader, maar dat het een vrije ontferming is, dat wij God als onze Vader mogen aanroepen. En vrije ontferming sluit alle werk geheel en al uit, alle heiligheid, alle deugd, al wat mensen voor vroomheid en godsdienstigheid houden, en het is niet anders dan de genade Christi, die van Zijn lippen vloeit en uit het hart des Vaders voortkomt, die ook datzelfde hart des Vaders voor ons opent en tot ons brengt, opdat wij daarin mogen geborgen zijn, dat wij ons over zulke genade van harte verheugen, en uit haar volheid met blijdschap en vrijmoedigheid hulp nemen tegen alle ellende des lichaams en des levens.

Zij die dus de wil des Vaders doen, die doen zulks daarin, dat zij zich niet aanstellen alsof zij kinderen zijn, en zich daar ook niets op laten voorstaan dat zij kinderen zijn, zich ook niet plagen en afwerken in een zelfgekozen geloof. Want geen liefhebbend vader zal dat begeren, dat zijn kind zichzelf kwelle om met schijndeugd, schijnvroomheid, schijn geloof en een zelfuitgedachte werkring de vader jegens zich

genegen te stemmen. Nee, dat zijn ware kinderen, die niet eens weten, zoals de Farizeeën dat weten, dat zij kinderen zijn, maar die, tegelijk in bangheid huns harten, zich verheugen over die heerlijke vondst van genade, dat hun de Heere gezegd heeft: Gij moogt "onze Vader" roepen, en zij kunnen volstrekt niet begrijpen hoe zij dat mogen doen, en toch doen zij het vanwege hun groten nood en omdat de Heere het gezegd heeft, en zo schreeuwen zij: *"Abba!"* evenals de kleine kindertjes, die niets anders weten te spreken.

Dit strekke tevens tot antwoord op de vraag, of ook de kleine kinderen dit gebed mogen bidden. Want als er in de kleine kinderen niets is, zodat zij niet weten wat zij bidden zullen, ook geen verstand hebben tot bidden, ook in het geheel niets bij hen gevonden wordt, dat God jegens hen genegen zou stemmen om hen te horen, ook volstrekt niets, waardoor zij God tot hun Vader zouden gemaakt hebben, welnu, zo zijn zij dan even ver als wij; en wanneer wij meer zijn dan die kleine kindertjes, en wij ons bij God boven dezulken iets aanmatigen, dan zullen wij niet eens in Zijn Koninkrijk inkomen, en kan Hij ook het "Onze Vader" van ons geenszins horen.

Maar men zegt: *de kinderen verstaan het niet, zij geloven ook niet.*

Op het eerste antwoord ik, dat, als God u eens enige van Zijn Catechismusvragen wilde voorleggen, ik wel eens wilde weten wat u dan voor antwoord daarop geven zou. En wat het geloof aangaat, zo beproef uzelf wat u van het "Onze Vader" gelooft. Geloof u het waarachtig, dan zult u de kindertjes in uw armen nemen en ze zegenen, en bij uzelf spreken: Ik grote deugniet, wat geef ik mijn Vader niet al te doen, welk een arbeid met mijn zonden, welk een moeite met mijn overtredingen!

O, wat is onze Heere Jezus Christus toch een dierbare Heiland en trouw Ontfermer, dat Hij, door onze ellende bewogen, ons zo'n liefelijk Evangelie heeft doen horen, dat wij het van Hem weten, welk een God wij hebben, een God, Die ons niet verdoemt noch verderven wil, maar Die onze genadige, goedertieren, liefhebbend Vader wil zijn, tot Wie wij in al onze noden, beide des lichaams en der ziel, "Onze Vader" mogen zeggen, en wij dus geenszins aan Zijn genade zouden wanhopen, maar bij allen honger en dorst naar gerechtigheid tot Hem gaan, evenals een kind tot zijn lieve vader. En deze barmhartige Hogepriester, hoe heeft Hij het geweten, hoe het met de zichtbare dingen gelegen is!

"Onze Vader, Gij, Die in de hemelen zijt" zo beveelt Hij ons te bidden.

Want immers onze God is in de hemelen, Hij kan doen al wat Hij wil; en wat wil Hij? Wel, niets dan goeds laten toekomen, ja uit de volheid van Zijn barmhartigheid heil doen toestromen aan Zijn armen en ellendigen, die tot Hem daarboven schreeuwen om hulp, om uitredding, om gerechtigheid, om doorkomen door dit leven, om de vervulling van Zijn goede en troostrijke toezeggingen. Ja, de barmhartige Hogepriester, de Heiland Jezus, Hij heeft geweten, wat er hier op aarde gevonden wordt: lijden van allerlei aard, kruis, nood en aanvechting. Wat kan het voor de beangstigde ziel menigmaal benauwd zijn hier op aarde! Wat is er bij het schepsel te zoeken of te vinden? Wie van de mensen vermag een neergebogen ziel op te richten? Wie kan de nood zo geheel, zo door en door gevoelen, gelijk hij die gevoelt, die door de nood bijkans verpletterd wordt? Wie heeft hier een hart voor al de ellende, voor alles wat zich maar van bezwaren samenpakt en ophoopt in de ziel? Wie vermag hier alle smarten te lenigen? Wie vermag ruimte te maken, opdat de gerechtigheid, waar de ellendige op hoopt, zal kunnen doorbreken, en het beloofde recht zal blinken als de middag? Wat kunnen mensen helpen, die heden zijn, en morgen is hun glans en macht verdwenen? Wat vindt men op aarde gewoonlijk anders dan miskenning en

verwerping, dan smaad, dan dat men van allen verlaten wordt? Alles hierbeneden is onbestendig, blijft duren! Maar dat moet u moed geven, gij bestreden ziel: in de hemelen hebben wij een Vader; onze Vader is Zijn Naam; Die heeft over alle dingen te beschikken, Die weet te vertroosten, Die weet zonden weg te nemen, Die weet raad te schaffen, Die weet zo te regeren en alles zo te leiden, dat al Zijn beloften getrouwelijk bij u vervuld worden; want Hij heerst met genade en waarheid, die van Zijn Aangezicht afstralen op een iegelijk die in nood is. Hij heerst met gerechtigheid en gericht, en is daarmee spoedig nabij en ter hulpe een iegelijk, die het hier niet meer kan vinden, en het bij Hem zoekt.

Er is, voorwaar, niets van de lippen onzes Heeren gevloeid, dat ons niet met vreugde en dankzegging zou moeten vervullen, als wij Zijn genade inzien; en dat ons niet ook tevens met schaamte en schande zou moeten bedekken. Want dit "*onze Vader, Die in de hemelen zijt*" is ons als een levende, frisse bron tot lavenis, tot lessing van brandenden dorst. Maar ook een bron, die wij bijkans iedere dag voorbijlopen, daar wij liever van onze kunstwijn drinken; wij zoeken het gedurig op aarde bij het schepsel, houden ons daarbij op, en menen dat wij het hier op aarde hebben te schikken en te richten zoals het wezen moet; wij slaan eigen wegen in, om van de morgen tot aan de avond en van de avond tot aan de morgen te komen. Daar kunnen wij dan bij dat alles des te beter leren verstaan, dat en hoe Zich onze Vader in de hemelen als een Vader betoont, aangezien Hem dit alzo heeft behaagd naar Zijn ontferming en neerbuiging tot ons mensen. Niet omdat wij het verdiend hebben, want hoewel Hij van harte onze Vader is, zo geloven wij het nochtans zelden van harte, bidden het ook niet eens gaarne. Dan zendt Hij ons echter nood en velerlei ellende en kruis, ook zonden en menigerlei droefenis. Hij zendt ook menigmaal de helhond op ons af, om ons bij de oren te vatten, opdat wij niet verderven, maar het weten, verstaan en bekennen, dat wij nimmer het goede willen. Alzo handhaaft Hij Zijn vaderlijke liefde bij ons, hetzij ons dit behaagt of niet behaagt, opdat wij het eindelijk bekennen, dat het gewis en waarachtig is, dat wij een Vader in de hemelen hebben, en opdat wij met het volle vertrouwen onzes harten aan Hem blijven hangen.

II. DE DRIE EERSTE BEDEN.

Er volgt nu: *Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.*

Dat zijn nu drie beden, die, geheel en al tegen ons zijn, die evenwel voor ons zijn, als wij ze maar goed beschouwen en verstaan.

Eerste bede

Want wat bidden wij, wanneer wij bidden: Uw Naam worde geheiligd? Wat anders dan dat onze naam moge te gronde gegaan zijn. Dat gebed ziet er wel heerlijk uit, maar is het om deszelfs vervulling te doen, dan gaat het geheel anders toe, dan wij ons hadden voorgesteld, zodat het wel zoet is in de mond, maar bitter wordt in de buik. Immers hoe liefelijk het ook moge klinken, ja, hoe wenselijk het ook moge zijn, zodat wij als het ware met pauken en harpen *onze Vader* daarvoor zouden willen loven, dat Hij ons deze Bede gegeven heeft, toch is het voor een mens, wie hij ook zij, allermint welgevallig, dat hij met zijn naam te gronde gaat. Toch wordt daar de Naam onzes Vaders in de hemelen geheiligd, waar het dierbare Evangelie van onze volzalige God komt, daar waar Zijn Naam verhoogd wordt, en het mitsdien heet: "Niet ons, niet ons, o Heere, maar Uwen Naam geef eer." (Psalm 115: 1.) Want ofschoon wij veel van genade spreken en alleen de Naam Gods willen geheiligd hebben, er blijft bij ons toch

altijd dat vermetel pogen, dat wij nochtans voor ons een naam blijven behouden. Het klinkt wel heerlijk: "de mens niets, God alles; de mens op het diepste vernederd, God op het hoogst verhoogd"; maar laat de toepassing dezer waarheid eens met bijzondere nadruk bij ons plaats vinden, bij een iegelijk van ons, zoals hij is, dan zal het wel blijken hoe een mensenkind zich op leven en dood verweert, om vast te houden dat hij toch wat is, omdat hij dit of dat ondervonden heeft; dan wil hij volstrekt in zichzelf enige waarde hebben, dat hij een kind Gods is. En dan is het voor en na, niet: Ik ben een kind, omdat Christus gezegd heeft dat ik bidden zal: "onze lieve Vader", maar: Ik ben een kind, omdat ik het ben. En zo bidt dan de oudste zoon (in de gelijkenis: Luc. 15) en ijvert voor de naam van zijn vader. Maar komt de verloren zoon, de zoon die dood was, naar huis terug, dan is hem de naam des vaders toch niet lief in die zin dat hij vader is en juist daarom zich over het verlorene ontfermt; nee, hij strijdt veelmeer voor de vader, omdat *hij* als kind wil aangemerkt zijn, maar niet omdat de vader een vader is, die zich met aardse gedachten van heiligheid niet inlaat, maar zich ontfermt diens hij wil, omdat zijn wil een vaderlijke wil is. God evenwel is een groot Koning, Die Zich ook over de wederhorigen ontfermt; voordat zij nog tot Hem gekomen zijn, heeft Hij hen met Zijn liefde gevangen, zodat zij op hun borst slaan. Temidden van hun vijandschap worden zij door deze liefde ontwapend en overwonnen; dan brengt Hij hen met al de overigen in Zich tot één lichaam, opdat zij proeven en smaken hoe goedertieren Hij is.

Wij zijn er echter zeer gelukkig aan toe, als God onze bede verhoort, die Hij ons te bidden gaf, ook al verstaan wij die niet. Want zolang als onze naam nog iets zal moeten gelden bij of nevens de Naam van onze Vader in de hemelen, zolang zullen wij, wat wij ons ook mogen inbeelden, geen waarachtige rust of vrede hebben. Integendeel, wij zullen ons aflagen en afwerken in de veelheid onzer wegen, en zullen moeten ondervinden, dat, hoe wij ook op de naam van "kind" hebben gesteund, wij zonder Wet hebben geleefd; en als dan het gebod komt, zo zal de zonde zich tonen in allerlei gedaante en macht, en wij zullen er bij omkomen, tenzij wij onze naam geheel en al wegwerpen en hartgrondig bidden: *Uw Naam worde geheiligd!*

Dat brengt echter een bange strijd bij de mens teweeg, als het daartoe zal komen, dat de Naam van onze lieve Vader geheiligd zij; want dan wordt het in des mensen hart zó ledig en woest, en hij verzamelt alle krachten, om zo mogelijk zijn eigen lieve naam nog te redden en te handhaven. Hij is immers iets geworden wat hij vroeger niet was, hij is nog altoos iets, zijn naam is goed, maar de zonde is boos; nu wil hij de zonde verdrijven, maar zijn naam wil hij behouden, daar hij immers die en die is, aan wie de genade zich, om zo te zeggen, gebonden moet achten. Deze strijd duurt zolang voort, totdat de mens zich zelf daarin verhardt, of wel totdat hij van zijn eigen naam bekent, dat die niet anders is dan: *mens, zondaar*; en dan heiligt hij de Naam van zijn Vader in de hemelen, dat Die een lieve genadige Vader is, en dat Zijn ontferming, goedertierenheid en trouw uitermate groot zijn.

Zijn wij dan nu zo gezind, dat wij van onze naam niets willen weten, verheugen wij ons veelmeer van harte, dat die meer en meer ten ondergaat en te niet wordt, zo bidden wij ook met blijmoedigheid en een goed vertrouwen: "Uw Naam zij geheiligd", en wij zien onze naam "zondaar" opgaan in de naam "genade", en als zodanig ingebonden in het bundelke des levens, ook opgeschreven in het stamboek en geslachtregister van onze lieve Vader.

Dan gelden echter ook alle overige namen, de mannen van naam en macht, die de gewetens willen binden met "hier een weinig en daarmee weinig", met "gebod op

gebod, regel op regel", niets meer. Nee, die namen gelden volstrekt niets, welke als een banier worden omhoog geheven door heel de wereld, ten einde de mensen af te trekken van die enige Banier, welke is de Wortel van Isai, Die alleen vrucht draagt en in Wie men zijn vrucht heeft; maar het hart, ja de gehele mens, leeft daarboven in de hemelen in de eeuwige VADERNAAM, en bidt met daad en woord dat die VADERNAAM alleen geheiligd zij; en alzo wordt Hij ook geheiligd.

Het is een goed ding, dat wij alzo bidden: "Uw Naam worde geheiligd", en in het minst niet vragen naar onze naam of naar naam, macht of gezag van wie dan ook. En al moet dan ook onze naam het allereerst daarbij te niet gaan, zodat die als iets kwaads verworpen wordt, en men de naam van "duivel" moet dragen, zodat onze naam een scheldnaam wordt en aan de kaak wordt gesteld, zo worden er tenslotte toch velen gevonden, wie door zulk getuigenis met deze Naam bekend wordt, Die alleen moet grootgemaakt en waarvan alleen moet gepredikt worden. Velen, arme en ellendige mensen, verlatene en hulpeloze lieden, die geen naam op de wereld vinden om er zich aan te houden, er zich op te beroepen of er zich aan toe te vertrouwen, en deze, zij heiligen die Naam en zien alleen in die Naam volkomen redding en behoud.

TWEEDE BEDE.

1. Is het nu echter uit met onze naam, zodat alleen de Naam van onze Vader in de hemelen bij ons geheiligd wordt, zo is het ook uit met *ons rijk*. Het gaat ons dan gelijk het Petrus ging, tot wie de Heere zeide: "Toen gij jonger waart, gorddet gij uzelf en wandeldet alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zo zult gij uw handen uitstrekken, en een ander zal u gorden, en brengen, waar gij niet wilt." (Joh. 21:18.) Want wij houden altijd voor het Rijk van onze hemelse Vader hetgeen Zijn Rijk niet is, maar wij willen Hem allerlei offeren, als ware Zijn Rijk wat toch slechts ons en des duivels rijk is. Dat echter is ons en des duivels rijk, dat wij bepalen willen wat heilig of niet heilig, wat recht gedaan of niet recht gedaan is. In dat opzicht zijn wij haast allen pausen, dat wij namelijk allen regeren willen; en gaat het niet haarklein naar onze denkbeelden, dan is het verkeerd. Kunnen wij het met onze maatstaf niet meten, dan mag het niet deugen. Waar wij behoorden te regeren, daar willen wij het niet, en daar waar wij niet moesten regeren, daar willen wij in alles de hand hebben. In plaats van onze plicht te doen in datgene, waartoe wij door God geroepen zijn, en te bidden, dat Zijn Koninkrijk kome, breken wij bij onszelf én in onze harten én met ons gedrag dat Koninkrijk af, en willen dan lopen en alweer lopen en gedurig weer lopen, om bij anderen op te bouwen, hetgeen nog niet eens bij onszelf aanwezig is.

Even zeker als het is, dat de Heere, toen Hij tot Zijn discipelen zeide: "De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige, bidt dan de Heere des oogstes, dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstote," (Matth. 9: 37, 38.) Hij niet tot hen gezegd heeft: "bidt, dat Hij u uitzende", want Hij wist wel, dat, als het er op aankomen zou, Hij hen zou moeten aandrijven, even zeker is het, dat Hij ook ons niet heeft leren bidden: "geef, dat wij Uw Koninkrijk uitbreiden of doen komen", maar: "*het zal komen.*" Het Koninkrijk van onze hemelse Vader komt mitsdien ongetwijfeld zonder ons. Wanneer Hij het wil doen komen, dan komt het ook, derhalve moeten wij er om bidden. Wil Hij het echter niet doen komen, zo zal het wel vergeefs zijn, dat Paulus plant, en Apollos nat maakt.

2. Dat desniettemin Zijn Koninkrijk op zulke wijze komt, dat Zijn Naam geheiligd wordt, hetgeen daardoor geschiedt, dat wij voor Zijn Naam onze naam wegwerpen en alsoo overeenkomstig Zijn wil zijn en leven, ook van Zijn Naam getuigen dat die alleen goed en heilig is, dat spreekt wel vanzelf. Want waar niet een rein leven is, niet een doen en laten waarbij men zich der wereld niet gelijkvormig stelt, daar zal zich de duivel geen haar gekrenkt zien. Waar echter een leven in reinheid is, een leven tot de énige Naam, zodat men zelf niet meer weet hoe men heet, maar zoveel te beter weet wat de Naam "Vader in de hemelen" in zich bevat, daar is ook een goed getuigenis, een reine prediking van het Woord en van deze Naam; aldaar komt ook Zijn Koninkrijk en is daar alreeds gekomen.

Daar komt het echter, het wordt niet op kruiwagens van menselijke kracht, overleggingen, inspanningen of menselijke werkzaamheid aangevoerd, maar daar komt Zijn Rijk als een zaadkorrel in een grond, die van alle mensen wordt vertreden. Het schiet evenwel opwaarts, en wordt ten laatste een boom, waar de vogelen des hemels, de verjaagden en geplaagden om der gerechtigheid wil, heenvliegen, en in welks takken zij nestelen, zingende daar Gode het loflied: *Dat hebt Gij alleen vermocht; groot zijn Uw werken, Gij almachtige Heere!*

3. Waar echter het Koninkrijk van de hemelse Vaders komt, daar zouden welhaast allen, die er veel om gebeden hebben dat het komen mocht, te hoop willen lopen om het weer te verstoren; ja, daar zouden wij lichtelijk allen te hoop lopen, dat het toch maar niet kwame. Want waar dit Rijk komt, daar heeft men geen winst meer van zijn vele zwijnen; dat Rijk stort die alle van de steilte af in de diepe zee, zodat alle versmoren en verdrinken. Want waarlijk, het is geen rijk van eigen willen of lopen, zoals de mens altijd liever wil lopen, in plaats van te bidden en zijn plicht te doen, en in ootmoed te wandelen met zijn God. Dit Rijk verstoort alle menselijk drijven en draven, lopen en rennen, en werpt ons overhoop met al onze bekwaamheid, deugd en vroomheid. Het neemt de mens alles uit de hand, het een met het ander, zodat hij volstrekt geen leven meer in eigen hand vindt. Zo gaat het dan zelf een nieuwe grond leggen, en die grond is: Armen van eeuwige liefde op de bodem der diepste verlorenheid, welke de armen mens uit de hel hebben uitgerukt en hem op een rotssteen zal stellen, die alle vijanden te hoog is.

4. Het Koninkrijk van onze hemelse Vader is bijgevolg een Rijk der genade, waarin alle haar onderdanen alles om niet verkrijgen en wonen een iegelijk onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom. Van het edele goud des geloofs is aldaar genoeg voorhanden, en van zilver is er overvloed als van stenen, gelijk wij dan het zilver behoeven, om een doorkomen te hebben door dit leven. Daarom heeft ook onze Heere gezegd: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid", en een andermaal: "Zijt dan niet bezorgd tegen de morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen, elke dag heeft genoeg aan zijn zelfs kwaad," en insgelijks: "Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden." Wij hebben derhalve slechts te bidden, dat Zijn Koninkrijk komen zal, Hij zal wel weten, hoe in dat Rijk de heerschappij te voeren. Houd gij u maar vlijtig aan het: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt", en pleit op die heerlijke troostrijke Naam, zo zal Hij uw naam wel degelijk doen ten ondergaan, u echter niet laten omkomen. En zo zal Zijn Rijk wel gekomen zijn, zodat gij vol zult zijn van de waren vrede. Bovendien gelijk Hij als een trouw huisvader orde in zijn huis houdt, om u alles ter rechter tijd te doen toekomen, zo zal Hij u een vrouw, wanneer gij een vrouw, een huis, als gij een huis, schoenen, als u schoenen, klederen, als gij kleren, gezondheid, als u gezondheid, bekwaamheid,

als gij bekwaamheid nodig hebt, geven. Ja, Hij zal u alle dingen geven ter tijd en ure, welke Hij daartoe heeft bestemd. Daarenboven, wat meer zegt: genade voor genade zult u uit de volheid van Zijn ontferming voor u nemen, alles om niet, op uw eenvoudig gebed: *"Heere, mijn God, Die mijn lieve Vader zijt, aanzie mijn ellende en ontferm U mijner!"*

5. Dan zult u het ook wel degelijk met blijdschap zien, hoe heerlijk uw Vader in de hemelen u bewaren zal bij zo'n leven op Zijn genade en op Zijn beloften, en al zag u ook jaren lang geen enkel spruitje ontkiemen van al uw verwachtingen en van uw ganse hoop op Zijn vaderlijke trouw, en al kreeg het nu de schijn alsof allerhande nood nu eerst recht hoog zou klimmen, en u er hoe langer hoe dieper inzonk, toch ...: met frisse moed vooruit met de belijdenis van Zijn Naam; Zijn Koninkrijk komt niet dan om te overwinnen.

Want het is een Rijk tegen des duivels rijk en tegen alle rijken dezer wereld, die tegen dit Rijk des hemels razen en tieren; het zal daarom allen die op de Vadernaam staan; en deze Naam voor de wereld dragen, hoog houden en heiligen, bij hun belijdenis en Godvruchtig leven beschutten en behouden. Wel is waar, zij worden belasterd, maar slechts door hen, die dat leven niet kennen en die niet willen weten wat mensen zijn, maar die halve engelen willen wezen, en in hun bijgeloof en hun wereldse gezindheid niets verstaan van gerechtigheid noch van geloof. Behouden zullen zij worden en meer dan overwinnaars zijn door Hem, Die hen heeft liefgehad, omdat Hij hen heeft liefgehad, en Die hen hoort, waar zij Zijn Naam uitroepen en inroepen tot hun hulp.

6. Want dezulken kennen geen andere bedekking, geen vaste burcht, geen andere sterkte, waarheen zij vlieden zullen, dan juist deze Naam: "Onze Vader in de hemelen." Ontbloot van alles, verstaan zij het alleen, deze Naam te heiligen, deze Naam te belijden; verdere tegenweer bezitten zij niet, maar zijn als de lammeren in het midden der wolven. Het enige, waar het hun om gaat, is: dat dit Rijk blijve, en dat ieder ander rijk, dat zich tegen dit Rijk verheft, te gronde ga. In zichzelf hebben zij hoegenaamd geen middelen tot verdediging; als zij dan bidden, dat het Koninkrijk van hun hemelse Vader komen zal, bidden zij, dat hetzelfde blijve en de overhand behoude, ook, dat zij uit de muil van een iegelijke leeuw mogen verlost zijn; dat derhalve hun hemelse Vader Zijn Naam en Zijn Waarheid zodanig door gerechtigheid en gericht moge verheerlijkt hebben, dat allen, die op die Naam vertrouwen, de Zon der gerechtigheid zullen mogen aanschouwen, en genezing mogen hebben onder Zijn vleugelen, en in- en uitgang hebben als de mestkalveren. (Mal. 4: 2).

DERDE BEDE.

Omdat wij intussen zeer goed weten, zo wij het willen weten, dat wij veel liever een ander koninkrijk zouden zien komen dan het Koninkrijk van onze hemelse Vader, daar wij het nimmer voor Zijn Rijk aanzien, tot eindelijk de uitkomst ons beschaamt, zo heeft onze Heere Jezus Christus ons ook geleerd te bidden: *"Uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde."*

Want dat is het streven van ons vlees, dat wij steeds onze wil willen hebben en doordrijven, ja die ook doorzetten, totdat wij beschaamd moeten staan over al ons lopen, ons inslaan van verkeerde wegen, ons kloppen aan verkeerde deuren. Dat is echter de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij ons zo'n bede gegeven heeft, volgens welke wij alleen de wil van onze hemelse Vader willen, alhoewel wij onze

eigen' wil wel zouden wensen door te zetten, - menende dat deze wil juist de wil des Vaders in de hemelen ware. Want de Geest van Christus, Welke Hij in zulk Gebed heeft mede gedeeld, komt onze zwakheden te hulp, en Hij, Die de harten doorzoekt, weet welke de mening des Geestes zij, zodat wij wel nergens meer en machtiger ondervindingen beleven der genade, der ontferming en der trouw van onze Vader in de hemelen, dan juist in dit stuk: dat Zijn wil geschiede.

Want alhoewel wij de belofte des levens hebben, ofschoon wij hebben leren bidden: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt", zo doen wij evenwel, terwijl wij de belofte geloven, maar tevens ons verbeelden, dat de vervulling door ons moet komen, zoals onze vader Abraham deed, toen hij om de honger, die in het land was, met zijn vrouw tot Faraö, de koning van Egypte, aftoog. "Doe mij deze barmhartigheid en zeg toch: gij zijt mijn zuster", zo sprak hij tot Sarai; toen zou Abram bijna zijn Sarai verloren hebben; en hoe zal hij in zulke nood luide geroepen hebben tot zijn El-Schaddai, tot God de Algenoegzame. Toen heeft dan echter God nochtans op liefelijke wijze Zijn wil met Abram doorgezet, dat hij namelijk niet alleen uit deze nood gered werd, maar dat hij ook in de tijd, dat de honger was in zijn land, meer te eten vond dan hij behoefde, ook door God voor het aangezicht van de eigengerechte koning en van heel het hof als een profeet des Heeren is geëerd geworden; en toen hij verzadigd was, bleven er nog meer dan twaalf volle korven voor hem over! Alzo geschiedde Gods wil, en dat was ook naar de wil en naar het gebed van Abram, al was het ook, dat hij zijn wil niet kreeg, en het hem met zijn vermeende voorzichtigheid en neuswijsheid in de wegen Gods niet gelukte.

Want dat is nu eenmaal niet anders: willen wij de Naam onzes Gods alleen belijden en van Zijn Koninkrijk getuigen, is er bij ons een Godzalig leven in Christus Jezus, is er bij ons het waarachtige getuigenis, dat alleen van de Vader in de hemelen getuigt, dan hebben wij ons te wapenen tegen allerlei tegenstand, zowel van vrome en goddeloze mensen, als ook van al de machten der duisternis, het zal ons ook aan allerlei nood en kruis niet ontbreken. Daarom moeten wij zo veel te beter verstaan, welke de wil van onze hemelse Vader is, opdat wij dien niet vooruitlopen in onze nood, en waar wij die mochten vooruitgelopen zijn, evenwel niet versagen aan Zijn genade, maar integendeel altijd voortgaan met te bidden: "Uw wille geschiede", al zouden wij daarbij ook in de uiterste nood en dood geraken. Want Hij zal zulk bidden en smeken, dat Zijn eigen heilig Kind Jezus ons in de mond gelegd heeft, te Zijner tijd genadig horen, bijgevolg genadig verlossen al degenen, die tot Hem naderen, want Hij ontfermt Zich onzer.

Daarom zullen wij goed doen, om in noden en droefenissen geduld te oefenen, en er eens over na te denken wat dan toch Zijn vaderlijke wil is. Tot dat einde moeten wij allereerst eens naar de hemel onze ogen verheffen; daar zien wij, welk een macht onze Vader in de hemel heeft; aldaar staat niemand Hem tegen. Alle de heilige engelen staan daar rondom Zijn troon geschaard; en snel als het licht zijn zij, om ieder bevel huns Gods op te volgen; als vlammen vuurs zijn zij, die in één ogenblik opflikkeren, en haastende datgene uit te voeren, waartoe zij uitgezonden worden. Al de machten, tronen, heerschappijen, al de aartsengelen, in welke hoge rang ook door God geschapen, zij zijn dadelijk op het bevel Gods gereed, om een ellendige, die op Gods ontferming hoopt, te helpen, of ook een kindeken, dat nauwelijks onderscheid weet tussen zijn rechter- of linkerhand, al ligt het zelfs in het armste en ellendigste hutje, bij

te staan met een woordje van liefelijke troost, of het te voorzien van onmiddellijke hulp.

Hier op aarde onder de mensen gaat het echter anders toe; daar is alles er op uit, om de eigen wil door te drijven en de eenvoudigen, die op God hopen, te verdringen en in de woestijn te jagen. Hier op aarde ziet een iegelijk, die de grootste wil zijn, met minachting op de kleinen neder, hij gevoelt zich de meerdere, en hij wil helpen ter gelegener tijd, naar luim, om "de man" te blijven, of hij wil in 't geheel niet helpen, omdat hij wel in zijn binnenste gevoelt, dat er dan zo een wil geschiedt, die hem overhoop werpt, en tevens bestraft, dat hij zodanige wil niet doet.

Dat berokkent de belijder van de Naam van zijn hemelse Vader menige nood, zodat hij vaak niet meer weet hoe er door te komen; er zijn nergens uitwegen, er is nergens opening. Hij zou bijkans willen vertwijfelen en gans moedeloos worden, maar hij heeft een Gebed geleerd, dat hem de Heere gegeven heeft, Die wel wist, hoe hier alles door de dood tot het leven, door verdrukking tot verrukking gaat; en dat Gebed hoort de hemelse Vader. En welk is nu dit Gebed?

"O Gij trouwe en waarachtige Vader, hoe heerlijk gaat het in de hemel toe, daar hebt Gij immers alle macht; daar gehoorzamen U op één wenk zo vele duizenden engelen, waarvan een enige meer vermag dan duizendmaal duizend der sterfelijke aardbewoners; indien nu Uw wil zo heerlijk in de hemel geschiedt, zoudt Gij dan ook niet God zijn op aarde, dat mij ruimte gemaakt werd, en ik Uw geboden mag bewaren! Waar toch zijn machten, machtiger dan Gij? Waar afgronden, die Gij niet weet te overbruggen? Waar diepe waterkolken of alles met zich voortrukkende vloedden, die U niet kunt verdrogen? Waar zijn deuren of poorten, die Gij niet openen kunt, wanneer Uw machtwoord komt: "Laat Mijn volk trekken, opdat zij Mij dienen"? Alles is immers het Uwe, en Gij hebt alles in Uw hand! Gelijkerwijs dan Uw wil in de hemel geschiedt, zo geschiede die ook op de aarde, want de aarde met al haar macht en haar volheid is evengoed Uwe, als Uw heilige hemel, waarin Gij woont Uw is. Ja, U kunt er mij doorhelpen!"

5. En wat is nu de wil van onze hemelse Vader anders dan onze heerlijkheid, voor zoveel wij Hem als onze Vader aanroepen en het er ons om te doen is, dat niet onze naam, maar Zijn Naam geheiligd zij, dat niet ons rijk besta, maar Zijn Rijk gekomen zij, dat niet onze wil noch der mensen wil, hij zij goed of kwaad, maar Zijn wil geschied zij. Al wat naar Zijn voornemen geroepen is, de vele kinderen, die Hij tot de heerlijkheid opleidt, zij moeten het goed hebben, dat is Zijn wil. Alles moet voor hen ten goede mede werken. Zij moeten het evenbeeld Zijns Zoons deelachtig zijn, opdat Hij een Eerstgeborene zij onder vele broederen; daartoe heeft Hij hen te voren verordineerd. "Die Hij tevoren gekend heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt." Zo is Hij voor de Zijnen en mét de Zijnen. (Rom. 8:28 vv.) En heeft de Heere dat niet gezegd: "Vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven"? (Luc.12:32.) Bijgevolg moeten wij met hartelijke blijdschap bidden, dat Hij alle aanslagen te niet make, die tegen Zijn wil ondernomen worden, hetzij die voortkomen uit de verblindheid onzer eigen harten, hetzij uit die van andere mensen. Dat Hij het de duivel niet doe gelukken, welke ons van Zijn wil zoekt af te houden, maar Zijn Woord bevestigte, dat datgene, wat de goddelozen aanrichten, verloren arbeid is, en dat de Godvruchtigen het aardrijk zullen beërven. En gewis, Hij zal verhoren, want indien Hij niet wilde

horen, dan zou de Heere ons niet bevolen hebben, dat wij aldus zouden bidden: "*Uw wille geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.*"

Ik heb u thans, mijn Geliefden, uit de eerste helft van het "Onze Vader" het een en ander meegedeeld; de andere helft bespaar ik voor een andere gelegenheid. Ik behoef het u wel niet te zeggen, dat ik nog niet het honderdste deel der schatten van troost, die in dit Gebed liggen opgesloten, voor u geopend heb. Mocht ik maar uw aandacht opgewekt en gevestigd hebben op woorden, waarvan wij door de gewoonte, omdat wij ze namelijk van onze vroegste jeugd af hebben gehoord, bijna geen smaak meer hebben.

Onze getrouw Heere en genadige Heiland heeft ons zulke beden te bidden gegeven. Laten wij terugkeren en opwaken uit onze levenloosheid, zo velen als wij door het zichtbare en door deze tegenwoordige wereld zijn verdoofd geworden, en ons hebben laten vangen in de strikken en netten des duivels, die ons onophoudelijk in de aardse dingen ingewikkeld houdt, opdat wij onze Vader in de hemelen niet zouden gedachtig blijven. O, laten wij toch begrijpen, dat Zijn Naam, bij ons ten minste, niet geheiligd wordt, wanneer wij die Naam, welke Hij op ons heeft gelegd, onder diegenen laten vinden, die hun wellusten najagen en die menen, dat de werken des Bozen zich laten verenigen met de werken van onze Vader, Die in de hemelen is.

Verstaan wij het toch goed, dat Gods Rijk eerder Rijk van genade en van gerechtigheid is voor de ellendigen en armen, die Hem van ganser harte aanroepen, opdat wij niet wanen, dat Zijn Rijk het onze is, dat wij alles naar onze hand en naar onze wil kunnen zetten en voegen.

En gij allen, wie het er om te doen is, dat Gods wil op aarde geschiede gelijk in de hemel, houdt goede moed, want bij de Heere der ganse aarde is geen ding onmogelijk, maar Hij brengt alles terecht ter Zijner tijd; Hij weet het ter aarde neergebogene op te heffen en de beangstigten ruimte te maken, zodat zij tot eer komen en in Zijn Woord heersen. Daaraan mogen dan alle duivelen en wederpartijders zich ergeren en zelf in de kuil neerstorten, die zij voor de rechtvaardigen gegraven hebben. Want gelijk onzes Vaders Naam is, zo is Zijn Rijk, en gelijk Zijn Rijk is, zo is en zo geschiedt ook Zijn wil. Want, zo staat geschreven (Psalm 33: 10 12): "De Heere vernietigt de raad der heidenen, Hij breekt de gedachten der volkeren. Maar de raad des Heeren bestaat in eeuwigheid, de gedachten Zijns harten van geslacht tot geslacht. Welgelukzalig derhalve het volk, welks God de Heere is, het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft." In het einde toch vinden zij alle hun gebeden verhoord.

AMEN.

AANHANGSEL: LEERREDE OVER MATTHEÛS 6:11-13.

Wij zetten heden de verklaring van het "*Onze Vader*" voort. Wij hebben de drie eerste beden afgehandeld, er blijven ons nog vier over, vervolgens dat onze hemelse Vader onze beden horen wil, ook ons hetgeen wij van Hem bidden geven kan, en het ook doen zal; eindelijk nog het woordje: *Amen*.

VIERDE BEDE

IV. "*Geef ons heden ons dagelijks brood.*"

Hoe sluit zich deze Bede aan de vorige aan? Zeer eenvoudig. Wanneer wij onze lieve Vader in de hemelen bidden, dat Zijn wil op aarde geschiede evenals in de hemel, dan hebben wij geen wil meer, dan is het uit met ons willen en lopen; dan kan er geen sprake meer zijn van aller mensen wil, allerminst van de wil des duivels, en nog minder van onze eigen wil, voor zover wij zelf anders zouden willen als God wil. Immers de Vader in de hemel is zeer wonderlijk in Zijn regeren; Zijn raad zal bestaan; die brengt Hij ten uitvoer; daar neemt Hij ons onze raad plotseling uit de handen, zodat wij niet weten waarheen ons te wenden, her- of derwaarts. Onze plannen vallen in duigen, en de mens heeft geheel geen weg meer in eigen hand. Het enige wat hem rest is het gebed, een gebed, waarin men evenals Jozua over de ganse schepping gebiedt, hoewel het vlees daarbij te gronde gaat, en wij zullen ook geen stap vooruitzien, niet weten wat wij moeten doen of niet doen, opdat de uitkomst alleen van de Vader zij, die Zijn kind Jakob toeroept: "Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben hetgeen Ik tot u gesproken heb." (Gen. 28: 15b.)

Waar des Vaders wil geschiedt, daar is het met een ziel zo gesteld, dat zij zeggen moet: "Al deze dingen zijn tegen mij!" (Gen. 42: 36b) Geheel anders als waar des duivels wil geschiedt; dan is de gehele wereld er voor. Waar echter de wil des Vaders geschiedt, daar is al het zichtbare voor de ogen verdwenen. Toen de Heere Zijn discipelen en de grote schare van eenvoudigen, die Hij voor Zich had, leerde, wist Hij zeer wel, dat, wanneer zij baden: "Uw wil geschiede", en deze bede verhoord werd, zulks alsdan geschiedde in een weg, waarin allerlei uitwendige nood hun overkomen en hen geheel ten onder drukken moest, zoals het dan ook gewoonlijk van de beginne af aan de weg van alle rechtvaardigen is geweest, dat zij, de wil van de vorst dezer wereld niet willende, ook niet kunnende doen, steeds de onderste weg hier hebben moeten gaan. Vindt er ook hier en daarmee uitzondering plaats, dat God een der Zijnen rijkelijk met aardse goederen begiftigt, zo is dit toch weer alleen daarom, dat zij het zaad van deze of genen rechtvaardige waren, en is alleen de vervulling der belofte, dat het het zaad des rechtvaardigen wélgaan moet, zoals er in Psalm 112 geschreven staat: "Welgelukzalig is de man, die de Heere vreest; die groten lust heeft in Zijn geboden; zijn zaad zal geweldig zijn op aarde, het geslacht der oprechten zal gezegend worden."

Zij mogen zich derhalve daarop niet laten voorstaan, en moeten wel weten, dat op het ijs dezer aarde geen korenschuren te bouwen zijn; in hoofdzaak blijft het zoals de Apostel schrijft: "Het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen; en het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niet is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken; opdat geen vlees zou roemen voor Hem." (1 Kor. 1: 27 29.) Nu dit zwakke, onedele, dit wat niets is voor de

wereld, heeft van de wereld en van de vorst dezer wereld wel niets anders te verwachten, dan dat het de hongerdood zou moeten sterven. Bovendien blijft het een eeuwige waarheid, dat de rechtvaardige veel lijden moet; want Gods weg met hem voert door het tegenstrijdige heen, zodat de rechtvaardige een tijd heeft, waarin hij juist het tegendeel ervaart van wat wij in de eerste Psalm lezen: "Zalig zijt gij armen, zegt de Heere, want zij zullen vertroost worden". Nu kan er van troost geen sprake zijn, tenzij zich vooraf allerlei nood, verdrukking, tegenspoed en allerlei gebrek heeft voorgedaan.

Het spreekt vanzelf, dat hier niet worden bedoeld dezulken, die vroom willen zijn, maar daarbij ook lui, die in alle huizen gaan praten en hun eigen zaken veronachtzamen, niet bidden willen en werken, maar liever bidden willen en teren op de beurs van de eenvoudige lieden of van de rijken. Er is hier sprake van degenen, die op recht en gerechtigheid staan en zich derhalve aan de wil van hun hemelse Vader houden, en daar gaat het dan met hen de kruisweg op, dat horen en zien hun vergaat. Dat is nu bijna het lot van alle rechtvaardigen, dat hun door de grimmige duivel en Zijn grimmige Schriftgeleerden en Farizeeën alle deuren worden toegesloten, dat zij niet tot een goed doorkomen door deze wereld geraken. En zij zelf, de rechtvaardigen gaan de weg van de Vaderlijke wil wel nooit anders dan dat zij zichzelf daarbij verwijten doen, twijfelende of het wel Zijn weg is. Zij staan ook steeds bloot aan het gevaar, ter wille van een stuk brood met de wereld mede te doen; want zorg om het dagelijkse brood is een zware zorg. En men heeft toch geld, voeding en kleding nodig, om door de wereld te komen, vooral als men gehuwd is en een gezin heeft. Daar heeft ons de Heere nu een Gebed gegeven, waardoor Hij ons alle kasten en provisiekamers der wereld open stelt, en maakt ons als het ware tot muntmeesters, bouwmeesters, brouwers, bakkers, kleermakers en dokters, leert ons ook, dat wij over Zijn heilige en machtige engelen beschikken, opdat deze ons uit Zijn Vaderhand bezorgen alles, alles, wat wij immer nodig hebben, al was het ook een naald of een cent.

De Heere zegt niet: "Geef ons het brood, dat wij wellicht behoeven," maar "ons brood." Hij leert ons te doen als de kinderen; die zeggen ook: "ons brood"; "mijn boterham" zeggen zij, en vragen er volstrekt niet naar, waar het vandaan komt. Zij hebben ouders, en omdat zij ouders hebben, hebben zij ook brood; en het brood is hun brood, omdat zij kinderen zijn. Het is een grote genade van onze dierbare Heiland, dat Hij zegt, dat het brood, hetwelk op de wereld is, ons brood is. Immers als wij het nauwkeurig beschouwen, dan weten wij wel, dat wij voor God vanwege onze zonden niet waard zijn, dat wij brood van Hem verkrijgen, dat wij alles van Hem verkrijgen, wat tot voeding en onderhoud van ons lichaam behoort. Nochtans zegt Hij, dat dit alles het onze is. Want zijn wij duur gekocht met Zijn bloed, heeft Hij ons het paradijs Gods weer geopend, mogen wij van de boom Zijns levens eten, dan zijn ook alle bomen in dien hof de onze, om daarvan te eten en verzadigd te worden. Het is alles het onze, omdat wij geliefde kinderen van zo'n Vader zijn. En wie dat wel verstaat, die laat een zodanig recht niet gelden in de omgang met de mensen, zodat hij zich onbeschaamd jegens de naaste gedraagt zeggende: "Omdat ik uw broeder ben, is al het uw het mijne"; maar hij houdt het Gode voor, dat Hij hem Zijn woord heeft doen toekomen: "Zijn brood wordt hem gegeven, Zijn wateren zijn gewis." (Jes. 33: 16.) Dat is nu zeer troostvol, dat, evenals wij een Vader in de hemelen hebben, wij ook brood op aarde hebben, zoals dan ook de Psalmist betuigt: "Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood." (Psalm 37: 25.) Voorzeker, wanneer er van de hemelse dingen

geschreven staat: "Alles is uwe, en gij zijt van Christus", zo zal het ook wel waar zijn, dat het aardse brood het onze is.

Over het woord, dat met "dagelijks" vertaald wordt, zijn de taalkundigen tot op de huidige dag nog in het onzeker. Naar de ondervinding, die ik daaromtrent heb op gedaan, vertaal ik dit woord liefst met: "het brood, dat er is", of "dat aanwezig is"; zodat wij als het ware zeggen:

"Lieve hemelse Vader, mijn brood hebt Gij voor mij bereid, ik zie nu weliswaar niets in de kast, niets in de trommel, niets op mijn bord, maar het is nochtans daar; Gij weet wel, waar het ligt bij de bakker, of waar elders, het brood, dat ik nodig heb; Gij hebt het, en Gij hebt het voor mij, want alles is toch immers het Uwe, het aardrijk en deszelfs volheid; zo is het ook het mijne, daar ik Uw kind ben; en daar het dus aanwezig is, hebt Gij het mij gegeven, opdat ik niet stele of mij aan Uw Naam vergrijpe!" Ziet eens, welk een machtig en troostvol woord het is: "Ons brood, dat voorhanden is."

Daarom zal niemand van u, die het "Abba, Vader" weet te roepen en dus steeds eerst zoekt het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, zich door zorgen voor het dagelijkse brood laten kwellen; want of ons brood een lood of vijftig pond zwaar moet zijn, of wij veel of weinig nodig hebben, wij kunnen het onze Vader vertellen, dat ons brood voorhanden is; dat Hij wel weet, waar het ligt, en zullen Hem geheel vrijmoedig vragen, of Hij het ons wil laten toekomen. Hij heeft middelen en wegen genoeg voor ons, die met Zijn gerechtigheid en heerlijkheid bekleed zijn. Hij zal ons ook niet lang laten wachten, want geen vader laat gaarne zijn kind, dat gewend is, om 's middags te eten, tot aan de avond wachten, tenzij er een bepaalde oorzaak voor bestaat. Wanneer hij het echter heeft, dan geeft hij het, en onze Vader in de hemelen kent steeds Zijn tijd, Zijn ure. Alleen zijn wij niet zo vertrouwelijk met Hem, als de kinderen met hun aardse ouders. Nochtans geeft Hij het zeer verrassend en laat ons niet verzinken in het slijk. Hij, Die het Gebed heeft gegeven, heeft het gegeven, opdat Hij het verhoore.

Het woordje "heden" is een heel eigenaardig woordje. Dat heeft ons de barmhartige Hoge priester te bidden gegeven. Hij, Die de onbestendigheid van de onrechtvaardigen Mammon geheel gekend heeft, en Die het ons, als ook onze lieven kinderkens, te bidden heeft gegeven. Ja, Hij hoort de vele gebeden, de zes, zeven en acht "onze Vader" der kinderkens en ook ons "geef ons heden", zonder dat wij er acht op geven, hoe nodig wij het hebben, dat onze Vader het ons heden geve, en hoe trouw Hij is, dat Hij ons het heden geeft. Letten wij er toch op tot onze verootmoediging, hoe Hij dit gebed elke dag verhoort, zelfs menigmaal, zonder dat wij het bidden. Want waren wij er toe gedwongen, zonder onderscheid, dit "heden" dag aan dag te bidden in dien zin, dat wij steeds niet wisten van de morgen tot aan de avond te komen, dan kregen wij spoedig allen de tering. Of wij hebben vermogen genoeg, waarop wij ons kunnen verlaten, en zijn vol zorg, wanneer dat eens mocht verminderd worden, of wij zijn vol bekommernis, wanneer wij niet een maand, of een half of een heel jaar vooruit weten, waarvan wij leven kunnen. Bovendien heb ik hoogst zelden een eerlijke en vlijtige arme gevonden, die niet nog een brood voor de volgende dag gehad had.

De Vader in de hemelen heeft overigens steeds raad weten te schaffen voor Zijn kinderen, ook wanneer zij werkelijk in zulke nood verkeerden, dat het bij hen op een letterlijk "heden" aankwam, en daar hebben zij dan ook leren zingen:

*Wie is een God als Hij in tegenheên?
Hij is een Helper, onze God alleen!*

VIJFDE BEDE

V. Thans volgt de Bede: *"En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren."*

Ten eerste doet zich hier de vraag voor: *waartoe hebben wij nog zo te bidden: "Vergeef ons onze schulden" aangezien wij eens voor al vergeving onzer schulden hebben?*

Antwoord: Deze vraag komt voort uit een gemoed, dat nog niet geheel verbroken is voor God, dat dus van geen andere schuldvergeving weet, dan voor zover het zich geruststelt met de woorden des Evangelies, zonder op de grond te komen vanwege het onophoudelijke en dagelijkse zich bezondigen aan de geboden Gods.

Een gemoed, dat het verstaat, dat ook het geringste kwaad even strafwaardig is in de ogen Gods als wellicht grotere misdaden, naar onze maatstaf van klein en groot, heeft dagelijks de genade en de erbarming Gods nodig. Die mens weet te goed, dat het er met de gerechtigheid nauw op aan komt. Een rechtvaardige klopt het hart reeds, wanneer hij een vervolgenden Saul slechts een slip van de mantel afsnijdt. (1 Sam. 24:6.) Als de Wet Gods in zijn hart is, dan is alles daar te teer, dan dat hij niet zou acht geven op een overtreding, terwijl een ander over honderd van zulke overtredingen kan heenspringen. Daar hij een nauw geweten door de Heiligen Geest heeft, kent de rechtvaardige nauwkeurig zijn plicht; derhalve is het een gedurig zuchten tot zijn Vader, een gedurig bidden om vergeving en ontferming.

Hij weet wel, dat hij een genadig God heeft, maar juist daarom, wijl hij dat weet, weet hij, dat, wanneer deze God niet dagelijks zijn genadige God zijn zou, hij niet zou kunnen leven. Een dagelijkse erkenning van genade, die niet in verstandelijke overleggingen, maar in de vrees Gods vaststaat, kan niet plaatsvinden, tenzij er eveneens een dagelijkse erkenning zij, dat men zijn plichten niet is nagekomen. Want wie van ons, die de Heere kent, gelooft dagelijks, dat hij zo heerlijk is, zo'n vorst Gods is, dat hij ook de engelen zal oordelen. Wie toch is er, die zich niet dagelijks door de vervloekte duivel, onder allerlei gedaante, allerlei dingen laat wijsmaken. Wie gelooft dagelijks in waarheid, wie is zich ten volle er van bewust, dat hij een Vader in de hemelen heeft, Die slechts het welzijn van Zijn kind wil, Die hetzelfde getrouw aan Zijn hand zal leiden, ook niet zal overgeven in het verderf, wanneer het gezondigd en overtreden had?

Ik wil nu niet meer van allerlei verplichtingen gewagen, waartoe wij gehouden zijn, of wat wij verschuldigd zijn te doen, waarvan wij erkennen moeten, dat het bij ons niet is; achten wij echter de Wet daarbij hoog, dan zullen wij wel bekennen, dat het dagelijks blijkt met ons een verloren zaak te zijn, en zullen wel zeventig maal op één dag, al is het ook niet altijd in woorden uitgesproken, bidden: "Vergeef ons onze schulden!" Dan bidden wij echter niet om een vergeving, die geheel geen grond zou hebben, maar alleen om een kwijtschelding op grond van hetgeen geschreven staat: "Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden."

Verder doet zich de vraag voor: *Staat deze bede op zichzelf, of in verband met de vorige?*

Daarop antwoord ik: In verband met de vorige. Want zo zeker als toenmaals de lieve discipelen, de leerlingen van de Heere Jezus, omdat zij zich aan hun Meester hielden, door de anderen, die de Heere niet aanhingen en Zijn woorden niet wilden geloven, geweldig in het nauw gebracht werden, zodat zij schier geen doorkomen hadden, ook bij hen de vervloekte duivel met zijn boze aanhang en wrede beulsknechten hun liever de keel had toegeknepen, zo zeker zal het ook steeds waarheid blijven, dat alle

degenen, die Godzalig in Christus Jezus leven willen, vervolging of allerlei kruis zullen moeten lijden, maar zich dan ook steeds van de levenden God geheel afhankelijk zullen gevoelen, dat Hij hun dag bij dag voedsel en nooddrift des lichaam zal doen toekomen. Deze hebben derhalve gedurig met een wereld te doen, die hen van alle zijden onbarmhartig bejegt, de gelovigen prikkelt, opdat zij zichzelf wreken.

Voorts mag het iemand wel zeer vreemd voorkomen, dat het de goddelozen zo wél gaat, en de rechtvaardigen voor een tijd zo kwalijk, gelijk ook Asaf deze klacht in de 73ste Psalm doet horen, en David in de 37ste Psalm zegt: "Ontsteek u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen." (Vs. 2)

Uiteindelijk doen zich nog allerlei onaangenaamheden voor, menigmaal is er twist en tweedracht, en nog wel, wat het ergste is, onder de broeders en belijders van Christus Zelfen, waardoor de één wel eens de ander schade berokkent in zijn beroep en nering. Wij moeten het daarom goed leren en terdege verstaan, ook van harte belijden, wat voor arme zondaren wij zelf zijn, en wat al schulden wij dagelijks maken, en hoe wij zo geheel onwaardig zijn de goede gave Gods, zelfs het gewone dagelijkse brood, hetwelk wij, ach, met hoe groten ondank, menigmaal gebruiken, en hoe gering wij het schatten, wat ons immers de Heere alleen schenkt.

Met deze bede, Geef ons heden ons dagelijks brood, bidden wij dat Hij het ons rijkelijk uit goedheid verleent en dat de Vader in de hemelen het voorhanden heeft. Wij erkennen dus onszelf zo geheel en al onwaardig te zijn, wat Hij Zijn milde hand ons schenken wil. Zodanige belijdenis echter, dat wij voor God, onze Vader in de hemelen, vol schulden zijn, maakt ons ook geheel tevreden met datgene, wat ons God genadig verleent. Daar laten wij tegen ons toornen, wat Zijn rechtvaardigheid tegen ons toornen wil. En laten aan onze Vader de regering over, hoe Hij het wil schikken en richten. We laten het aan Hem over, wat Hij dengenen geven wil, die Hem vrezen, en houden ons daaraan, dat de goddelozen hun tijd hebben en ook de rechtvaardigen hun tijd. Zoals dan ook een onrechtige Ezau, die zijn broeder zocht te doden, alles bezat, en in grote overvloed op zijn geboortegrond bleef, terwijl de arme Jakob vluchten moest en niet anders had dan een staf, waarmee hij over de Jordaan ging. Deze Jakob heeft ook gebeden: Geef mij mijn brood, dat voorhanden is; want zo sprak hij, toen hij van Bethel naar Haran toog: "Wanneer God met mij geweest zal zijn, en mij behoed zal hebben op deze weg, dien ik reize, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en klederen om aan te trekken, en ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn; zo zal de Heere mij tot een God zijn." (Gen. 28: 20, 21.) Deze Jakob heeft het ook later Ezau niet toegerekend, dat hij hem naar het leven had gestaan, maar is veelmeer om Zijn eigen schulden bekommerd geweest en heeft zegen en bescherming voor zich en de zijnen afgesmeekt van de Man zijns heils, met Wie hij geworsteld had aan het veer Jabbok.

Wanneer wij dat nu recht beseffen, dat wij zelf schulden hebben, en dat onze Vader in de hemelen deze alle achter Zijn rug werpt, dan gaat het voorzeker zeer gemakkelijk, ja dan gaat het zelfs koninklijk toe, zijn schuldenaren te vergeven.

Ik weet wel, dat bij menigeen deze bede moeilijk van het hart wil; desniettemin blijft het een eeuwige waarheid, dat, wanneer wij de mensen hun misdaden niet vergeven, onze Vader ons onze misdaden ook niet vergeven zal. En wie niet van harte zeggen kan: "gelijk wij vergeven onze schuldenaren", kan ook niet van harte bidden: "vergeef ons onze schulden."

Ik wil u echter wel zeggen, waaraan het ligt, dat dit menigeen zo zwaar valt. Het heeft zijn oorzaak in het gemis aan zelfkennis; er zijn nog geen gebroken beenderen, maar men gaat daarheen in trotsheid en hoogheid de harten. Men meent, dat men wat is boven anderen, ook zich beter gedragen heeft dan anderen. Men laat zich te zeer op zijn recht voorstaan, niet wetende dat het hoogste recht de hoogste ongerechtigheid is; men zou wel bij al zijn zonden nog honderdmaal meer zonden willen hebben, dan, ja dan ging ook het vergeven zeer gemakkelijk.

Waar eens werking Gods is, daar is ook weder een werking van uit het hart desgenen, in wien gewerkt is, op de naaste, anders grijpt men zijn naaste om honderd ponden bij de keel en werpt hem in de gevangenis, terwijl men zelf kwijtschelding van tienduizend ponden verkregen heeft.

Een mens wordt uit de werken gerechtvaardigd, en niet alleenlijk uit het geloof, zegt de Apostel Jakobus, en wederom: "Ziet gij wel, dat het geloof mede gewrocht heeft met zijn werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?" (Jak. 2: 22 vv.) Want wanneer het geloof niet werkzaam is, dan is het bij zichzelf dood. Juist daarin betoont zich het geloof als voldragen, volmaakt, dat er ingewanden zijn, ingewanden van barmhartigheid in Christus Jezus. Want wie de Geest van Christus heeft, die heeft een ootmoedigen geest. Die zoekt niet wat zijns is, maar wat des naasten is. Daar weet men, dat men uit vrije genade zonder enig toedoen van zijn zijde, zonder werk of verdienste is gerechtvaardigd, maar wel op grond daarvan, dat Christus voor ons gestorven is, toen wij nog krachteloos waren, te zwak, om het ook maar enigszins te vermoeden, dat Hij voor ons stierf. Daar belijdt men, dat Christus voor ons, goddelozen gestorven is; daar wil men wel weten, welk een gruwelijke vijandschap tegen de vrije genade in het hart zit, zodat men Hem niet heeft willen hebben, Die voor ons stierf. En niet alleen dit, maar dat ook nu nog diepe vijandschap tegen de vrije genade in het binnenste woedt. Daar weet men, hoe men zichzelf heeft verweerd, om maar het eigen leven in handen te houden, opdat men maar niet gestorven, en Christus alleen het leven zij. Gelijk echter iemand zelf ontferming heeft ondervonden, zo breidt hij deze hartelijke ontferming ook uit over een iegelijk, en ziet daarbij op zichzelf. Want wat zijn de schulden van onze naaste jegens ons, vergeleken bij onze schulden jegens God?

Moet men dan alles goed noemen, de ongerechtigheid laten bestaan, en denken: ik wil met de ongerechtigheid meedoen, ik ben immers zelf niet beter? Geenszins, want wie de onrechtvaardige rechtvaardigt, of de ongerechtigheid goedkeurt, die is Gode een gruwel. Maar de ongerechtigheid goed noemen, met de ongerechtigheid meedoen of: iemand de ongerechtigheid niet toerekenen, dat zijn zeer verschillende dingen. Wie het verstaat, dat God hem de ongerechtigheid niet toerekent, die zal ook zijn naaste de ongerechtigheid, zijn schuldenaren de schulden niet toerekenen. Wanneer echter mijn naaste zijn fout niet erkennen wil? Dan mag u hem naar het voorkomen uiterlijk, niet vergeven, u zult het echter in uw hart, innerlijk, wél doen. U zult hem ook in de omgang geen vijandschap betonen, maar als de gelegenheid zich voordoet, hem alleen goeds bewijzen, ook hem door allerlei goede daden van zijn verkeerdheid trachten af te brengen en hem zelfs zo lang met uw liefde overladen, tot er volstrekt geen hoop meer is, hem te beteren.

Niet dat een menskind zulks uit eigen kracht tot stand brengt, of zo van zelf met een heel vrijwillig harte dit alles doet, maar de Genade zal u wel daartoe dringen en dwingen, ook u van hart willig en bereid maken, dat gij ten eerste bij alle vijandschap

onoverwinnelijk blijft in de liefde, en ten tweede voor uw vijanden bidt en hun vijandschap overwint, volhardende in de lijdzaamheid van Christus. Het is waarlijk een zeer licht gebod, zijn vijanden te vergeven, wanneer men maar in gedachtenis houdt de grote liefde Gods jegens ons en de genade van onze Heere Jezus Christus; en daarbij bedenkt de eigen hardheid des harten tegen de genade, welke hardheid Hij bij ons heeft weten te overwinnen, ook de eigen blindheid des harten en het eigen gruwelijk onverstand in de dingen Gods, en hoe onze Vader door allerlei wegen, terwijl wij niet tot Zijn vrede wilden komen, ons langzamerhand de ogen heeft geopend, ons onverstand in alle lankmoedigheid heeft weggeruimd en ons van onze blindheid des harten heeft genezen. Ook nog dagelijks Zich moeite geeft, om ons te genezen. Dan zullen wij wel verstaan, wat het zeggen wil: "Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? en zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen hadt?" (1 Kor. 4:7.)

ZESDE BEDE

VI. Hoe zeer toepasselijk laat de eeuwige Wijsheid op zo'n bede volgen: *En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Boze.*

Want wat is wel gewoonlijk het gevolg ervan, dat men zijn naaste zijn schulden niet vergeeft? Is het niet dit, dat men hetzelfde doet, wat men in zijn naaste wist te laken, en alzo in een anderen weg evangelijke schulden maakt! Want of gij al een Vader in de hemelen hebt, Die gij als uw Vader moogt aanroepen, u zult het toch moeten ondervinden, dat, wanneer gij niet weten wilt, dat gijzelf "de voornaamste der zondaren" zijt, zodat dus uw schulden in uw ogen klein zijn, en die van uw naaste in uw ogen als een balk, en wanneer gij meent, dat u barmhartigheid is geschied, omdat God aan u boven anderen een zo groot welbehagen gehad heeft, en niet, dat gij daardoor tot een voorbeeld gesteld zijt, ook anderen met daad en woord voor deze barmhartigheid te winnen, Uw Vader wel middelen weet, om u klein te maken, u te verootmoedigen vanwege uw hovaardij en de roem, dien gij om uw gerechtigheid boven anderen meent te hebben. Want wij moeten immers niet menen, dat wij zo veilig zijn voor elk gevaar, of dat wij niet weer spoedig van het rechte pad kunnen afglijden; er staat ook geschreven: "wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle" (1 Kor. 10-12).

Weliswaar is het een waarheid, dat niemand, die verzocht wordt, zeggen mag: "ik word van God verzocht"; want een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheden afgetrokken en verlost wordt. (Jac. 1:13, 14.) Dat heeft echter wederom een andere betekenis, want de Apostel Jakobus spreekt van nood en kruis, dat men zichzelf op de hals gehaald heeft, doordat men niet in de wegen Gods gebleven is, maar veel over het geloof bij anderen gepraat heeft, terwijl men nochtans het levende geloof niet had. Daar wil de mens, in plaats van het voor zijn eigen deur schoon te maken, alles bij anderen rein hebben, zo dat er niets valt aan te merken, daar moet alles heilig zijn, maar er is niets heilig in het eigen huis en hart. Veelmeer beraamt de zodanige in zijn hart boze stukken en wil die daarmee wegkuichelen, dat hij alle verkeerdheid in anderen weet te bestraffen, zodat de naaste steeds moet wandelen naar zijn begrippen van heiligheid. Wanneer een mens nu met zodanig gedrag zijn eigen geschiedenis verdorven heeft, en daarover in allerlei nood geraakt, omdat hij zich met andermans zaken bemoeit, maar zijn eigen hart niet gereinigt heeft, dan werpt hij de schuld op God, alsof Deze hem in zo'n tegenspoed en nood

heeft doen geraken. De Apostel zegt echter aangaande dengene, die zo doet, dat hij zichzelf verleid heeft, als hij van zijn eigen begeerlijkheden afgetrokken en verlost wordt; verder beschrijft hij de voortgang en het einde van zodanig gedrag.

Deze Bede moeten wij evenwel zo verstaan, dat wij van onszelf erkennen, dat wij geen ogenblik in dit leven veilig zijn voor enig gevaar, dat wij derhalve in ootmoedigheid te wandelen hebben voor onze Vader in de hemelen, zodat wij volstrekt geen vertrouwen stellen op eigen' vroomheid, geloof, verstand, wijsheid, of op al wat wij zijn, maar alle dingen alleen verwachten van Zijn ontferming en genade, zoals geschreven staat: *"Welgelukzalig is hij die de God Jakobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting op de Heere zijn God is."* (Psalm 146:5.)

23.

Mattheüs 6:11-12

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 6 Juli 1862; des voormiddags: over de vierde bede (Gezongen: Psalm 84:2, 3; Psalm 145:5; Psalm 145: 6.); des avonds over de vijfde bede (Gezongen: Psalm 32, 1 en 2; Psalm 65:2).

Er heerste toen in Elberfeld grote malaise, daar de roodververs bedreigd werden met "gedaan werk" ter van gebrek aan boomwol (katoen).

Zij verscheen in het 12° Twaalfstal der oude uitgave als No. 8. In het Hoogduits is zij tot heden niet uitgegeven.

Geliefden! Vele jaren geleden heb ik de eerste drie beden verklaard van het Gebed, hetwelk Christus Zelf ons geleerd heeft. Laat ons nu, gesterkt door Zijn Geest, de laatste drie beden van dit Gebed met elkander beschouwen.

Wij overdenken dan heden de vierde en de vijfde bede van het "Onze Vader."

Tekst: EVANGELIE VAN MATTHEÛS 6: 11 en 12.

"Geef ons heden ons dagelijks brood.

En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren."

DE SAMENHANG.

Vooreerst breng ik u in herinnering, dat het gehele gebed ons in de mond gegeven en ook door genade ons in het hart gelegd wordt, opdat wij bedenken en gedachtig blijven, hoezeer wij arme zwakke mensen geheel afhankelijk zijn van Gods Vaderlijke goedheid, genade en bescherming. En dat wij, als wij daarvan verstoken zijn, verloren schepselen zijn, gelijk geschreven staat: "Het heeft u bedorven, o Israë! want in Mij is uw hulp." (Hoogduitse overzetting: *"Israël, gij brengt uzelf in het ongeluk, want uw heil is alleen bij Mij."*)

Zo leert dan Christus in dit gebed Zijn discipelen en ons, ons heil te zoeken waar het alleen te vinden is; dat heil in geloof af te smeken van Hem, bij Wie het alleen vast staat; en van onszelf te geloven, dat wij in God alleen leven, ons bewegen en zijn; en daarentegen eindelijk ten hoogste ongelukkig worden, wanneer wij niet doen zo als Christus het ons heeft bevolen.

Iedere bede in het "Onze Vader" is tegen ons en daardoor voor ons. Want wij bidden in de eerste drie beden, dat niet onze naam geheiligd worde, maar de Naam des Vaders; dat niet ons rijk besta, maar het Koninkrijk des Vaders kome. En zo ook dat niet onze wil geschiede, gelijk dat hier op aarde pleegt toe te gaan, maar dat de wil des Vaders hier op aarde moge geschieden, gelijk die geschiedt in de hemel.

Wanneer nu de Naam des Vaders door ons geheiligd wordt, dan zijn wij gelukkige kinderen en worden we ook in deze Naam geheiligd. Wanneer des Vaders Koninkrijk komt, dan zijn wij kinderen der vrijheid, en zal de duivel met Zijn heerschappij ons niet meer regeren. En wanneer des Vaders wil op aarde, gelijk in de hemel geschiedt, dan geschiedt onze bedorven wil niet, en dan staat het goed met ons op aarde.

Gelijk de Tien woorden der Wet in twee tafelen gedeeld worden, zo worden ook deze beden in twee delen gedeeld. De eerste drie beden wijzen ons op God de Vader, opdat Hij ons in Christus Jezus in die werken inzette, welke wij voor Hem hebben te doen. Daarna komen, om zo te spreken, in de laatste drie beden, wij als arme zondaren van

God de Vader afsmecken al wat wij nodig hebben en besluiten dat Hij dit naar Zijn genadige beloften ook voor ons volvoere.

De eerste bede van het tweede deel is om onze lichamelijke noodduft, de tweede om ontheffing van onze schulden, met betuiging van onze ernstige welmenende gezindheid jegens onze schuldenaren; de derde om verlossing van de boze, die God de Vader wil bewegen en ook dikwijls er toe beweegt, om ons in de verzoeking te laten komen als in een examen, waarin wij beproefd worden.

Bij al deze beden geeft de Heere ons een vaste grond onder de voeten, zodat wij voor elke bede in 't bijzonder op genadige verhooring mogen rekenen, waarom Hij ook, tot besluit, ons het "amen" vol van vertrouwen en overgave aan God, in de mond legt.

VIERDE BEDE.

Het is nu geheel volgens de gang van zaken in dit leven, en de Heere komt er onze zwakheid mee te hulp, dat Hij ons eerst leert bidden om het dagelijks brood, en daarna om vergeving van zonden en verlossing van de boze. Door de tijdelijke weldaden leidt Hij ons op tot de eeuwige, gelijk men het hart van een kind weet te winnen door een geschenk, dat voor zijn leeftijd en kinderlijke geaardheid berekend is. "Wanneer God met mij geweest zal zijn en mij behoed zal hebben op deze weg, dien ik reize, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en klederen om aan te trekken, en ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn; zo zal de Heere mij tot een God zijn!" Dat was de gelofte van Jakob. (Gen. 28: 20, 21.)

Een iegelijk behoort wel ter hart te nemen, dat hij het dagelijks brood door zijn vele zonden niet verdient, en alle uren aan het gevaar is blootgesteld, ook van dit brood beroofd te worden. Zo is de ziel van een iegelijk, die het erkent, dat hij uit de hand van zijn hemelse Vader eet en drinkt, en hij met Zijn Vaders weldaden overladen wordt, met dankbaarheid vervuld, terwijl hij diep doordrongen is van het gevoel, dat hij al deze gaven geheel onwaardig is; dat hij ook zo geheel verdorven is, dat hij in de beproeving zou bezwijken, in zo'n examen, - laat mij zeggen, - er niet zou doorkomen, indien God Zijn hand van hem aftrok.

Het gebed: "*Geef ons heden ons dagelijks brood*" heeft de Heere geleerd aan Zijn discipelen en aan al degene uit het volk, welke Hij (Mattheüs 5) zalig verklaard had. Wat waren dat voor mensen? Waren het niet zulke mensen, wier hoogste, ja enige streven het was, dat de Naam des Vaders zou geheiligd worden, Zijn Koninkrijk zou komen, en Zijn wil zou geschieden. "*Gods vriend des pausen vijand*", zegt het oude spreekwoord, en zo was het ook met hen: *Gods vriend der wereld vijand*. Door de Farizeeën werden zij daarom gehaat, zij waren aller uitvaagsel, en het ging hun niet anders dan het ten allen tijde dengenen gegaan is, die godzalig willen leven in Christus Jezus; zoals wij in de Openbaring (Hoofdstuk 13: 17) lezen, "dat niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft, of de naam van het beest, of het getal zijns naams." In de Brief aan de Hebreëen staat geschreven: "Gij hebt de roving uwer goederen met blijdschap aangenomen" (Hebr. 10: 34). Die zo doen, zeggen met David, terwijl zij hun tijdelijk erfdeel verliezen: "Ik heb Uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve." (Psalm 119: 111.) Zij die naar de verkiezing zijn geroepen, zijn gewoonlijk niet rijk aan goederen, maar veeleer arm of ten opzichte van hun dagelijks brood van anderen afhankelijk. Zulke mensen nu, die daarbij de Heere aanhangen, worden vervolgd, miskend, beroofd; zij zijn aan allerlei onrecht blootgesteld, en worden dikwijls zo ver gebracht, dat zij om des Heeren wil alles moeten haten en

verlaten. En dan worden zij recht bekommerd en beangst om het dagelijkse brood. Zij hadden geloof om te blijven staan voor Gods Naam en de getuigenis van Christus, maar dadelijk daarop volgt het kleingeloof: immers er is geen rund meer op de stalling.

Dan wendt de Heere Zich tot de verdrukten met Zijn troost: "Zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten en wat gij drinken zult; noch voor uw lichaam, waarmee gij u kleden zult; is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleding" (Matth. 6:25); aan hen in de eerste plaats geeft de Heere dit Gebed: "Ons dagelijks brood geef ons heden."

Uiterlijke harde vervolging, waarbij men om het Evangelie alles moet verlaten, treft niet iedereen, en heeft ook slechts soms plaats; intussen heeft de wereld voortdurend het hare lief, en haat diegenen, welke des Heeren zijn, en wel daarom, omdat Hij hen van de wereld heeft uitverkoren. Daarom gunt ook de wereld niets aan diegenen, die gerechtigheid najagen; zij zal gestadig van hen haar voordeel zoeken of hun ontnemen wat zij kan. Nochtans komen allen, die des Heeren zijn, in wier mond geen bedrog is, met God en met eer door de wereld. Daarvoor geeft de Heere hun het Gebed: "Geef ons heden ons dagelijks brood."

Alle mensen hebben reden om dit te bidden, hetzij zij rijk of arm zijn; maar alleen de gelovigen des Heeren bidden alzo in geest en waarheid.

De ongelovigen geloven al wat men kan begeren, zolang hun dagelijkse brood daarbij niet in gevaar komt; maar moeten zij van hun broodwinning afzien om Gods Woord, wil en getuigenis, dan laten zij God en Zijn Woord varen om der broederen wil. De gelovigen daarentegen worden door God behouden en begenadigd, zodat zij hun vertrouwen van alle schepselen aftrekken en alleen stellen op God, de Vader in de hemelen. Zij zijn het, die in verdrukking met innige zuchtingen zonder ophouden bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood."

Met *brood* bedoelt de Heere hier alle lichamelijke nooddrift. Niet alleen spijs en drank, maar ook kleding, huisvesting, kortom alles wat voor het sterfelijke lichaam dienstig is; hetzij dan iets groots of iets kleins, van veel gewicht of van het allerminste gewicht in onze ogen; alles wat voor het lichaam nodig is, opdat dit behouden worde met de ziel, zolang het de Heere behaagt ons in dit land der vreemdelingschap te laten. *Brood* wordt dit alles genoemd, omdat het brood het voornaamste is; het brood zal wel niemand spoedig tegenstaan. Hier wordt van het tijdelijke en lichamelijke, en niet van iets geestelijks gesproken. Dagelijks brood noemt de Heere het, omdat ons lichamen bestaan er mee verbonden is of er van afhangt; zonder spijs en drank, zonder kleding en huisvesting kan het lichaam niet lang bestaan. Dagelijks brood is dus brood, dat ons, om zo te zeggen, tot morgen strekt, derhalve ons zolang voedt en in het leven houdt, totdat wij weder nieuw ontvangen.

Wanneer wij bidden: "*Geef het ons*", dan drukken wij met dit "ons" de gemeenschap uit, die wij met de onze en met onze mede mensen hebben, als wilden wij zeggen: "ons mensen." In de eerste plaats is het een bede voor ons eigen huisgezin. Ons brood noemt de Heere het vervolgens, omdat God het voor ons bestemd heeft, opdat daarmee ons lichaam zou in stand gehouden worden. Met het woordje heden snijdt de Heere alle onnodige bezorgdheid af, of liever, Hij neemt ze weg, gelijk Hij ook gezegd heeft: "Zijt niet bezorgd tegen de morgen, want de morgen zal wel voor het zijne zorgen" (Matth.6: 34); buitendien weten wij immers niet, of wij morgen nog in leven zullen zijn.

Deze bede: "Geef ons heden ons dagelijks brood" geeft ons rijke stof tot een Godverheerlijkende beschouwing.

Eerst tonen wij aan wat wij met deze bede tot God zeggen.

Vervolgens, waartoe wij ons verplicht willen weten, of wat wij wensen, dat bij ons de vrucht moge zijn daarvan, dat God ons deze bede vervult.

Geef ons, bidden wij. Gulden woorden zijn hierbij de woorden van de Heidelbergse Catechismus (Antw. 125): "*Wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen.*" In deze woorden ligt de kinderlijke gezindheid, dewelke de Vader in de hemelen als de enige Verzorger erkent.

In het woordje "wil" is uitgesproken de ootmoedige belijdenis, dat, al is het dat wij het brood ons brood noemen, wij het toch met onze zonden verbeurd hebben en het niet verdienen. En dat het daarom louter Vaderlijke goedheid, liefde, toegenegenheid, barmhartigheid en genade is, als God het aan ons geeft.

Daar wij zeggen "*ons*", denken wij aan de behoeften van al de kinderen Gods en van onze medemensen.

Daar wij zeggen: "*met alle nooddrift*", zo sluiten wij daar niets buiten, al ware het ook een spijker of een speld. Wij bekennen veelmeer, dat, indien onze Vader in de hemelen niet voor alle dingen zorgt, er dadelijk aan alle kanten gebrek zal opkomen.

Eindelijk met het woord: "*verzorgen*" bekennen wij ten eerste, dat wij onszelf niet kunnen verzorgen. Ten tweede dat het waarlijk en alleenlijk de zaak en het ambt van onze hemelse Vader is, en niet onze zaak, ons met alle lichamelijke nooddrift, groot of klein naar onze begrippen, al ware het dan ook nog zo nietig, te verzorgen.

Welk een genade is toch de genade van onze Heere Jezus Christus! Hij is het, Die de in Hem gelovenden Zijn Vader als hun Vader openbaart. Hij is het, Die hun beveelt, Hem met kinderlijk vertrouwen om al hun nooddrift aan te roepen; en dat niet alleen, maar Die ons tevens openbaart, welk een Vader Hij ons door Jezus Christus geworden is: een Vader, Die ons met alle nooddrift verzorgt.

Ziet het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt! O, is het niet om in bewondering en aanbidding weg te zinken, en van vreugde en dank juichende op te springen, wanneer wij onze zonden en die van onze mede mensen bedenken, en dan mogen aanschouwen en ondervinden, hoe Vaderlijk en milddadig God voor alles zorgt! Ja voorwaar, dat kunnen wij bij iedere stap als met handen tasten! Hoeveel duizenden en nogmaals duizenden leven alleen hier in dit dal, en duizendvoudig zijn hun behoeften. En in al deze behoeften voorziet God uit louter goedertierenheid om Christus wil. Op iedere behoefte van iedereen slaat Hij Vaderlijk acht. Hij heeft reeds gezorgd, en zorgt dagelijks, dat al het nodige voorhanden is.

Laat toch niemand menen, dat hij iets heeft door zijn vlijt en bekwaamheid, want vlijt en bekwaamheid, evenals het werk zelf en het welgelukken van dat werk, daarbij gezondheid en vrede, een goed oordeel om Gods gaven wel te gebruiken, spaarzaamheid, eerlijkheid, tevredenheid, volharding, ja daarbij vruchtbaar weer, regen en zonschijn, en al dergelijke zaken, die een tot het dagelijks brood behoren, dat alles komt ook van Gods Vaderlijke hand! De Heere ontfermt Zich over al Zijn werken; enkel uit Zijn hand leven wij en worden wij gespijzigd en gekleed. "Aller ogen, o Heere", zo lezen wij in de Psalmen, "wachten op U, Gij geeft hen hun spijs te Zijner tijd; doet Gij Uw hand open, zij worden met goed verzadigd." (Psalm 145:15; 104:27, 28.)

Nu verlangt de uitlegging der Bede verder, dat deze genadige uitstorting van gaven, deze Vaderlijke en barmhartige voeding en bewaring haar vrucht bij ons voortbrengt.

Dat dan de eerste vrucht zij, dat wij daardoor erkennen, *dat Gij de enige Oorsprong van alle goed zijt.* (volgens de Catechismus) O, wij hebben toch waarlijk niet van onszelf al dat goede, dat wij hebben en genieten. Hoezeer maken wij ons voortdurend al het goede, dat wij van God de Vader om Jezus Christus wille verkrijgen, onwaardig! Hoe dikwijls genieten wij het goede, zonder er zelf aan te denken, van Wien wij dat alles hebben. Hoe dikwijls wordt alles bezoedeld met zonde, misbruikt tot zonde, gebruikt in zonde! Hoe menigmaal zoekt het vlees de oorsprong van het goede bij het vlees, bij zichzelf en bij andere mensen. Hoe zelden bedenken wij met dankbaarheid, dat God de enige Oorsprong is van al het goede, en dat Hij dit veel meer is, dan een aardse vader het zijn kan. De gelovigen begeren dit te erkennen, daar dit erkennen vele zalige, ja de zaligste ondervindingen in zich bevat. Zij begeren niet gespijzigd en gekleed te worden om verzadigd en gekleed te zijn, maar om daardoor de hemelse Vader te erkennen *als de enige Oorsprong van alle goed.*

Maar zal iemand dit zo begeren, dan moet hem eerst barmhartigheid geschied zijn; hij moet eerst genade gevonden hebben in de ogen Gods; hij moet leven in het vertrouwen, dat God om Christus' wil in eeuwigheid zijn genadig God en Vader wil zijn. Ja hij moet in zijn jeugd het kruis gedragen, en zijn geloof moet harde stoten geleden hebben. Eerst moet hij van het goede beroofd zijn geweest door het kwade, en zo een korte of een lange tijd geheel zonder het goede, geheel daarvan ontbloot zijn geweest; hij moet op de Heere gehoopt hebben, Hem lang hebben aangeroepen: "Geef het mij! Geef het mij heden, opdat ik in de dood niet ontslope; geef mij wat ik nodig heb, Gij weet wel, waar het is!" Het zij dan een vrouw, of een kind, of werk, of kleding, of gezondheid, of geld als middel van uitkomst, of wat wij ook voor het lichaam nodig hebben. En als hij dan, waar alle deuren gesloten waren, zijn gebeden verhoord ziet, dan zal hij erkennen, van Wie alleen hij het heeft, en hoe onverdiend hij het heeft ontvangen! Indien de nood niet oppervlakkig, maar diep in het eerlijke gemoed gevoeld is geworden, en dan de uitredding gekomen is, wat is, en wat blijft dan voor ons daar wij onszelf wel kennen als van nature de ondankbaarsten der ondankbaren, voorzeker een behoefte? Dat God ons het dagelijkse brood zo geve, heden zo geve, dat wij het wel moeten erkennen, het ook in waarheid erkennen, en bij deze erkenning der dankbaarheid blijven, in weerwil van al wat ontbreekt en ten spijt van elke verzoeking om ons van God en van Zijn gebod af te trekken: "Gij, mijn God en Vader in de hemel, zijt de enige Oorsprong van alle goed!"

Ach, wat weten wij daarvan, wat goed is, ook voor het lichaam en hoeveel van het goede zouden wij vergeten, indien het ons overgelaten ware onszelf er mee te verzorgen! En wie is niet van nature geneigd, gedurig tot zijn schade en zijn ongeluk de enige Springader des levens te verlaten!

De tweede vrucht, om welke wij in deze bede tot God bidden, is: *Dat wij daardoor erkennen, dat noch onze zorg noch arbeid, noch Uw gaven zonder Uwen zegen ons gedijen.* (volgens de Catechismus) Het is zeker waar, dat wij het gebed niet zouden nodig hebben, zo wij door onze zorgen en onze arbeid iets tot stand konden brengen. En het is wel terdege openbaar, dat ook Gods gaven zonder Zijn zegen ons niet gedijen. Het ligt wel in aller mond, dat aan Gods zegen alles gelegen is, en menigeen wil deze zegen wel hebben, maar wil God niet als zijn hoogste Goed erkennen. Wél ons, als wij geleerd hebben te belijden, dat de Wet ons vervloekt met al wat wij zijn en

wat wij hebben. En wat is alles wat wij hebben, wat is het dagelijkse brood, wat is al de overvloed van rijkdom, wanneer Gods toorn en vloek op ons rusten? Als wij bezorgd zijn, dan doen wij met onze zorgen tot onze zonden toe; dat wij arbeiden, wat helpt het ons, zolang er geschreven staat: "Vervloekt zij het aardrijk om uwentwille!" En waartoe brengen ons al de gaven Gods, ook de gaven van bekwaamheid, als wij niet in de eerste plaats de Gever eren? Eerst moet de vloek van ons weggenomen worden, eerst moeten wij Christus door een waar geloof ingeplant zijn, eerst door Hem gezegenden des Vaders zijn, om in waarheid de noodzakelijkheid van de zegen en de zegen zelve zó te erkennen, dat wij ook in de geringste gaven, als in alles, wat God ons onverdiend laat toevloeien, Zijn zegen erkennen en met dankzegging en gebed om Zijn zegen voor alles aanhouden.

Alleen dan hebben wij Gods zegen, wanneer wij door Hem in Christus Jezus gezegend zijn met hemelse goederen, zodat wij de aardse goederen, zodat wij alles wat tot onze lichamelijke nooddrift dient, als onverdiende zegen nog daarenboven uit Zijn hand ontvangen. Daarbij steeds onze ogen op de hand des Heeren houden en in Zijn wegen wandelen. "De zegen des Heeren maakt rijk, en Hij voegt er geen smart bij." Dat is Gods zegen, dat Hij ons voor goed verklaart in Christus Jezus, en ons in Hem als Zijn kinderen aanziet. Dan is ook al wat Hij ons geeft, in Zijn ogen goed, dan heeft Hij daarmee welbehagen in, dan vermeerdert Hij het en houdt het in stand, zodat wij wel ondervinden dat het weinige, dat de rechtvaardige heeft, meer is dan de overvloed van veel goddelozen.

Hoe nutteloos en vruchteloos alles is zonder Gods zegen, leert ons de 127ste Psalm; en ook ten aanzien van het dagelijkse brood blijft dit waar: "Zo is dan noch hij, die plant iets, noch hij, die nat maakt, maar God, Die de wasdom geeft." (1 Kor. 3: 7.) Daarom: "Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid; een rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom, maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat en Mij kent, dat Ik de Heere ben." (Jerem. 9:23, 24.) Hierop komt het dus aan, dat de Heere als de enige Oorsprong van alle goed, en Zijn zegen als volstrekt noodzakelijk erkend blijve.

Hierop komt het bovenal aan, dat wij Hem gevonden hebben als onze genadige God en Vader door Jezus Christus, en dat wij bij het eerste gebod, bij de vrees en de eerbied voor Zijn Vadernaam en Zijn Vaderzorg volharden, opdat wij ons in Zijn beloften mogen verheugen, en schrikken voor Zijn bedreigingen, gelijk er geschreven staat: "Indien gij niet doet al Mijn geboden, om Mijn verbond te vernietigen, als Ik u de staf des broods zal gebroken hebben, gij zult eten, maar niet verzadigd worden." (Levit. 26: 14 tot 26.)

Welk een dierbare zaak is de vreze Gods en de zegen Gods! Dat zien wij aan Jozef in Potifars huis. Dat weet zo menige Godvruchtige huismoeder te betuigen, als zij met weinig uitgaat en veel te huis brengt, of als zij, op haar vurig gebed, het zeer weinige onder haar handen ziet vermeederen, gelijk de weduwe te Zarfath dit zag!

De derde vrucht der Bede is, *dat wij, daar alles van Gods zegen afhangt, ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken, en op onze hemelse Vader alleen stellen.* Daartoe brenge ons de almachtige God door de genade van Zijn Heilige Geest, want het is anders ons en allen mensen onmogelijk. Een zwaar stuk is het, dat slechts weinigen vatten. Of wie kan het voor waar houden, dat het onze zaak is: Gods Naam te heiligen voor de mensen; Zijn Koninkrijk bevorderlijk te zijn voornamelijk daardoor, dat wij ons licht laten schijnen voor de mensen, opdat zij onze goede werken mogen zien; en dat wij Zijn wil doen, dat wij de goede koninklijke weg der gerechtigheid en waarheid houden en bij Gods gebod blijven? Wie kan het voor waar

houden, dat wij daarbij ons lichaam aan God moeten toevertrouwen, verzekerd zijnde, dat het Zijn zaak is, aan ons en ons gezin het dagelijkse brood te geven, en ons met de onzen te voeden en te behouden? Vlees en bloed zal ons dit niet openbaren, maar onze Vader in de hemel geeft het ons te ondervinden, dat Hij, als een genadige God en getrouw Vader, ook zorgt voor het dagelijkse brood. Immers heeft Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven, en Hij zorgt voor de ossen, voor de vogelen des hemels voor het gras des velds, voor al wat er leeft; hoe veel te meer voor Zijn duur gekochten! Dat wij slechts leren, met Hem en Zijn genade tevreden te zijn! Hij is onze God, in gebrek zowel als in overvloed.

Ook leeft de mens immers niet van brood alleen! Wie is er ooit beschaamd of te schande geworden, die zijn vertrouwen van alle schepselen afgetrokken en alleen op de levenden God gesteld had? De Heere helpt Zijn ellendigen heerlijk, (Psalm 149) en Hij beloont de Zijnen koninklijk. Hij geeft honderdvoudig weer wat wij om Zijns Naams wil moeten ontberen. Wél ons, zo wij geheel op God de Heere betrouwen! Zo zegt de Heere: "Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt, en vlees tot zijn arm stelt, en wiens hart van de Heere afwijkt! Want hij zal zijn als de heide in de wildernis, die het niet voelt, wanneer het goede komt. Gezegend daarentegen is de man, die op de Heere vertrouwt, en wiens vertrouwen de Heere is! Want hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is, en zijn wortelen uitschiet aan een rivier, en voelt het niet, wanneer er een hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet, en houdt niet op van vrucht te dragen." (Jerem. 17: 5 8.) Welgelukzalig zijn wij, wanneer wij van de Heere geleerd zijn, om met Paulus te zeggen: "Ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; alleszins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden. Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft." (Titus 4: 12, 13.)

Het kan immers de Heere wel eens behagen, naar Zijn wijsheid, de Zijnen te laten hongeren en gebrek lijden; dan blijft intussen dit gebed staan, hun tot troost in hun angst en nood, totdat de Heere het nodige geeft. Het zij ons genoeg, te weten, dat Christus dit gebed bevolen heeft, en Hij dies ook wel weet, dat wij de bede verkrijgen zullen op grond van de liefde des Vaders en van Zijn gehoorzaamheid aan de Vader. zo blijft het ook ten allen tijde waar, wat geschreven staat: "Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood", en: "Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen." (Psalm 37: 25 en 16.)

Ach, waren wij maar niet door de gewoonte van het goede zo ondankbaar, dat wij deze bede niet indachtig blijven! Zeker, dagelijks hebben wij die bede van node, want wij zijn het onwaardig het dagelijkse brood van God te ontvangen; laten wij daarom niet zo aanmatigend zijn, als sprak het vanzelf, dat wij het dagelijkse brood vinden. Het is Vaderlijke goedheid en Goddelijke lankmoedigheid, dat wij het ontvangen: wij bederven alles met onze zonden.

VIJFDE BEDE.

Opdat God de Vader niet om deze zonden Zijn goedertierenheid van ons aftrekke, voegt de Heere er bij en leert ons te bidden: "*Vergeef ons onze schulden.*"

Wij vinden deze zelfde bede in Psalm 25: 8: "Aanzie mijn ellende en mijn moeite, en neem weg al mijn zonden." O, dat toch geen mens de ogen naar boven sla tot God om lichamelijke zegen en om verlossing uit lichamelijke nood, zonder de bede: "Vergeef ons onze schulden!" Wie door God verootmoedigd is, dien zal ook de bewustheid van zijn zonde en van zijn ellende wel bij het bidden om lichamelijke nooddruft voortdurend bijblijven. Ook zal deze bewustheid altijd bij hem vergezeld gaan met de behoefte, dat God als zijn genadige God en Vader hem zijn schulden kwijtschelde. Bij allen roem des geloofs verraadt men een dood geloof en een dood bestaan, wanneer men zegt: "Wat, behoeven wij dit nog te bidden? wij hebben immers reeds lang vergeving der zonden ontvangen, en deze vergeving geldt toch voor altijd."

Zulk een bewering bewijst alleen, dat men zichzelf de zonden heeft vergeven, en dat God zo'n geloof nooit gewerkt heeft. "Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen!" Is het voortdurend gebed van alle gelovigen, hoe vast verzekerd zij ook mogen zijn, dat God de zonden van hen heeft weggenomen, en hunner zonden nimmermeer gedenken wil. Er is waarlijk geen zo gehoorzaam kind, dat niet gedurig ondeugend is, hoezeer het ook tegen zijn ondeugendheid strijdt; en zo'n kind kan de gaven en weldaden van zijn ouders niet aannemen zonder een gevoel van innige beschaming en nederigheid. Hij, die in waarheid bekeerd is, vreest God; menigmaal siddert hij voor God; en hoewel ook, van de anderen kant, de liefde de vrees buiten drijft, zo heeft hij toch een blijvende behoefte aan kwijtschelding van schulden, daar de zonden nooit ophouden te woeden en de boze zondige geaardheid ons gehele leven lang ons bijblijft. Zodanige behoefte behoort tot het leven des geloofs. Wat hier schulden zijn, weten wij uit het begrip, dat wij van geldschulden hebben. Onze schulden bij God zijn in zekeren zin gelijk aan geldschulden, die wij niet kunnen betalen. Onder dit beeld komen zij voor in de gelijkenis (Matth. 18:23 vv.), waarin de Heere tot ons spreekt van een koning, die met zijn dienstknechten rekening wilde houden; daar lezen wij, dat de dienstknecht niets had om te betalen.

Dat nu onze schulden voor God onze zonden zijn, weten wij uit Lucas 11:4; daar staat: *En vergeef ons onze zonden.* Volgens het begrip van schulden moeten wij alles betalen, of met al wat het onze is aan de eeuwige banden des duivels overgeleverd worden, tenzij dat wij losgelaten worden en ons tevens de schuld wordt kwijtgescholden, omdat een ander voor ons betaalt, en zo de schuld wordt uitgedelgd. Volgens het begrip van *zonden* hebben wij aan *overtredingen* te denken, welke de dood ten gevolge hebben. Schulden en zonden zijn misdaden, gepleegd tegen Gods heiligheid, en op welke vloek en dood staan. Bijgevolg zijn het zonden tegen Gods Wet, verbonden met de straf, dat is met de tijdelijke en eeuwige straf, welke God voor deze daden bepaald heeft; ja, het zijn niet de daden alleen, maar ook de zondige aard, waar tegen wij ons leven lang te strijden hebben. Daarom is de uitleg van de Heidelbergse Catechismus in Antwoord 126 geheel naar de mening des Geestes en naar de behoefte van de ziel, die haar nood en haar onwaardigheid berouwwol, ootmoedig belijdt, die dat ook belijdt bij het ontvangen van elke gave uit Gods, des Vaders hand: "*Wil aan ons arme zondaren al onze misdaden, ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om het bloed van Christus niet toerekenen.*"

Voorwaar, dit is een troostrijke uitlegging van het woord vergeven, want de vergeving der zonden bestaat toch eigenlijk daarin, dat God ze als met Zijn hand of als met een kleed bedekt, zodat wij voor Zijn ogen zijn, als hadden wij noch zonden, noch dien zondigen aard; dat Hij ons niet toerekent hetgeen Hij naar Zijn oordeel ons toerekenen moet. De zonden vergeven, dat beduidt: de zonden van iemand wegnemen of wegzenden, of van iemand afkeren en afwentelen, hetgeen echter alleen geschieden kan door Gods rechtspraak, volgens welke Hij ons de zonden niet toerekent. Intussen betuigt het Woord, dat de schulden wel bestaan, maar dat bij God een kwijtbrief ligt, door welke wij van God worden aangezien, als hadden wij alles betaald.

Ja, wel zijn wij niet alleen arme, behoeftige mensen, maar *arme zondaren*. Zondaren, omdat wij voor Gods Rechterstoel voortdurend schuldig staan, en Hem schuldenaars zijn en blijven, zowel vanwege onze ongehoorzaamheid als vanwege de straf, die wij ons schuldig hebben gemaakt om te dragen.

Arm zijn wij, omdat wij geen penning kunnen betalen. Nu komt echter de Heere Jezus, treedt op als onze Wetgever, en beveelt ons te bidden tot God de Vader: "Vergeef ons deze schulden." zo toont ons de Heere, dat Hij ons kent in onze ellende, en dat Hij ons kennen, dat is: Zich over ons ontfermen wil. Hij verwekt in ons de behoefte naar kwijtschelding van onze schulden. Hij toont het te weten en leert ons ook, dat Hij het weet, dat God de Vader ons niets van al die schulden toerekenen wil noch toerekenen zal; dat Hij ons ook niet om al onze misdaden, of ook om de boosheid, die ons nog altijd aanhangt, straffen wil noch zal, ons voor rechtvaardig verklaren, en voor Zijn kinderen en erfgenamen houden wil. Welk een genade is toch de genade van onze Heere Jezus, om ons zo Zijn liefde en het hart van God de Vader, Zijn genegenheid en ontferming voor de ogen van ons vreesachtig geweten en wankelend geloof te houden, en ons zo'n bede te geven en in de mond te leggen!

Geheel met recht zet de Catechismus er evenwel bij: *om het bloed van Christus*. Dat behoefde de Heere er niet bij te voegen; immers dat verstond toenmaals ook iedereen, dat er zonder bloedvergieting geen vergeving geschiedt. Daarbij kon iedereen uit de Profeten weten, dat Hij, Die ons in genade leert bidden: "Vergeef ons onze schulden", deze schulden op Zich en voor Zijn rekening nam, en Zich deze schulden, als ware Hij de schuldenaar, liet toerekenen, gelijk geschreven staat: "De Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen." (Jes. 53: 6.)

Wij, die geloven, bekennen dat wij voortdurend schulden voor God maken; daarom ook moet de vergeving der zonden een voortdurende zijn; en dat het Gods wil is, ons voortdurend de zonden en de straf kwijt te schelden op ons ootmoedig gebed, dat leert ons Christus. Waarom twijfelt gij dan, gij kleingelovige, waarom bidt u niet? Bid, en geloof, dat God u uw bede geeft, want Christus heeft het gezegd.

Dat wij ons dan nooit laten afhouden van dit te bidden! Met deze bede toch geven wij Gode de eer; bewijzen het dat wij de Heere Christus geloven; en zorgen voor de zaligheid van onze zielen. Hoe toch kan deze zaligheid ons geschonken worden, zo wij niet om vergeving van onze schulden bidden, daar immers de zaligheid niet zonder vergeving plaats hebben kan? En buitendien, laten wij toch nooit vergeten, ons vanwege onze zonden en vanwege al de boosheid, die ons nog voortdurend aanhangt, te verootmoedigen, opdat wij voortdurend de troost van de vergeving onzer zonden hebben, doordien wij gedurig boetvaardig tot God de Vader gaan om kwijtschelding van zulke schulden.

Laat ons, eindelijk, met dit gebed volhouden, opdat wij ook de overige weldaden, die ons in het gehele gebed beloofd worden, zodanig deelachtig worden, dat zij ons tot eeuwig heil dienen, hetgeen zonder Gods genade en vergeving der zonden niet

geschieden kan, want anders: of wij ontvangen ze niet, of zij dienen ons slechts ten verderve.

Vervolgens handhaaft de Heere in Zijn gebed de gemeenschap der heiligen en de liefde tot de broederen, en evenzo de dankbaarheid jegens God voor al Zijn genade. "*Vergeef ons onze schulden*", zo legt Hij het ons in de mond; Hij zegt niet: "Vergeef mij mijn schulden." Daarmee doet Hij ons gedachtig zijn, dat wij allen, die des Heeren heiligen zijn, tezamen niet anders dan arme zondaren zijn, welke daarom ook voor elkander tot de Vader moeten naderen. Hij Zelf, de Heere, toen Hij zag, dat de duivel de Zijnen wilde ziften als de tarwe, stelde Zich tot onze Voorspreker, opdat ons geloof niet mocht ophouden. Nu wil de duivel gestadig de heiligen des Heeren ziften met onze rede en scherpe uitlegging der Wet. Daar wij allen arme zondaren zijn, des vleses en bloeds deelachtig, zo ontbreken dan ook de werken des vleses niet, maar worden steeds gevonden, zoals eigenliefde, hoge dunk van onszelf, haat, twist, zo ook dat wij door de kleinste krenking van onze eer dadelijk beledigd worden, en van anderen datgene verlangen, wat wij hun toch niet zo bewijzen.

Daarentegen leert ons de Heere, de een de ander in liefde te dragen, voor elkander Hem aan te roepen, en alzo voor de gehele menigte van alle gelovigen op te komen, biddende dat God ons allen noch onze schulden, noch de verdiende straf toerekene. De Heere begeert aldus *de liefde*, welke de band der volmaaktheid is en de vervulling der Wet; daarom laat Hij ons bij onze bede dit toevoegen: *Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren*, of gelijk wij in Lukas 11 lezen: "*Want ook wij vergeven aan een iegelijk, die ons schuldig is.*"

Hier is nu geen sprake van geldschulden, al is het dat ook deze in zover daartoe kunnen behoren, als de Heere ons ook leert barmhartig te zijn jegens dezulken, aan wie het niet gegeven is, in dit stuk alle gerechtigheid te vervullen. Veeleer bedoelt de Heere hier de misdaden van anderen jegens ons, als: verongelijking, miskenning, allerlei krenking en boosaardigheid. Hij leert ons hierdoor alle wraakgierigheid, alle haat en toorn en al het eigenmachtige staan op ons werkelijk of vermeend recht in alle particuliere zaken af te leggen. Ik zeg: in particuliere zaken; evenwel niet alzo, als het betreft doodzonden, niet alzo in zaken Gods, en ten aanzien van hetgeen tegen de leer van Christus is, waarbij door ons vergeven, de waarheid Gods en wat voor God gerechtigheid en liefde is, met voeten getreden zoude worden; in zulke zaken is het ons zelfs niet geoorloofd te vergeven. Daarentegen dringt de Heere er sterk op aan in alle zaken, die ons persoonlijk aangaan.

Hoe sterk Hij daarop aandringt, weten wij uit Zijn uitspraak: "Want indien gij de mensen" Hij zegt niet: de broederen, maar: de mensen "hun misdaden vergeeft, zo zal uw hemelse Vader ook u vergeven. Maar indien gij de mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw Vader uw misdaden niet vergeven." (Matth. 6:14, 15.)

Hier rijst de vraag op, of dan de mensen, die ons beledigd hebben, altijd de eersten moeten zijn, om ons om vergeving te smeken en te zeggen: "Het is mij leed, vergeef het mij!"

Mij dunkt eenvoudig: *Ja*, wat de daad der vergeving betreft, en dat wij dan eerst aan iemand met woorden hebben te zeggen: "Het is u vergeven." Wij mogen niemand in zijn zonden en verkeerdheid stijven, en de Heere zegt Zelf: "Indien uw broeder tegen u zondigt, zo bestraf hem; en indien het hem leed is, zo vergeef het hem. En indien hij zevenmaal daags tegen u zondigt, en zevenmaal daags tot u wederkeert, zeggende: "het is mij leed," zo zult gij het hem vergeven." (Luc. 17: 3,4.)

Daarentegen antwoord ik ook op de gedane vraag: *Nee, wat de gezindheid om te vergeven betreft*. De Heere wil bij ons ten allen tijde deze gezindheid, en dan is dit "vergeven": de misstappen en de overtredingen der mensen hun niet toerekenen, maar ze veeleer hun als het ware afnemen; daarbij ook de gelegenheid waarnemen, zo dikwijls ons die daartoe wordt aangeboden, om de mensen te tonen, dat wij hen deswege niet haten. Dus we moeten alles te doen, om hen door liefde te overwinnen. Of dit nu bij de mensen vrucht zal voortbrengen, gaat ons niet aan; het zij ons genoeg, barmhartigheid aan anderen te bewijzen, gelijk God ons barmhartigheid bewijst, opdat wij de getuigenis in ons bevinden door de Heilige Geest, dat, gelijk de Catechismus zegt, *ons ganse voornemen is, onze naaste van harte te vergeven*.

Dit is een heerlijke verklaring der woorden: "Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren"; want ieder kind Gods vindt deze getuigenis der genade Gods in zich, en bij hem is dit voornemen niet gehuicheld, niet een droombeeld; nee, elk gelovige zal, wanneer hem slechts de gelegenheid aangeboden wordt, met de daad bewijzen, dat zijn voornemen waarheid is. Om daartoe te komen, zijn intussen allerlei verootmoedigende wegen nodig, op welke men zijn eigen haat tegen God en de naaste, zijn haat tegen de genade en waarheid Gods, en tegen de getrouwste tuchtigingen der Wet heeft leren kennen, maar zich tevens daarover verootmoedigd en zo genade voor God gevonden heeft.

Wanneer iemand zelf ondervonden heeft, hoe God met Zijn liefde hem te sterk is geweest, dan heeft hij ook het voornemen, om de mensen met liefde te overwinnen; en zo heeft hij dan voor zichzelf geen vijand meer. Alles gaat van harte, wanneer het hart voor God verbroken is.

Ondertussen moge menigeen voor deze bede blijven stilstaan, en toezien of hij wel deze getuigenis der genade in zich bevindt. Indien niet, zo weet hij, waar de Heere hem hebben wil, waar hij het te zoeken heeft, en vanwaar hij de kracht heeft te nemen. Wij kennen allen uit de gelijkenis (Matth. 18:23 vv.) het doen van *de boze dienstknecht*, hoe hij handelde met zijn mede-dienstknecht. Christus houdt ons hier als het ware vast, opdat ons het lot van deze dienstknecht niet treffe, en opdat wij werkelijk vergeving van onze schulden mogen ontvangen. Niet, alsof ons vergeven de reden ware, waarom God ons onze schulden vergeeft. Men heeft roem, wanneer men gaarne vergeeft, maar niet voor God; het is onze schuldige plicht, en wij zijn strafbaar, als wij het niet doen, maar de Heere wil het bewijs hebben, dat wij in ware ootmoed, in waar geloof en in oprecht berouw voor God verschijnen, om genade en ontferming van Hem te ontvangen. Daarvan is alleen dit het onbedrieglijke bewijs, dat wij de naasten hun misslagen vergeven. Wanneer wij dit bewijs der genade in ons bevinden, dan hebben wij in de bede zelve een krachtige troost, een teken en onderpand, dat God de Vader ons onze schulden vergeeft, want zo er door genade zo'n voornemen in ons is, dan is er ook in Gods hart het voornemen en de vaste wil, om ons onze schulden te vergeven. Aan zijn eigen gezindheid kan inzonderheid de bestredene het erkennen, hoe de gezindheid van God jegens hem is.

Voorwaar, het is op een wonderbare wijze, dat Christus ons leert alle wraakgierigheid, haat, nijd en toorn af te leggen en aan alle mensen liefde en vriendelijkheid te betonen, barmhartigheid te bewijzen, alle onredelijkheid en verkeerdheden der mensen aan de Heere over te geven, alles op Zijn hand te leggen en in de liefde Gods jegens onze bitterste vijanden te volharden.

Wij hebben ook alle reden, om de mensen hun misdaden te vergeven, en zo het bewijs te geven, dat en hoe wij geheel verootmoedigd en voor God verbrijzeld zijn om onze

zonden en schulden, opdat wij van God vergeving ontvangen, opdat Hij ons niet late verloren gaan, maar ons bij de vergeving der zonden en bij de verworvene zaligheid beschutte en behoede.

Opdat Hij ons daarbij beschutte en behoede, daartoe dient de laatste bede: "Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de Boze." Deze bede willen wij later afzonderlijk behandelen.

AMEN.

24.
Mattheüs 6:13

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld 13 Juli 1862; des voormiddags: over de zesde bede (Gezongen: Psalm 119:85 en 86, Psalm 91:1 Psalm 91: 8); 's avonds over het slot van het "Onze Vader." (Gezongen Psalm 92:1 en 2, Psalm 99:1 en 4.) Zij verscheen in het 12. Twaalfstal der oude uitgave als No. 9. In het Hoogduits is zij tot heden niet uitgegeven.

ZESDE BEDE.

Tekst: EVANGELIE VAN MATTHEUS 6: 13.

"En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze, want Uw is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen."

Geliefden! Opdat de Heere ons bij de vergeving van onze zonden en bij de verworven zaligheid beschutte en behoede, daartoe dient de laatste bede in het "*Onze Vader.*"

"En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Boze." De Catechismus legt deze bede in Antwoord 127 aldus uit: "*Omdat wij van onszelf zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik kunnen bestaan, en daartoe onze doodsvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees, niet ophouden ons aan te vechten, wil ons toch behoeden en sterken door de kracht Uws Heiligen Geestes, opdat wij in deze geestelijken strijd niet onderliggen, maar altijd sterke wederstand doen, totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden.*"

Volgens deze uitleg is in verzoeking leiden, zo'n eiden dat God ons, wanneer wij in de verzoeking zijn, verlaat, er ons in laat steken; daarom bidden wij, dat ons dit niet moge geschieden, en begeren daarbij het tegendeel, dat God ons zou willen behoeden, opdat wij niet in de verzoeking omkomen, maar veel meer daardoor beproefd mogen worden, en zegepralend uit de verzoeking te voorschijn treden.

Verder betekent: in verzoeking leiden iemand in de hand of in de macht van de verzoeking laten komen, zodat hij er als midden in is vastgeklonken en er niet weer uit loskomt; zodat hij aan de verzoeking wordt overgegeven en van God verlaten, zonder hulp, kracht, troost, licht en genade blijft, en zo moet onderliggen. Verzoeken is *iemand op de proef stellen, opdat het openbaar wordt of hij wezenlijk datgene is, waarvoor hij zichzelf houdt of wordt gehouden.*

Er bestaat een verzoeking ten goede en een ten kwade. Hier is de laatste bedoeld, wat blijkt uit het tweede deel van de bede: *Maar verlos ons van den boze.* Hieruit zien wij, dat het een smeekgebed is, en de bedoeling er van is deze :

"Ach Vader, laat ons niet los, voer ons niet te ver in het vuur van verzoeking, wil ons toch niet alleen laten en aan de woede van de vijanden overgeven. Laat niet toe, dat de vijanden ons met zich meeslepen in de netten en strikken, die zij over ons werpen! Ruk ons met Uw macht uit alle netten door de Geest des geloofs en der kracht!"

Wij mogen van de Heilige God niet beweren, dat Hij ons in de verzoeking tot het kwade leidt, want nooit en nimmer is Hij de oorzaak van de zonde en van het kwade; laten wij daarentegen dit vasthouden, dat wij de schuld bij onszelf moeten zoeken, zoals de Apostel Jakobus ons uitdrukkelijk leert: "Een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt." (Jak. 1: 14.) Wanneer God in Zijn rechtvaardig oordeel mocht besluiten ons in de verzoeking te brengen, dan

zouden wij toch zelf de eerste oorzaak zijn, doordat wij Hem noodzaken ons midden in de verzoeking te laten komen.

Immers, zo lezen wij van Koning Hiskia: "In die dagen werd Jehizkia krank tot stervens toe; en hij bad tot de Heere; Die sprak tot hem, en Hij gaf hem een wonderteken. Maar Jehizkia deed geen vergelding naar de weldaad, aan hem geschied, omdat zijn hart verheven werd; daarom werd over hem en over Juda en Jeruzalem een grote toornigheid." Verder: "Als de gezanten der vorsten van Babel, die tot hem gezonden hadden, om te vragen naar dat wonderteken, dat in het land geschied was, bij hem waren, verliet hem God, om hem te verzoeken, om te weten al wat in zijn hart was." (2 Kron. 32: 24, 25 en 31.) Daaruit leren wij, dat wij aan God de schuld van de verzoeking niet mogen geven. Hiskia's hart verhief zich, toen de gezanten uit Babel hem vraagden. Toen moest God hem verzoeken, dat is: omdat Hiskia bij deze gelegenheid de profeet Jesaja niet raadpleegde, noodzaakte hij God, om aan de dag te doen komen, wat hij, Hiskia, op en in zichzelf was. God liet hem evenwel niet in de verzoeking blijven of daarin ten verderve gaan. Daarom lezen wij: "Doch Jehizkia verootmoedigde zich om de verheffing zijns harten." Natuurlijk ten gevolge van de vermaning van de profeet, onder wiens woord hij zich boog als onder Godswoord, "hij, en de inwoners van Jeruzalem," wier harten zich ook verheven hadden; "zodat de grote toornigheid des Heeren over hen niet kwam in de dagen van Jehizkia."

Van Israël en van David staat geschreven in het 2^e Boek van Samuël, Hoofdstuk 24: "En de toorn des Heeren voer voort te ontsteken tegen Israël, en Hij porde David aan tegen hen, zeggende: Ga, tel Israël en Juda." Ditzelfde wordt ons in het 1^{ste} Boek der Kronieken, Hoofdstuk 21, aldus medegedeeld: "Toen stond de satan op tegen Israël, en hij porde David aan dat hij Israël telde." Wat in het Boek van Samuël aan de toorn des Heeren wordt toegeschreven, dat wordt in het Boek der Kronieken toegeschreven aan de satan. Zo heeft dan de Heere, in Zijn rechtvaardig oordeel over Israël, de satan toegelaten dit kwade stuk aan David in te geven. Intussen zien wij, dat David zichzelf de schuld geeft, daar hij tot de engel, die het volk sloeg, zegt: "Ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, wat hebben die gedaan? O Heere mijn God, dat toch Uw hand tegen mij en tegen het huis mijns vaders zij, maar niet tegen Uw volk ter plage." (I Kron. 21: 17.)

Wij lezen in het Evangelie van Lukas, Hoofdstuk 22:34 "De Heere zeide: Simon, Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe." Dit zei de Heere en liet er spoedig op volgen: "Ik zeg u, Petrus! de haan zal heden niet kraaien, eer gij driemaal zult verloochend hebben dat gij Mij kent." Ook lezen wij in het Boek Job, Hoofdstuk 2 vs. 6, dat de Heere tot de satan zei, toen deze de oprechtheid en vroomheid van Job in twijfel wilde trekken: "Zie, hij zij in uw hand, maar verschoon zijn leven." Bij de profeet Zacharia, Hoofdstuk 3, zien wij, hoe de satan ter rechterhand van de hogepriester Jozua stond, om hem te wederstaan, hoe daarentegen de Heere zeide: "De Heere schelde u, gij satan, ja de Heere schelde u!" Van deze satan, onze tegenpartij, lezen wij ook nog in de Brief van Judas, hoe hij zelfs tegenover de aartsengel Michaël aanspraak op het lichaam van Mozes maakte.

Op al deze uitspraken lettende, kunnen wij niet nalaten bij de bede: "*Verlos ons van den boze,*" in de eerste plaats aan de *boze vijand* van God en de mensen te denken. Intussen sluiten wij daarmee niet al het overige buiten, dat boos is, dat is, wat het ons moeilijk maakt, om te blijven staan, en wat ons in de weg gelegd wordt, om ons te doen vallen of van de weg af te brengen. Veel meer sluiten wij dit alles mee in, zoals de Apostel doet, waar hij schrijft: "De Heere zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot Zijn hemels Koninkrijk." (2 Tim. 4:18.)

In die zin legt ook de Catechismus deze bede uit; hij verstaat onder "den boze" onze doodsvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees en bloed. Deze vijanden laten ons een of ander voorwerp zien, wijzen ons op deze of gene omstandigheid, waarvan zij zich bedienen, waarvan zich inzonderheid de duivel bedient, om ons te verleiden, opdat wij tegen God zondigen, en dan zo zondigen, dat, indien het mogelijk ware, Gods genadewerk in ons verstoord zou worden.

Deze vijanden hebben in zichzelf niet zo'n macht noch kracht. In de mens zelf is altijd vatbaarheid genoeg, zowel naar het lichaam als naar de ziel, om verstrikt en gevangen genomen te worden. De vijanden kennen de enige sterkte van de gelovigen, dat is: Gods Geest in hen, en Gods Woord. Nu bestaat de macht van de vijanden eigenlijk in hun list, om de mens zover te brengen, dat hij Gods Geest zal bedroeven, en het Woord van genade en waarheid Gods laat varen.

Laat ons wel opmerken, dat deze vijanden steeds de heiligmaking van de kinderen Gods proberen te doen verflauwen, het gehele werk van de heiligmaking des Geestes bij hen te doen achteruitgaan. Merken wij op, dat hun doel daarbij is, dat wij arme ellendige mensen het geloof aan onze rechtvaardigmaking en dagelijkse vernieuwing in Christus Jezus opgeven, bij de beschuldigingen van het geweten versagen, aan elke genade en elke verhoring van onze gebeden wanhopen, en zo in de muil van de vijand vallen.

Laten wij niet daarover haarkloven, in hoeverre de duivel, die aanklager, bevoegdheid heeft om bij Gods oordeel tegen ons op te treden en Gods toorn tegen ons op te wekken. Ook niet daarover, in hoeverre hij werken kan niet alleen op de ziel, op onze gedachten, om ons allerlei denkbeelden in te geven, maar ook op ons vlees en bloed, dat is op het lichaam tot in haar binnenste vezels, om ons tot zonden op te hitsen, en zodoende onze vrijmoedigheid bij God weg te nemen. Dat het geschiedt, zegt ons de Schrift en bewijst ons de ondervinding.

Voor ons is het de hoofdzaak, de bede zo te verstaan, dat wij mensen zijn, die met God te doen hebben. Al de vijanden vermogen niets tegen ons, wanneer wij slechts bij God de Vader in genade staan, en gedurig ootmoedig aanhouden om deze genade. Dit toch behoren wij te weten, dat wij aan God, hoewel Hij door Jezus Christus onze Vader is, genoeg reden gegeven hebben met onze waan van iets te zijn, te willen, te kunnen en te moeten, en nog gedurig reden genoeg geven, om ons in verzoeking te laten komen. O, dat God de Vader dit alles, waarmee wij Hem die reden geven, genadiglijk moge willen bedekken!

Evenwel zegt Hij: "Ben Ik dan een Vader, waar is mijn eer?" (Mal. 1: 6.) Rechtvaardig is Hij, wanneer Hij de zonden vergeeft, maar ook is Hij rechtvaardig tegenover duivel en wereld, ja tegenover onze eigen natuur. Evenmin als een herder, die de hond op een afdwalend schaap loslaat, zal Hij onrechtvaardig zijn, wanneer Hij ons, vanwege onze aanmatiging, neuswijsheid of ongehoorzaamheid, of omdat wij Zijn heiligheid en onze roeping in Zijn heiligmaking niet achten, voor een tijd lang tot onze kastijding in de hand van onze vijanden geeft. Dan worden wij gekastijd, opdat wij sidderen voor Hem, opdat wij vanwege onze schande onze mond niet meer tegen Hem openen (Ezech. 16: 63), opdat wij onszelf beschuldigen, ons verootmoedigen in stof en as, en wederkeren tot Zijn genade, tot Zijn heilig gebod.

Immers het moet met ons daartoe komen, dat wij belijden dat wij geheel in zonden geboren en met zonden bevekt zijn, en dat er in ons geen kracht is om heilig en zalig te leven en te sterven, dan voor zover als God onze kracht is.

Wij vragen niet in ons gebed om wegneming van alle verzoeking, want, hoe zou het met ons gesteld zijn, als wij geheel zonder kruis, nood en verdrukking waren? Hoe zou dan vervuld worden, wat tot onze troost geschreven staat: "Dezen zijn uit de grote verdrukking gekomen"? (Openb. 7: 14.) Van gewone verzoeking, dat is "tuchtiging, vaderlijke kastijding ter gerechtigheid" schrijft immers de Apostel: "Hij kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijn heiligheid zouden deelachtig worden." (Hebr. 12: 10.) Wat zou dat voor een gebed van een kind zijn: "Laat mij zonder kastijding opgroeien?" Ook schrijft de Apostel: "Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke; maar God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen." (1 Kor. 10: 13.)

Het is geestelijke en inwendige verzoeking, waarvoor wij God bidden ons te bewaren. Zo'n verzoeking, die Paulus zelf doorgemaakt heeft, volgens 2 Kor. 12: 17: "Zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen."

Zo geeft de Heere ons dus met deze bede iets te bedenken, wat wij uit onszelf nauwelijks verstaan en bevatten. Hij laat ons dan zoveel zeggen als: "Doe niet met ons, o Vader, naar onze aangeboren hoogmoed, naar onze aanmatiging en opgeblazenheid, en de hoge gedachten, die wij hebben van onszelf, naar onze waan, alsof wij zo vast en zeker stonden! Doe niet met ons naar onze verdoemenswaardige zorgeloosheid en vermeende heiligheid, alsof het niet alles barmhartigheid was. Laat ons niet in beproeving komen, want dan zullen wij, zwak als wij zijn, zeker bezwijken!"

Wél ons, dat Christus onze Voorspraak is, en dat Hij zo getrouw is om ons deze bede in de mond te leggen, omdat wij aan het veelomvattende van deze bede zelfs niet gedacht hadden. "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens," lezen wij in het Boek der Spreuken, Hoofdstuk 4:23, en wij belijden tevens met Jeremia: "Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het; wie zal het kennen." En de Heere zegt: "Ik, de Heere, doorgrond het hart en beproef de nieren; en dat, om een iegelijk te geven naar Zijn wegen, naar de vrucht Zijner handelingen." (Jerem. 17: 9, 10.)

Wij behoeden ons hart, wanneer wij het voortdurend onder de hoede van de onverdiende genade en grondeloze barmhartigheid stellen. De vijanden willen ons hart bestormen en in bezit nemen. Hun lust is het, ons iets verleidelijks te laten zien, opdat wij God, Zijn Woord, Zijn wijsheid, goedheid, genade en ernst loslaten, en de deur van ons hart, al is het ook maar een kleine opening of spleet, openzetten. Ach, wat wordt er van ons, als God de Vader niet telkens achter ons toesluit!

Het gevaar ligt meer bij ons, dan bij onze vijanden. Wij zijn zelf onze ergste vijanden. Dat leren diegenen wel, die lust en liefde tot heiligheid hebben. Wij zijn het en onze lusten, wij en onze boze gedachten. De duivel weet het wel, dat wij riet als stro zijn, als hij komt met zijn vuur, om ons afvallig te maken van God, van Zijn Woord en van het heilige gebod, of ook weerspanning, ongeduldig en vol waanwijze vragen, wanneer God ons langs wegen leidt, die wij niet gekend hebben. Laat ons dit voor God belijden, en gedurig bedenken, dat wij in onszelf geen ogenblik veilig zijn.

God heeft ons gewaarschuwd, maar wij geloven onze Vader niet. Nooit had David van zich kunnen geloven, dat hij op het dak zou gaan om te bidden, en aanstonds daarna tot de gruwel van echtbreuk zou vervallen. Nooit had hij het kunnen geloven, dat er in hem zo'n begeerlijkheid woonde, uit welke spoedig bloedschulden voortkwamen, als hij het niet had ondervonden.

Wat zullen wij dan van onszelf geloven, als niet dit, wat wij reeds als kinderen geleerd hebben: *Dat wij van onszelf zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik kunnen bestaan.*

De Heere zei tot Petrus in Gethsémané: "Kunt gij dan niet één uur met Mij waken? Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak." (Matth. 26: 40, 41.) Ach, wij kunnen van onszelf niet één ogenblik bestaan, geen minuut lang weerstand bieden in de verzoeking; zo zwak zijn wij. Ja, wij, hoewel wij door de genade van de Heilige Geest wedergeboren en uit de dood van de zonden opgewekt zijn.

Daarom is het wel een ijdele waan, en een niet gereformeerde, maar valse leer, dat wij na onze wedergeboorte iets zouden kunnen en moeten, en nadat wij door God levend gemaakt zijn, genoeg krachten in onszelf zouden hebben om staande te blijven. De ondervinding leert het ons wel anders. Zij leert ons, dat ons vermogen niets is.

Deze belijdenis nu leggen wij af, niet om er een dekmantel voor de zonde van te maken, maar integendeel, opdat wij in Christus met alle kracht bekrachtigd mogen zijn, zoals Paulus ook schrijft: "Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone." (2 Kor. 12: 9.)

Volgens deze onze belijdenis worden wij dus door deze bede bepaald bij het gevoel en bewustzijn van onze algehele zwakheid. Daarnaast door het bewustzijn, dat, evenmin als wij een ogenblik bestaan kunnen, wij evenmin een ogenblik uit onszelf voor zonden en afval beveiligd zijn. Daarom belijden wij ook, dat onze vijanden niet ophouden ons aan te vechten. Mochten wij allen dit wel bedenken, en mocht elk van ons, het op zichzelf toepassende, zeggen: "De duivel, de wereld en mijn eigen vlees en bloed houden niet op, zullen niet ophouden mij aan te vechten." Dan zal iedereen, wie zijn eeuwige zaligheid, wie het heil van zijn lichaam en van zijn ziel, wie geluk en ware vrede dierbaar is, niet ophouden met zuchten en met smeken te roepen: "Heere, ik kan niet, ik vermag niets; wees Gij mij genadig; behoud mij, sterk mij, kom mijn ongelovigheid te hulp! Help mij, opdat ik mijn vrijmoedigheid, het goede vertrouwen op U, op Uw genade en ontferming, de hoop op Uw vast verzekerd heil, niet late varen! Bewaar ons bij Uw Woord, maak Gij ons sterk en mannelijk, opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, nee, nimmer! Geef, dat wij, al wordt de strijd ook hard, het schild en het zwaard niet wegwerpen, maar met lijdzaamheid strijden en volharden, tot wij eindelijk, eindelijk, in het laatste uurtje van ons leven, ten enenmale de overhand behouden."

Met deze bede komen overeen vele dergelijke gebeden in de Psalmen. En dat God de Vader zo'n gebed verhoort, daarvoor is ons de Heere Jezus Borg, Die ons zo'n bede niet zou geleerd hebben, als Hij niet wist, dat de Vader om Zijntwil dezelve verhoord heeft en nog voortdurend verhoort. Ook ontvangen wij in de geestelijke strijd menig troostrijk antwoord, inzonderheid bij de Profeten, waar tot ons gezegd wordt: "Vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God, Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de Rechterhand Mijner gerechtigheid." (Jes. 41: 10.)

SLOT VAN HET "ONZE VADER".

Beschouwen wij nu de woorden, waarmee de Heere het gebed, dat Hij Zijn discipelen geleerd heeft, besluit. Zij luiden aldus: *"Want Uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Amen."*

De Catechismus geeft van deze woorden een heerlijke verklaring in Antwoord 128. *"Zulks alles bidden wij van U daarom, dat Gij, als onze Koning en aller dingen machtig, de wil en het vermogen hebt ons alles goeds te geven, en dat alles opdat daardoor niet wij, maar Uw heilige Naam eeuwig geprezen worde."*

Men moet zich met David over Gods Huis verheugd hebben en ingestemd hebben in de lof, die (I Kron. 29: 10-13) van zijn lippen vloeide, om het allesomvattende van dit slot van het "Onze Vader" enigszins te waarderen, en dit voor zichzelf en al de broeders in hoge waarde te houden. Alzo luidt de lof van David, waarmee hij God loofde voor de ganse Gemeente: "Geloofd zijt Gij, Heere, God onzes vaders Israël, van eeuwigheid tot in eeuwigheid! Uwe, o Heere, is de grootheid en de macht en de heerlijkheid en de overwinning en de majesteit, want alles wat in de hemel en op de aarde is, is Uwe; Uwe, o Heere, is het Koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles. En rijkdom en eer zijn voor Uw Aangezicht, en Gij heerst over alles, en in Uw hand is krachten macht, ook staat het in Uw hand alles groot te maken en sterk te maken. Nu dan, onze God, wij danken U, en loven de Naam Uwer heerlijkheid."

Met deze lof stemt ook in het nieuwe loflied in de Openbaring, Hoofst. 4: 8-11 en Hoofdstuk 5: 12-14. Welk een Evangelie! welke grote, machtige dingen leert het ons, en legt ons de Heere Jezus in de mond!

Dit alles bidden wij, alles wat wij in het Gebed van U gevraagd hebben, wij bidden om alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, en besluiten hiermee: "Vader, onze Vader, Die in de hemelen zijt, verlos ons van de Boze!" Ja, mag dit onze laatste verzuchting zijn. "Wij bidden het van U en hebben geen andere goden voor Uw Aangezicht. Anderen willen niet en kunnen ons ook niet helpen.

Wij bidden het van U, wij arme, hulpeloze zwakke en zondige mensen. Wij vragen het niet op grond van onze verdiensten, of van onze werken, of omdat wij Uw kinderen zijn. Wij bidden het van U, omdat de Heere Jezus het ons gezegd heeft, dit van U te bidden. Gij toch wilt ons al het goede, wat Gij weet dat wij voor lichaam en ziel nodig hebben, geven "

Al is er bij mensen ook dikwijls de wil om goed te doen, wie ontbreekt het niet aan macht? En waar de macht niet ontbreekt, wordt daar altijd de wil gevonden? Ja, moet het niet bij de mensen én aan de wil, én aan de macht ontbreken, wanneer Gij helpen wilt? God onze Vader alleen wil en kan ons geven wat goed is, daarbij weet ook Hij alleen wat goed is, daarom is Zijn wil de beste wil. Laat ons niet zeggen: "God wil niet", God wil voorzeker, maar Hij wil niet altijd juist datgene wat wij willen. Hetgeen wij gisteren wilden, dat willen wij vaak nu niet. Houden wij slechts aan bij onze Vader in de hemelen, Hij wil ons alle goed geven, en Hij heeft er ook het vermogen toe.

Hij is Koning, het Koninkrijk is Zijne, en Zijns is de kracht; als Koning is Hij aller dingen machtig. De omstandigheden, de wegen, de middelen zijn alleen in Zijn hand. Door Hem worden de koningen groot, heersen alleen door Hem, en wanneer Hij wil, dan snijdt Hij de geest der vorsten af als druiven; Hij vernedert en Hij verhoogt; en wie is in staat Zijn wil te weerstaan of Zijn raad te verijdelen? Een iegelijk wie Hij

genadig is, dien is Hij genadig; tevens verstoot Hij wien Hij wil, en maakt te niet de raad der volkeren, wanneer zij tegen Hem beraadslagen en Zich verheffen tegen Zijn Woord.

Toen eens de koning Nebukadnézar zich beroemde: "Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht, en ter eer mijner heerlijkheid!" toen werd hij van zijn verstand beroofd en het koninkrijk van hem genomen; totdat hij na een bestemde tijd zijn ogen ophief naar de hemel, en zijn verstand weer in hem kwam; toen loofde hij de Allerhoogste. "Ik prees", zo getuigt hij, "en verheerlijkte de Eeuwglevende, omdat Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, en Zijn Koninkrijk van geslacht tot geslacht. En al de inwoners der aarde zijn als niets gedacht; en Hij doet naar Zijn wil met het heil des hemels en de inwoners der aarde, en er is niemand, die Zijn hand afslaan, of tot Hem zeggen kan: "Wat doet Gij?" Al Zijn werken zijn waarheid, en Zijn paden gericht, en Hij is machtig te vernederen degenen die in hoogmoed wandelen. Hoe groot zijn Zijn tekenen, en hoe machtig Zijn wonderen! Zijn Rijk is een eeuwig Rijk, en Zijn heerschappij is van geslacht tot geslacht. (Dan. 4.)

Indien een heidens koning deze belijdenis deed, zullen wij het dan niet nog veel meer belijden, het met ons geloof bewijzen, met onze werken bevestigen, en het tot grond van onze gebeden leggen: "Uw is het Koninkrijk!" Wij, die door genade kinderen van dit Koninkrijk geworden zijn, en zo'n Koning tot Vader hebben? Mij dunkt, wij kunnen ons gerust verlaten op Zijn goede wil voor Zijn onderdanen, om hun schild en bedekking te zijn, hun alle goed, alle geestelijke en lichamelijke welstand te schenken. Dat onze harten slechts branden van het verlangen, dat Gods eer en Zijn Koninkrijk uitgebreid worden, dat alzo de verheerlijking van Zijn Koninkrijk het doelwit van al ons begeren zij! En als wij ware onderdanen zijn, dan zullen onze gebeden alleen op God gegrond zijn, en niet gebouwd op ons werk of onze verdiensten.

Voor God de Vader erkennen wij dus, dat Hij als Koning het goede en het kwade in Zijn macht heeft. Wij bidden Hem, dat Hij met Zijn koninklijke wijsheid en Vaderlijke voorzienigheid ons nabij zij. Wij loven Hem, omdat Hij Zijn onderdanen in waarheid liefheeft, en Zijn bescherming alleen onze zaligheid is.

Al onze beden gronden wij vervolgens op de kracht of macht van onze Vader, waardoor Hij ons al het goede schenken kan, en ons ook verlossen kan van al het kwade. De Heere toch is machtiger dan al onze vijanden, en Zijn macht gaat voor ons altijd vergezeld van Zijn goedheid. *Onze God is in de hemel, Hij doet al wat Hem behaagt.* Daarom zingen wij:

*Geen ding geschiedt er ooit gewisser,
Dan 't hoog bevel van 's Heeren mond,
Zijn God'lijke almacht spreekt, en 't is er;
Zijn wil gebiedt, en 't wordt terstond.* (Rijm Psalm 33:5.)

Met deze Zijn macht of kracht troost Hij ons ook op een heerlijke wijze, om ons te leren, dat Hij ons gebed verhoort. Daarom spreekt Hij bij de Profeet: "Heft uw ogen op omhoog, en ziet, Wie deze dingen geschapen heeft, Die in getal hun heil voortbrengt; Die ze allen bij name roept, vanwege de grootheid Zijner krachten, en omdat Hij sterk van vermogen is; daar wordt er niet één gemist. Hij geeft de moeden kracht, en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft (Jes.40: 26); zodat wij, die de Heere verwachten, de kracht vernieuwen, en met David zeggen: "Hij leert mijn handen ten strijde, zodat een stalen boog met mijn armen verbroken is. Ook hebt Gij mij het schild Uw heils gegeven, en Uw Rechterhand heeft mij ondersteund. Het is

God, Die mij met kracht omgordt, en Hij heeft mijnen weg volkomen gemaakt" (Psalm 18: 34-36 en Ps. 33) en met Paulus: "Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft." (Fil. 4:13.) Zo is in onze Vader de kracht tegen al onze zwakheid en tegen al onze vijanden, zodat wij zeggen en zingen: "Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere mijn sterkte!" (Psalm 11:2.)

Laten wij horen naar de stem des Heeren, want Hij spreekt tot ons, zoals tot Abraham: "Ik ben God de Almachtige! Wandel voor Mijn Aangezicht, en zijt oprecht." (Gen. 17:1.) Wanneer wij ons bij deze God, Vader en Koning houden, dan staat het vast: "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?" (Rom. 8: 31.) Dan kunnen wij zeggen:

*Een weg hebt G' allerwegen!
Geen middel, dat U faalt!
Uw doen is louter zegen,
Uw gang met licht omstraald:
Niets kan Uw werk verhindren
't Blijft rustloos voorwaarts spoên;
Als Gij wat voor Uw kindren
Het heilzaamst is, wilt doen.**³

Maar, merkt nu op waartoe de gelovigen willen wat zij begeren, ook weten wat zij willen en van de Vader verlangen. *Opdat daardoor niet wij, maar Uw heilige Naam eeuwig geprezen worde.*

Nee, niet wij; "Gij Israëlitische mannen", zei Petrus, "wat verwondert gij u over dit? Of wat ziet gij zo sterk op ons, alsof wij door onze eigen kracht of godzaligheid deze hadden doen wandelen? De God Abrahams en Izaks en Jakobs, de God van onze vaderen, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt." (Hand. 3:13.) En: "Doch niet ik", schrijft Paulus, "maar de genade Gods, die met mij is." (1 Kor. 15:10.) Daarom bidt de Gemeente niets liever, dan dit: "Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwen Naam geef eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil. Waarom zouden de heidenen zeggen: Waar is nu hun God"? (Psalm 115.) Des Vaders Naam, des Vaders eer moet verheerlijkt worden, waarom ook de Heere Jezus in Zijn Hogepriesterlijk gebed zegt: "Ik heb Uwen Naam geopenbaard de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt." (Joh. 17: 6.)

De Vader is de Bron van alle goed. zonder de Vader is er geen Zoon; wordt deze Zoon niet in de wereld gezonden, zijn er geen kinderen door genade; en zonder de Vader en de Zoon is er geen Heilige Geest, Die ons heiligt. Deze Geest leert ons "*Abba*" roepen; "Abba, Vader, U zij de eer, U de heerlijkheid! Doe aan ons wat wij van U bidden, om de wil van Uw Vadernaam, van Uw eer, opdat Gij overal eer moogt inleggen! Wat tot Uw eer is, dat wilt Gij doen; wat wij bidden, is tot Uw eer. Hoe zeer zal Uw Koninkrijk, het Rijk van Uw macht en genade, verbreid worden, hoe heerlijk zal Uw kracht zich betonen, hoe luid zal Uw lof, Uw roem verkondigd worden, wanneer Gij ons armen genadig zijt, ons tot verzadiging toe te eten geeft; wanneer Gij ons alles vergeven hebt, ons de overwinning door Jezus Christus hebt gegeven over onszelf, over zonde en wereld, over dood en hel!"

En al de Serafijnen juichen: "*Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen! De ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol!*" (Jes. 6: 3.)

³ Uit het lied van PAUL GERHAERD "Befiehl du deine Wege", vertaald door B. ter Haar (Gezang 273).

Welk een overvloeiende schat van Goddelijke deugden en volmaaktheden is hier ten toon gespreid voor alle noodlijdenden, die tot de Heere de toevlucht nemen!

"Eeuwig geprezen worde Uw Naam", zegt de Gemeente, en zingt: *"Ik zal de goedertierenheden des Heeren eeuwiglijk zingen; ik zal Uw waarheid met mijnen mond bekend maken van geslachte tot geslacht."* (Psalm 89: 2.) En "Amen" zegt de Gemeente, *dat zal waar en zeker zijn, want mijn gebed is veel zekerder van God verhoord; dan ik in mijn hart gevoel, dat ik zulks van Hem begeer.* (Heidelbergse Catechismus. Antwoord 129.)

O grote schande van ons ongelooft! O heerlijke overwinning van ons geloof, overwinning ten laatste, in de kracht van de Heilige Geest, naar de wil van de Vader! "Zeg: Amen!" Zó gebiedt ons de Heere Jezus; "vreest niet, en verlaat u op Mijn verzekering: U zult alles hebben, en eindelijk volkomen verlossing van alle kwaad. U zult de hemel hebben, want Mijn Vader in de hemel is uw Vader!"

Zo worden de ellendigen en nooddriftigen geleerd om te bidden. *"Gode en het Lam zij de eer!"* en: "Amen" zeggen de vier dieren voor de troon!

AMEN